ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ / ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Οδηγός Σπουδών

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022-2023

Επιμέλεια
ΕΜΜ. ΓΟΥΝΑΡΗ – Σ. ΑΛΑΓΚΙΟΖΙΔΟΥ – Α. ΑΛΜΑΤΖΗ – Κ. ΜΑΝΔΑΛΑΚΗ
Γενική εποπτεία
Ε. ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συντομογραφίες 7

ΠΡΩΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α΄ Μέρος. Πληροφορίες για το ίδρυμα

1. Επωνυμία και διεύθυνση 11
2. Ακαδημαϊκές αρχές και υπηρεσίες 11
3. Γενική περιγραφή του Ιδρύματος. Διάρθρωση της Φιλοσοφικής Σχολής .. 11
4. Οργάνωση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας 13
   - 4.1 Διάρθρωση Τμήματος 13
   - 4.2 Διάρθρωση Τομέων 13
   - 4.3 Συνέλευση Τμήματος 14
   - 4.4 Επιστημονικό προσωπικό 15
     - 4.4.1 Μέλη ΔΕΠ 15
       - Τομέας Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας 15
       - Τομέας Αρχαιολογίας 16
       - Τομέας Ιστορίας της Τέχνης 17
       - Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας 18
       - Έδρα Ποντιακών Σπουδών 19
     - 4.4.2 Μέλη ΕΔΙΠ 19
   - 4.5 Υπεύθυνος συμφωνιών Erasmus 20
   - 4.6 Επιτροπή φοιτητικών ζητημάτων 20
   - 4.7 Εκπαιδευτικές άδειες ακαδημαϊκού έτους 2020-2021 21
5. Ημερομηνίες ακαδημαϊκού έτους/εξαμήνων 22
6. Προγράμματα ERASMUS συνδεόμενα με το Τμήμα (2020-2021) 23
7. Διαδικασίες εισαγωγής/εγγραφής 29
8. Βασικοί Κανονισμοί του Ιδρύματος 30
9. Οργάνωση Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών 31
   - 9.1 Οργάνωση Προγράμματος και Θέματα Σπουδών 31
     - 9.1.1 Γενικά θέματα σπουδών 31

9.1.2 Κωδικοποίηση και τεχνικοί όροι 32
9.1.3 Πιστωτικές και Διδακτικές Μονάδες (ECTS) 33
9.2 Παλαιό Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών 2006-2019 (ΠΠΠΣ) 33
9.2.1 Ειδικά θέματα 33
9.2.2 Δομή και κατηγορίες μαθημάτων 34
9.2.3 Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας 37
9.3 Αναμορφωμένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών 2020 40
9.3.1 Διάκριση/κατηγορίες μαθημάτων 40
9.3.2 Περιγραφή μαθημάτων 40
9.3.3 Δηλώσεις μαθημάτων 42
9.3.4 Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας 44
9.4 Μεταβατικές Διατάξεις 46
9.5 Λοιπές Διατάξεις κοινές για όλους τους φοιτητές 48
9.5.1 Πρακτική Άσκηση ΕΣΠΑ 48
9.5.2 Ανασκαφή 49
9.5.3 Μαθήματα Erasmus 49
9.5.4 Διδακτικά συγγράμματα 50
9.5.5 Αναγνώριση μαθημάτων 50
9.5.6 Αξιολόγηση φοιτητών/τριών 51
9.5.7 Λήψη Πτυχίου 53
9.5.8 Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τους φοιτητές/τριες 54
9.5.9 Πειθαρχικά παραπτώματα 54
9.6 Εφαρμογή και αναθεώρηση του παρόντος Κανονισμού 54

Β΄ Μέρος. Πρόγραμμα και περιλήψεις μαθημάτων

1. Σκοπός και Μαθησιακά Αποτελέσματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών 57
2. Πρόγραμμα Μαθημάτων Αναμορφωμένου Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ακαδημαϊκό έτος 2022-2023) 58
3. Περιλήψεις Μαθημάτων και Μαθησιακά Αποτελέσματα Αναμορφωμένου Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών 72
4. Πρόγραμμα Μαθημάτων Παλαιού Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ακαδημαϊκό έτος 2022-2023) 125
5. Περιλήψεις Μαθημάτων και Μαθησιακά Αποτελέσματα Παλαιού Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών 135
6. Πρόγραμμα, Κωδικοί και Τίτλοι Μαθημάτων κατά κατηγορίες Μαθημάτων Παλαιού Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών 197
7. Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας 206

Γ΄ Μέρος. Γενικές πληροφορίες για τους φοιτητές

1. Κόστος διαβίωσης 209
2. Στέγαση. Φοιτητικά στεγαστικά επιδόματα 209
3. Σίτιση 209
4. Ιατρικές υπηρεσίες. Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας 210
5. Υπηρεσίες για φοιτητές/σπουδαστές με ειδικές ανάγκες 211
6. Ασφάλιση/υγειονομική περίθαλψη 211
7. Οικονομική ενίσχυση φοιτητών/σπουδαστών 212
8. Γραφείο φοιτητικών/σπουδαστικών υποθέσεων – Σύμβουλοι σπουδών .. 213
9. Βιβλιοθήκες–Μουσεία–Αρχεία–Εργαστήρια–Ανασκαφές 214
   9.1 Βιβλιοθήκες 214
   9.2 Μουσεία, Αρχεία, Συλλογές και Εργαστήρια του Τμήματος 216
   9.3 Πανεπιστημιακές ανασκαφές και Αρχαιολογικές έρευνες πεδίου του Τομέα Αρχαιολογίας 220
   9.4 Colloquia, κύκλοι ομιλιών, επιστημονικές συναντήσεις 221
10. Διεθνή προγράμματα 223
11. Πρακτικές πληροφορίες για διακινούμενους φοιτητές/σπουδαστές 222
12. Μαθήματα γλώσσας 224
13. Πρακτική Άσκηση φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας 2014-2020 225
14. Αθλητικές εγκαταστάσεις 227
15. Εξωσπουδαστικές και ελεύθερες δραστηριότητες 227
16. Φοιτητικοί Σύλλογοι ΑΠΘ 227

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Κανονισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα 231
2. Πρόγραμμα και περιλήψεις μαθημάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα 247
3. Κανονισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό 255
4. Πρόγραμμα και περιλήψεις μαθημάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό 261
5. Κανονισμός Διδακτορικών Σπουδών 279
6. Κανονισμός Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας 290

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΙ : Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΠΠΣ : Αναμορφωμένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών
ΑΠΘ : Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
ΒΔ : Βασιλικό διάταγμα
γρ. : γραφείο
ΔΕ : Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
ECTS : Ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων
ΕΕ : Ελεύθερης επιλογής (μάθημα)
ΕΔΙΠ : Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό
ΕΛΚΕ : Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας
Εξ. : Εξάμηνο
ΕΤΕΠ : Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό
ημιώρ. : ημιώροφος
ΚΒΕ : Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών
Μουσ. Εκμ. : Μουσείο Εκμαγείων
ΝΚ : Νέο Κτήριο Φιλοσοφικής
ΠΑΜΑΚ : Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
ΠΔ : Προεδρικό διάταγμα
ΠΕ : Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης
ΠΚ : Παλαιό Κτήριο Φιλοσοφικής
ΠΠΠΣ : Παλαιό Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών
ΠΠΔΕ : Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας
Σπ. Λ. : Σπουδαστήριο Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
Υ : Υποχρεωτικό (μάθημα)
ΥΕ : Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν (μάθημα)
ΥΕΙΔ : Υποχρεωτικό ειδίκευσης (μάθημα)
ΥΕΙΔΦ : Υποχρεωτικό ειδίκευσης φροντιστήριο (μάθημα)
ΦΕΚ : Φύλλον της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως

ΠΡΩΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Πληροφορίες για το Ίδρυμα

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022-2023

1.
ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Η ταχυδρομική διεύθυνση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής είναι:

Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης Πανεπιστημιούπολη
54124 Θεσσαλονίκη

Η ιστοσελίδα του Τμήματος: http://www.hist.auth.gr

2.
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΠΡΥΤΑΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Πρύτανης: *Ν. Παπαϊωάννου*, Καθηγητής Τμήματος Κτηνιατρικής
Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας: *Δ. Κωβαίος*, Καθηγητής Τμήματος Γεωπονίας
Αντιπρύτανης Οικονομικών, Προγραμματισμού και Ανάπτυξης: *Χαρ. Φείδας*, Καθηγητής Τμήματος Γεωλογίας
Αντιπρύτανης Διοικητικών Υποθέσεων: *Ανδ. Γιαννακουδάκης*, Καθηγητής Τμήματος Χημείας
Αντιπρύτανης Έρευνας και Δια Βίου Εκπαίδευσης: *Ευσ. Στυλιανίδης,* Αναπλ. Καθηγητής Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης

3.
ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ: *Κ. Μπίκος*, Καθηγητής Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής

ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΗΣ

Τμήμα Φιλολογίας:	*Ι. Καραμάνου*
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας:	*Ελ. Μανακίδου*
Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής:	*Κ. Τσιούμης*
Τμήμα Ψυχολογίας:	*Μ. Ελ. Κοσμίδου*
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	*Ζ. Δέτση*
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	*Π. Παναγιωτίδης*
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	*Α. Βηδενμάιερ*
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	*Ελ. Λεονταρίδη*

Η Φιλοσοφική Σχολή ιδρύθηκε το 1925 και άρχισε να λειτουργεί από το 1926-27. Αρχικά είχε διαιρεθεί σε δύο Τμήματα, το Φιλολογικό και το Ιστορικό - Αρχαιολογικό, κατόπιν σε τέσσερα: Κλασικών Σπουδών, Μέσων και Νέο-ελληνικών Σπουδών, Φιλοσοφικών Σπουδών και Αρχαιολογικών Σπουδών, ενώ το 1971 διαιρέθηκε σε επτά Τμήματα: Κλασικών Σπουδών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, Ιστορικών Σπουδών, Αρχαιολογίας και Τέχνης, Φιλοσοφικών Σπουδών, Ψυχολογίας-Παιδαγωγικής και Γλωσσολογίας. Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόστηκε για τελευταία φορά κατά το ακαδημαϊκό έτος 1985-86.

Το 1951-52 άρχισε να λειτουργεί το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, προσαρτημένο στη Φιλοσοφική Σχολή. Το 1954-55 προστέθηκε το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας και το 1960-61 τα Τμήματα Γερμανικής και Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας. Το 1964 (ΒΔ 735) ιδρύθηκε στα Ιωάννινα Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, που αργότερα ανεξαρτητοποιήθηκε μέσα στο πλαίσιο του αυτόνομου Πανεπιστημίου των Ιωαννίνων. Με το ΠΔ 1051/77 ιδρύθηκε στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης το Σχολείο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, που λειτουργεί υπό την εποπτεία της Φιλοσοφικής Σχολής και προσφέρει μαθήματα Νέας Ελληνικής σε αλλοδαπούς και υποψήφιους φοιτητές.

Από το ακαδημαϊκό έτος 1982-83 ισχύει και για τη Φιλοσοφική Σχολή ο Νόμος 1268/82 (ΦΕΚ 87/16-7-82) «για τη δομή και λειτουργία των ΑΕΙ», ορισμένες διατάξεις του οποίου τροποποιήθηκαν με τον Νόμο 1566/85. Με τον Νόμο 1268/82 α) ιδρύθηκε στη θέση της παλαιάς Φιλοσοφικής Σχολής το Φιλοσοφικό Τμήμα και β) αυτονομήθηκαν τα τέσσερα Τμήματα του Ινστιτούτου Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών. Τα πέντε αυτά Τμήματα απάρτιζαν πια, σύμφωνα με το Νόμο, τη Φιλοσοφική Σχολή. Το 1984 το Φιλοσοφικό Τμήμα διαιρέθηκε με το ΠΔ 445/84 σε τρία Τμήματα: α) Φιλολογίας, β) Ιστορίας και Αρχαιολογίας και γ) Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας. Το 1996 αποσπάστηκε το Τμήμα Ψυχολογίας από το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής. Έτσι, σήμερα η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης απαρτίζεται από οκτώ Τμήματα. Καθένα από αυτά χορηγεί ξεχωριστό Πτυχίο.

Στη Φιλοσοφική Σχολή ανήκε από το 1966, οπότε και ιδρύθηκε, το Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών (http://www.kbe.auth.gr/), το οποίο αποτελείται από πέντε τμήματα: Βυζαντινής Ιστορίας, Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Βυζαντινής Φιλολογίας, Βυζαντινής Θεολογίας και Βυζαντινού Δικαίου. Το ΚΒΕ σήμερα αποτελεί αυτόνομη μονάδα του Α.Π.Θ., υπαγόμενη στη Σύγκλητο, και διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, τα μέλη του οποίου αποτελούν μέλη ΔΕΠ των αντίστοιχων Τμημάτων του Πανεπιστημίου.

4.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας αποτελεί τη συνέχεια των εδρών της Ιστορίας, της Αρχαιολογίας και της Λαογραφίας, από τις πρώτες που ιδρύθηκαν στη Φιλοσοφική Σχολή. Κάτοχοι των εδρών αυτών υπήρξαν σημαντικοί ακαδημαϊκοί δάσκαλοι και διακεκριμένοι πνευματικοί άνδρες της χώρας. Το Τμήμα τρεχόντως αποτελείται από τέσσερις τομείς: (α) Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας, (β) Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, (γ) Αρχαιολογίας, (δ) Ιστορίας της Τέχνης. Κάθε Τομέας αναπτύσσει ανεξάρτητα τις ερευνητικές του δραστηριότητες αλλά συλλογικά εφαρμόζουν κοινό Πρόγραμμα Σπουδών.

Το Τμήμα προσφέρει:

– Πτυχίο με ειδίκευση στην Ιστορία ή την Αρχαιολογία και την Ιστορία της Τέχνης
– Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στην Ιστορική Έρευνα
– Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό
– Διδακτορικό Δίπλωμα στην Ιστορία ή την Αρχαιολογία και την Ιστορία της Τέχνης

4.1 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πρόεδρος: Ελ. Μανακίδου, Καθηγήτρια, γρ. 311 (τηλ. 231099.7279)

Αναπλ. Πρόεδρος: Ιακ. Μιχαηλίδης, Καθηγητής, γρ. 401 (τηλ.231099.7273)

Γραμματέας: Β. Χαχοπούλου, ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού (τηλ. 231099.8780)

Προσωπικό Γραμματείας: Κτήριο Διοίκησης, 2ος όροφος γρ.208,

Διοικητικά-Φοιτητικά θέματα:
Ι. Γιαννακίδου, ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού (τηλ. 231099. 5224)
Χ. Καράμπαλης, ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού (τηλ. 231099.5226)

Πρωτόκολλο-Διεκπεραίωση θεμάτων:
Σ. Δέδος, Υπάλληλος Γραφείου (τηλ. 231099.5225)

Μεταπτυχιακά: Ι. Καμανά, Υπάλληλος Γραφείου (τηλ. 231099.5223)

4.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΜΕΩΝ

Τομέας Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας

Διευθυντής: Α. Γκουτζιουκώστας, Καθηγητής, γρ. 405, τηλ. 231099.7982

Γραμματεία Τομέα: Ελ. Ασημακοπούλου, ΕΤΕΠ, γρ. 405, τηλ. 231099.7218

Τομέας Αρχαιολογίας

Διευθυντής: Π. Τσέλεκας, Επίκ. Καθηγητής, γρ. 303, τηλ. 231099.7208

Γραμματεία Τομέα: Φ. Σιδερά, ΕΤΕΠ, αίθ. 301, τηλ. 231099.7278

Βιβλιοθήκη Τομέων Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης:

Μ. Νταγιούκλα, ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων, αίθ. 301, τηλ. 231099.7298

Φ. Σιδερά, ΕΤΕΠ, αίθ. 301, τηλ. 231099.7278

Μ. Ιατρού, ΕΤΕΠ, Ανασκαφή Δίου, τηλ. 23510-53949

Κ. Βαστέλη, ΕΔΙΠ, γρ. 302 (ημιόροφος), τηλ. 231099.7211

Τομέας Ιστορίας της Τέχνης

Διευθυντής: Ιλ. Ζάρα, Καθηγήτρια, γρ. 313, τηλ. 231099.7271

Γραμματεία Τομέα: Φ. Σιδερά, ΕΤΕΠ, αίθ. 301, τηλ. 231099.7278

Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Διευθυντής: Δ. Παπασταματίου, Επίκ. Καθηγητής, γρ.401, τηλ. 231099.7481

Γραμματεία Τομέα: Μ. Ζαμπελάκη, ΕΤΕΠ, αίθ. 401, τηλ. 231099.7258

Βιβλιοθήκη Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας: Μ. Τζατζιμάκη, ΕΤΕΠ, αίθ. 401, τηλ. 231099.7183

Βιβλιοθήκη Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας: Α. Τζιντζιόβα, ΕΔΙΠ, αίθ. 104 ΠΚ, τηλ. 231099.7288

4.3 ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πρόεδρος:	Ε. Μανακίδου
Αναπλ. Πρόεδρος:	Ιακ. Μιχαηλίδης
Διευθυντές Τομέων:	Α.Γκουτζιουκώστας, Δ. Παπασταματίου, Π. Τσέλεκας
Μέλη:	Γ. Αγγελόπουλος, Π. Ανδρούδης, Γ. Αντωνίου, Σ.-Μ. Βαλαμώτη, Αλ.-Κ. Βασιλείου-Seibt, Β. Κ. Γούναρης, Αγγ. Δεληκάρη, Ιλ. Ζάρρα, Μ. Καντηρέα, Φ. Κοτζαγεώργης, Γ. Λεβενιώτης, Ελ. Μαντά, Μ. Ντίνου, Ι. Ξυδόπουλος, Μ. Παϊσίδου, Ε. Παπαγιάννη, Π. Παπαδοπούλου, Αθ. Πεγκλίδου, Ν.-Φλ. Πούλου, Ηλ. Σβέρκος, Αθ. Σέμογλου, Αθ. Σφήκας, Αν. Τάντσης, Ε. Τούντα, Σ. Τριανταφύλλου, Λ. Χασιώτης, Ελ. Χατζηαντωνίου.

Εκπρόσωπος ΕΔΙΠ (1): Τακτική: Χ. Παπακυριακού
Αναπληρωματική: Ευαγ. Βούλγαρη
Εκπρόσωπος ΕΤΕΠ (1): Δεν έχει οριστεί
Εκπρόσωπος μεταπτυχιακών φοιτητών (1): Δεν έχει οριστεί
Εκπρόσωπος προπτυχιακών φοιτητών (1): Δεν έχει οριστεί

4.4 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

4.4.1 ΜΕΛΗ ΔΕΠ

Τομέας Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Γκουτζιουκώστας Ανδρέας (Βυζαντινή Ιστορία) 405 231099.77982
agkoutzi@hist.auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Βασιλείου-Seibt Αλεξάνδρα-Κυριακή (Βυζαντινή Ιστορία – Σφραγιδολογία) 409 231099.7228 avassili@hist.auth.gr
2. Δεληκάρη Αγγελική (Ιστορία των Σλαβικών Λαών) 412 231099.7286 adelikar@hist.auth.gr
3. Καντηρέα Μαρία (Ρωμαϊκή Ιστορία) 411 231099.7218 kantirea@hist.auth.gr
4. Ξυδόπουλος Ιωάννης (Αρχαία Ελληνική Ιστορία) 411 231099.7184 ixydopou@hist.auth.gr
5. Σβέρκος Ηλίας (Αρχαία Ελληνική Ιστορία) 422 231099.7205 sverkos@hist.auth.gr
6. Τούντα Ελένη (Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης) 409 231099.7267 tounta@hist.auth.gr

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Λεβενιώτης Γεώργιος (Βυζαντινή Ιστορία) 408 231099.7655 leveniot@hist.auth.gr
2. Τακιρτάκογλου Κωνσταντίνος
2. Χατζηαντωνίου Ελισάβετ (Βυζαντινή Ιστορία) 408 231099.7333 ehatzian@hist.auth.gr

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Βεληγιάννη-Τερζή Χρυσούλα (Αρχαία Ιστορία)
2. Γρηγορίου-Ιωαννίδου Μάρθα (Βυζαντινή Ιστορία)
3. Κατσόφσκα-Μαλιγκούδη Γιάννα (Ιστορία των Σλαβικών Λαών)
4. Κορρές Θεόδωρος (Βυζαντινή Ιστορία)
5. Νεράντζη-Βαρμάζη Βασιλική (Βυζαντινή Ιστορία)
6. Σταυρίδου-Ζαφράκα Αλκμήνη (Βυζαντινή Ιστορία)
7. Τουλουμάκος Ιωάννης (Αρχαία Ιστορία)

Τομέας Αρχαιολογίας

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Βαλαμώτη Σουλτάνα Μαρία (Προϊστορική Αρχαιολογία)	304	231099.7310 sval@hist.auth.gr
2. Μανακίδου Ελένη (Κλασική Αρχαιολογία)	311	231099.7279 hmanak@hist.auth.gr
3. Παϊσίδου Μελίνα (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	311	231099.7127 mpaisidou@hist.auth.gr.
4. Πούλου Ναταλία (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	314	231099.7273 npoulou@hist.auth.gr
5. Σέμογλου Αθανάσιος (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	314	231099.7275 semoglou@hist.auth.gr.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Παπαγιάννη Ελένη (Κλασική Αρχαιολογία)	303	231099.7493 elpapag@hist.auth.gr
2.Τριανταφύλλου Σεβαστή (Προϊστορική Αρχαιολογία)	304	231099.7300 strianta@hist.auth.gr

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Ανδρούδης Πασχάλης (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	312	231099.7377 androudis@hist.auth.gr
2. Βλάχου Βασιλική (Κλασική Αρχαιολογία)	311	vikyvlachou@hist.auth.gr
3. Κυριάκου Αθανασία (Κλασική Αρχαιολογία)	302	2310997990 akyriak@hist.auth.gr
4. Ντίνου Μαρία (Προϊστορική Αρχαιολογία)	304	231099.7461 mntinou@hist.auth.gr

5	Παπαδοπούλου Παγώνα (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	314	231099.7141 pagonapapa@hist.auth.gr
6	Τάντσης Αναστάσιος (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	302	231099.5488 tassostan@hist.auth.gr
7	Τσέλεκας Παναγιώτης (Κλασική Αρχαιολογία)	303	231099.7208 ptselekas@hist.auth.gr

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Ακαμάτης Ιωάννης (Κλασική Αρχαιολογία)
2. Ανδρέου Στυλιανός (Προϊστορική Αρχαιολογία)
3. Βελένης Γεώργιος (Βυζαντινή Αρχαιολογία)
4. Βουτυράς Εμμανουήλ (Κλασική Αρχαιολογία)
5. Δρούγου Στέλλα (Κλασική Αρχαιολογία)
6. Ευστρατίου Νίκος (Προϊστορική Αρχαιολογία)
7. Καδάς Σωτήριος (Βυζαντινή Αρχαιολογία)
8. Κωτσάκης Κωνσταντίνος (Προϊστορική Αρχαιολογία)
9. Μέντζος Αριστοτέλης (Βυζαντινή Αρχαιολογία)
10. Μουστάκα Αλίκη (Κλασική Αρχαιολογία)
11. Παζαράς Θεοχάρης (Βυζαντινή Αρχαιολογία)
12. Παπαευθυμίου-Παπανθίμου Αικατερίνη (Προϊστορική Αρχαιολογία)
13. Πινγιάτογλου Σεμέλη (Κλασική Αρχαιολογία)
14. Σαατσόγλου-Παλιαδέλη Χρυσούλα (Κλασική Αρχαιολογία)
15. Σμιτ-Δούνα Βαρβάρα (Κλασική Αρχαιολογία)
16. Στεφανίδου-Τιβερίου Θεοδοσία (Κλασική Αρχαιολογία)
17. Τιβέριος Μιχάλης (Κλασική Αρχαιολογία)

Τομέας Ιστορίας της Τέχνης

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Ιλιάνα Ζάρρα	313	231099.7271 ilzarra@hist.auth.gr

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Κωτίδης Αντώνιος (Ιστορία της Τέχνης)
2. Μυκονιάτης Ηλίας (Ιστορία της Μεσαιωνικής και Νεότερης Τέχνης της Δύσης)
3. Παπανικολάου Μιλτιάδης (Ιστορία της Τέχνης)
4. Χαραλαμπίδης Αλκιβιάδης (Ιστορία της Μεσαιωνικής και Νεότερης Τέχνης της Δύσης)

Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1.	Γούναρης Βασίλης (Ιστορία των Νεότερων Χρόνων)	401	231099.7470 vkg@hist.auth.gr
2.	Μιχαηλίδης Ιάκωβος (Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία)	401	231099.7973 iakovos@hist.auth.gr
3.	Σφήκας Αθανάσιος (Διεθνής και Ελληνική Ιστορία του 20ου αι.)	401	231099.7517 tdsfikas@hist.auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1.	Αγγελόπουλος Γεώργιος (Κοινωνική Ανθρωπολογία)	104/ΠΚ	231099.7288 agelop@hist.auth.gr
2.	Κοτζαγεώργης Φωκίων (Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας)	401	231099.7206 phokion@hist.auth.gr
3.	Χασιώτης Λουκιανός (Ιστορία των Νεοτέρων Χρόνων)	401	2310.997449 loukhass@hist.auth.gr

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1.	Αντωνίου Γεώργιος (Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία των Εβραίων του Ελλαδικού χώρου)		231099.7219 geoantoniou@hist.auth.gr
2.	Δορδανάς Στράτος	401	dordanas@hist.auth.gr
3.	Μαντά Ελευθερία (Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας)	401	232099.7500 elefmant@hist.auth.gr
4.	Παπασταματίου Δημήτριος (Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας)	401	231099.7481 papasta@hist.auth.gr
5.	Πεγκλίδου Αθηνά (Κοινωνική Ανθρωπολογία)	104/ΠΚ	2310. 997285 peglidou@hist.auth.gr

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Αλεξανδρόπουλος Ιωάννης (Τουρκολογία)

Μουρέλος Ιωάννης (Σύγχρονη Ιστορία)

Ξανθοπούλου-Κυριακού Άρτεμις-Νίκη (Νεοελληνική Ιστορία)

Χασιώτης Ιωάννης (Ιστορία των Μεσαιωνικών και Νεότερων Χρόνων)

ΕΔΡΑ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

με την υποστήριξη του Φιλανθρωπικού Ιδρύματος «Ιβάν Σαββίδης»[1]

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

1. ΧατζηκυριακίδηςΚυριάκος[1] (Ποντιακές Σπουδές – Ελληνισμός της Ανατολής)	402	231099.7214 kyriakoschatz@hist.auth.gr

4.4.2 ΜΕΛΗ ΕΔΙΠ

Τομέας Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας

1. Δρ. Αλαγκιοζίδου Σοφία (Αρχαία Ελληνική Γραμματεία)	403	alagsofia@hist.auth.gr
2. Δρ. Μανδαλάκη Αικατερίνη (Αρχαία Ελληνική Ιστορία)	403	231099.7207 mandalaki@hist.auth.gr

Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

1. Δρ. Καλλίνης Γιώργος (Νέα Ελληνική Γραμματεία και Ιστορία της Λογοτεχνίας)	401	gkall@hist.auth.gr
2. Τζιντζιόβα Αρετή (Λαογραφία)	104 (ΠΚ)	231099.7288 areti@hist.auth.gr

Τομέας Αρχαιολογίας

1. Βαστέλλη Κυριακή (Κλασική Αρχαιολογία)	302 (ημιώρ.)	231099.7211 kvasteli@hist.auth.gr

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

1. Δρ. Αλματζή Αθηνά (Προϊστορική Αρχαιολογία)	301Α	231099. 7282 aalmatzi@hist.auth.gr
2. Δρ. Αναγνώστου Ιωάννα (Προϊστορική Αρχαιολογία)	301Α	231099. 7281 gianna12@hist.auth.g
3 Δρ. Βασιλειάδου Ιωάννα (Κλασική Αρχαιολογία)	301Α	231099.7281 ivasil@hist.auth.gr
4. Δρ. Βούλγαρη Ευαγγελία (Προϊστορική Αρχαιολογία)	301Α	231099.7282 voulevan@hist.auth.gr

[1] Υπό την επίβλεψη του Κοσμήτορα της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ

5. Δρ. Γούναρη Εμμανουέλα (Κλασική Αρχαιολογία)	301Α	231099.7442 emma@hist.auth.gr
6. Δρ. Καλλίνη Χρυσάνθη (ΚλασικήΑρχαιολογία)	301Α	231099.7282 kallini@hist.auth.gr
7. Δρ. Παπακυριακού Χριστίνα (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	301Α/ ΚΒΕ	231099.2008/99.7442 chpapaky@hist.auth.gr
8 . Δρ. Πλιώτα Αναστασία (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	301Α/ ΚΒΕ	231099.2007/99.7442 apliota@hist.auth.gr
9. Δρ. Τσονάκα Κωνσταντίνα (Κλασική Αρχαιολογία)	301Α	231099.7281 ktsonaka@hist.auth.gr

4.5 ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ERASMUS

Σεβαστή Τριανταφύλλου, γρ. 304, τηλ. 231099.7300, e-mail: strianta@hist.auth.gr

4.6 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ
Αγγελική Δεληκάρη, γρ. 412, τηλ. 231099.7286, e-mail: adelikar@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
Ελισάβετ Χατζηαντωνίου, γρ. 408, τηλ. 231099.7333, e-mail: ehatzian@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΜΕΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
Αναστάσιος Τάντσης, γρ. 302, τηλ. 231099. 5488, e-mail: tasostan@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΜΕΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
Ιλιάνα Ζάρρα, γρ. 313, τηλ.231099. 7271, email: ilzarra@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΜΕΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗΣ, ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
Μαρία Καντηρέα, email: kantirea@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΜΕΑ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ
Ελευθερία Μαντά, γρ. 401, τηλ. 231099.7500, e-mail: elefmanta@hist.auth.gr

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ECTS ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
Σεβαστή Τριανταφύλλου, γρ. 304, τηλ. 231099.7300, e-mail: strianta@hist.auth.gr

4.7 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2022-2023

Εαρινό εξάμηνο:

Αλ-Κ. Βασιλείου-Seibt 15/2/2023 - 30/6/2023

Ε. Τούντα 13/2-2023 - 13/7/2023

5.
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ/ΕΞΑΜΗΝΩΝ:

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2022-2023

Εξάμηνα

	Έναρξη	Λήξη
Χειμερινό εξάμηνο	3 Οκτωβρίου 2022	13 Ιανουαρίου 2023
Εαρινό εξάμηνο	13 Φεβρουαρίου 2023	26 Μαΐου 2023

Εξεταστικές περίοδοι

	Έναρξη	Λήξη
Σεπτεμβρίου 2022	1 Σεπτεμβρίου 2022	30 Σεπτεμβρίου 2022
Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου 2023	23 Ιανουαρίου 2023	10 Φεβρουαρίου 2023
Ιουνίου 2023	6 Ιουνίου 2023	23 Ιουνίου 2023

Αργίες

Τετάρτη 26 Οκτωβρίου 2022 (Εορτή Αγ. Δημητρίου)

Παρασκευή 28 Οκτωβρίου 2022 (Επέτειος του ΟΧΙ)

Πέμπτη 17 Νοεμβρίου 2022 (Επέτειος Πολυτεχνείου)

Σάββατο 24 Δεκεμβρίου 2022 έως Σάββατο 7 Ιανουαρίου 2023 (Χριστούγεννα – Πρωτοχρονιά)

Δευτέρα 30 Ιανουαρίου 2023 (Τριών Ιεραρχών)

Πέμπτη 23 έως και Τρίτη 28 Φεβρουαρίου 2023 (Διακοπές Αποκριάς)

Σάββατο 25 Μαρτίου 2023 (Επέτειος της Επανάστασης του 1821)

Ημέρα φοιτητικών εκλογών (η ακριβής ημερομηνία θα ανακοινωθεί κατά το εαρινό εξάμηνο)

Μ. Δευτέρα 10 Απριλίου έως και Παρασκευή 21 Απριλίου 2023 (Πάσχα)

Δευτέρα 1 Μαΐου 2023 (Πρωτομαγιά)

Δευτέρα 5 Ιουνίου 2023 (Αγίου Πνεύματος)

6.
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ERASMUS ΣΥΝΔΕΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΟ ΤΜΗΜΑ (2022-2023)

ΕΠΙΠΕΔΑ: F=first cycle (προπτυχιακό), S=second cycle (μεταπτυχιακό),
T =third cycle (διδακτορικό).
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: Οι αριθμοί αντιστοιχούν σε μήνες ανά φοιτητή.

Συμφωνίες Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Ενεργές Συμφωνίες

ΒΕΛΓΙΟ						
Xydopoulos Ioannis	School of History and Archaeology	KU Leuven	B LEUVEN01	0222-History and archaeology	2015	2023
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Université catholique de Louvain (UCL)	B LOUVAIN01	0222-History and archaeology	2016	2023
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ						
Delikari Angeliki	School of History and Archaeology	Bulgarian Academy of Sciences	BG SOFIA30	0222-History and archaeology	2020	2023
ΓΑΛΛΙΑ						
Papadopoulou Pagona	School of History and Archaeology	École Pratique des Hautes Études - EPHE	F PARIS054	0222-History and archaeology	2014	2023
Poulou Natalia	School of History and Archaeology	Université Lille 3 - Sciences Humaines et Sociales	F LILLE03	0222-History and archaeology	2018	2023
Papadopoulou Pagona	School of History and Archaeology	Aix-Marseille Université	F MARSEIL84	0222-History and archaeology	2014	2023
Tounta Eleni	School of History and Archaeology	Université de Nantes	F NANTES01	0222-History and archaeology	2020	2023
Valamoti Soultana	School of History and Archaeology	Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne	F PARIS001	0222-History and archaeology	2014	2023
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Université Paris Ouest Nanterre La Défense	F PARIS010	0222-History and archaeology	2019	2023
ΓΕΡΜΑΝΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg	D HEIDELB01	0222-History and archaeology	2014	2023

Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Christian-Albrechts-Universität zu Kiel	D KIEL01	0222-History and archaeology	2015	2023
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Universität Augsburg	D AUGSBUR01	0222-History and archaeology	2014	2023
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Freie Universität Berlin	D BERLIN01	0222-History and archaeology	2014	2023
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Humboldt-Universität zu Berlin	D BERLIN13	0222-History and archaeology	2015	2023
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Albert-Ludwigs-Universität Freiburg	D FREIBUR01	0222-History and archaeology	2014	2023
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Universität Hamburg	D HAMBURG01	022 - Humanities (except languages)	2014	2023
Tounta Eleni	School of History and Archaeology	Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg	D HEIDELB01	0222-History and archaeology	2015	2023
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Friedrich-Schiller-Universität Jena	D JENA01	022 - Humanities (except languages)	2017	2023
Nigdelis Pantelis	School of History and Archaeology	Universität zu Köln	D KOLN01	0222-History and archaeology	2014	2023
Papagianni Eleni	School of History and Archaeology	Universität zu Köln	D KOLN01	0222-History and archaeology	2014	2023
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Johannes Gutenberg-Universität Mainz	D MAINZ01	0222-History and archaeology	2015	2023
Papagianni Eleni	School of History and Archaeology	Philipps-Universität Marburg	D MARBURG01	0222-History and archaeology	2017	2023
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Westfälische Wilhelms-Universität Münster	D MUNSTER01	0222-History and archaeology	2019	2023
Papagianni Eleni	School of History and Archaeology	Universität Trier	D TRIER01	0222-History and archaeology	2014	2023
Kalfoglou-Kaloteraki Vasiliki	School of History and Archaeology	Universität Trier	D TRIER01	0222-History and archaeology	2014	2023
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Julius-Maximilians-Universität Würzburg	D WURZBUR01	0222-History and archaeology	2014	2023

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Cardiff University	UK CARDIFF01	0222 - History and archaeology	2016	2021
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	University College Londo	UK LONDON029	0222 - History and archaeology	2019	2021
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	The University of Sheffield	UK SHEFFIE01	0222 - History and archaeology	2014	2021
Triantaphyllou Sevasti	School of History and Archaeology	University of Edinburgh	UK EDINBUR01	224 - History, philosophy and related subjects	2014	2022
ΙΣΠΑΝΙΑ						
Hassiotis Loukianos	School of History and Archaeology	Universidad de Oviedo	E OVIEDO01	0228 - Inter-disciplinary programmes and qualifications involving humanities	2014	2023
Hassiotis Loukianos	School of History and Archaeology	Universidad de Valladolid	E VALLADO01	0222 - History and archaeology	2014	2023
Tselekas Panagiotis	School of History and Archaeology	Universidad de Alicante	E ALICANT01	0222 - History and archaeology	2014	2023
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	Universitat Autónoma de Barcelona	E BARCELO02	02 - Arts and humanities	2016	2023
Valamoti Soultana-Maria	School of History and Archaeology	Universitat Autónoma de Barcelona	E BARCELO02	0222 - History and archaeology	2014	2023
Hassiotis Loukianos	School of History and Archaeology	Universidad de Zaragoza	E ZARAGOZ01	0228 - Inter-disciplinary programmes and qualifications involving humanities	2014	2023
ΙΤΑΛΙΑ						
Tselekas Panagiotis	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Salerno	I SALERNO01	0222 - History and archaeology	2015	2023
Poulou Natalia	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Bologna 'Alma Mater Studiorum'	I BOLOGNA01	0222 - History and archaeology	2014	2023
Angelopoulos Georgios	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Cagliari	I CAGLIAR01	0314 - Sociology and cultural studies	2014	2023
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Catania	I CATANIA01	0222 - History and archaeology	2016	2023

Tselekas Panagiotis	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Firenze	I FIRENZE01	0222-History and archaeology	2014	2023
Tounta Eleni	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Genova	I GENOVA01	0222-History and archaeology	2015	2023
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Napoli Federico II	I NAPOLI01	0222-History and archaeology	2014	2023
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Napoli Federico II	I NAPOLI01	0222-History and archaeology	2015	2022
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Napoli"L'Orientale"	I NAPOLI02	022 - Humanities (except languages)	2014	2023
Kantirea Maria	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Padova	I PADOVA01	0228 - Inter-disciplinary programmes and qualifications involving humanities	2014	2023
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Perugia	I PERUGIA01	0222-History and archaeology	2014	2023
Angelopoulos Georgios	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Perugia	I PERUGIA01	0314 - Sociology and cultural studies	2014	2023
Manta Eleftheria	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Pisa	I PISA01	022 - Humanities (except languages)	2014	2023
Tselekas Panagiotis	School of History and Archaeology	Università degli Studi della Basilicata	I POTENZA01	0222-History and archaeology	2014	2023
Manta Eleftheria	School of History and Archaeology	Università degli Studi Roma Tre	I ROMA16	0222-History and archaeology	2014	2023
ΚΡΟΑΤΙΑ						
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	Sveučilište u Rijeci	HR RIJEKA01	021 - Arts	2014	2023
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Sveučilište u Zagrebu	HR ZAGREB01	0222-History and archaeology	2018	2023
ΚΥΠΡΟΣ						
Michailidis Iakovos	School of History and Archaeology	University of Cyprus	CY NICOSIA01	0222-History and archaeology	2017	2023

ΟΛΛΑΝΔΙΑ						
Valamoti Soultana-Maria	School of History and Archaeology	Rijksuniversiteit Groningen	NL GRONING01	0222-History and archaeology	2014	2023
ΠΟΛΩΝΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Uniwersytet Im. Adama Mickiewicza	PL POZNAN01	0222-History and archaeology	2014	2023
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw	PL WARSZAW07	0222-History and archaeology	2014	2023
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ						
Triantaphyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Universidade de Coimbra	P COIMBRA01	0222-History and archaeology	2014	2023
ΡΟΥΜΑΝΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Universitatea ‘1 Decembrie 1918’ din Alba Iulia	RO ALBAIU01	0222-History and archaeology	2017	2023
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Alexandru Ioan Cuza University of Iaşi	RO IASI02	0222-History and archaeology	2014	2023
ΣΛΟΒΕΝΙΑ						
Angelopoulos Georgios	School of History and Archaeology	Univerza v Ljubljani	SI LJUBLJA01	0314 - Sociology and cultural studies	2015	2023
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Univerza v Ljubljani	SI LJUBLJA01	0222-History and archaeology	2014	2023
ΣΟΥΗΔΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Stockholms universitet	S STOCKHO01	0222-History and archaeology	2019	2023
ΤΣΕΧΙΑ						
Delikari Angeliki	School of History and Archaeology	Charles University	CZ PRAHA07	0222-History and archaeology	2014	2023
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	University of Ostrava	CZ OSTRAVA02	0222-History and archaeology	2020	2023
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Charles University	CZ PRAHA07	0222-History and archaeology	2014	2023
ΤΟΥΡΚΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Ankara Üniversitesi	TR ANKARA01	0222-History and archaeology	2018	2023
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Uludag Üniversitesi	TR BURSA01	0222-History and archaeology	2014	2022

Valamoti Soultana-Maria	School of History and Archaeology	Trakya Üniversitesi	TR EDIRNE01	0222-History and archaeology	2014	2023
Papadopoulou Pagona	School of History and Archaeology	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	TR ISTANBU06	02 - Arts and humanities	2018	2023
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Ege Üniversitesi	TR IZMIR02	0222-History and archaeology	2014	2023
Kotzageorgis Fokion	School of History and Archaeology	Ege Üniversitesi	TR IZMIR02	0222-History and archaeology	2014	2023
Kotzageorgis Fokion	School of History and Archaeology	Üsküdar Üniversitesi	TR ISTANBU46	0222-History and archaeology	2020	2023
Leveniotis Georgios	School of History and Archaeology	Sakarya Üniversitesi	TR SAKARYA01	0222-History and archaeology	2017	2022
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeolog	Bilkent Üniversitesi	TR ANKARA07	0222 - History and archaeology	2022	2026

7.
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ/ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Οι ημερομηνίες εγγραφής των επιτυχόντων ανακοινώνονται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων στην ηλεκτρονική διεύθυνση https://eregister.it.minedu.gov.gr. Η πρόσβαση στην ιστοσελίδα είναι δυνατή μέσω του συστήματος ηλεκτρονικής εγγραφής με τον ίδιο κωδικό πρόσβασης (password) που ο επιτυχών χρησιμοποίησε για την εισαγωγή του στην ηλεκτρονική εφαρμογή του Μηχανογραφικού Δελτίου.

Μέσα από την ίδια ηλεκτρονική εφαρμογή οι επιτυχόντες και οι επιτυχούσες, στην περίπτωση που έχουν εγγραφεί από προηγούμενο έτος σε Σχολή, Τμήμα ή Εισαγωγική Κατεύθυνση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, θα δηλώσουν τη Σχολή, Τμήμα ή Εισαγωγική Κατεύθυνση στο οποίο είναι ήδη εγγεγραμμένοι/-ες και θα αιτούνται ταυτόχρονα τη διαγραφή τους, προκειμένου να ολοκληρωθεί η εγγραφή τους στη νέα Σχολή, Τμήμα ή Εισαγωγική Κατεύθυνση.

Στη συνέχεια, οι εγγραφέντες/-είσες, προκειμένου να δημιουργήσουν τον απαραίτητο ιδρυματικό τους λογαριασμό στο ΑΠΘ και να έχουν πρόσβαση σε πολλαπλές ακαδημαϊκές υπηρεσίες και υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας, όπως π.χ. έκδοση ακαδημαϊκής ταυτότητας, έκδοση κάρτας σίτισης, δήλωση μαθημάτων, δήλωση συγγραμμάτων κ.λπ., θα πρέπει:

- Βήμα 1ο: Να προχωρήσουν σε καταχώρηση των στοιχείων τους στην πλατφόρμα ηλεκτρονικών υπηρεσιών του ΑΠΘ http://register.auth.gr
- Βήμα 2ο: Να προσέλθουν στη Γραμματεία του Τμήματος φέροντας μαζί τους αστυνομική ταυτότητα ή διαβατήριο και βεβαίωση του ΑΜΚΑ ή βιβλιάριο ασθενείας – προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία εγγραφής τους με τον έλεγχο ταυτοπροσωπίας τους.

Η διαδικασία καταχώρησης στοιχείων στην πλατφόρμα ηλεκτρονικών υπηρεσιών του ΑΠΘ/ελέγχου ταυτοπροσωπίας γίνεται εφόσον ολοκληρωθούν οι ηλεκτρονικές εγγραφές στην εφαρμογή του ΥΠΠΕΘ και αποσταλούν στα Τμήματα του ΑΠΘ οι πίνακες εγγραφέντων σε ημερομηνίες που ορίζει το ΥΠΠΕΘ. Για τις ημερομηνίες αυτές, βγαίνει σχετική ανακοίνωση στην ιστοσελίδα του ΑΠΘ και ενημέρωση των εγγραφέντων μέσω SMS.

8.
ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

Οι βασικοί κανονισμοί του Α.Π.Θ. ορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό του Ιδρύματος. Ο εσωτερικός κανονισμός ρυθμίζει ειδικότερα θέματα διοικητικής λειτουργίας, οργανωτικής δομής, ελέγχου της τήρησης των θεσπισμένων κανόνων, καθώς και τις κυρώσεις σε περίπτωση πλημμελούς εφαρμογής ή παραβίασής τους.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης που ισχύει σήμερα καταρτίστηκε από τη Σύγκλητο του Ιδρύματος στην αριθ. 2718/5-7-2000 συνεδρίασή της και εγκρίθηκε από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με την αριθ. Φ.1.231/Β1/425/25-8-2000 Υπουργική Απόφαση, όπως δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 1099/5-9-2000 τεύχος Β'.

Σήμερα εφαρμόζεται όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση 129201/Β1 στο Φ.Ε.Κ. 1562/13-12-2002 τεύχος Β' και την Υπουργική Απόφαση 60210/Β1 στο Φ.Ε.Κ. 1517/11-10-2004 τεύχος Β'. 5.

Για περισσότερες πληροφορίες βλ. https://www.auth.gr/regulation

9.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

9.1 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

9.1.1 Γενικά θέματα σπουδών

1. Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) ολοκληρώνεται σε τέσσερα έτη (4 έτη) και διαρθρώνεται σε οκτώ (8) εξάμηνα. Μετά το πέρας των σπουδών απονέμεται στον/ην φοιτητή/τρια το Πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας με ειδίκευση στην «Ιστορία» ή την «Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης».
2. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31η Αυγούστου και επιμερίζεται σε δύο διδακτικά εξάμηνα (Χειμερινό/Εαρινό). Η έναρξη και η λήξη εκάστου εξαμήνου καθορίζεται από την Κοσμητεία της Φιλοσοφικής Σχολής και ανακοινώνεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Το διδακτικό έργο ασκείται αυτοδύναμα από Καθηγητές/τριες του Τμήματος (ή με τη συνεπικουρία των Μελών ΕΔΙΠ) ή από ΕΔΙΠ, κατόπιν αναθέσεως από τη Συνέλευση του Τμήματος, και ορίζεται ως ακολούθως: *ex cathedra* διδασκαλία σε μεγάλο αριθμό ακροατηρίου, φροντιστήρια/σεμινάρια σε καθορισμένο αριθμό φοιτητών/τριών, επίβλεψη εργασιών, συνεργασία με φοιτητές/τριες σε προκαθορισμένες ώρες (σε γραφεία, Εργαστήρια ή Σπουδαστήρια), συμμετοχή σε ανασκαφή, συμμετοχή στην πρακτική άσκηση.
3. Το χρονικό διάστημα διδασκαλίας εκάστου εξαμήνου περιλαμβάνει τις εβδομάδες που ορίζει η κείμενη νομοθεσία (κατ' ελάχιστο 13 πλήρεις εβδομάδες). Παράταση της διάρκειας ενός εξαμήνου επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις προκειμένου να συμπληρωθεί ο απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός εβδομάδων διδασκαλίας, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δύο εβδομάδες και γίνεται με απόφαση του πρύτανη, ύστερα από πρόταση της κοσμητείας της Φιλοσοφικής Σχολής (Ν. 4009/2011, άρθ. 33, παρ. 6). Όλα τα μαθήματα του ΠΠΣ διδάσκονται επί τρεις (3) διδακτικές ώρες την εβδομάδα. Μετά την ολοκλήρωση του διαστήματος αυτού ακολουθεί εξεταστική περίοδος, η μέγιστη χρονική διάρκεια της οποίας ανέρχεται στις τρεις εβδομάδες. Επαναληπτικό χαρακτήρα έχει η εξεταστική περίοδος του Σεπτεμβρίου, κατά την οποία εξετάζονται το σύνολο των μαθημάτων του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους.
4 Η εγγραφή εκάστου/ης φοιτητή/τριας και η μέσω αυτής απόκτηση και διατήρηση της ιδιότητάς του/της πραγματοποιείται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία στον ιστότοπο sis.auth.gr του ΑΠΘ, σε τακτές ημερομηνίες που ορίσει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Επίσης ο φοιτητής/τρια είναι υποχρεωμένος/η να δηλώσει τα μαθήματα που θα παρακολουθήσει κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Η δήλωση των μαθημάτων αυτών πραγματοποιείται ηλεκτρονικά με την έναρξη των μαθημάτων σε καθορισμένη από τη Γραμματεία του Τμήματος χρονική περίοδο. Μέσω της ανωτέρω συνολικής διαδικασίας ο/η φοιτητής/τρια αποκτά και διατηρεί την ιδιότητά του/της μέχρι την απονομή του

Πτυχίου. Ωστόσο, τα προνόμια που απορρέουν από τη φοιτητική ιδιότητα διατηρούνται, εφόσον οι φοιτητές/τριες δεν έχουν υπερβεί τον ελάχιστο χρόνο φοίτησης (4 έτη), προσαυξημένο κατά δύο έτη, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

5. Οι φοιτητές/τριες, κατόπιν έγγραφης αίτησης προς τη Γραμματεία του Τμήματος, έχουν δικαίωμα διακοπής/αναστολής των σπουδών τους για όσα εξάμηνα, συνεχόμενα ή μη, επιθυμούν, τα οποία, ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνουν τον αριθμό των οκτώ (8), που είναι και ο ελάχιστος αριθμός εξαμήνων που απαιτείται για τη λήψη Πτυχίου. Τα εξάμηνα αυτά δεν θεωρούνται χρόνος φοίτησης και, κατά συνέπεια, δεν προσμετρώνται στην ανώτατη διάρκεια φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα, με όλα τα προνόμια που απορρέουν από αυτήν, διακόπτεται προσωρινά κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης, εκτός αν η διακοπή οφείλεται σε αποδεδειγμένους λόγους υγείας ή σε λόγους ανωτέρας βίας, οπότε και τη διατηρεί. Η σχετική διαδικασία δρομολογείται με έγγραφη αίτηση του/της ενδιαφέρομενου/ης φοιτητή/τριας στη Γραμματεία του Τμήματος, συνοδευόμενη από τα απαραίτητα κατά περίπτωση έγγραφα.
6. Η σύνταξη του ωρολογίου προγράμματος εκάστου εξαμήνου πραγματοποιείται με ευθύνη του Προέδρου και της Γραμματείας του Τμήματος από επιτροπή που ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Τα μαθήματα, η διδακτέα ύλη και η ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος μετά από εισήγηση των Τομέων.
7. Το Τμήμα ορίζει έναν Σύμβουλο Σπουδών, με αρμοδιότητα την ενημέρωση των φοιτητών για την οργάνωση και τη δομή συστήματος σπουδών, αλλά και την επίλυση τυχόν προβλημάτων που συνδέονται με αυτές. Ειδικότερη επιστημονική καθοδήγηση προσφέρεται στους φοιτητές/τριες από τον επιμέρους Σύμβουλο Σπουδών, που ορίζει κάθε Τομέας. Επίσης ορίζεται Σύμβουλος Υποστήριξης πρόσβασης στις σπουδές για τους φοιτητές ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων. Οι ώρες συνεργασίας όλων των συμβούλων και γενικώς όλων των μελών ΔΕΠ αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος με ευθύνη των Διευθυντών των Τομέων. Πρέπει να είναι τουλάχιστον τέσσερεις (4) εβδομαδιαία, σε διαφορετικές ζώνες της ημέρας, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των εργαζόμενων φοιτητών/τριών.

9.1.2 Κωδικοποίηση και τεχνικοί όροι

- **Ειδικεύσεις Πτυχίου:** Το Πτυχίο του Τμήματος διαθέτει δύο ειδικεύσεις: α) της «Ιστορίας» και β) της «Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης». Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν την ειδίκευση που θα ακολουθήσουν διαμορφώνοντας ανάλογα το πρόγραμμά τους.
- **Γνωστικά Αντικείμενα:** Ως γνωστικά αντικείμενα χαρακτηρίζονται οι επιμέρους Επιστημονικοί Κλάδοι του Τμήματος (π.χ. Βυζαντινή Αρχαιολογία, Ιστορία της Χερσονήσου του Αίμου, Ιστορία της Νεότερης Τέχνης κ.λπ.). Κάθε γνωστικό αντικείμενο

κωδικοποιείται με τρεις αλφαβητικούς χαρακτήρες, από τους οποίους ο πρώτος δηλώνει τον γενικότερο (Α = Αρχαιολογία, Ι = Ιστορία), ενώ οι δύο επόμενοι τον ειδικότερο κλάδο (π.χ. ΑΠΡ = Προϊστορική Αρχαιολογία, ΙΑΕ = Αρχαία Ελληνική Ιστορία).

- Μάθημα: Μέρος ενός γνωστικού αντικειμένου. Το μάθημα κωδικοποιείται με τριψήφιο αριθμό. Το πρώτο ψηφίο δηλώνει το επίπεδο του μαθήματος: οι κωδικοί που αρχίζουν από 1 αναφέρονται σε εισαγωγικά μαθήματα (Υ), αυτοί που αρχίζουν από 6 σε μαθήματα ειδίκευσης των δύο ειδικεύσεων του Πτυχίου (ΥΕΙΔ) περιλαμβανομένων των φροντιστηριακών μαθημάτων (ΥΕΙΔΦ), αυτοί που αρχίζουν από 5 σε θεματικές ενότητες (του αναμορφωμένου ΠΠΣ), ενώ αυτοί από 2, 3 ή 4 σε μαθήματα Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ).
- Φροντιστήριο: Ειδική κατηγορία μαθήματος με κλειστό ακροατήριο, υποχρεωτική παρουσία και υποχρέωση συγγραφής εργασίας.
- Σεμινάριο: Ειδική κατηγορία μαθήματος με κλειστό ακροατήριο, με ή χωρίς υποχρεωτική παρουσία. Μπορεί να προσδιοριστεί ως τέτοιο και εκτάκτως, με εισήγηση του Τομέα και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος κατά την ετήσια ανάθεση διδασκαλίας.

9.1.3 Πιστωτικές και Διδακτικές Μονάδες (ECTS)

1. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος ERASMUS με σκοπό να διευκολύνει τις διαδικασίες ακαδημαϊκής αναγνώρισης των σπουδών σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το σύστημα ECTS εξυπηρετεί την αναγνώριση του φοιτητικού έργου και του αντίστοιχου φόρτου εργασίας μεταξύ συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, σε οποιοδήποτε από αυτά κι αν πραγματοποιείται, την πίστωσή του με τις προβλεπόμενες μονάδες και τη μεταφορά τους στο ίδρυμα απονομής του τίτλου.
2. Το σύστημα ECTS αποδίδει σε κάθε μάθημα, φροντιστήριο, σεμινάριο, Πρακτική Άσκηση κ.ά., μια αριθμητική τιμή προκειμένου να εκφραστεί σε μονάδες (από 2 έως 60) ο φόρτος εργασίας που απαιτείται από τον/την φοιτητή/τρια για την ολοκλήρωσή τους. Ένα πλήρες ακαδημαϊκό έτος σπουδών αντιστοιχεί σε 60 μονάδες ECTS και κατ' αντιστοιχία ένα πλήρες εξάμηνο ισοδυναμεί με 30 ECTS (Υπ. Απ. Φ5/89656/Β3/2007, ΦΕΚ1466/Β/2007).
3. 1 ECTS αντιστοιχεί σε 30 ώρες φόρτου εργασίας και τα μαθήματα διαμορφώνονται σύμφωνα με αυτόν τον κανόνα. Ο αριθμός των ECTS που αντιστοιχεί σε κάθε μάθημα δεν μπορεί να είναι μικρότερος των δύο (2).

9.2 ΠΑΛΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ 2006-2019 (ΠΠΠΣ)

9.2.1 Ειδικά θέματα

1. Το ΠΠΣ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας ισχύει από το πανεπιστημιακό έτος 2006-07 για τους/ις φοιτητές/τριες που έχουν εισαχθεί από το πανεπιστημιακό έτος 2006-07 έως και το 2019-20.

2. Η διδασκαλία του Υποχρεωτικού (Υ) μαθήματος και του μαθήματος Υποχρεωτικού Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ) είναι υποχρεωτική για τον αντίστοιχο Τομέα, τουλάχιστον κάθε δεύτερο εξάμηνο.
3. Ο αριθμός μαθημάτων που μπορεί να δηλώσει ο/η φοιτητής/τρια ανά εξάμηνο για να διδαχθεί πρώτη φορά δεν πρέπει να ξεπερνά τα 30 ECTS (με μια απόκλιση 10%, που μπορεί να προκύψει κατά την άθροιση). Τα μαθήματα τα οποία έχουν παρακολουθηθεί και δηλώνονται μόνον για επανεξέταση δεν υπολογίζονται στο άθροισμα αυτό (βλ. τις μεταβατικές διατάξεις).
4. Στα Φροντιστήρια εγγράφονται κατά προτεραιότητα φοιτητές/τριες του εβδόμου (7ου) και του ογδόου (8ου) εξαμήνου και άνω, οι οποίοι κατανέμονται σε τάξεις. Οι φοιτητές/τριες, πριν από την έναρξη των μαθημάτων και σε ημερομηνίες που ανακοινώνονται από τη Γραμματεία του Τμήματος, δηλώνουν εγγράφως συμμετοχή στα μαθήματα/τάξεις πρώτα στους διδάσκοντες ή στις Γραμματείες των Τομέων, ανάλογα με τις αποφάσεις/πρακτική του κάθε Τομέα, και μετά τα δηλώνουν ηλεκτρονικά. Και οι δύο δηλώσεις, έγγραφη και ηλεκτρονική, είναι υποχρεωτικές.
5. Η οριστική αποτυχία σε ένα μάθημα συνεπάγεται την εκ νέου δήλωσή του για εξέταση μόνον σε επόμενο εξάμηνο, εκτός αν πρόκειται για μάθημα Υποχρεωτικό κατ' Επιλογήν (ΥΕ) ή Ελεύθερη Επιλογή (ΕΕ), οπότε μπορεί να επιλεγεί το ίδιο ή άλλο μάθημα. Η αποτυχία σε Φροντιστήριο συνεπάγεται την εκ νέου εγγραφή σε τάξη και την παρακολούθησή του. Για τη δήλωση των Υποχρεωτικών και Υποχρεωτικών Ειδίκευσης μαθημάτων που οφείλονται βλ. τις μεταβατικές διατάξεις.
6. Η διαδικασία αναγνώρισης μαθημάτων μέσω του Προγράμματος Erasmus δρομολογείται κατόπιν αιτήματος του/ης φοιτητή/τριας, ελέγχεται από τον/την υπεύθυνο/η για τη λειτουργία του Προγράμματος Erasmus Καθηγητή/τρια του Τμήματος/Ιδρύματος (Συντονιστή ECTS) με τη συνεπικουρία Καθηγητών/τριών, το γνωστικό αντικείμενο των οποίων εμπίπτει στα προς αναγνώριση μαθήματα. Μαθήματα Πανεπιστημίων της αλλοδαπής τα οποία δεν μπορούν να αντιστοιχηθούν με εκείνα του Τμήματος, μπορεί να πιστωθούν στον/η φοιτητή/τρια ως Ελεύθερες Επιλογές ή να αναγραφούν στο Παράρτημα του Διπλώματός του/της.

9.2.2. Η δομή και κατηγορίες μαθημάτων του Παλαιού ΠΠΣ

Η οργάνωση του Παλαιού ΠΠΣ εδράζεται στη διάκριση των μαθημάτων σε πέντε κατηγορίες.

- Υποχρεωτικά (Υ). Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει είκοσι ένα (21) γενικά μαθήματα (84 ECTS), τα οποία είναι υποχρεωτικά για όλους τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος, και διακρίνονται ως ακολούθως:
  - έντεκα (11) εισαγωγικά μαθήματα: Ιστορίας, Αρχαιολογίας, Ιστορίας της Τέχνης, Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
  - οκτώ (8) γλωσσικά μαθήματα: τρία (3) από την Αρχαία Ελληνική, ένα (1) από τη Λατινική, ένα (1) από τη Μεσαιωνική Ελληνική, τρία (3) από

τη Νέα Ελληνική Φιλολογία

– δύο (2) μαθήματα Παιδαγωγικής

Τα μαθήματα αυτά αναλογούν στα πρώτα τρία εξάμηνα των σπουδών. Εξαιρούνται τα δύο (2) μαθήματα Παιδαγωγικής, τα οποία οι φοιτητές/τριες επιτρέπεται να δηλώσουν από το 5ο εξάμηνο και εξής.

– Η αποτυχία σε ένα ή περισσότερα από τα υποχρεωτικά μαθήματα δεν αποτελεί εμπόδιο για να προχωρήσει ο/η φοιτητής/τρια στην επιλογή μαθημάτων Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ) περιλαμβανομένων των Φροντιστηρίων (ΥΕΙΔΦ), των Υποχρεωτικών Επιλογής (ΥΕ) και των Ελεύθερων Επιλογών (ΕΕ) μετά το πέρας των τριών πρώτων εξαμήνων.

- Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ). Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει υποχρεωτικά μαθήματα ειδίκευσης, μέσω των οποίων οι φοιτητές/τριες εμβαθύνουν στην Ι- στορία ή στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης.
  – Όλα τα μαθήματα της επιλεγόμενης ειδίκευσης είναι υποχρεωτικά.
  – Οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την ειδίκευση στην Ιστορία παρακολουθούν δεκατρία (13) Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης (91 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12/78 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά).
  – Οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης παρακολουθούν δεκατέσσερα (14) Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης (98 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011- 12/84 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 ως το 2019-20.
- Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια (ΥΕΙΔΦ). Η τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει υποχρεωτικά φροντιστηριακά μαθήματα ειδίκευσης.
  – Τα τρία (3) μαθήματα (24 ECTS) Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια στην Ιστορία είναι όλα υποχρεωτικά.
  – Από τα τέσσερα (4) μαθήματα Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης που προσφέρονται, οι φοιτητές/τριες οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) Φροντιστήρια (16 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12/18 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά) διαφορετικού γνωστικού αντικειμένου.
  – Σε όλα τα Φροντιστήρια η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική με δυνατότητα δύο (2) απουσιών. Ο αριθμός των φοιτητών/τριών σε κάθε Φροντιστήριο είναι περιορισμένος με κατώτατο όριο τους/τις 10 (δέκα) και ανώτατο όριο τους/τις είκοσι (20) φοιτητές/τριες ανά διδάσκοντα.
- Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ). Η τέταρτη κατηγορία περιλαμβάνει μαθήματα από όλα τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος και μπορούν να επιλεγούν από όλους/ες τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος

ανεξάρτητα από την ειδίκευση που ακολουθούν.

– Από αυτήν την κατηγορία μαθημάτων οι φοιτητές/τριες επιλέγουν επτά (7) μαθήματα (35 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2012-13/42 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά).
– Οι φοιτητές/τριες δεν μπορούν από την κατηγορία των μαθημάτων Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ) να επιλέξουν περισσότερα από δύο (2) μαθήματα του ίδιου γνωστικού αντικειμένου.
– Το μάθημα «Ανασκαφή–Σχέδιο» (ΑΑΑ 313) δηλώνεται ως ΥΕ μόνο από τους φοιτητές/τριες που επιλέγουν την κατεύθυνση της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

- Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ). Η πέμπτη κατηγορία περιλαμβάνει μαθήματα ελεύθερης επιλογής. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να επιλέξουν δύο (2) μαθήματα (10 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12/12 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά) από το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος [εκτός των υποχρεωτικών (Υ)], το ΛΑΜ 301: Ευρωπαϊκή και Ελληνική Μουσική, από τις Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά), καθώς και από μαθήματα που προσφέρονται από άλλα Τμήματα.
  – Διευκρίνιση: Όσοι/ες φοιτητές/τριες (από τους/τις εισαχθέντες/είσες τα ακα- δημαϊκά έτη 2006-07 και 2007-08) είχαν ήδη εξεταστεί με επιτυχία στο μάθημα της Ξένης Γλώσσας έχουν δικαίωμα να το κατοχυρώσουν ως υποχρεωτικό και εξετάζονται σε δύο (2) μαθήματα ΑΕΦ και δύο (2) μαθήματα ΝΕΦ αντί τριών (3) που προβλέπονται από το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών.
  – Οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την ειδίκευση στην Ιστορία δεν μπορούν να επιλέξουν Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης ως Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ) ή Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ), ενώ οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης δεν μπορούν να επιλέξουν Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης στην Ιστορία ως Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ) ή Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ).
- Τα μαθήματα Υποχρεωτικά Ειδίκευσης, Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια, Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν και Ελεύθερης Επιλογής επιτρέπεται να δηλωθούν από τους/τις φοιτητές/τριες από το τέταρτο εξάμηνο και έπειτα.
- Προϋποθέσεις βαθμολόγησης των φοιτητών/τριών από τη συμμετοχή τους στις ανασκαφές που διεξάγονται από τον Τομέα Αρχαιολογίας:
  – Να βρίσκονται τουλάχιστον στο 5ο εξάμηνο σπουδών
  – Να έχουν ήδη περάσει το μάθημα του σχεδίου (ΑΑΑ 313)
  – Να συμπληρώσουν τρεις (3) τουλάχιστον εβδομάδες συμμετοχής στην ανα- σκαφή
  – Να παραδώσουν στον/στην υπεύθυνο/η Καθηγητή/τρια της ανασκαφής γρα- πτή αναφορά (έως 2.000 λέξεις) σχετική με το αντικείμενο της ανασκαφής, μετά το πέρας της ανασκαφικής περιόδου

- Η βαθμολόγηση της ανασκαφής του μαθήματος «Ανασκαφή–Σχέδιο» (ΑΑΑ 313) βασίζεται στη γραπτή αναφορά του/της φοιτητή/τριας και την εν γένει δραστηριότητα και παρουσία του/της στην ανασκαφή

- Για τη λήψη Πτυχίου απαιτούνται σαράντα έξι (46) μαθήματα. Τα σαράντα έξι (46) μαθήματα αντιστοιχούν σε 244 μονάδες ECTS για την ειδίκευση στην Ιστορία και 243 μονάδες ECTS για την ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης, για τους/τις φοιτητές/τριες που εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12, και σε 240 μονάδες ECTS για τους/τις φοιτητές/τριες που εγγράφηκαν από το α- καδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά.

Συνοπτικός πίνακας των κατηγοριών μαθημάτων Παλαιού ΠΠΣ

Κατηγορία Μαθημάτων	Αριθμός Μαθημάτων	ECTS για όσους εγγράφηκαν πριν από το ακαδ. έτος 2011-12	ECTS για όσους εγγράφηκαν από το ακαδ. έτος 2011-12 έως το 2019-20
Υποχρεωτικά	21	84	84
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (Ιστορία)	13	91	78
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης)	14	98	84
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια (Ιστορία)	3	24	24
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια (Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης)	2	16	18
Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν	7	35	42
Ελεύθερες Επιλογές	2	10	12
Σύνολο	**46**	Ιστορία: **244** Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης: **243**	Ιστορία: **240** Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης: **243**

9.2.3 Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (Παλαιού ΠΠΣ)

Το Πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας εξασφαλίζει στους/στις αποφοίτους του το Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (ΠΠΔΕ), το οποίο απαιτείται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, για τον διορισμό στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση για όσους/ες εισήλθαν στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 και εξής.

Η απόκτηση του ΠΠΔΕ είναι υποχρεωτική. Απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτησή του ταυτόχρονα με τη λήψη του Πτυχίου είναι η οργάνωση των σπουδών σύμφωνα με τα ακόλουθα:

Οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να κατοχυρώσουν συνολικά οκτώ (8) μαθήματα, από το 5ο εξάμηνο σπουδών και εξής.

- Τα μαθήματα κατανέμονται στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής

ΟΜΑΔΑ Α					ΟΜΑΔΑ Β
ΕΙΣΠ 100	ΣΧΠΙ 400	ΕΨ 900	ΚΕ 800	ΙΠ 700	ΙΡΩ 302
Π 1000	Π 1509	Π 1708	Π 3003		

Τα μαθήματα της Ομάδας Α προσφέρονται από το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ. Οι φοιτητές/τριες οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) από τα μαθήματα της Ομάδας Α και το ένα (1) μάθημα της Ομάδας Β.

Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας

ΟΜΑΔΑ Α			ΟΜΑΔΑ Β		
ΙΑΕ 603	ΙΒΥ 603	ΙΝΕ 603	ΑΠΡ 606	ΑΚΛ 606	ΑΒΥ 606
			ΑΙΤ 606		

Οι φοιτητές/τριες που ακολουθούν την ειδίκευση της Ιστορίας οφείλουν να επιλέξουν και τα τρία (3) μαθήματα της Ομάδας Α, τα οποία συμπίπτουν με τα ΥΕΙΔΦ. Οι φοιτητές/τριες που ακολουθούν την ειδίκευση της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) από τα μαθήματα της Ομάδας Β, τα οποία συμπίπτουν με τα ΥΕΙΔΦ.

Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση

ΑΠΡ 303	ΑΠΡ 312	ΑΙΤ 304	ΑΚΛ 307	ΑΒΥ 312	ΑΑΑ 314	ΙΝΕ 402

Οι φοιτητές/τριες που ακολουθούν την ειδίκευση της Ιστορίας οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) από τα μαθήματα της τρίτης Θεματικής Ενότητας. Οι φοιτητές/τριες που ακολουθούν την ειδίκευση της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης οφείλουν να επιλέξουν τρία (3) από τα μαθήματα της τρίτης Θεματικής Ενότητας.

Συνοπτικά, ανά ειδίκευση και Θεματική Ενότητα:

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Αριθμός μαθημάτων	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Αριθμός μαθημάτων
1. Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής	3	3
2. Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας	3	2
3. Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση	2	3
Σύνολο	8	8

9.3 ΑΝΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ 2020

Το Αναμορφωμένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΑΠΠΣ) του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας (Απόφαση Συνέλευσης Τμήματος 421/12.3.2020) ισχύει από το Πανεπιστημιακό έτος 2020-21. Ως προς τις βασικές αρχές και τις γενικές οδηγίες, το ΑΠΠΣ ακολουθεί εκείνες του ΠΠΠΣ.

9.3.1 Διάκριση/κατηγορίες μαθημάτων

Το ΑΠΠΣ περιλαμβάνει σαράντα δύο (42) μαθήματα, τα οποία διακρίνονται σε έξι κατηγορίες:

- Υποχρεωτικά κορμού (Υ). Η κατηγορία περιλαμβάνει δέκα (10) γενικά μαθήματα κορμού που αντιστοιχούν σε 50 ECTS, καθώς και 2 Υποχρεωτικά Μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας (2×5=10 ECTS) με έμφαση στη γλωσσική άσκηση. Τα μαθήματα αυτά είναι υποχρεωτικά για όλους/ες τους/τις φοιτητές/τριες και κατανέμονται στα δύο πρώτα εξάμηνα των σπουδών τους.
- Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ), 12 μαθήματα (12×6=72 ECTS) ανά ειδίκευση
- Υποχρεωτικά Ειδίκευσης–Φροντιστήρια (ΥΕΙΔ), 2 μαθήματα (2×7=14 ECTS) ανά ειδίκευση
- Υποχρεωτικά Ειδίκευσης–Θεματικής Ενότητας (ΥΕΙΔ), 2 μαθήματα (2×7=14 ECTS) ανά ειδίκευση
- Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ), 4 (4×6=24 ECTS) από την επιλεχθείσα ειδίκευση, 2 (2×6=12 ECTS) από την άλλη ειδίκευση, 4 κατ' επιλογήν από το Τμήμα Φιλολογίας, εκ των διαθέσιμων κωδικών της Λατινικής, Αρχαίας Ελληνικής, Μεσαιωνικής και Νεοελληνικής Φιλολογίας (4×5=20 ECTS) και 3 κατ' επιλογήν από τη δεξαμενή μαθημάτων Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (3×6=18 ECTS).
- Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ), 1 (6 ECTS) είτε από το οικείο Τμήμα είτε από άλλα Τμήματα της Σχολής ή του Πανεπιστημίου.

9.3.2 Περιγραφή μαθημάτων

1. Τα εισαγωγικά μαθήματα είναι κατανεμημένα στο 1ο και 2ο εξάμηνο σπουδών. Οκτώ εξ αυτών προσδιορίζονται με την ένδειξη «Εισαγωγή». Για την Ιστορία, τα μαθήματα αυτής της κατηγορίας καλύπτουν από άποψη περιεχομένου τις ακόλουθες ενότητες: Ορισμός του γνωστικού αντικειμένου, παρουσίαση των πηγών, της μεθοδολογίας προσέγγισης και της ιστορίας της έρευνας, συμβολή των βοηθητικών επιστημών, τάσεις και προοπτικές της έρευνας, καθορισμός του γεωγραφικού και χρονολογικού πλαισίου, εννοιολογικά εργαλεία, διάκριση των επιμέρους περιόδων και παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών τους με έμφαση στον τομέα της πολιτικής, της κοινωνίας και της οικονομίας. Για την Αρχαιολογία τα εισαγωγικά μαθήματα αποβλέπουν στην παρουσίαση των διαφορετικών κατηγοριών υλικών καταλοίπων των πολιτισμικών περιόδων και των ερμηνευτικών προσεγγίσεων που συνδέονται με αυτά. Τα μαθήματα αυτής της κατηγορίας δεν μπορούν να επιλεγούν από φοιτητές/τριες άλλων τμημάτων. Δύο μαθήματα αποτελούν εισαγωγές στην επιστήμη της Ιστορίας (θεωρητικά προβλήματα, ε-

ξέλιξη ιστοριογραφίας από την αρχαιότητα έως τον μεταμοντερνισμό) και την επιστήμη της Αρχαιολογίας (ιστορία της έρευνας, θεωρητικές αφετηρίες, ερμηνευτικές προσεγγίσεις, μέθοδοι ανάλυσης) αντίστοιχα. Τα δύο μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στοχεύουν στην εξοικείωση των φοιτητών με ιστοριογραφικά κείμενα, μέσω των απαραίτητων γλωσσικών ασκήσεων.

2. Τα μαθήματα που προσδιορίζονται ως «Υποχρεωτικά Ειδίκευσης» (12×6=72 ECTS) επιλέγονται από αντίστοιχες «δεξαμενές» μαθημάτων, ιστορικής ή αρχαιολογικής/τέχνης, που καταρτίζουν οι ειδικεύσεις με ευθύνη των Τομέων. Από άποψη περιεχομένου καλύπτουν είτε επιμέρους χρονικές περιόδους των επιστημονικών πεδίων είτε ευρείες θεματικές ενότητες είτε ακόμα επιμέρους κλάδους των ειδικεύσεων. Τα μαθήματα αυτά μπορούν να επιλεγούν από φοιτητές/τριες άλλων Τμημάτων.
3. Τα Φροντιστήρια λειτουργούν ως μάθημα περιορισμένου ακροατηρίου (έως 25 άτομα) και υποχρεωτικής παρακολούθησης. Στοχεύουν (α) στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις πηγές και τη μεθοδολογία της έρευνας στα αντίστοιχα πεδία (β) στον επιστημονικό τρόπο διαχείρισης ειδικών θεμάτων (ανάλυση και σύνθεση) εντός των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων και τελικά στην παραγωγή εργασίας σε γραπτή μορφή (γ) στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις μεθόδους προετοιμασίας και παρουσίασης μιας θεματικής εν είδει διδασκαλίας, καθώς εντάσσονται στην κατηγορία των μαθημάτων ΠΠΔΕ (Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας). Στον προγραμματισμό των Φροντιστηρίων περιλαμβάνονται και επισκέψεις των φοιτητών/τριών σε χώρους άσκησης (μουσεία, αρχεία, πινακοθήκες, βιβλιοθήκες, ερευνητικά κέντρα, ανασκαφές κλπ). Η υποστήριξη των Φροντιστηρίων μπορεί να γίνει από ΕΔΙΠ, υπό την εποπτεία του/της Καθηγητή/τριας, στο πλαίσιο των σύννομων διδακτικών υποχρεώσεων. Η εκπόνηση εργασίας με συγκεκριμένες προδιαγραφές ανά ειδίκευση είναι υποχρεωτική. Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν δύο Φροντιστήρια, στην περίπτωση της ειδίκευσης της Ιστορίας ένα από κάθε Τομέα και στην περίπτωση της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης δύο με διαφορετικό κωδικό γνωστικού αντικειμένου. Η αποτυχία σε Φροντιστήριο συνεπάγεται την εκ νέου εγγραφή και παρακολούθησή του.
4. Οι Θεματικές Ενότητες περιλαμβάνουν μαθήματα με ευρύτερη ύλη (βιβλιογραφία), που επιλέγονται από μία εκ των δυο δεξαμενών (Ιστορίας ή Αρχαιολογίας και Τέχνης), τις οποίες καταρτίζουν ανά έτος οι Τομείς. Πρόκειται για μαθήματα που αντιστοιχούν στα γνωστικά αντικείμενα των Τομέων της κάθε ειδίκευσης. Η παρακολούθησή τους δεν είναι υποχρεωτική. Ανάλογα με το μέγεθος του ακροατηρίου ο/η διδάσκων/ουσα μπορεί να αναθέσει υποχρεωτικές εργασίες, βαθμολογικής ενίσχυσης έως 30%. Η ενίσχυση αυτή προϋποθέτει την εξασφάλιση προβιβάσιμου βαθμού στην προφορική ή γραπτή εξέταση. Τα μαθήματα αυτά δεν μπορούν να επιλεγούν από φοιτητές/τριες άλλων Τμημάτων.
5. Τα Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ) μαθήματα προέρχονται από «δεξαμενές» μαθημάτων που καταρτίζουν ετησίως οι Τομείς. Ως τέτοια νοούνται θεματικές προ-

σεγγίσεις των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων, που διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες: 1) Μαθήματα που ανήκουν στην ειδίκευση επιλογής του/της φοιτητή/τριας. 2) Μαθήματα που ανήκουν στην άλλη ειδίκευση. 3) Μαθήματα από το Τμήμα. 4) Μαθήματα που συνδέονται με την απόκτηση Πιστοποιητικού Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας. Τα τελευταία είναι κοινά και για τις δύο ειδικεύσεις και επιλέγονται από τη δεξαμενή «Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής» (2 μαθήματα) και «Διδακτική και Πρακτική Άσκηση» (1 μάθημα).

Σημείωση: Μαθήματα επιλογής ειδίκευσης τα οποία, λόγω του τρόπου διδασκαλίας τους, προσδιορίζονται ως σεμιναριακά πραγματοποιούνται με τη συμμετοχή καθορισμένου αριθμού φοιτητών/τριών, ο οποίος δεν ξεπερνά τους/τις είκοσι πέντε (25). Τα μαθήματα αυτά περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων είτε άσκηση φοιτητών/τριών στη μελέτη υλικού είτε εξωτερικές επισκέψεις.

6. Ως μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ) νοούνται εκείνα που ο/η φοιτητής/τρια επιλέγει με βάση τις προσωπικές του/ης προτιμήσεις από άλλα Τμήματα της οικείας Σχολής ή του Πανεπιστημίου.

Συνοπτικός πίνακας μαθημάτων Αναμορφωμένου ΠΠΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ECTS
Υποχρεωτικά Κορμού	10 + 2 Μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας (Ασκήσεις)	50 10
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης	12	72
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης – Φροντιστήρια	2	14
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης - Θεματικής Ενότητας	2	14
Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν	4 από την επιλεχθείσα ειδίκευση 2 από την άλλη ειδίκευση 4 από το Τμήμα Φιλολογίας 3 από τη δεξαμενή μαθημάτων Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας	24 12 20 18
Ελεύθερης Επιλογής	1	6
Σύνολο	**42**	**240**

9.3.3 Δηλώσεις μαθημάτων

1. Οι δηλώσεις μαθημάτων πραγματοποιούνται στην αρχή εκάστου εξαμήνου, σε ημερομηνίες που ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Οι δηλώσεις γίνονται ηλεκτρονικά μέσω των **Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Γραμματείας του ΑΠΘ.** Οι φοιτητές/τριες που δεν κάνουν εμπρόθεσμα τις δηλώσεις των μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν δεν έχουν δικαίωμα εξέτασης σε αυτά.

2. Για κάθε εξάμηνο του Αναμορφωμένου ΠΠΣ, οι φοιτητές/τριες δηλώνουν νέα μαθήματα προς παρακολούθηση, που ισοδυναμούν το μέγιστο με 30 ECTS.
   Η διαδικασία που ακολουθείται ως προς τη δήλωση των μαθημάτων περιγράφεται ως εξής:
   - Για τους/τις φοιτητές/τριες του 1ου εξαμήνου, γίνεται αυτόματη δήλωση των μαθημάτων κορμού του 1ου εξαμήνου με την εγγραφή τους.
   - Οι φοιτητές/τριες του 2ου εξαμήνου δηλώνουν όλα τα μαθήματα κορμού του αντίστοιχου εξαμήνου.
   - Οι φοιτητές/τριες του 3ου εξαμήνου πριν από τη δήλωση των μαθημάτων επιλέγουν ειδίκευση. Στη συνέχεια, δηλώνουν τα υποχρεωτικά μαθήματα που αντιστοιχούν στο εξάμηνο φοίτησης της ειδίκευσης που επέλεξαν.
   - Οι φοιτητές/τριες του 4ου εξαμήνου δηλώνουν όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα ειδίκευσης του αντίστοιχου εξαμήνου.
   - Οι φοιτητές/τριες του 5ου εξαμήνου δηλώνουν ένα μάθημα υποχρεωτικό ειδίκευσης, ένα φροντιστήριο της ειδίκευσης, ένα μάθημα ΠΠΔΕ (της κατηγορίας Εκπαίδευσης και Αγωγής), ένα μάθημα ΠΠΔΕ (της κατηγορίας Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση) και ένα μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας.
   - Οι φοιτητές/τριες του 6ου εξαμήνου δηλώνουν ένα μάθημα υποχρεωτικό ειδίκευσης, ένα φροντιστήριο της ειδίκευσης, ένα υποχρεωτικό επιλογής της ειδίκευσης, ένα μάθημα ΠΠΔΕ (της κατηγορίας Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής) και ένα μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας.
   - Οι φοιτητές/τριες του 7ου εξαμήνου δηλώνουν μια θεματική ενότητα, ένα μάθημα υποχρεωτικά επιλογής της ειδίκευσης, ένα μάθημα υποχρεωτικό επιλογής ή υποχρεωτικό ειδίκευσης της άλλης ειδίκευσης, ένα μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας και ένα μάθημα Ελεύθερης Επιλογής.
   - Οι φοιτητές/τριες του 8ου εξαμήνου δηλώνουν μια θεματική ενότητα, δύο μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής της ειδίκευσης, ένα μάθημα υποχρεωτικό επιλογής ή υποχρεωτικό ειδίκευσης της άλλης ειδίκευσης και ένα μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας.
3. Επειδή ο αριθμός των φοιτητών/τριών στα Φροντιστήρια και τα Σεμινάρια δεν μπορεί να υπερβαίνει τους/τις είκοσι πέντε (25), οι φοιτητές/τριες πριν από την έναρξη των μαθημάτων δηλώνουν εγγράφως τη συμμετοχή τους στα μαθήματα αυτά, πρώτα στους διδάσκοντες ή τις Γραμματείες των Τομέων και μετά ηλεκτρονικά. Και οι δύο δηλώσεις είναι υποχρεωτικές.
4. Από τα μαθήματα ΠΠΔΕ, που είναι κοινά και στις δύο ειδικεύσεις, μπορούν να εξαιρεθούν φοιτητές/τριες μόνον κατόπιν αιτιολογημένης αίτησής τους. **Η εξαίρεση συνεπάγεται τη μη χορήγηση ΠΠΔΕ**. Όσων οι αιτήσεις εγκριθούν, θα καλύπτουν τα μαθήματα αυτά (πλην των Φροντιστηρίων) με υποχρεωτικά επιλογής της ειδίκευσης που ακολουθούν.
5. Το μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλα Τμήματα μπορεί να αντικατασταθεί με υποχρεωτικό επιλογής της ίδιας ή της άλλης ειδίκευσης αντίστοιχης βαρύτητας σε ECTS είτε με μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας.

6. Ως προς τα οφειλόμενα μαθήματα των προηγούμενων εξαμήνων διευκρινίζονται τα εξής:
   Οι φοιτητές/τριες οφείλουν να δηλώνουν τα μαθήματα προηγούμενων εξαμήνων στο αντίστοιχο εξάμηνο διδασκαλίας τους, εφόσον επιθυμούν να εξεταστούν σε αυτά. Ο αριθμός των οφειλόμενων από προηγούμενα εξάμηνα μαθημάτων που μπορούν να δηλώσουν έχει ως εξής:
   - για τους/τις φοιτητές/τριες του 3ου εξαμήνου, το σύνολο των οφειλόμενων μαθημάτων του 1ου εξαμήνου,
   - για τους/τις φοιτητές/τριες του 4ου εξαμήνου, το σύνολο των οφειλόμενων μαθημάτων του 2ου εξαμήνου,
   - για τους/τις φοιτητές/τριες του 5ου εξαμήνου, μέχρι έξι (6) οφειλόμενα μαθήματα μόνο του 1ου και 3ου εξαμήνου,
   - για τους/τις φοιτητές/τριες του 6ου εξαμήνου, μέχρι έξι (6) οφειλόμενα μαθήματα μόνο του 2ου και 4ου εξαμήνου,
   - για τους/τις φοιτητές/τριες του 7ου εξαμήνου, μέχρι έξι (6) οφειλόμενα μαθήματα του 1ου, 3ου και 5ου εξαμήνου,
   - για τους/τις φοιτητές/τριες του 8ου εξαμήνου, μέχρι δέκα (10) οφειλόμενα μαθήματα του 2ου, 4ου και 6ου εξαμήνου.
7. Οι φοιτητές/τριες επί πτυχίω (9ο εξάμηνο και άνω) που περάτωσαν την κανονική φοίτηση, η οποία ισούται με τον ελάχιστο αριθμό των αναγκαίων για την απονομή του τίτλου σπουδών εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν στην εξεταστική περίοδο του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου κάθε ακαδημαϊκού έτους σε όλα τα μαθήματα που οφείλουν για τη λήψη Πτυχίου, ανεξάρτητα εάν αυτά διδάσκονται σε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο.
8. Το σύνολο των μονάδων ECTS του ΑΠΠΣ που απαιτείται για τη λήψη του Πτυχίου ανέρχεται στις 240. Στο Πτυχίο μπορούν να συμπεριληφθούν μέχρι δύο μαθήματα καθ' υπέρβαση των 240 ECTS.
9. Η αλλαγή ειδίκευσης είναι δυνατή κατόπιν αιτήσεως στην αρχή του 3ου και 4ου εξαμήνου των σπουδών.

9.3.4 Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (Αναμορφωμένου ΠΠΣ)

Το Πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας εξασφαλίζει στους/στις αποφοίτους του το Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (ΠΠΔΕ), το οποίο απαιτείται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, για τον διορισμό στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση για όσους/ες εισήλθαν στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 και εξής.

Η απόκτηση του ΠΠΔΕ γίνεται αυτόματα και ταυτόχρονα με τη λήψη του Πτυχίου, εφόσον η οργάνωση των σπουδών γίνει σύμφωνα με τα ακόλουθα:

- Οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να κατοχυρώσουν πέντε (5) μαθήματα συνολικά, από το 5ο εξάμηνο σπουδών και εξής.
- Τα μαθήματα κατανέμονται στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής

Οι φοιτητές/τριες, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών τους, υποχρεούνται να παρακολουθήσουν, με ελεύθερη εσωτερική επιλογή, **2 μαθήματα** της 1ης Θεματικής Ενότητας.

	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΞΑΜ.	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔ. ΩΡΕΣ	ECTS
	ΟΜΑΔΑ Α				
1	Μάθημα επιλογής Παιδαγωγικής*	Ε΄-ΣΤ΄	ΠΠΔΕ 1	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
2	Παιδεία και Εκπαίδευση στην Ελληνορωμαϊκή Αρχαιότητα	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
3	Παιδεία και Εκπαίδευση στο Βυζάντιο	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6

* Οι φοιτητές/τριες δύνανται να επιλέξουν μαθήματα που εντάσσονται στην 1η Θεματική Ενότητα και προσφέρονται από το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ, με βάση τις εκάστοτε/ετήσιες αποφάσεις της Συνέλευσης του οικείου Τμήματος.
Τα υπόλοιπα μαθήματα προσφέρονται από τους/τις καθηγητές/τριες του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας

Οι φοιτητές/τριες, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών τους, υποχρεούνται να παρακολουθήσουν 2 **μαθήματα** της 2ης Θεματικής Ενότητας.

	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΞΑΜ.	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔ. ΩΡΕΣ	ECTS
	ΟΜΑΔΑ Α				
1	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕΙΔ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
2	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕΙΔ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
	ΟΜΑΔΑ Β				
1	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας/Τέχνης	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕΙΔ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
2	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας/Τέχνης	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕΙΔ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση

Οι φοιτητές/τριες, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών τους, υποχρεούνται να παρακολουθήσουν, με ελεύθερη εσωτερική επιλογή, **1 μάθημα** της 3ης Θεματικής Ενότητας.

	ΤΙΤΛΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔ. ΩΡΕΣ	ECTS
1	Διδακτική της Ιστορίας	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
2	Τα Αρχαιολογικά δεδομένα και η ερμηνεία τους: Μουσείο και Εκπαίδευση (Σεμινάριο)	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
3	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία (Σεμινάριο)*	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
4	Εισαγωγή στις Μουσειακές Σπουδές (Σεμινάριο)	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
5	Μουσειοπαιδαγωγική (Σεμινάριο)	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
6	Διδασκαλία Φιλολογικών Μαθημάτων μέσα από την Τέχνη	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6

* Το μάθημα δύναται να προσφέρεται με τρεις διαφορετικούς κωδικούς (ΑΒΥ, ΑΚΛ, ΑΠΡ)

Συνοπτικά:

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ECTS
1. Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής	2	12
2. Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας	2	12
3. Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση	1	6
ΣΥΝΟΛΟ	**5**	**30**

9.4 ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Το Αναμορφωμένο ΠΠΣ τίθεται σε εφαρμογή με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2020-21 και αντικαθιστά οριστικά όλα τα προηγούμενα Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών. Αφορά στους/στις φοιτητές/τριες που θα εγγραφούν στο Τμήμα κατά το ανωτέρω έτος και δεν επηρεάζει εκείνους/ες οι οποίοι/ες είναι εγγεγραμμένοι/ες πριν από το 2020-21. Οι τελευταίοι/ες θα ολοκληρώσουν τις σπουδές τους ακολουθώντας το Παλαιό ΠΠΣ, το οποίο ίσχυε κατά το ακαδημαϊκό έτος εγγραφής τους στο Τμήμα.
2. Για την ομαλή μετάβαση από το Παλαιό στο Αναμορφωμένο ΠΠΣ και την αποφυγή προβλημάτων συσσώρευσης μεγάλου αριθμού φοιτητών/τριών στα μαθήματα ή υπερδιόγκωσης του εκπαιδευτικού φόρτου των Καθηγητών/τριών, το Τμήμα αποφάσισε την οργάνωση του εκπαιδευτικού έργου ως εξής:

- Για το ακαδημαϊκό έτος 2022-23, τρίτο έτος εφαρμογής του ΑΠΠΣ:
  - Διδασκαλία όλων των μαθημάτων του 1ου, 2ου και 3ου έτους του ΑΠΠΣ.
  - Διδασκαλία όλων των μαθημάτων του ΠΠΠΣ, εκτός των υποχρεωτικών (Υ) μαθημάτων που οι φοιτητές/τριες δήλωναν κατά το πρώτο έτος των σπουδών τους.
- Για το ακαδημαϊκό έτος 2023-24, τέταρτο έτος εφαρμογής του ΑΠΠΣ:
  - Διδασκαλία όλων των μαθημάτων του ΑΠΠΣ για όλα τα έτη.

Επιπλέον, προβλέπεται ότι:

3. Οι φοιτητές/τριες του ΠΠΠΣ που δεν θα έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-24 θα έχουν τη δυνατότητα να εξετάζονται στα μαθήματα του ΠΠΠΣ έως ότου ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.
4. Όσοι/ες φοιτητές/τριες του ΠΠΠΣ επιθυμούν να εξεταστούν σε οφειλόμενα από προηγούμενα εξάμηνα μαθήματα, δηλαδή όσα έχουν δηλωθεί και παρακολουθηθεί, μπορούν να τα δηλώνουν με ξεχωριστή ηλεκτρονική δήλωση στην αρχή κάθε εξαμήνου, πλέον των 30 ECTS νέων μαθημάτων που δεν έχουν παρακολουθήσει, ως εξής:
   - φοιτητές/τριες του 7ου εξαμήνου έως και έξι (6) οφειλόμενα μαθήματα όλων των προηγούμενων εξαμήνων, χειμερινών ή εαρινών, εφόσον διδάσκονται κατά το εξάμηνο της δήλωσης.
   - φοιτητές/τριες του 8ου εξαμήνου, έως και δέκα (10) οφειλόμενα μαθήματα-λων των προηγούμενων εξαμήνων, χειμερινών ή εαρινών, εφόσον διδάσκονται κατά το εξάμηνο της δήλωσης.
5. Οι φοιτητές/τριες επί πτυχίω (9ο εξάμηνο και άνω) που περάτωσαν την κανονική φοίτηση, η οποία ισούται με τον ελάχιστο αριθμό των αναγκαίων για την απονομή του τίτλου σπουδών εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν στην εξεταστική περίοδο του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου κάθε ακαδημαϊκού έτους σε όλα τα μαθήματα που οφείλουν για τη λήψη του Πτυχίου, ανεξάρτητα εάν αυτά διδάσκονται σε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο. Στα μαθήματα αυτά οι φοιτητές/τήτριες εξετάζονται και κατά την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου, μόνον εφόσον τα έχουν επιλέξει σε κάποιο από τα δύο εξάμηνα του έτους (στην κανονική διάρκεια των δηλώσεων). Δηλαδή, η δήλωση μαθήματος για εμβόλιμη εξέταση τον Ιανουάριο και τον Ιούνιο δεν συνεπάγεται δυνατότητα επανεξέτασης τον Σεπτέμβριο. Τέλος, τα μαθήματα Επιλογής προσφέρονται για εξέταση τον Σεπτέμβριο, μόνον εφόσον έχουν διδαχθεί κατά τη διάρκεια του έτους. Είναι προφανές ότι σε κάθε εξάμηνο οφειλόμενα αλλά μη διδασκόμενα μαθήματα Επιλογής μπορούν να αντικατασταθούν με άλλα προσφερόμενα ώστε να μπορούν να δηλωθούν προς εξέταση και τον Σεπτέμβριο.

9.5 ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΟΙΝΕΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

9.5.1 Πρακτική Άσκηση ΕΣΠΑ

1. Η Πρακτική Άσκηση του Τμήματος είναι συνδεδεμένη με το υποχρεωτικό επιλογής μάθημα ΑΑΑ 312 του ΠΠΠΣ (6 ECTS) και το ΠΑΕ 151 του ΑΠΠΣ (8 ECTS). Ο Κανονισμός της Πρακτικής Άσκησης είναι αναρτημένος στην Ιστοσελίδα του Τμήματος. Στο ΠΠΠΣ βαθμολογείται ενώ στο ΑΠΠΣ σημειώνεται αν είναι «επιτυχής» ή «ανεπιτυχής». Στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την παραγωγική διαδικασία και την άσκησή τους σε πραγματικές συνθήκες εργασιακού περιβάλλοντος. Πραγματοποιείται στη διάρκεια του 4ου έτους σπουδών ή το ανώτερο έως και το 10ο εξάμηνο. Η διάρκεια της Πρακτικής για κάθε φοιτητή/τρια ορίζεται στους δύο πλήρεις και συνεχόμενους μήνες. Η εργασία στον φορέα υποδοχής είναι πλήρους απασχόλησης, αμειβόμενη και ασφαλισμένη, εφόσον εκτελείται μέσα από το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης μέσω ΕΣΠΑ.
2. Τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών/τριών καθορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος και είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Σύμφωνα με αυτά δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι φοιτητές/τριες που έχουν ολοκληρώσει το 7ο εξάμηνο των σπουδών τους και η συνολική τους φοίτηση δεν ξεπερνά το 10ο εξάμηνο σπουδών. Στο πλαίσιο αυτό τα κριτήρια επιλογής του Τμήματος για τη συμμετοχή των φοιτητών/τριών σε θέσεις Πρακτικής Άσκησης μέσω ΕΣΠΑ είναι: 1) Ο συνολικός αριθμός των μαθημάτων στα οποία έχουν εξεταστεί επιτυχώς, ως βασική προϋπόθεση για την ετοιμότητα των φοιτητών/τριών να εργαστούν, όντας πολύ κοντά στο Πτυχίο τους. 2) Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο συνολικός αριθμός των μαθημάτων συμπίπτει σε ορισμένους/ες φοιτητές/τριες, υπολογίζεται ο Μέσος Όρος (Μ.Ο) της γενικής βαθμολογίας τους. 3) Όταν ο Μ.Ο. συμπίπτει σε ορισμένους/ες φοιτητές/τριες υπολογίζονται οι βαθμοί των υποχρεωτικών μαθημάτων (με κωδικό Υ). Οι ισοβαθμούντες/ούσες και οι αμέσως επόμενοι/ες εντάσσονται σε κατάλογο επιλαχόντων με αυστηρή σειρά προτεραιότητας.
3. Στο ΑΠΠΣ το μάθημα της Πρακτικής Άσκησης ΕΣΠΑ επιλέγεται πλέον των 42 μαθημάτων (από το Ζ έως το Ι εξάμηνο), καταγράφεται στην Αναλυτική Βαθμολογία και στο Παράρτημα Διπλώματος, αλλά δεν υπολογίζεται στον βαθμό του Πτυχίου. Σημειώνεται μόνον αν η άσκηση ήταν «επιτυχής» ή «ανεπιτυχής».

9.5.2. Ανασκαφή

Η συμμετοχή σε πανεπιστημιακές ανασκαφές εντάσσεται στον Τομέα της Αρχαιολογίας και στοχεύει στην άσκηση των φοιτητών/τριών στην ανασκαφική δραστηριότητα. Απευθύνεται σε φοιτητές/τριες που βρίσκονται τουλάχιστον στο 5ο εξάμηνο των σπουδών τους και παρακολούθησαν το μάθημα «Ανασκαφή–Σχέδιο» ΑΑΑ313 (ΠΠΠΣ) ή ΑΡΧ251 (ΑΠΠΣ). Κριτήρια για την αξιολόγηση των συμμετεχόντων/ουσών στην ανασκαφή φοιτητών/τριών αποτελούν: i) Η συμπλήρωση τριών (3) τουλάχιστον εβδομάδων συμμετοχής στην ανασκαφή. ii) Η σύνταξη και κατάθεση στον/ην διευθυντή/ντρια της πανεπιστημιακής ανασκαφής –μετά την ολοκλήρωση της ανασκαφικής περιόδου– γραπτής αναφοράς σχετικά με το αντικείμενο της ανασκαφικής έρευνας (έως 2.000 λέξεις). Η τελική αξιολόγηση του/της φοιτητή/τριας κατά την ανασκαφή βασίζεται τόσο στη συμβολή του/της κατά τη διάρκεια της έρευνας όσο και στην εκ μέρους του/της γραπτή αναφορά και προσμετράται στη βαθμολογία του μαθήματος ΑΑΑ313/ΑΡΧ251.

9.5.3 Μαθήματα Erasmus

1. Δήλωση μαθημάτων υποβάλλουν και οι φοιτητές/τριες που πρόκειται να μεταβούν στο εξωτερικό στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Erasmus αλλά μόνον για μαθήματα που οφείλουν από προγενέστερα εξάμηνα, σύμφωνα με τις διατάξεις των 3.4 και 4.4 και 4.5 του παρόντος Κανονισμού περί δηλώσεων μαθημάτων, και με την προϋπόθεση ότι οι κωδικοί που δηλώνονται στην τελική συμφωνία μάθησης (learning agreement) στο αλλοδαπό Πανεπιστήμιο δεν θα πρέπει να συμπίπτουν με μαθήματα που δηλώνονται στο οικείο Ίδρυμα. Η δήλωση των μαθημάτων στο ΑΠΘ θα υποβάλλεται περίπου στα μέσα του εξαμήνου, μετά τη λήξη της προθεσμίας των τροποποιημένων συμφωνιών μάθησης, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αποφυγή διπλής εξεταστικής στον ίδιο κωδικό μαθήματος. Οι ημερομηνίες των δηλώσεων ειδικά για τους εξερχόμενους φοιτητές του προγράμματος Erasmus θα αναρτώνται στις ανακοινώσεις της Γραμματείας του Τμήματος.
2. Η διαδικασία αναγνώρισης μαθημάτων μέσω του Προγράμματος Erasmus δρομολογείται κατόπιν αιτήματος του/της φοιτητή/τριας, ελέγχεται από τον/την υπεύ- θυνο/η για τη λειτουργία του Προγράμματος Erasmus Καθηγητή/τριας του Τμήματος/Ιδρύματος (Συντονιστή/στρια ECTS) με τη συνεπικουρία Καθηγητών/τριών, το γνωστικό αντικείμενο των οποίων εμπίπτει στα προς αναγνώριση μαθήματα. Μαθήματα Πανεπιστημίων της αλλοδαπής τα οποία δεν μπορούν να αντιστοιχηθούν με εκείνα του Τμήματος μπορεί να πιστωθούν στον/στη φοιτητή/τρια ως Ελεύθερες Επιλογές ή να αναγραφούν στο Παράρτημα του Διπλώματός του/της.

9.5.4 Διδακτικά συγγράμματα

1. Οι φοιτητές/τριες δικαιούνται να επιλέξουν για κάθε μάθημα ένα σύγγραμμα, το οποίο χορηγείται δωρεάν. Η επιλογή γίνεται μέσα από το πληροφοριακό σύστημα ΕΥΔΟΞΟΣ, στο οποίο οι φοιτητές/τριες εισέρχονται με τα στοιχεία του ιδρυματικού τους λογαριασμού.
2. Ο κατάλογος των διδακτικών συγγραμμάτων για τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος περιλαμβάνει ένα τουλάχιστον προτεινόμενο διδακτικό σύγγραμμα ανά υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα, το οποίο προέρχεται από τα δηλωθέντα συγγράμματα στο Κεντρικό Πληροφοριακό Σύστημα (ΚΠΣ) ΕΥΔΟΞΟΣ.
3. Οι δηλώσεις συγγραμμάτων γίνονται κάθε εξάμηνο, σε ημερομηνίες που ορίζονται από το Σύστημα ΕΥΔΟΞΟΣ. Οι φοιτητές/τριες δηλώνουν συγγράμματα για μαθήματα που περιλαμβάνονται στη δήλωση μαθημάτων τους για το συγκεκριμένο εξάμηνο.
4. Τα εγκεκριμένα συγγράμματα υπάρχουν σε έντυπη μορφή σε αρκετά αντίτυπα στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος και διατίθενται για τις ανάγκες των φοιτητών/τριών.
5. Οι φοιτητές/τριες δεν δικαιούνται περισσότερα συγγράμματα από τον αριθμό των μαθημάτων που είναι απαραίτητος για την απόκτηση του Πτυχίου.

9.5.5 Αναγνώριση μαθημάτων

1. Δυνατότητα αναγνώρισης μαθημάτων έχουν οι φοιτητές/τριες που εισέρχονται στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας με μετεγγραφή ή κατατακτήριες εξετάσεις (Ν. 4115/2013, αρθ. 35). Η αναγνώριση μπορεί να γίνει για μαθήματα που έχει διδαχθεί ο/η φοιτητής/τρια και στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς στο Τμήμα προέλευσής του.
2. Στην περίπτωση των φοιτητών/τριών που εισέρχονται στο Τμήμα μέσω του συστήματος των κατατακτηρίων εξετάσεων, το εξάμηνο της εγγραφής τους καθορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Πιθανή αναγνώριση μαθημάτων είναι δυνατή μόνον εφόσον ο/η φοιτητής/τρια εξασφαλίσει προβιβάσιμο βαθμό και στα τρία μαθήματα που περιλαμβάνονται στις κατατακτήριες εξετάσεις. Πραγματοποιείται δε κατόπιν έγγραφης αίτησης του/της φοιτητή/τριας η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των μαθημάτων των οποίων αιτείται αναγνώρισης. Το σχετικό αίτημα ελέγχεται από τους/τις διδάσκοντες/ουσες των αντίστοιχων ή συναφών γνωστικών αντικειμένων στα οποία εμπίπτουν τα σχετικά μαθήματα. Η αναγνώριση των μαθημάτων εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.
3. Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση υπ' αρίθμ. 2028/2019 της Νομικής Επιτροπής του ΑΠΘ, δεν δύνανται οι πτυχιούχοι του Τμήματος μας να συμμετέχουν στις κατατακτήριες εξετάσεις με σκοπό την απόκτηση της άλλης ειδίκευσης.

9.5.6 Αξιολόγηση φοιτητών/τριών

1. Τα μαθήματα που δηλώνονται για πρώτη φορά στην αρχή του χειμερινού εξαμήνου εξετάζονται στις εξεταστικές περιόδους του Ιανουαρίου και του Σεπτεμβρίου του ίδιου ακαδημαϊκού έτους, ενώ τα μαθήματα που δηλώνονται στην αρχή του εαρινού εξαμήνου εξετάζονται στις εξεταστικές περιόδους του Ιουνίου και του Σεπτεμβρίου του ίδιου ακαδημαϊκού έτους.
2. Ο τρόπος αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών/τριών καθορίζεται από τον διδάσκοντα (Ν. 4009/2011 άρθ. 33 παρ. 9) και περιλαμβάνει γραπτή ή προφορική εξέταση ή συγγραφή εργασίας ή συνδυασμό των παραπάνω με παράλληλη αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και εργαλείων. Ειδικές ρυθμίσεις προβλέπονται για άτομα με ειδικές ανάγκες. Ως προς τα Υποχρεωτικά μαθήματα (Υ) και Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ), εκτός των Φροντιστηρίων, η προαιρετική ανάληψη εργασιών εκ μέρους των φοιτητών/τριών δεν τους απαλλάσσει από την εξέταση αλλά προσμετράται στην τελική βαθμολογία του/της φοιτητή/τριας. Υποχρεωτική είναι η συγγραφή εργασίας στο πλαίσιο των Φροντιστηρίων.
3. Οι εξετάσεις των μαθημάτων γίνονται αποκλειστικά και μόνον εντός των καθορισμένων εξεταστικών περιόδων, σύμφωνα με το πρόγραμμα που καταρτίζει αρμόδια επιτροπή, οριζόμενη από τη Συνέλευση του Τμήματος.
4. Σε κάθε εξεταστική περίοδο, οι εξετάσεις γίνονται, για το σύνολο των εξεταζομένων, μόνο μία φορά γραπτά ή προφορικά. Για τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας, στις προφορικές εξετάσεις συμμετέχουν τουλάχιστον δύο φοιτητές/τριες ή δύο διδάσκοντες/ουσες, με δυνατότητα αναπλήρωσης από άλλο μέλος του προσωπικού του Τμήματος. Η γραπτή εξέταση εκάστου μαθήματος διαρκεί τουλάχιστον δυόμισι (2 ½) ώρες μετά την εκφώνηση των θεμάτων και την παροχή εξηγήσεων από τον/την διδάσκοντα/ουσα σε συγκεκριμένες ερωτήσεις των εξεταζομένων. Η αποχώρηση των εξεταζομένων από το χώρο εξέτασης είναι δυνατή μετά το πέρας 30 λεπτών από την εκφώνηση των θεμάτων.
5. Οι φοιτητές/τριες προσέρχονται στο χώρο εξέτασης την ακριβή ώρα που ορίζει το Πρόγραμμα Εξετάσεων –τυχόν καθυστέρηση τούς στερεί το δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία– και προσκομίζουν τις φοιτητικές τους ταυτότητες ή το Βιβλιάριο Σπουδών τους ή, σε περίπτωση απώλειας αυτών, οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο της ταυτότητάς τους (Απ. 11508/14-6-1989, Συνεδρίαση Συγκλήτου 2562/7-6-1989).
6. Κατά τη διάρκεια των εξετάσεων, εκτός κι αν ο εισηγητής χρησιμοποιεί διαφορετική μέθοδο εξέτασης (με ανοιχτά βιβλία), απαγορεύεται η χρήση βιβλίων ή άλλων βοηθημάτων ή ακόμα ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας. Σε περίπτωση παραβίασης του όρου αυτού και για τη διασφάλιση του αδιάβλητου της διαδικασίας επιβάλλεται ο μηδενισμός του γραπτού. Με τον ίδιο τρόπο, μηδενισμό, αξιολογείται εργασία Φροντιστηρίου ή άλλου μαθήματος, στην οποία διαπιστώνεται το φαινόμενο της λογοκλοπής.

7. Ως προς την αξιολόγηση των φοιτητών/τριών εφαρμόζεται η κλίμακα από Μηδέν (0) έως Δέκα (10), με κατώτατο όριο επιτυχίας το βαθμό Πέντε (5).
8. Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων ολοκληρώνεται από το/η διδάσκοντα/ουσα εντός τριάντα (30) ημερών από την ημέρα διεξαγωγής της εξέτασης. Τα αποτελέσματα των προφορικών εξετάσεων δεν ανακοινώνονται ατομικά, αλλά συγκεντρωτικά για το σύνολο των συμμετεχόντων/ουσών. Τυχόν έντυπη ανάρτηση των αποτελεσμάτων περιλαμβάνει εκτός από τον τίτλο του μαθήματος, τον αριθμό ειδικού μητρώου και την βαθμολογία του/της φοιτητή/τριας, χωρίς αναφορά του ονοματεπώνυμου και σύμφωνα με τους κανονισμούς της αρχής προστασίας προσωπικών δεδομένων.

   Έκαστος/η φοιτητής/τρια δικαιούται να δει το γραπτό του/της και να ζητήσει διευκρινίσεις για την αξιολόγησή του/της εντός 15 ημερών από την ανακοίνωση της βαθμολογίας και κατά τις ώρες συνεργασίας του/της διδάσκοντα/ουσας Καθηγητή/τριας.
9. Η εκ παραδρομής καταχώρηση μη ορθής βαθμολογίας σε κάποιον φοιτητή διορθώνεται από τον διδάσκοντα κατόπιν γραπτού αιτήματος προς τη Γραμματεία του Τμήματος και έγκριση από τη Συνέλευση του Τμήματος. Άλλου είδους αναβαθμολόγηση δεν είναι δυνατή.
10. Αν ένας/μία φοιτητής/τρια αποτύχει περισσότερες από τρεις φορές σε ένα μάθημα, ύστερα από αίτησή του/της και με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος εξετάζεται από τριμελή επιτροπή Καθηγητών/τριών της Σχολής, οι οποίοι/ες έχουν ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο και ορίζονται από την ίδια Συνέλευση (Ν. 4009/2011 άρθ. 33 παρ. 10). Από την επιτροπή εξαιρείται ο/η υπεύθυνος/η της εξέτασης διδάσκων/ουσα. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο/η φοιτητής/τρια συνεχίζει ή όχι τη φοίτησή του/της σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό του ΑΠΘ.
11. Η αποτυχία σε ένα μάθημα Υποχρεωτικό Κορμού ή Υποχρεωτικό Ειδίκευσης δεν συνεπάγεται την εκ νέου δήλωσή του για παρακολούθηση. Αν πρόκειται για μάθημα Υποχρεωτικό κατ' Επιλογήν (ΥΕ) ή Ελεύθερη Επιλογή (ΕΕ), τότε μπορεί να επιλεγεί για παρακολούθηση άλλο μάθημα της ίδιας κατηγορίας.
12. Η μεταφορά βαθμού φοιτητή/τριας από τη μία εξεταστική περίοδο σε άλλη δεν είναι δυνατή.

9.5.7 Λήψη Πτυχίου

1. Για τη λήψη του Πτυχίου, είναι αναγκαία η συμπλήρωση 240 μονάδων ECTS (30 μονάδων ECTS ανά εξάμηνο) για το Αναμορφωμένο ΠΠΣ και 240/244 για τα Παλαιά ΠΠΣ (πρβλ. σ. 37).
2. Σύμφωνα με την απόφαση της Συγκλήτου του ΑΠΘ (αριθμ. συνεδρ. 2888/28-5-2014 και 2887/9-5-14), ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού των τίτλων Σπουδών που απονέμουν τα Τμήματα του ΑΠΘ έχει προσαρμοσθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της Υπ. Απ. Φ5/89656/Β3/2007 (ΦΕΚ1466/Β'/2007) «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων» και η κατάταξη της βαθμολογίας Πτυχίου προστίθεται στο Παράρτημα Διπλώματος. Αυτό ισχύει για όσους φοιτητές/τριες εγγραφούν από το 2020 κ.ε. στο Αναμορφωμένο ΠΠΣ.
   Επομένως, για τον υπολογισμό του βαθμού του Πτυχίου (Υπ. Απ. Φ141/Β3/2166, ΦΕΚ 308 τ.Β. 18-6-1987) πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος (συμπεριλαμβανομένης της Πρακτικής Άσκησης *μόνον* για τους φοιτητές του ΠΠΠΣ) με τον συντελεστή βαρύτητας του μαθήματος. Το άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας όλων των μαθημάτων (συμπεριλαμβανομένης της Πρακτικής Άσκησης *μόνον* για τους φοιτητές του ΠΠΠΣ). Οι συντελεστές βαρύτητας των μαθημάτων είναι ταυτόσημοι με τα ECTS που αντιστοιχούν σε αυτά.

   Βαθμός Μαθήματος 1 × ECTS Μαθήματος 1 + Βαθμός Μαθήματος 2 × ECTS Μαθήματος 2 + …
   Συνολικός Αριθμός ECTS Πτυχίου συγκεκριμένου πτυχιούχου

4. Για τους φοιτητές όλων των προγενεστέρων προγραμμάτων σπουδών ο συντελεστής βαρύτητας είναι η μονάδα.
5. Εάν ένας/μία φοιτητής/τρια έχει βαθμολογηθεί σε περισσότερα μαθήματα (έως των δύο προβλεπομένων) από όσα αντιστοιχούν στον απαιτούμενο ελάχιστο αριθμό μαθημάτων και ECTS για τη λήψη του Πτυχίου, μπορεί να αιτηθεί να μη συνυπολογιστούν για την εξαγωγή του βαθμού του Πτυχίου του αποκλειστικά και μόνον βαθμοί ελεύθερων επιλογών ή κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των μαθημάτων και των ECTS που απομένουν είναι τουλάχιστον ίσος με τον απαιτούμενο για τη λήψη του Πτυχίου, ενώ ταυτόχρονα συμπληρώνονται ανά εξάμηνο σπουδών τα απαραίτητα 30 ECTS (Υπ. Απ. Φ14.1/Β3/2166, ΦΕΚ 308/18-6-1987).
6. Το αντίγραφο Πτυχίου συνοδεύεται από Παράρτημα Διπλώματος, το οποίο απο- τελεί ένα επεξηγηματικό έγγραφο που περιγράφει τη φύση, το επίπεδο, το υπόβαθρο, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών που ολοκλήρωσε με επιτυχία ο/η απόφοιτος/η, δίνει την κλίμακα κατανομής των βαθμών, τη βαθμολογική κατάταξή του/της και τη γενική ταξινόμηση του τίτλου του/της.

9.5.8 Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τους φοιτητές/τριες

1. Η διαδικασία αξιολόγησης των μαθημάτων και των διδασκόντων τους από τους/τις φοιτητές/τριες είναι θεσμοθετημένη και πραγματοποιείται εντός καθορισμένου χρονικού διαστήματος στο τέλος εκάστου εξαμήνου. Γίνεται ηλεκτρονικά, μέσω των υπηρεσιών της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) και το απόρρητο και αδιάβλητο του ηλεκτρονικού συστήματος είναι διασφαλισμένο. Η αξιολόγηση αποσκοπεί στη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου που παρέχει το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας στους/στις φοιτητές/τριές του. Η διαδικασία αυτή είναι προς το συμφέρον των φοιτητών/τριών, οι οποίοι/ες καλούνται να απαντήσουν στις ερωτήσεις του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου. Παράλληλα, αποτελεί τον μοναδικό τρόπο ώστε να γίνουν γνωστές, συλλογικά και συγκεντρωτικά, οι απόψεις τους προκειμένου, πέραν των διορθωτικών παρεμβάσεων που θα πραγματοποιήσουν οι διδάσκοντες/ουσες στο πλαίσιο της αυτοβελτίωσής τους και της ανανέωσης των μαθημάτων τους, να ληφθούν –εφόσον χρειασθεί– και πρόσθετα μέτρα. Οι πτυχιούχοι καλούνται επίσης να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο της συνολικής αποτίμησης των σπουδών τους μέσω της ΜΟΔΙΠ.
2. Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος έχει την ευθύνη και την υποχρέωση της ετήσιας παρουσίασης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης των εξαμηνιαίων μαθημάτων και της συνολικής αποτίμησης του ΠΠΣ στη Συνέλευση του Τμήματος και της κοινοποίησής στους φοιτητές με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος και με όποιον άλλο τρόπο κρίνει κατάλληλο.

9.5.9. Πειθαρχικά παραπτώματα

Όσον αφορά τα πάσης φύσεως πειθαρχικά παραπτώματα το Τμήμα εφαρμόζει τις διατάξεις του παλαιού Εσωτερικού Κανονισμού του ΑΠΘ, οι οποίες θα προσαρμοστούν σε εκείνες του νέου Κανονισμού του ΑΠΘ που βρίσκεται (2020) σε στάδιο προετοιμασίας.

9.6 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

1. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού υπόκειται στις προβλέψεις των κανονισμών του Ιδρύματος.
2. Σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, ο ανά χείρας Κανονισμός μπορεί να συμπληρωθεί, να τροποποιηθεί ή και να αναθεωρηθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.
3. Οι προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού θα τροποποιηθούν/προσαρμοστούν σύμφωνα με τον αναμενόμενο (2020) Εσωτερισμό Κανονισμό του Ιδρύματος και τις ειδικότερες προβλέψεις του για τα θέματα προπτυχιακών σπουδών.

Β΄ ΜΕΡΟΣ
Πρόγραμμα και περιλήψεις μαθημάτων

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022-2023

1.
ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας αποσκοπεί στην κατάρτιση ιστορικών και αρχαιολόγων που να διαθέτουν εποπτεία στο σύνολο του ανθρώπινου πολιτισμού και της ιστορίας του, από την απώτατη προϊστορία μέχρι τη σύγχρονη εποχή, να είναι σε θέση να διεξάγουν έρευνα στους κλάδους της ιστορίας και της αρχαιολογίας, καθώς και να είναι εξοικειωμένοι με τις εφαρμογές της ιστορίας και της αρχαιολογίας στο πεδίο της σύγχρονης κοινωνίας. Το πρόγραμμα αποβλέπει σε μαθησιακά αποτελέσματα και δεξιότητες που επιτρέπουν στους αποφοίτους να προσφέρουν υπηρεσίες στους τομείς της Εκπαίδευσης, της Προστασίας, Ανάδειξης και Διαχείρισης Πολιτισμού και Μνημείων Πολιτισμού.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος, ανάλογα με την ειδίκευση και την πρακτική άσκηση που έχουν επιλέξει, δύνανται να αποκτήσουν τις παρακάτω δεξιότητες: α) τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, β) την προστασία, μελέτη και ανάδειξη των αρχαιολογικών μνημείων, γ) την επιστημονική έρευνα στην ιστορία και τον πολιτισμό από την παλαιολιθική μέχρι τη σύγχρονη περίοδο, δ) την επιστημονική έρευνα σε διάφορα ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ε) την οργάνωση και συμμετοχή σε δράσεις διάχυσης στα γνωστικά πεδία της ιστορίας, αρχαιολογίας, ιστορίας της τέχνης και ανθρωπολογίας σε μουσεία και εκπαιδευτικά προγράμματα και γενικά δημόσιας ιστορίας, αρχαιολογίας, ιστορίας της τέχνης και ανθρωπολογίας, στ) την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών σε θέματα βιοαρχαιολογίας. αναλυτικών τεχνικών αρχαιολογικού υλικού πολιτισμού, θεωρίας της αρχαιολογίας, ειδικών θεμάτων (νομισματική, επιγραφική, παλαιογραφία), ζ) την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών σε θέματα αρχειοθέτησης και οργάνωσης αρχείων και συλλογών σε διεθνές, εθνικό και τοπικό επίπεδο, η) την εκτέλεση εργασιών πεδίου αρχαιολογικής ανασκαφικής και επιφανειακής έρευνας, εθνογραφικής, λαογραφικής και ιστορικής επιτόπιας έρευνας, θ) την τεκμηρίωση υλικού πολιτισμού και ι) την ανάληψη ρόλου εμπειρογνώμονα σε διάφορες υπηρεσίες του κράτους.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας επιπλέον της βασικής γνώσης της επιστήμης της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας έχουν την ικανότητα: 1) να εφαρμόζουν τη γνώση τους στην πράξη, 2) να επικοινωνούν σε μια δεύτερη γλώσσα, 3) να εργάζονται σε ομάδες με διεθνή σύνθεση και με διεθνή προσανατολισμό, 4) να εργάζονται σε διεπιστημονικό περιβάλλον, 5) να σχεδιάζουν και να εκτελούν ερευνητικά έργα, 6) να συντονίζουν ομάδες συνεργατών με στόχο την αποδοτικότερη εκτέλεση της εργασίας, 7) να σέβονται και να κατανοούν την πολυπολιτισμικότητα, 8) να σέβονται την πολιτισμική διαφορά και πολυφωνία και να επιδεικνύουν ευαισθησία σε θέματα διαπολιτισμικής σύγκλισης και σε θέματα φύλου, 9) να σέβονται τη σημασία της προστασίας της πολιτισμικής κληρονομιάς και του περιβάλλοντος και να επιδεικνύουν επαγγελματική, κοινωνική και ηθική υπευθυνότητα και 10) να προάγουν την ελεύθερη ιστορική και αρχαιολογική σκέψη.

2.
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2020-2021)

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ 151	Υ	Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία	5	Ηλ. Σβέρκος
ΙΣΤ 151	Υ	Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές	5	Αθ. Σφήκας
ΑΡΧ 151	Υ	Εισαγωγή στις Αρχαιολογικές Σπουδές	5	Ελ. Μανακίδου, Π. Παπαδοπούλου, Σ. Τριανταφύλλου
ΑΠΡ 151	Υ	Εισαγωγή στον Προϊστορικό Πολιτισμό	5	Σ.Μ. Βαλαμώτη, Μ. Ντίνου, Σ. Τριανταφύλλου,
ΑΚΛ 151	Υ	Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία	5	Α. Κυριάκου, Ελ. Παπαγιάννη
ΑΕΦ/ ΑΣΚ 151	Υ	Επιλεγόμενο Μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας/ Ασκήσεις Ιστοριογραφικών Κειμένων	5	Σ. Αλαγκιοζίδου, Γ. Καλλίνης, Αικ. Μανδαλάκη

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΒΥ 151	Υ	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία	5	Α. Γκουτζιουκώστας
ΙΝΧ 151	Υ1	Εισαγωγή στην Ιστορία της Νεότερης και Σύγχρονης Ευρώπης	5	Λ. Χασιώτης
ΛΑΚ 151	Υ	Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία	5	Α. Πεγκλίδου Διδακτική υποστήριξη: Α. Τζιντζιόβα (ΕΔΙΠ)
ΑΒΥ 151	Υ	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Αρχαιολογία	5	Π. Ανδρούδης
ΑΙΤ 151	Υ	Θεωρία και Ιστορία της Τέχνης	5	Ι. Ζάρρα
ΑΕΦ/ ΑΣΚ 152	Υ	Επιλεγόμενο Μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας/ Ασκήσεις Ιστοριογραφικών Κειμένων	5	Σ. Αλαγκιοζίδου, Γ. Καλλίνης, Αικ. Μανδαλάκη

Ειδίκευση στην Ιστορία

Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ 651	ΥΕΙΔ	Αρχαία Ελληνική Ιστορία	6	Ι. Ξυδόπουλος
ΙΡΩ 651	ΥΕΙΔ	Ρωμαϊκή Ιστορία	6	Μ. Καντηρέα
ΙΒΥ 651	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία Ι	6	Γ. Λεβενιώτης
ΙΜΕ 651	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης	6	Ε. Τούντα
ΙΤΛ 651	ΥΕΙΔ	Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας	6	Φ. Κοτζαγεώργης

Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΒΥ 652	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ	6	Ελ. Χατζηαντωνίου
ΙΣΛ 651	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστορία των Σλαβικών Λαών	6	Α. Δεληκάρη
ΙΝΕ 651	ΥΕΙΔ	Νεότερη Ελληνική Ιστορία	6	Ελ. Μαντά
ΙΝΧ 651	ΥΕΙΔ	Νεότερη Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία	6	Ιακ. Μιχαηλίδης
ΙΣΕ 651	ΥΕΙΔ	Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	6	Θ Σφήκας

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ/ΙΡΩ/ ΙΒΥ/ΙΜΕ ΙΣΛ/ΙΝΕ/ ΙΣΕ/ ΙΝΧ/ΛΑΚ/ ΙΤΛ/ ΙΧΑ/ΙΕΒ 901	ΥΕΙΔ	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας (ΠΠΔΕ)	7	Ι. Ξυδόπουλος, Μ. Καντηρέα, Α. Γκουτζιουκώστας, Α. Δεληκάρη, Β. Γούναρης, Ιακ. Μιχαηλίδης, Δ. Παπασταματίου Φ. Κοτζαγεώργης
ΙΝΧ 652	ΥΕΙΔ	Σύγχρονη Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία	6	Αθ. Σφήκας
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	
	ΥΕ	Μάθημα ΠΠΔΕ (ΥΕ) (Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής)	6	
	ΥΕ	Μάθημα ΠΠΔΕ (ΥΕ) (Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση))	6	

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ/ΙΡΩ/ΙΒΥ/ΙΜΕ/ ΙΣΛ/ΙΝΧ/ΛΑΚ/ΙΤΛ/ ΙΧΑ/ΙΕΒ 901	ΥΕΙΔ	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας (ΠΠΔΕ)	7	Ι. Ξυδόπουλος, Μ. Καντηρέα, Κ. Τακιρτάκογλου, Β. Γούναρης, Ελ. Μαντά
ΙΧΑ 651	ΥΕΙΔ	Νεότερη και Σύγχρονη Βαλκανική Ιστορία	6	Σ. Δορδανάς
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης (ΥΕ)	6	
	ΥΕ	Μάθημα ΠΠΔΕ (Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής)	6	

Ζ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ 501/ 502/503, ΙΡΩ 501/ 502 ΙΒΥ501/ 502/ 503/ 504 ΙΜΕ 501/502 ΙΣΛ 501/502 ΙΝΕ 501, ΙΝΧ 501, ΙΧΑ 501 ΙΤΛ 501, ΛΑΚ 501, ΙΕΒ 501	ΥΕΙΔ	Μάθημα Θεματικής Ενότητας	7	
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	
	ΥΕ/	Μάθημα Επιλογής Άλλης Ειδίκευσης	6	
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	
	ΕΕ	Μάθημα Ελεύθερης Επιλογής	6	

Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ 501/ 502/ 503, ΙΡΩ 501 /502 ΙΒΥ501/ 502/ 503/ 504 ΙΜΕ 501/502, ΙΣΛ 501/502 ΙΝΕ 501, ΙΝΧ 501, ΙΧΑ 501 ΙΤΛ 501, ΛΑΚ 501, ΙΕΒ 501	ΥΕΙΔ	Μάθημα Θεματικής Ενότητας	7	
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	

	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης		
	ΥΕΙΔ/ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Άλλης Ειδίκευσης	6	
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	6	

Ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης

Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ 652	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής στη Νεολιθική Περίοδο	6	Σ. Βαλαμώτη
ΑΠΡ 653	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού	6	Σ. Τριανταφύλλου
ΑΚΛ 651	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	6	Π. Τσέλεκας
ΑΚΛ 652	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Πλαστική	6	Α. Κυριάκου
ΑΒΥ 651	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Αρχιτεκτονική	6	Ν. Πούλου

Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ 651	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Θεωρία και Μέθοδος	6	Σ. Βαλαμώτη
ΑΚΛ 653	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Κεραμική	6	Ε. Μανακίδου
ΑΒΥ 652	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ζωγραφική	6	Μ. Παϊσίδου
ΑΒΥ 653	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Γλυπτική και Μικροτεχνία	6	Π. Παπαδοπούλου
ΑΙΤ 651	ΥΕΙΔ	Η Τέχνη της Πρώιμης Αναγέννησης	6	Ι. Ζάρρα

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ/ΑΚΛ/ ΑΒΥ/ΑΙΤ 901	ΥΕΙΔ	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας και Τέχνης (ΠΠΔΕ 2)	7	Σ. Τριανταφύλλου, Ε. Μανακίδου, Π. Ανδρούδης, Ν. Πούλου
ΑΙΤ 652	ΥΕΙΔ	Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από την Αναγέννηση έως σήμερα	6	Ι. Ζάρρα
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	

	ΥΕ	Μάθημα ΠΠΔΕ (Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής)	6	
	ΥΕ	Μάθημα ΠΠΔΕ (Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση)	6	

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ/ΑΚΛ/ ΑΒΥ/ΑΙΤ 901	ΥΕΙΔ	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας και Τέχνης (ΠΠΔΕ 2)	7	Σ. Βαλαμώτη, Π.Τσέλεκας, Π. Παπαδοπούλου, Α. Σέμογλου
ΑΙΤ 653	ΥΕΙΔ	Η Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Τέχνη	6	Α. Κωτίδης
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	
	ΥΕ	Μάθημα ΠΠΔΕ (Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής)	6	
	ΥΕ	Μάθημα ΥΕ Ίδιας Ειδίκευσης	6	

Ζ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ501/502, ΑΚΛ 501/502, ΑΒΥ 501/502, ΑΙΤ 501/502	ΥΕΙΔ	Μάθημα Θεματικής Ενότητας	7	
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	
	ΥΕΙΔ/ ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Άλλης Ειδίκευσης	6	
	ΕΕ	Μάθημα Ελεύθερης Επιλογής	6	
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	

Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ501/502, ΑΚΛ 501/502, ΑΒΥ 501/502, ΑΙΤ 501/502	ΥΕΙΔ	Μάθημα Θεματικής Ενότητας	7	
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης		
	ΥΕΙΔ/ ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Άλλης Ειδίκευσης	6	
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	Θεματικές ενότητες Τομέα Αρχαίας και Βυζαντινής Ιστορίας (2)	ECTS
ΙΜΕ 501	ΥΕΙΔ	Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Μεσαιωνικής Ευρώπης	7
ΙΜΕ 502	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστοριογραφία	7
ΙΣΛ 501	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστορία των Νοτίων Σλάβων	7
ΙΣΛ 502	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστορία των Σλαβικών Λαών: Ιδεολογία και Πολιτική	7
ΙΒΥ 501	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία: Κεντρική και Επαρχιακή Διοίκηση	7
ΙΒΥ 502	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία: Κοινωνία και Οικονομία	7
ΙΒΥ 503	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία: Πολιτική, Άμυνα και Διπλωματία	7
ΙΒΥ 504	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία: Πολίτευμα, Αυλική Ιεραρχία, Εκκλησία, Δικαιοσύνη	7
ΙΑΕ 501	ΥΕΙΔ	Αρχαία Ελληνική Ιστορία Ι: Πολιτικοί Θεσμοί – Πολιτική Θεωρία και Ιδεολογία	7
ΙΑΕ 502	ΥΕΙΔ	Αρχαία Ελληνική Ιστορία ΙΙ: Θέματα Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας	7
ΙΡΩ 501	ΥΕΙΔ	Ρωμαϊκή Ιστορία Ι: Πολιτικοί Θεσμοί – Πολιτική Ιδεολογία	7
ΙΡΩ 502	ΥΕΙΔ	Ρωμαϊκή Ιστορία ΙΙ: Θέματα Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας	7
ΙΑΕ 503	ΥΕΙΔ	Ύστερη Αρχαιότητα	7

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	Θεματικές Ενότητες Τομέα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας	ECTS
ΙΝΕ 501	ΥΕΙΔ	Ελληνική Ιστορία: Πολιτική, Διπλωματία, Κοινωνία, Οικονομία, Ιδεολογία	7
ΙΝΧ 501	ΥΕΙΔ	Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία: Διπλωματία, Κοινωνία, Οικονομία, Ιδεολογία	7
ΙΧΑ 501	ΥΕΙΔ	Βαλκανική Ιστορία: Διπλωματία και Πολιτική (20ός αιώνας)	7
ΙΤΛ 501	ΥΕΙΔ	Οθωμανική Ιστορία: Θεσμοί, Κοινωνία και Οικονομία	7
ΛΑΚ 501	ΥΕΙΔ	Θέματα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας	7
ΙΕΒ 501	ΥΕΙΔ	Ιστορία των Εβραίων της Ελλάδας	7

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	Θεματικές ενότητες Τομέων Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης	ECTS
ΑΠΡ 501	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Νεολιθική Περίδος	7
ΑΠΡ 502	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Εποχή του Χαλκού	7
ΑΚΛ 501	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Γεωμετρική – Κλασική εποχή	7
ΑΚΛ 502	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Ελληνιστική – Ρωμαϊκή εποχή	7
ΑΒΥ 501	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Αρχαιολογία: Όψεις του Υλικού Πολιτισμού στο Βυζάντιο	7
ΑΒΥ 502	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Αρχαιολογία: Μνημεία και Μνημειακός Χώρος στο Βυζάντιο	7
ΑΙΤ 501	ΥΕΙΔ	Ιστορία της Τέχνης Ι	7
ΑΙΤ 502	ΥΕΙΔ	Ιστορία της Τέχνης ΙΙ	7

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (ΥΕ)

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ECTS
ΙΑΕ 251	ΥΕ	Η Οργάνωση των Μυκηναϊκών Κρατών	6
ΙΑΕ 252	ΥΕ	Θέματα Αρχαϊκής Εποχής	6
ΙΑΕ 253	ΥΕ	Αθηναϊκή Δημοκρατία	6
ΙΑΕ 254	ΥΕ	Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία των Πόλεων της Κλασικής Εποχής (Αθήνα/Σπάρτη)	6
ΙΑΕ 255	ΥΕ	Αλέξανδρος Μέγας και η Επέκταση στην Ανατολή	6
ΙΑΕ 256	ΥΕ	Ιστορία του Ελληνιστικού κόσμου: Θέματα	6
ΙΑΕ 257	ΥΕ	Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία των Ελληνικών Πόλεων κατά την Ελληνιστική και Αυτοκρατορική εποχή	6
ΙΑΕ 258	ΥΕ	Ομοσπονδίες, Κοινά κατά την Ελληνιστική Εποχή	6
ΙΑΕ 259	ΥΕ	Η Δουλεία στον Αρχαίο Κόσμο	6
ΙΑΕ 260	ΥΕ	Η Θέση της Γυναίκας στον Αρχαίο Κόσμο	6
ΙΑΕ 261	ΥΕ	Παιδεία και Εκπαίδευση στην Ελληνορωμαϊκή Αρχαιότητα	6
ΙΑΕ 281	ΥΕ	Επιγραφική (Ελληνική/Λατινική)	6
ΙΡΩ 271	ΥΕ	Ρωμαϊκός Ιμπεριαλισμός	6
ΙΡΩ 272	ΥΕ	Οι Επαρχίες του Ρωμαϊκού Κράτους	6
ΙΡΩ 273	ΥΕ	Ο Αυτοκρατορικός Θεσμός	6
ΙΡΩ 274	ΥΕ	Κοινά των Αυτοκρατορικών Χρόνων	6
ΙΡΩ 275	ΥΕ	Ύστερη Αρχαιότητα	6
ΙΡΩ 276	ΥΕ	Χριστιανισμός και Ρωμαϊκό Κράτος	6
ΙΜΕ 251	ΥΕ	Ιστορία της Μεσαιωνικής Πολιτικής Σκέψης	6
ΙΜΕ 252	ΥΕ	Ο Θεσμός της Δουλείας στη Δύση και στους Σλαβικούς λαούς	6
ΙΜΕ 351	ΥΕ	Κοινωνική και Οικονομική ιστορία των Μεσαιωνικών Πόλεων	6
ΙΜΕ 352	ΥΕ	Ιστορία του Φύλου στη Μεσαιωνική Ευρώπη	6
ΙΜΕ 353	ΥΕ	Χριστιανοί, Εβραίοι και Μουσουλμάνοι στη Μεσαιωνική Ευρώπη	6
ΙΜΕ 354	ΥΕ	Κοινωνία και κουλτούρα στην Αναγεννησιακή Ιταλία (1300-1600)	6
ΙΜΕ 451	ΥΕ	Κοινωνική και Πολιτισμική Ιστορία των Μεσαιωνικών Βασιλείων	6
ΙΜΕ 452	ΥΕ	Λατινικές Ηγεμονίες στον Ελλαδικό Χώρο (13ος-15ος αι.)	6
ΙΜΕ 453	ΥΕ	Σταυροφορίες (11ος-15ος αι.)	6
ΙΣΛ 452	ΥΕ	Ρωσική Ιστορία (882-1613)	6
ΙΣΛ 451	ΥΕ	Σλάβοι και Ελληνικός Κόσμος	6
ΙΒΥ 251	ΥΕ	Προσωπογραφία και Κοινωνικά Δίκτυα στο Βυζάντιο	6
ΙΒΥ 252	ΥΕ	Όψεις της Βυζαντινής Κοινωνίας	6
ΙΒΥ 253	ΥΕ	Το Βυζάντιο και οι Ξένοι: Πολιτικές Ενσωμάτωσης στη Βυζαντινή Κοινωνία	6
ΙΒΥ 254	ΥΕ	Παιδεία και Εκπαίδευση στο Βυζάντιο	6
ΙΒΥ 255	ΥΕ	Πολιτικές, Θρησκευτικές και Κοινωνικές Αντιθέσεις στο Βυζάντιο	6
ΙΒΥ 256	ΥΕ	Θέματα Οικονομικής Ιστορίας του Βυζαντίου	6
ΙΒΥ 351	ΥΕ	Πολιτική Θεωρία και Ιδεολογία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας	6
ΙΒΥ 352	ΥΕ	Διοικητικοί Θεσμοί του Βυζαντίου	6
ΙΒΥ 353	ΥΕ	Στρατιωτική Οργάνωση και Πόλεμοι του Βυζαντίου	6
ΙΒΥ 354	ΥΕ	Εκκλησία και Κοινωνία στο Βυζάντιο	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ECTS
ΙΒΥ 355	ΥΕ	Το Βυζάντιο ως Χώρος. Θέματα Ιστορικής Γεωγραφίας	6
ΙΒΥ 356	ΥΕ	Βυζαντινή Διπλωματία	6
ΙΒΥ 357	ΥΕ	Σινο-Βυζαντινές σχέσεις	6
ΙΒΥ 451	ΥΕ	Βυζαντινή Σφραγιστική	6
ΙΒΥ 452	ΥΕ	Βυζαντινή Διπλωματική	6
ΙΒΥ 453	ΥΕ	Βυζαντινή Επιγραφική	6
ΙΒΥ 454	ΥΕ	Ειδικά Θέματα Πρώιμης Βυζαντινής Περιόδου	6
ΙΒΥ 455	ΥΕ	Ειδικά Θέματα Μέσης Βυζαντινής Περιόδου	6
ΙΒΥ 456	ΥΕ	Ειδικά Θέματα Ύστερης βυζαντινής περιόδου	6
ΙΒΥ 457	ΥΕ	Το Βυζάντιο στην Ψηφιακή Εποχή	6
ΙΑΡ 251	ΥΕ	Μεσαιωνική Ιστορία του Αραβοϊσλαμικού κόσμου	6
ΙΑΡ 252	ΥΕ	Το Αραβοϊσλαμικό κράτος: Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία	6
ΙΑΡ 253	ΥΕ	Αραβικός Κόσμος και Βυζαντινές Επιρροές: Κοινωνία και Πολιτισμός της Εποχής	
ΙΑΡ 351	ΥΕ	Αραβοβυζαντινές σχέσεις (5ος-11ος αι.): Πολιτική και Διπλωματία	6
ΙΑΡ 451	ΥΕ	Η Αραβοϊσλαμική Ιστοριογραφία και οι Βυζαντινές Επιρροές	6
ΙΛΚ 251	ΥΕ	Μεσαιωνική Ιστορία των Λαών του Καυκάσου	6
ΙΛΚ 252	ΥΕ	Ιστορία του Αρμενικού Βασιλείου της Κιλικίας	6
ΙΛΚ 351	ΥΕ	Η Περιοχή του Καυκάσου μεταξύ Βυζαντίου και Αράβων	6
ΙΛΚ 352	ΥΕ	Σχέσεις Λαών του Καυκάσου και Βυζαντίου	6
ΙΛΣ 251	ΥΕ	Μεσαιωνική Ιστορία των Λαών της Στέπας	6
ΙΛΣ 351	ΥΕ	Σχέσεις Λαών της Στέπας και Βυζαντίου	6
ΙΛΣ 352	ΥΕ	Οι Τούρκοι μεταξύ Βυζαντίου και Κίνας: Πολιτική, Διπλωματία, Στρατηγική	6
ΘΣΝ 151	ΥΕ	Thessaloniki: History and Archaeology from Prehistoric Times to the Present Day	6
ΙΣΤ 451	ΥΕ	Δημογραφική Ιστορία	6
ΙΣΤ 452	ΥΕ	Ιστορία του Χώρου/ Πόλεων	6
ΙΣΤ 453	ΥΕ	Νεότερη και Σύγχρονη Περιβαλλοντική Ιστορία	6
ΙΣΤ 454	ΥΕ	Μέθοδοι και Αναλυτικά Εργαλεία Ποσοτικής Ιστορίας	6
ΙΣΤ 455	ΥΕ	Ιστορία, Κινηματογράφος και Ντοκιμαντέρ	6
ΙΣΤ 456	ΥΕ	Δημόσια Ιστορία	6
ΙΣΤ 457	ΥΕ	Τραύμα, Μνήμη και Προφορική Ιστορία των Πολέμων	6
ΙΣΤ 458	ΥΕ	Προφορική Ιστορία	6
ΙΣΤ 459	ΥΕ	Ψηφιακή Ιστορία	6
ΙΣΤ 460	ΥΕ	Αρχειονομία	6
ΙΣΤ 461	ΥΕ	Διδακτική της Ιστορίας	6
ΙΣΤ 462	ΥΕ	Θέματα Οικονομικής Ιστορίας	6
ΙΣΤ 463	ΥΕ	Θεωρητικά και Μεθοδολογικά Ζητήματα της Ιστορίας και της Ιστοριογραφίας	6
ΙΣΤ 464	ΥΕ	Αναζητήσεις της Σύγχρονης Ιστοριογραφίας	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ECTS
ΙΝΕ 251	ΥΕ	Ο Ελληνισμός κατά την Οθωμανική Περίοδο	6
ΙΝΕ 252	ΥΕ	Νεοελληνικός Διαφωτισμός	6
ΙΝΕ 253	ΥΕ	Η Ελληνική Επανάσταση: Προσεγγίσεις και Γεγονότα	6
ΙΝΕ 351	ΥΕ	Ελληνική Ιστορία: Θεσμοί και Ιδεολογία	6
ΙΝΕ 352	ΥΕ	Ελληνική Ιστορία: Κοινωνία και Οικονομία	6
ΙΝΕ 353	ΥΕ	Η Νεοελληνική Διασπορά	6
ΙΝΕ 354	ΥΕ	Το Προσφυγικό Ζήτημα στην Ελλάδα (19ος-20ός αι.)	6
ΙΝΕ 451	ΥΕ	Το Κυπριακό Ζήτημα	6
ΙΝΧ 253	ΥΕ	Ιστορία της Αποικιοκρατίας	6
ΙΝΧ 254	ΥΕ	Φασισμός και Άκρα Δεξιά στη Νεότερη και Σύγχρονη Ευρώπη	6
ΙΝΧ 255	ΥΕ	Ιστορία της Ιβηρικής Χερσονήσου/ Λατινικής Αμερικής	6
ΙΝΧ 351	ΥΕ	Ευρωπαϊκή Ιστορία: Ιδεολογία, Κοινωνία, Οικονομία	6
ΙΝΧ 352	ΥΕ	Έθνος και Έθνος-Κράτος στη Νεότερη Εποχή	6
ΙΝΧ 353	ΥΕ	Νεότερη και Σύγχρονη Διεθνής Ιστορία	6
ΙΝΧ 354	ΥΕ	Παγκόσμια Ιστορία: Ιδεολογία, Κοινωνία, Οικονομία	6
ΙΝΧ 355	ΥΕ	Πολιτικοί Θεσμοί στη Νεότερη Ευρώπη	6
ΙΝΧ 356	ΥΕ	Πολιτισμική Ιστορία της Νεότερης Ευρώπης	6
ΙΝΧ 357	ΥΕ	Επαναστάσεις και Κοινωνικά Ζητήματα στη Νεότερη και Σύγχρονη Εποχή	6
ΙΝΧ 358	ΥΕ	Πειρατές και Κουρσάροι των Νεότερων Χρόνων	6
ΙΝΧ 451	ΥΕ	Οι Ευρωπαϊκές Δυνάμεις και η Οθωμανική Αυτοκρατορία/ Ιστορία του Ανατολικού Ζητήματος	6
ΙΝΧ 452	ΥΕ	Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και η Κληρονομιά του	6
ΙΝΧ 453	ΥΕ	Γενοκτονία και Εθνοκάθαρση στη ΝΑ Ευρώπη	6
ΙΝΧ 454	ΥΕ	Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία: Θερμοί και Ψυχροί Πόλεμοι	6
ΙΝΧ 455	ΥΕ	Ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής	6
ΙΕΒ 451	ΥΕ	Ολοκαύτωμα και Μνήμη στην Ελλάδα και Ευρώπη	6
ΙΕΒ 452	ΥΕ	Εβραϊκές Κοινότητες του Ελλαδικού χώρου	6
ΙΧΑ 351	ΥΕ	Εθνικά Ζητήματα και Μειονότητες στα Βαλκάνια	6
ΙΧΑ 352	ΥΕ	Η ΝΑ Ευρώπη στην εποχή του Ιμπεριαλισμού (1878- 1918)	6
ΙΧΑ 353	ΥΕ	Ευρωπαϊκές Όψεις των Βαλκανίων: από τον Οριενταλισμό στη Βαλκανοποίηση	6
ΙΧΑ 354	ΥΕ	Οικονομική Ιστορία των Βαλκανικών Κρατών	6
ΙΧΑ 355	ΥΕ	Μετακινήσεις Πληθυσμών στη Βαλκανική Χερσόνησο	6
ΙΧΑ 451	ΥΕ	Το Μακεδονικό Ζήτημα (1870-1991)	6
ΙΤΛ 252	ΥΕ	Η Οθωμανική επαρχία	6
ΙΤΛ 253	ΥΕ	Καθημερινός Βίος και Υλικός Πολιτισμός στον Οθωμανικό κόσμο	6
ΙΤΛ 254	ΥΕ	Οι Τούρκοι πριν τους Οθωμανούς	6
ΙΤΛ 255	ΥΕ	Ιστορία του Τουρκικού κράτους	6
ΙΤΛ 351	ΥΕ	Οι μη Μουσουλμάνοι στην Οθωμανική Αυτοκρατορία	6
ΙΤΛ 352	ΥΕ	Οθωμανικές Ελίτ	6
ΙΤΛ 451	ΥΕ	Οθωμανική Πολιτική Σκέψη	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ECTS
ΙΤΛ 453	ΥΕ	Ταυτότητες στην Οθωμανική Αυτοκρατορία	6
ΙΤΛ 452	ΥΕ	Εξέγερση, Διαμαρτυρία και Ανυπακοπή στην Οθωμανική Αυτοκρατορία	6
ΙΤΛ 454	ΥΕ	Ο Οθωμανικός Νομικός Πλουραλισμός: Θεσμοί, Δικαιϊκά Συστήματα, Παραδειγματικές Προσεγγίσεις	6
ΙΕΑ 251	ΥΕ	Ο Ελληνισμός της Ανατολής στους Νεότερους Χρόνους	6
ΙΕΑ 252	ΥΕ	Ο Ελληνισμός της Μαύρης Θάλασσας στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία	6
ΙΕΑ 253	ΥΕ	Ο Ελληνισμός της Τσαρικής Ρωσίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης	6
ΛΑΚ 271	ΥΕ	Ιστορική Ανθρωπολογία	6
ΛΑΚ 281	ΥΕ	Ανθρωπολογία και Ψηφιακά Μέσα	6
ΛΑΚ 351	ΥΕ	Υλικός Πολιτισμός	6
ΛΑΚ 352	ΥΕ	Μετανάστες και Πρόσφυγες: Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις	6
ΛΑΚ 353	ΥΕ	Φύλο, Συγγένεια και Σεξουαλικότητα	6
ΛΑΚ 372	ΥΕ	Πολιτική Ανθρωπολογία	6
ΛΑΚ 452	ΥΕ	Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις της Οικονομίας	6
ΛΑΚ 464	ΥΕ	Συμβολικά Συστήματα	6
ΠΑΕ 151	ΕΕ	Πρακτική Άσκηση	8

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ΑΠΡ 251	ΥΕ	Παλαιολιθική Περίοδος	6
ΑΠΡ 252	ΥΕ	Η Αρχή της Νεολιθικής στη Μέση Ανατολή και τα Βαλκάνια	6
ΑΠΡ 253	ΥΕ	Προ-Νεολιθικές και Νεολιθικές Κοινότητες του Αιγαίου	6
ΑΠΡ 254	ΥΕ	Οικονομία της Νεολιθικής Περιόδου στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 255	ΥΕ	Θέματα Ιδεολογίας στη Νεολιθική Περίοδο στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 256	ΥΕ	Κοινότητες της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού (3η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 257	ΥΕ	Οικονομία της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού (3η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 258	ΥΕ	Θέματα Ιδεολογίας στην Πρώιμη Εποχή του Χαλκού (3η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 259	ΥΕ	Κοινότητες της Μέσης και Ύστερης Εποχής του Χαλκού (2η χιλιετία π.Χ) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 260	ΥΕ	Οικονομία της Μέσης και Ύστερης Εποχής του Χαλκού (2η χιλιετία π.Χ) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 261	ΥΕ	Θέματα Ιδεολογίας στη Μέση και Ύστερη Εποχή του Χαλκού (2η χιλιετία π.Χ) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 262	ΥΕ	Προϊστορία της Ευρώπης	6
ΑΠΡ 263	ΥΕ	Προϊστορία των Βαλκανίων	6
ΑΠΡ 264	ΥΕ	Προϊστορία της Μεσογείου	6
ΑΠΡ 265	ΥΕ	Προϊστορία της Κύπρου: Πρώιμες Φάσεις	6
ΑΠΡ 266	ΥΕ	Πολιτισμοί της Ανατολικής Μεσογείου της 3ης και 2ης χιλιετίας π.Χ.	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ΑΠΡ 267	ΥΕ	Αρχαία Αίγυπτος (3η και 2η χιλιετία π.Χ.)	6
ΑΠΡ 268	ΥΕ	Βιοαρχαιολογία – Αρχαίο Περιβάλλον	6
ΑΠΡ 269	ΥΕ	Αρχαιοβοτανική και Προϊστορικές Κοινωνίες	6
ΑΠΡ 270	ΥΕ	Προϊστορική Διατροφή	6
ΑΠΡ 271	ΥΕ	Προϊστορικές Τεχνολογίες	6
ΑΠΡ 272	ΥΕ	Καθημερινή Ζωή στους Προϊστορικούς Χρόνους	6
ΑΠΡ 351	ΥΕ	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 352	ΥΕ	Θέματα Προϊστορικής Αρχαιολογίας. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 353	ΥΕ	Θέματα Θεωρίας και Μεθόδου. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 354	ΥΕ	Τα Αρχαιολογικά Δεδομένα και η Ερμηνεία τους. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 355	ΥΕ	Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις στην Προϊστορική Αρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 356	ΥΕ	Αναλυτικές Μέθοδοι και Αρχαιολογικές Επιστήμες. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 357	ΥΕ	Ψηφιακές Τεχνολογίες στην Αρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 358	ΥΕ	Εθνοαρχαιολογία – Πειραματική Αρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 359	ΥΕ	Βιοαρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 360	ΥΕ	Οστεοαρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 361	ΥΕ	Αρχαιοβοτανική. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 362	ΥΕ	Αρχαίο Περιβάλλον. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 363	ΥΕ	Ζητήματα Τεχνολογίας στην Προϊστορία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 364	ΥΕ	Τεχνολογία του Λίθου. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 365	ΥΕ	Κεραμική και Τεχνολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 366	ΥΕ	Αρχαιομεταλουργία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 251	ΥΕ	Τοπογραφία του Αρχαίου Κόσμου	6
ΑΚΛ 252	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία: Πανελλήνια Ιερά	6
ΑΚΛ 253	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Αττικής	6
ΑΚΛ 254	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Πελοποννήσου	6
ΑΚΛ 255	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Μακεδονίας	6
ΑΚΛ 256	ΥΕ	Η Αθήνα και τα Μνημεία της	6
ΑΚΛ 257	ΥΕ	Η Ρώμη και τα Μνημεία της	6
ΑΚΛ 258	ΥΕ	Αποικίες στον Βορειοελλαδικό Χώρο	6
ΑΚΛ 259	ΥΕ	Πόλεις των Ελληνιστικών Βασιλείων	6
ΑΚΛ 260	ΥΕ	Πόλεις της Ελλάδας στα Ρωμαϊκά Χρόνια	6
ΑΚΛ 261	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία: Γεωμετρική – Αρχαϊκή Εποχή	6
ΑΚΛ 262	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία: Κλασική Εποχή	6
ΑΚΛ 263	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία: Ελληνιστική Εποχή	6
ΑΚΛ 264	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία : Ρωμαϊκή Εποχή	6
ΑΚΛ 265	ΥΕ	Πλαστική: Γεωμετρική – Κλασική Εποχή	6
ΑΚΛ 266	ΥΕ	Πλαστική: Ελληνιστική – Ρωμαϊκή Εποχή	6
ΑΚΛ 267	ΥΕ	Κεραμική: Γεωμετρική – Κλασική Εποχή	6
ΑΚΛ 268	ΥΕ	Κεραμική: Ελληνιστική – Ρωμαϊκή Εποχή	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ΑΚΛ 269	ΥΕ	Ζωγραφική – Ψηφιδωτά	6
ΑΚΛ 270	ΥΕ	Ενεπίγραφα Μνημεία	6
ΑΚΛ 271	ΥΕ	Νόμισμα και Οικονομία στον Αρχαίο Ελληνικό Κόσμο	6
ΑΚΛ 272	ΥΕ	Νόμισμα και Οικονομία στον Ρωμαϊκό Κόσμο	6
ΑΚΛ 273	ΥΕ	Νόμισμα και Ιδεολογία στον Αρχαίο Κόσμο	6
ΑΚΛ 274	ΥΕ	Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος στην Αρχαία Ελλάδα	6
ΑΚΛ275	ΥΕ	Ταφικά Μνημεία και Ταφικές Πρακτικές	6
ΑΚΛ 276	ΥΕ	Αρχαία Ελληνική Θρησκεία	6
ΑΚΛ 277	ΥΕ	Αρχαία Ελληνική Μυθολογία	6
ΑΚΛ 278	ΥΕ	Τέχνες και Τεχνολογία μέσα από Αρχαιολογικά Ευρήματα/Αντικείμενα	6
ΑΚΛ 279	ΥΕ	Θέματα Κλασικής Αρχαιολογίας	6
ΑΚΛ 351	ΥΕ	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 352	ΥΕ	Τοπογραφία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 353	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 354	ΥΕ	Πλαστική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 355	ΥΕ	Κεραμική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 356	ΥΕ	Επιγραφική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 357	ΥΕ	Νομισματική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 358	ΥΕ	Όψεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 359	ΥΕ	Ταφικά Μνημεία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 360	ΥΕ	Θρησκεία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 361	ΥΕ	Μυθολογία – Ερμηνευτική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 362	ΥΕ	Έμφυλες Προσεγγίσεις του Υλικού Πολιτισμού στην Αρχαία Ελλάδα και τη Ρώμη. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 363	ΥΕ	Αρχαία Τεχνολογία. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 251	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινούπολης	6
ΑΒΥ 252	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Θεσσαλονίκης	6
ΑΒΥ 253	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Θράκης	6
ΑΒΥ 254	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Μακεδονίας	6
ΑΒΥ 255	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Θεσσαλίας	6
ΑΒΥ 256	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Ηπείρου	6
ΑΒΥ 257	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Αττικής	6
ΑΒΥ 258	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Πελοποννήσου	6
ΑΒΥ 259	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Κρήτης	6
ΑΒΥ 260	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Κύπρου	6
ΑΒΥ 261	ΥΕ	Αρχαιολογία και Τέχνη στη Βυζαντινή Ανατολή	6
ΑΒΥ 262	ΥΕ	Η Χριστιανική Τέχνη στην Αφρική	6
ΑΒΥ 263	ΥΕ	Αρχαιολογία της Μεταβατικής Περιόδου του Βυζαντίου	6
ΑΒΥ 264	ΥΕ	Βυζάντιο και Μεσαιωνική Ευρώπη: Αρχαιολογία και Τέχνη	6
ΑΒΥ 265	ΥΕ	Βυζάντιο και Ισλαμικός Κόσμος: Αρχαιολογία και Τέχνη	6
ΑΒΥ 266	ΥΕ	Σλαβικός Κόσμος και Βυζαντινή Τέχνη	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ΑΒΥ 267	ΥΕ	Κοσμική Αρχιτεκτονική στο Βυζάντιο	6
ΑΒΥ 268	ΥΕ	Βυζαντινή Ναοδομία	6
ΑΒΥ 269	ΥΕ	Βυζαντινή Μνημειακή Ζωγραφική	6
ΑΒΥ 270	ΥΕ	Βυζαντινές Εικόνες	6
ΑΒΥ 271	ΥΕ	Βυζαντινά Εικονογραφημένα Χειρόγραφα	6
ΑΒΥ 272	ΥΕ	Βυζαντινή Γλυπτική	6
ΑΒΥ 273	ΥΕ	Βυζαντινή Μικροτεχνία	6
ΑΒΥ 274	ΥΕ	Βυζαντινή Επιγραφική	6
ΑΒΥ 275	ΥΕ	Βυζαντινή και Μεσαιωνική Νομισματική	6
ΑΒΥ 276	ΥΕ	Νόμισμα και Οικονομία στον Βυζαντινό Κόσμο	6
ΑΒΥ 277	ΥΕ	Νόμισμα και Ιδεολογία στην Ανατολική Μεσόγειο	6
ΑΒΥ 278	ΥΕ	Η Καθημερινή Ζωή των Βυζαντινών μέσα από τα Αρχαιολογικά Δεδομένα	6
ΑΒΥ 279	ΥΕ	Εμπόριο, Οικονομία και Επικοινωνία στο Βυζάντιο	6
ΑΒΥ 280	ΥΕ	Μεταβυζαντινή Ζωγραφική: Μνημειακός Διάκοσμος και Εικόνες	6
ΑΒΥ 281	ΥΕ	Μεταβυζαντινή και Οθωμανική Τέχνη και Αρχιτεκτονική	6
ΑΒΥ 282	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας	6
ΑΒΥ 351	ΥΕ	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 352	ΥΕ	Όψεις της Καθημερινής Ζωής στο Βυζάντιο. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 353	ΥΕ	Προσκυνηματική Αρχαιολογία και Τέχνη. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 354	ΥΕ	Αρχαιολογία και Τέχνη των Σταυροφορικών Κρατών της Ανατολικής Μεσογείου. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 355	ΥΕ	Υλικός Πολιτισμός στο Βυζάντιο: Θεωρίες και Μέθοδοι. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 356	ΥΕ	Έμφυλες Προσεγγίσεις του Υλικού Πολιτισμού στο Βυζάντιο. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 357	ΥΕ	Κείμενο, Αντικείμενο, Εικόνα στον Υλικό Πολιτισμό και την Τέχνη του Βυζαντίου. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 358	ΥΕ	Τέχνη και Ιδεολογία στο Βυζάντιο. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 359	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Αρχιτεκτονικής. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 360	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Ζωγραφικής. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 361	ΥΕ	Βυζαντινή Εικονογραφία. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 362	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Γλυπτικής. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 363	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Μικροτεχνίας. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 364	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Νομισματικής. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 365	ΥΕ	Βυζαντινή Κεραμική. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 366	ΥΕ	Τεχνολογία στο Βυζάντιο. Σεμινάριο	6
ΑΡΧ 251	ΥΕ	Ανασκαφή – Σχέδιο	6
ΑΡΧ 252	ΥΕ	Μεθοδολογία Ανασκαφής: Θεωρία και Πράξη	6
ΑΡΧ 253	ΥΕ	Αρχαιολογική Έρευνα και Ψηφιακά Μέσα	6
ΑΡΧ 254	ΥΕ	Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις στην Αρχαιολογία	6
ΑΡΧ 255	ΥΕ	Δημόσια Αρχαιολογία	6
ΑΡΧ 351	ΥΕ	Εισαγωγή στις Μουσειακές Σπουδές. Σεμινάριο	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ΑΡΧ 352	ΥΕ	Τα Αρχαιολογικά Δεδομένα και η Ερμηνεία τους. Μουσείο και Εκπαίδευση. Σεμινάριο	6
ΑΡΧ 353	ΥΕ	Μουσειοπαιδαγωγική. Σεμινάριο	6
ΑΡΧ 354	ΥΕ	Αρχαιολογική Νομοθεσία. Σεμινάριο	6
ΑΙΤ 251	ΥΕ	Μεσαιωνική Τέχνη της Δύσης	6
ΑΙΤ 252	ΥΕ	Πρώιμη Αναγέννηση	6
ΑΙΤ 253	ΥΕ	Ώριμη Αναγέννηση – Μανιερισμός	6
ΑΙΤ 254	ΥΕ	Μπαρόκ – Ροκοκό	6
ΑΙΤ 255	ΥΕ	Νεοκλασικισμός – Ρομαντισμός	6
ΑΙΤ 256	ΥΕ	Ρεαλισμός – Εμπρεσιονισμός – Μετεμπρεσιονιστικά Ρεύματα	6
ΑΙΤ 257	ΥΕ	Η Τέχνη από το 1870 έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	6
ΑΙΤ 258	ΥΕ	Η Τέχνη από τον Α΄ Παγκόσιο Πόλεμο έως Σήμερα	6
ΑΙΤ 259	ΥΕ	Η Ελληνική Τέχνη στον 19ο αιώνα	6
ΑΙΤ 260	ΥΕ	Η Ελληνική Τέχνη στον 20ό αιώνα	6
ΑΙΤ 261	ΥΕ	Τέχνη Εξωευρωπαϊκών Πολιτισμών	6
ΑΙΤ 262	ΥΕ	Διδασκαλία Φιλολογικών Μαθημάτων μέσα από την Τέχνη	6
ΠΑΕ 151	ΕΕ	Πρακτική Άσκηση	8

3.
ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Αθανάσιος ΣΦΗΚΑΣ

ΙΣΤ 151 Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στις θεωρητικές συζητήσεις που έχουν διαμορφώσει την ιστορική έρευνα από τον 19ο αιώνα έως σήμερα. Στόχος του είναι αφ' ενός να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες την αλληλεξάρτηση της ιστορικής σκέψης και γραφής με το εκάστοτε πολιτισμικό πλαίσιο, καθώς και με τις άλλες επιστήμες, αφ' ετέρου να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τις σύγχρονες ιστοριογραφικές σχολές και ρεύματα. Γι' αυτό και εισαγωγικά εξετάζεται η κατασκευή της ιστορικής σκέψης από την αρχαιότητα έως τον 18ο αιώνα. Αφού αναλυθούν βασικές έννοιες της ιστορικής επιστήμης (χρόνος, ιστορική συνείδηση, μνήμη, παρελθόν-ιστορία, «μεγάλα αφηγήματα») και μελετηθεί η ιστοριογραφία της προνεωτερικότητας, θα εξεταστούν οι σημαντικότερες ιστοριογραφικές σχολές και ιστορικά ρεύματα από τον 19ο αιώνα έως σήμερα σε συνάρτηση με τα πολιτισμικά συμφραζόμενα στα οποία γεννήθηκαν. Οι στόχοι της μελέτης κάθε σχολής/ρεύματος είναι να γίνουν κατανοητά: (α) τα αίτια συγκρότησής της· (β) ο τρόπος που αντιλαμβάνεται τη σχέση παρελθόντος-παρόντος και άρα την ιστορική γραφή· και (γ) η ερευνητική μεθοδολογία που ακολουθεί.

Μετά το πέρας των μαθημάτων, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν εξοικειωθεί με βασικές έννοιες και μεθόδους της ιστορικής έρευνας, θα έχουν κατανοήσει την αλληλεξάρτηση ιστορικής γραφής και πολιτισμικού πλαισίου και την εξέλιξη της ιστορικής γραφής από την αρχαιότητα έως σήμερα και θα έχουν αποκτήσει βασικά εφόδια για την προσέγγιση των σημαντικότερων ιστοριογραφικών σχολών και ιστορικών ρευμάτων από τον 19ο αιώνα έως σήμερα.

Ηλίας ΣΒΕΡΚΟΣ

ΙΑΕ 151 Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία

Επισκόπηση της αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας από τη Μυκηναϊκή έως και την ελληνιστική εποχή (ca. 1600 – 30 π.Χ.). Με βάση τη χρονική ακολουθία των γεγονότων παρουσιάζονται οι πολιτειακοί θεσμοί, η κοινωνική και οικονομική δομή, καθώς και όψεις της πνευματικής ζωής και του πολιτισμού εκάστης περιόδου.

Έμφαση δίνεται σε κεντρικά θέματα της ιστορικής πορείας των αρχαίων Ελλήνων, όπως η πολιτική και κοινωνική οργάνωση των μυκηναϊκών κρατών, η ιδεολογία των ευγενών και ο πολιτισμός της γεωμετρικής εποχής, ο Β΄ Αποικισμός και οι συνέπειες των μεταναστεύσεων, η γένεση της πόλης–κράτους, η διαμόρφωση του σπαρτιατικού πολιτεύματος, η τυραννίδα, η γένεση της αθηναϊκής δημοκρατίας, οι Περσικοί πόλεμοι, η Αθηναϊκή Ηγεμονία, ο Πελοποννησιακός πόλεμος, η ηγεμονία της Σπάρτης και των Θηβών, η άνοδος της Μακεδονίας, ο Μέγας Αλέξανδρος και η εκστρατεία στην Ανατολή, η δημιουργία του ελληνιστικού κόσμου, ο χαρακτήρας της ελληνιστικής μοναρχίας και το διοικητικό σύστημα των ελληνιστικών βασιλείων, η ρωμαϊκή επέκταση στην Ανατολή και το τέλος του ελληνιστικού κόσμου.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα εργαλεία και τη μεθοδολογία έρευνας και μελέτης της Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας και η κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών εκάστης περιόδου.

Συνδιδασκαλία Ελένη ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ, Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΑΡΧ 151 Εισαγωγή στις Αρχαιολογικές Σπουδές

Το μάθημα αποτελεί μια γενική εισαγωγή σε σύγχρονες θεματικές που απασχολούν την επιστήμη της αρχαιολογίας διαχρονικά. Ενδεικτικά, θα ξεδιπλωθεί μια ιστορική ανασκόπηση της αρχαιολογικής έρευνας διαχρονικά, θα αναδειχθούν οι επιδράσεις που έχει δεχτεί η αρχαιολογική θεωρία από τα σύγχρονα κοινωνικά και ιστορικά δρώμενα, η σύνδεση της αρχαιολογίας με σύγχρονες προσεγγίσεις, όπως η πειραματική αρχαιολογία, η εθνοαρχαιολογία, η πολεμική αρχαιολογία, η βιομηχανική αρχαιολογία κ.λπ. Θα παρουσιαστούν ζητήματα μεθοδολογίας της αρχαιολογικής έρευνας, όπως, για παράδειγμα, η επιφανειακή έρευνα (μέθοδοι και τεχνικές), η ανασκαφή (μέθοδοι και τεχνικές), τα ψηφιακά μέσα (π.χ. GIS, φωτογραμμετρία, βάσεις δεδομένων), η αεροφωτογραφία – γεωφυσική διασκόπηση εδάφους, η ενάλια αρχαιολογία, η συντήρηση – αποκατάσταση ευρημάτων κ.λπ. Σε σύνδεση με τη μέθοδο της αρχαιολογικής έρευνας θα αναδειχθεί η σημασία της συλλογής, τεκμηρίωσης και μελέτης των υλικών και βιοαρχαιολογικών αρχαιολογικών καταλοίπων με στόχο να απαντηθούν σημαντικά αρχαιολογικά ερωτήματα που αφορούν στην ανασύνθεση των αρχαίων κοινωνιών και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Επιπλέον, θα συζητηθούν ζητήματα που αφορούν στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως η αρχαιοκαπηλία και ο αρχαιολογικός νόμος, το εμπόριο και η επιστροφή αρχαιοτήτων, η λεηλασία μνημείων και αρχαιολογικών θέσεων, η αρχαιολογία σε εμπόλεμες περιοχές, οι βανδαλισμοί και η προστασία των μνημείων και θέσεων. Θα συζητηθούν επίσης θέματα που αφορούν στην αρχαιολογία και την πολιτική, εθνική και θρησκευτική ταυτότητα

αλλά και ζητήματα που αφορούν τη σύνδεση της αρχαιολογίας με το ευρύ κοινό (δημόσια αρχαιολογία), όπως π.χ εκπαιδευτικά προγράμματα, μουσειολογία, ψηφιοποίηση – εικονικές αποκαταστάσεις (virtual reconstruction), διαδίκτυο κ.λπ.

Οι μαθησιακοί στόχοι του εισαγωγικού αυτού μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου της αρχαιολογίας, να εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και να κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά, να εξοικειωθούν με τη μεθοδολογία έρευνας και την επιστημονική ορολογία του πεδίου, να γνωρίσουν βασικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του, να γνωρίσουν τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν και να εξοικειωθούν με τα βασικά θεωρητικά ρεύματα, τη μεθοδολογία της έρευνας αλλά και τη σύγχρονη συζήτηση σημαντικών ζητημάτων που αφορούν την επιστήμη της αρχαιολογίας.

Συνδιδασκαλία Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ, Μαρία ΝΤΙΝΟΥ, Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΑΠΡ 151 Εισαγωγή στον Προϊστορικό Πολιτισμό

Αντικείμενο της σειράς μαθημάτων είναι η εισαγωγή στον παγκόσμιο προϊστορικό πολιτισμό από την πρώτη εμφάνιση του ανθρώπου μέχρι και την Εποχή του Χαλκού. Πρόκειται για μια ιστορική αναδρομή στην αρχή και εξέλιξη της προϊστορικής Αρχαιολογίας, η οποία περιλαμβάνει θέματα όπως η Αρχαιολογία της εμφάνισης και εξέλιξης του ανθρώπου μέχρι το τέλος του Πλειστόκαινου, η Νεολιθική Εποχή στη Μ. Ανατολή και την Κ. Ασία, η Νεολιθική Εποχή στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, ο κόσμος της Εποχής του Χαλκού, αστικοποίηση , Μεσοποταμία, Κ. Ασία, Βαλκάνια, Κ. Ευρώπη, Μινωικός και Μυκηναϊκός κόσμος, η Εποχή του Σιδήρου στην Ευρώπη, η Προϊστορία της Αφρικής, του Νέου Κόσμου κ.λπ.

Οι φοιτητές/τριες αναμένεται θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τη χρονική διάρκεια και το εύρος της προϊστορίας σε παγκόσμια κλίμακα, θα μπορούν να εξοικειωθούν με τα γενικά χαρακτηριστικά της προϊστορικής περιόδου στις διαφορετικές ηπείρους, να κατανοούν τα διαφορετικά στάδια πολιτισμικής εξέλιξης και των δεδομένων που τα δομούν. Επίσης, θα εξασκηθούν στους τρόπους συλλογής και ερμηνείας των αρχαιολογικών δεδομένων στα διαφορετικά μέρη του πλανήτη.

Συνδιδασκαλία Αθανασία ΚΥΡΙΑΚΟΥ, Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΑΚΛ 151 Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία

Η Κλασική Αρχαιολογία είναι η επιστήμη που μελετά τα υλικά κατάλοιπα του αρχαίου ελληνικού και ρωμαϊκού πολιτισμού όπως διαμορφώθηκε από τον 10ο αιώνα π.Χ. έως και τον 4ο αιώνα μ.Χ. Το μάθημα προσφέρει μια συνοπτική εισαγωγή στην ιστορία, τη μεθοδολογία και τους τομείς έρευνας του συγκεκριμένου αρχαιολογικού κλάδου. Με αφετηρία σημαντικά μνημεία και τεχνουργήματα του αρχαίου ελληνικού και ρωμαϊκού κόσμου παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία των τομέων της αρχιτεκτονικής, της πολεοδομίας, της πλαστικής, της κεραμικής και της μικροτεχνίας από τα πρωτογεωμετρικά χρόνια έως και την ύστερη αρχαιότητα και εξετάζονται οι παράγοντες που συνέβαλαν στην εξέλιξή τους.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα γνωρίζουν διάφορες πτυχές της εξέλιξης του αρχαίου ελληνικού και ρωμαϊκού πολιτισμού, θα έχουν αποκτήσει βασικές γνώσεις για σημαντικά μνημεία και τεχνουργήματα της Αρχαίας Ελλάδας και της Ρώμης, θα έχουν εξοικειωθεί με τα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα της Κλασικής Αρχαιολογίας και θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν και να αξιολογήσουν τη σχετική βιβλιογραφία

Συνδιδασκαλία Σοφία ΑΛΑΓΚΙΟΖΙΔΟΥ, Γιώργος ΚΑΛΛΙΝΗΣ, Αικατερίνη ΜΑΝΔΑΛΑΚΗ

ΑΣΚ 151 Ασκήσεις ιστοριογραφικών κειμένων. Οι ιδιαιτερότητες της αρχαιοελληνικής γλώσσας

Ο στόχος αυτού του εργαστηριακού μαθήματος είναι η επανοικείωση με τις ιδιαιτερότητες της αρχαιοελληνικής γλώσσας, ώστε τα αρχαιοελληνικά κείμενα να λειτουργήσουν ως ιστορικές πηγές όχι μόνο με το περιεχόμενό τους αλλά και με τη μορφή τους. Έτσι η επίσκεψη στη λειτουργία του ονόματος, η κατάνόηση της έντονης κλιτικότητάς της, η εμβάθυνση στη ρηματικότητά της, η αποκάλυψη της εκπληκτικής δημιουργικότητάς της, η μελέτη της πολύπλοκότητας της περιοδικής σύνταξης και η προκλητική της συνθετικότητα, μεταφραστικό στοίχημα για οποιαδήποτε σύγχρονη γλώσσα, θα αποτελέσουν τα στοιχεία της που θα διερευνηθούν σε επιλεγμένα αρχαιοελληνικά απόσπάσματα με στόχο η νοηματοδότηση της γλωσσικής μορφής να αποτελέσει ερμηνευτικό όχημα για την προσέγγιση του αρχαιοελληνικού τρόπου σκέψης και κατανόησης του ανθρώπου και του κόσμου.

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Ανδρέας ΓΚΟΥΤΖΙΟΥΚΩΣΤΑΣ

ΙΒΥ 151 Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία

Το μάθημα εξετάζει τη μετάβαση από την αρχαία στη Μεσαιωνική εποχή, τη σταδιακή διαμόρφωση μιας νέας αυτοκρατορίας με κέντρο την Κωνσταντινούπολη, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, την εξέλιξη και την παρακμή της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (324- 1453).

Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου της Βυζαντινής Ιστορίας, θα εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και θα κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά. Επιπλέον, θα εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία του πεδίου, θα γνωρίσουν βασικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του και τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν.

Λουκιανός ΧΑΣΙΩΤΗΣ

ΙΝΧ 151 Εισαγωγή στην Ιστορία της Νεότερης και Σύγχρονης Ευρώπης

Το μάθημα προσφέρει μια εισαγωγή στη νεότερη και σύγχρονη παγκόσμια ιστορία, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ευρωπαϊκή. Χρονικά καλύπτει την περίοδο από το τέλος του Μεσαίωνα μέχρι το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τα κύρια χαρακτηριστικά της περιόδου, τις τομές και τις συνέχειές της, μέσα από την παρουσίαση των σημαντικότερων πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών εξελίξεων.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου, θα εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και θα κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά. Επίσης, θα εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία του πεδίου και θα γνωρίζουν βασικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του, καθώς και τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν.

Αθηνά ΠΕΓΚΛΙΔΟΥ Διδ. υποστήριξη Αρετή ΤΖΙΝΖΤΙΟΒΑ

ΛΑΚ 151 Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία

Η ανθρωπολογία εξελίχθηκε πριν από όλα στη βάση μιας περιέργειας για την ετερότητα και τις διαφορετικές μορφές βίου, προνόμιο το οποίο μέχρι κάποια ιστορική στιγμή ανήκε αποκλειστικά στη Δύση. Η πολιτισμική διαφορά αποτελεί λοιπόν τον επιστημολογικό πυλώνα της. Με αυτόν τον τρόπο ως επιστημονική πειθαρχία αποτέλεσε μέρος του modus operandi της αποικιοκρατίας και των ολέθριων συνεπειών της από τον 16ο αι. και μετά, ενώ η συμβολή της στον ορισμό της ταυτότητας/ετερότητας παρέμενε αμφιλεγόμενη, ετοιμόρροπη και επισφαλής. Η ανθρωπολογία μελετά την πολλαπλότητα των ανθρώπινων κοινωνιών μέσα από την εθνογραφία με στόχο τη διαπολιτισμική σύγκριση λόγων, σχέσεων, πρακτικών και εμπειριών.

Στόχος μας είναι να συζητήσουμε την ανθρωπολογική παράδοση στις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες της από τον 19ο μέχρι σήμερα, μέσα από τα κύρια θεωρητικά της ρεύματα: εξελικτισμό, λειτουργισμό, θεωρία της διάχυσης, δομισμό, μαρξισμό, σπουδές του φύλου, αναστοχαστική στροφή και μέσα από τις μεθοδολογικές μετατοπίσεις της, από την εμβληματική συμμετοχή παρατήρησή στην πολύ-τοπική και πολύ-τροπική εθνογραφία. Επίσης, θα δούμε πώς αναπτύχθηκε στο ελληνικό πλαίσιο ως λαογραφία και επιστήμη του λαϊκού πολιτισμού στη βάση της εθνικής συγκρότησης και θεσμοθετήθηκε μετά το 1980 ως κοινωνική ανθρωπολογία. Θα ασχοληθούμε επίσης με τα κύρια ερευνητικά πεδία όπως τις συγγενικές και οικογενειακές σχέσεις, τον γάμο και τη σεξουαλικότητα, την κοινωνική οργάνωση, τη σχέση ανάμεσα στο συμβολικό και υλικό επίπεδο, την υγεία, την ασθένεια, τον πόνο και το φάρμακο, το σώμα, την προφορικότητα, τις αισθήσεις, τον λαϊκό πολιτισμό και τις λατρευτικές πρακτικές αλλά και επιμέρους πεδία που αφορούν τις μορφές κοινωνικής διαστρωμάτωσης με βάση το φύλο, τη φυλή, την καταγωγή, την κοινωνική τάξη, την εντοπιότητα, την ευαλωτότητα.

Τέλος, η ανθρωπολογία χαρακτηρίστηκε από διαφορετικούς τρόπους αφήγησης και γραφής τα οποία θα αναδείξουμε μέσα από παραδείγματα. Και περισσότερο από τις άλλες κοινωνικές επιστήμες, η εγγενής ηδονοβλεψία της που εκφράστηκε με την έμφαση στην επιτόπια παρατήρηση της καθημερινής εμπειρίας, έκανε τη φωτογραφία και ευρύτερα τα οπτικοακουστικά μέσα έναν προνομιακό σύμμαχο στα ερευνητικά και εκφραστικά της μέσα. Οπότε θα συζητήσουμε μορφές της αισθητικής της ανθρωπολογίας.

Πασχάλης ΑΝΔΡΟΥΔΗΣ

ΑΒΥ 151 Εισαγωγή στη Βυζαντινή Αρχαιολογία

Το μάθημα αποτελεί ένα σχεδίασμα της εξέλιξης του βυζαντινού πολιτισμού με έμφαση στους τομείς της βυζαντινής τέχνης και αρχιτεκτονικής, που καλύπτει

την περίοδο από τις αρχές του 4ου αιώνα μ.Χ., με την ευρεία διάδοση του χριστιανισμού, έως την άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453. Η ύλη κατανέμεται σε υποπεριόδους, κατά τις οποίες εξετάζονται χωρικά και χρονικά αντιπροσωπευτικά αρχιτεκτονικά σύνολα, ενδεικτικά ζητήματα τοπογραφίας και εξέλιξης των πόλεων, χαρακτηριστικά παραδείγματα ψηφιδωτού διακόσμου και τοιχογραφιών, φορητών εικόνων και γλυπτικής με έμφαση στα μεγάλα παραγωγικά κέντρα της επικράτειας στην Ανατολή και τη Δύση. Παράλληλα, συνεξετάζονται και οι ιστορικές παράμετροι που οδήγησαν στην αποκρυστάλλωση των γενικών χαρακτηριστικών κάθε περιόδου.

Οι φοιτητές/τριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου της Βυζαντινής αρχαιολογίας, θα εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και θα κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά. Επίσης, θα εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία του πεδίου, θα γνωρίσουν βασικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του και τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν.

Ιλιάνα ΖΑΡΡΑ

ΑΙΤ 151 Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης

Το περιεχόμενο του μαθήματος αφορά στον καθορισμό του αντικειμένου της Ιστορίας της Τέχνης, στην παρουσίαση των υλικών και των τεχνικών των εικαστικών προϊόντων, των εκφραστικών μέσων που χρησιμοποιεί ο εικαστικός καλλιτέχνης καθώς και στην ανάδειξη τρόπων τεκμηρίωσής τους, στην ανάλυση των παραγόντων διαμόρφωσης και εξέλιξης του στιλ, και στην παρουσίαση των κυριότερων μεθόδων ανάλυσης του καλλιτεχνικού έργου όπως αυτές διατυπώθηκαν κατά τον 20ό αιώνα (Μορφολογικές μέθοδοι, Εικονολογική μέθοδος,– Κοινωνική ιστορία της Τέχνης – Αισθητική της Πρόσληψης – Ψυχαναλυτική θεώρηση της Τέχνης, Φεμινιστική Ιστορία της Τέχνης, Στρουκτουραλισμός, Σημειωτική/Σημειολογία, Μεταστρουκτουραλισμός-Αποδόμηση).

Στόχος του μαθήματος είναι ο φοιτητής να γνωρίσει το αντικείμενο του γνωστικού πεδίου της Ιστορίας της Τέχνης και να εξοικειωθεί με τις κυριότερες μεθόδους ανάλυσης και ερμηνείας των έργων τέχνης καθώς και με την επιστημονική ορολογία του πεδίου.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εξοικείωση του φοιτητή/της φοιτήτριας με μια ποικιλία μεθοδολογιών προσέγγισης των έργων τέχνης καθώς επίσης και με τις βασικές θεωρίες της Ιστορίας της Τέχνης, κυρίως εκείνες που εμφανίστηκαν στον 20ό αιώνα, ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσει και να ερμηνεύσει τα σύγχρονα έργα τέχνης.

Συνδιδασκαλία Σοφία ΑΛΑΓΚΙΟΖΙΔΟΥ, Γιώργος ΚΑΛΛΙΝΗΣ, Αικατερίνη ΜΑΝΔΑΛΑΚΗ

ΑΣΚ 152 Τα γένη του λόγου στην ιστοριογραφία

Η συγγραφή της ιστορίας είναι γλωσσική κατασκευή. Ο ιστοριογράφος χρησιμοποιεί κατά βάση τρία γένη του λόγου για να επανασυστήσει γλωσσικά το παρελθόν. Την αφήγηση για να αφηγηθεί τα γεγονότα, την περιγραφή για να περιγράψει πρόσωπα και τόπους που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του παρελθόντος και την εξήγηση για να εξηγήσει τα γεγονότα και τη δράση των ιστορικών προσώπων. Πώς όμως κατασκευάζεται γλωσσικά μια αφήγηση, μια περιγραφή και μια εξήγηση; Ποιους γλωσσικούς τρόπους χρησιμοποιεί η αρχαιοελληνική γλώσσα της ιστοριογραφίας για να αφηγηθεί, να περιγράψει και να εξηγήσει το παρελθόν στη διαχρονία της; Θα την παρακολουθήσουμε από την αρχαιότητα ώς τον 19ο αιώνα, στην αρχαιοελληνική, μεσαιωνική και λόγια μορφή της, όπως παρουσιάζεται σε επιλεγμένα ιστοριογραφικά κείμενα, και θα διερευνήσουμε τους γλωσσικούς τρόπους με τους οποίους το επιτυγχάνει διαπιστώνοντας την εκπληκτική αντοχή της.

Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ιωάννης ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΑΕ 651 Αρχαία Ελληνική Ιστορία

Γενική επισκόπηση της της αρχαίας ελληνικής ιστορίας από τον 8ο έως και τον 4ο αι. π.Χ. Θα προηγηθεί μία επισκόπηση της νεότερης βιβλιογραφίας για την περίοδο, με στόχο την ανίχνευση των νέων τάσεων στην έρευνα. Κύριο αντικείμενο του μαθήματος θα αποτελέσει η μελέτη των βασικών εξελίξεων στον ελληνικό κόσμο κατά την προαναφερθείσα περίοδο, με τη βοήθεια των σχετικών πηγών (γραμματειακών, επιγραφικών, νομισματικών). εξέλιξη της πόλεως-κράτους.

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές/τριες με τα χαρακτηριστικά φαινόμενα, τα οποία συνιστούν τον μετασχηματισμό του Αρχαϊκού Κόσμου και τη μετάβαση στην Κλασική περίοδο, να τους οδηγήσει στην κατανόηση της δημιουργίας της πόλεως και της πολιτικής σκέψης, στην κατανόηση της εξέλιξης των θεσμών και της διαμόρφωσης συνείδησης και ταυτότητος του πολίτου. Επιπλέον, να κατανοήσουν το ιστορικό προφίλ των δύο περιόδων και μπορούν να επεξεργασθούν κριτικά ιστορικές πηγές.

Μαρία ΚΑΝΤΗΡΕΑ

ΙΡΩ 651 Ρωμαϊκή Ιστορία

Ιστορία της αρχαίας Ρώμης και της αυτοκρατορίας της. Ιδρυτικοί μύθοι και περίοδος της βασιλείας. *Res publica* με έμφαση στους πολιτικούς θεσμούς, την κοινωνική οργάνωση, τα οικονομικά δεδομένα, τις στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις. Εξωτερικοί πόλεμοι και επέκταση της αυτοκρατορίας στη δυτική και την ανατολική Μεσόγειο. Εμφύλιοι πόλεμοι και ίδρυση της Ηγεμονίας από τον Αύγουστο, θεσμικές αλλαγές, επαρχίες. Ο ρόλος του αυτοκράτορα και οι σχέσεις του με τους υπηκόους, ο κόσμος των πόλεων. Πολιτική, οικονομική και στρατιωτική κρίση του 3ου αι. μ.Χ. Τετραρχία και Κωνσταντίνος.

Το μάθημα οργανώνεται στη βάση δύο διαφορετικών εκπαιδευτικών μεθόδων, οι οποίες συνδυάζονται κατά περίπτωση σε κάθε παράδοση. 1) Αφήγηση των σημαντικότερων γεγονότων της ρωμαϊκής ιστορίας (Βασιλεία, Res publica, Ηγεμονία). 2) Εμβάθυνση σε επιμέρους ζητήματα με παράλληλη μελέτη ιστοριογραφικών πηγών, επιγραφών και νομισμάτων, και παρουσίαση αρχαιολογικών δεδομένων. Οι φοιτητές / φοιτήτριες αναμένεται να αποκτήσουν γενική θεώρηση της ιστορίας της Ρώμης και της αυτοκρατορίας της, να μπορούν να διαβάζουν με κριτικό τρόπο τις γραπτές πηγές και να παρακολουθούν ιστορικά φαινόμενα στη μεγάλη διάρκεια.

Γεώργιος ΛΕΒΕΝΙΩΤΗΣ

ΙΒΥ 651 Βυζαντινή Ιστορία Ι

Στο συγκεκριμένο μάθημα ιστορικής ειδίκευσης εξετάζεται αναλυτικά ο σταδιακός μετασχηματισμός του Ρωμαϊκού κράτους της ύστερης αρχαιότητας (αρχές 4ου–αρχές 7ου αι.) στη χριστιανική Ανατολική / Βυζαντινή αυτοκρατορία των μεσαιωνικών χρόνων («Ρωμανία» ή «Ρωμαίων πολιτεία») με τη νέα θεσμική οργάνωση και τα καινούρια επιμέρους οργανωτικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά (μέσα 7ου–τέλη 11ου αι.). Επίσης, αναλύονται οι βασικές πολιτικές και στρατιωτικές εξελίξεις αλλά και οι σημαντικές πολιτισμικές και οικονομικές μεταβολές που σημειώθηκαν στο εσωτερικό (Χερσόνησος του Αίμου, Μικρά Ασία) και στις γεωγραφικές παρυφές (Μέση Ανατολή, Ιταλία) του Βυζαντίου κατά τους 4ο-11ο αι., δηλαδή κατά –τις προσδιορισθείσες από τη σύγχρονη έρευνα– «Πρώιμη» (324-641) και «Μέση» (641-1081) βυζαντινές περιόδους. Τέλος, πραγματοποιείται μεθοδολογική προσέγγιση και ανάλυση βασικών πηγών της εποχής.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος είναι οι εξής: καταρχάς, οι φοιτητές /-ήτριες θα κατανοήσουν τις αιτίες και την πορεία της μετάβασης από την ενιαία ύστερη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία στη μεσαιωνική Ρωμανία της Ανατολής, δηλαδή στη Βυζαντινή αυτοκρατορία (τέλη 3ου–7ος αι.) καθώς και τις ποικίλες (οικιστικές, οικονομικές, πολιτικές, θρησκευτικές κ.ά.) διαφορές των ανωτέρω κρατών (ή ακριβέστερα του ίδιου κράτους) και των κοινωνιών του(ς) ανάμεσα στους ύστερους αρχαίους και τους πρώιμους μεσαιωνικούς χρόνους· επιπρόσθετα, οι συμμετέχοντες θα αφομοιώσουν τις μεταγενέστερες μεταβολές που σημειώθηκαν στα Βαλκάνια, την Ιταλία, την Εγγύς και Μέση Ανατολή και την Αίγυπτο κατά τους 7ο-11ο αι., καθώς αυτές μετέβαλλαν δραστικά και μόνιμα το διεθνές περιβάλλον και τις ευρύτερες συνθήκες στην ευρύτερη περιοχή της κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου· τέλος, οι φοιτητές /-ήτριες θα εξοικειωθούν κατά την πορεία των παραδόσεων του μαθήματος με τις βασικές πηγές και τα ερευνητικά εργαλεία της πρώιμης και της μέσης βυζαντινής περιόδου.

Ελένη ΤΟΥΝΤΑ

ΙΜΕ 651 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στη μεσαιωνική ιστορία της Δυτικής Ευρώπης από τον 5ο έως και τον 15ο αιώνα. Λόγω της ευρείας, χρονικής όσο και γεωγραφικής, έκτασης του αντικειμένου η μελέτη επικεντρώνεται στη διαμόρφωση και εξέλιξη των βασικών πολιτικών συστημάτων (στα βασίλεια και στις αυτόνομες πόλεις) και των κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων από την κατάλυση του δυτικού τμήματος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας έως και τα τέλη του 15ου αιώνα. Έμφαση επίσης δίνεται σε πολιτισμικά ζητήματα, όπως τη δια-

μόρφωση νοητικών οριζόντων, τη συγκρότηση ταυτοτήτων και ετεροτήτων, τη θρησκευτική κουλτούρα και την ιταλική Αναγέννηση.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται ότι θα α. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη συγκρότηση και εξέλιξη των μεσαιωνικών πολιτικών οντοτήτων, β. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την κοινωνική και οικονομική οργάνωση των μεσαιωνικών κοινωνιών, γ. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τους μεσαιωνικούς νοητικούς ορίζοντες και τη θρησκευτική κουλτούρα, δ. μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τις μορφές που μεσαιωνικοί θεσμοί έλαβαν σε διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα, ε. μπορούν να συσχετίσουν τη γένεση του πρώιμου καπιταλισμού, την άνοδο της απόλυτης μοναρχίας και τη διαμόρφωση της νεότερης ιστορικής συνείδηση με το πολιτισμικό πλαίσιο του ύστερου Μεσαίωνα, στ. μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

Φωκίων ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗΣ

ΙΤΛ 651 Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί μια όσο το δυνατό γενική και συνάμα πλήρης εικόνα της ιστορίας της οθωμανικής αυτοκρατορίας από την ίδρυσή της μέχρι τη διάλυσή της. Συζητείται η ιστορία της μελέτης της οθωμανικής αυτοκρατορίας και οι διάφορες απόψεις που έχουν διατυπωθεί για την ίδρυσή της. Δίνονται τα βασικά πολιτικά γεγονότα της ιστορίας της και στη συνέχεια αναλύονται οι θεσμοί, η κοινωνία, η οικονομία, η ιδεολογία και η κουλτούρα που αναπτύχθηκαν μέσα σ' αυτή την αυτοκρατορία. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει να εξοικειωθούν με (α) τους βασικούς σταθμούς της στρατιωτικο-πολιτικής ιστορίας της οθωμανικής περιόδου, (β) τη βασική ορολογία, (γ) την ερμηνεία σύνθετων ιστορικών εξελίξεων της περιόδου και (δ) την ικανότητα ερμηνείας ιστορικών φαινομένων με βάση τη γεωγραφία.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα α) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την ιστορία της οθωμανικής αυτοκρατορίας, β) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την πολιτική ιστορία, γ) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τους οθωμανικούς θεσμούς, την κοινωνία, την οικονομία και τον πολιτισμό, δ) μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τα πολιτικά γεγονότα με εξελίξεις στην κοινωνία και την οικονομία, ε) μπορούν να συσχετίσουν την εξέλιξη των θεσμών και αλλαγές στον πολιτισμό, στ) μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ

ΑΠΡ 652 Προϊστορική Αρχαιολογία: Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής στη Νεολιθική Περίοδο

Το μάθημα αυτό περιλαμβάνει μια γενική αλλά ολοκληρωμένη παρουσίαση της προϊστορικής εξέλιξης του χώρου της νοτιοανατολικής Ευρώπης (Βαλκάνια και Ελλάδα) μέχρι και το τέλος της Νεολιθικής (4η χιλιετία π.Χ.). Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των πολιτισμικών διαδικασιών που οδήγησαν από το τροφοσυλλεκτικό στάδιο στην παραγωγή της τροφής και στην εμφάνιση μόνιμων οικισμών. Εξετάζεται ο υλικός πολιτισμός στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή κατά τις ακόλουθες περιόδους: Παλαιολιθική, Μεσολιθική και Νεολιθική. Γίνεται μια ενδεικτική αναφορά σε γεωγραφικούς χώρους, πολιτισμικούς κύκλους, αλλά και σε σημαντικές αρχαιολογικές θέσεις και ανασκαφές. Σημαντικό μέρος καταλαμβάνει η παρουσίαση του ελλαδικού χώρου και των ερευνητικών προβλημάτων που τον χαρακτηρίζουν.

Στόχος των μαθημάτων είναι η σύνθεση των αρχαιολογικών δεδομένων από τον ευρύτερο χώρο της Βαλκανικής και του Αιγαίου και η περιγραφή των θεωρητικών και μεθοδολογικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η αρχαιολογική έρευνα στην προσπάθεια αυτή.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι με την χρονο-πολιτισμική ακολουθία στη νοτιοανατολική Ευρώπη από την Παλαιολιθική ως και τη Νεολιθική περίοδο, με τα ιδιαίτερα πολιτισμικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της κάθε περιόδου, με ερευνητικά θέματα και προβλήματα που σχετίζονται με τις διαδικασίες μετάβασης από το τροφοσυλλεκτικό στάδιο στην παραγωγή τροφής και στην εμφάνιση μόνιμων οικισμών και με σημαντικές παλαιολιθικές, μεσολιθικές και νεολιθικές θέσεις του ελλαδικού χώρου

Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΑΠΡ 653 Προϊστορική Αρχαιολογία: Κοινωνίες του Αιγαίου και της ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση των αρχαιολογικών δεδομένων κατά τη 3η και 2η χιλιετία π.Χ. στο προϊστορικό Αιγαίο (ΒΑ Αιγαίο, Κυκλάδες, Κρήτη και ηπειρ. Ελλάδα) αλλά και οι αλληλεπιδράσεις των πολιτισμών στην ευρύτερη λεκάνη της Ανατ. Μεσογείου. Το μάθημα αναφέρεται ειδικότερα σε ζητήματα που αφορούν στην κατοίκηση και το περιβάλλον, στη χρήση γης και τις στρατηγικές επιβίωσης, στα δεδομένα των οικισμών και του υλικού πολιτισμού, στην οικονομία και στο εμπόριο, στην ιδεολογία και στις ταφικές

πρακτικές, στη διοίκηση και στην κοινωνική οργάνωση. Τα παραπάνω ζητήματα προσεγγίζονται κυρίως μέσα από τα αρχαιολογικά δεδομένα και τα πρόσφατα ανασκαφικά ευρήματα σε σχέση με το ιστορικό και κοινωνικό υπόβαθρο της εποχής του Χαλκού σε κάθε γεωγραφική ενότητα.

Το μάθημα προσπαθεί να καλύψει αρκετά αναλυτικά ένα μεγάλο εύρος των πολιτισμών του Αιγαίου σε θεματικές ενότητες όπως είναι τα χαρακτηριστικά της Τελικής Νεολιθικής, η οργάνωση του χώρου στους πρωτοελλαδικούς οικισμούς της ηπειρ. Ελλάδας και το «διεθνές πνεύμα» του κυκλαδικού αρχιπελάγους, οι αλληλεπιδράσεις του πολιτιστικού κύκλου της περιοχής της Τρωάδας, των παραλίων της Μ. Ασίας με τα νησιά και την ηπειρ. Ελλάδα στην Πρώιμη εποχή του Χαλκού, η έμφαση στη διαχείριση του θανάτου στην προ-ανακτορική Κρήτη, η εμφάνιση των παλαιών και νέων ανακτόρων στην Μέση και Ύστερη εποχή του Χαλκού στην Κρήτη καθώς και η συζήτηση σχετικά με την έννοια του ανακτορικού συστήματος, της παρουσίας οργανωμένης διοίκησης και συμβολικών και οργανωμένων τελετουργικών συστημάτων στην Κρήτη, ο ρόλος των εμπορικών δικτύων και ανταλλαγών στην Ανατ. Μεσόγειο και η ερμηνεία της λεγόμενης μινωϊκής θαλασσοκρατίας, η εμφάνιση και κοινωνική οργάνωση των Μεσοελλαδικών κοινοτήτων της ηπειρ. Ελλάδας και ο ρόλος τους στο φαινόμενο των κάθετων λακκοειδών των Μυκηνών, η εμφάνιση και εξέλιξη των μυκηναϊκών «αριστοκρατιών» σε οργανωμένα ανακτορικά κέντρα στο τέλος της Υστεροελλαδικής περιόδου, η επικράτεια του Μυκηναϊκού πολιτισμού στην Κρήτη και στην ευρύτερη λεκάνη της Μεσογείου, η παρουσία των πολιτιστικών μυκηναϊκών χαρακτηριστικών στη λεγόμενη περιφέρεια της ηπειρ. Ελλάδας και το τέλος του ανακτορικού συστήματος στο Αιγαίο.

Με την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να αποκτήσουν μία ευρεία γνώση των αρχαιολογικών δεδομένων για την κατανόηση των κοινωνικοπολιτικών φαινομένων και των αντιλήψεων των ανθρώπων σε διάφορες περιοχές του Αιγαίου κατά την 3η και 2η χιλιετία π.Χ. Επιπλέον, θα είναι σε θέση να προσεγγίσουν με κριτικό τρόπο ειδικά ζητήματα που αφορούν τη διαμόρφωση του κοινωνικού τοπίου και ειδικών όψεων της υλικής ζωής των πολιτισμών που αναπτύχτηκαν στο Αιγαίο στην 3η και 2η χιλιετία π.Χ. και σχετίζονται με την τεχνολογία, την αρχιτεκτονική και την οργάνωση του χώρου, τις ανταλλαγές και τα δίκτυα, τα συστήματα γραφής και διοίκησης, τη διαχείριση των νεκρών, την τελετουργική κατανάλωση ποτού και τροφής, την εικονογραφία κλπ.

Παναγιώτης ΤΣΕΛΕΚΑΣ

ΑΚΛ 651 Κλασική Αρχαιολογία: Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία

Τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα είναι από τις πλέον εντυπωσιακές κατηγορίες αρχαιολογικού υλικού και αντανακλούν το φάσμα των δραστηριοτήτων στις κοινωνίες του παρελθόντος για τη δόμηση του περιβάλλοντος. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με βασικούς όρους και έννοιες της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής, και η παρουσίαση της αρχιτεκτονικής δημιουργίας και της λειτουργίας των διαφόρων τύπων οικοδομημάτων κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή. Με αναφορές σε αντιπροσωπευτικά μνημεία, εξετάζονται η οργάνωση του χώρου στην αρχαία ελληνική πόλη, η σχεδίαση και η υλοποίηση οικοδομικών έργων, τα υλικά δομής, τα συστήματα τοιχοποιίας, η διακόσμηση των κτηρίων, η διαμόρφωση των αρχιτεκτονικών ρυθμών, οι διάφοροι τύποι κτισμάτων (ναοί, βωμοί, πρόπυλα, στοές, θέατρα, βουλευτήρια, στάδια, γυμνάσια, οχυρώσεις, κατοικίες, ταφικές κατασκευές, κλπ.) και η λειτουργία τους στο δημόσιο και ιδιωτικό βίο των αρχαίων Ελλήνων.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν εξοικειωθεί με τα κύρια χαρακτηριστικά της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής, θα κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τα σπουδαιότερα οικοδομήματα της αρχαϊκής και κλασικής εποχής, θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν και να αξιολογήσουν τη σχετική βιβλιογραφία, και θα είναι σε θέση να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό γνώσεων και κριτικής σκέψης.

Συνδιδασκαλία Αθανασία ΚΥΡΙΑΚΟΥ, Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΑΚΛ 652 Κλασική Αρχαιολογία: Πλαστική

Το μάθημα αυτό εξετάζει την εξέλιξη της μνημειακής γλυπτικής της κλασικής αρχαιότητας. Στο πλαίσιο αυτό θα παρουσιασθούν, μέσα από αντιπροσωπευτικά παραδείγματα, οι κυριότερες κατηγορίες των έργων της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής γλυπτικής, όπως αγάλματα ιδεαλιστικά και εικονιστικά, αρχιτεκτονικά γλυπτά και ελεύθερα στημένα ανάγλυφα. Όλα τα παραπάνω θα εξεταστούν αναλυτικά με γνώμονα την εξελικτική τους πορεία αλλά και την τεχνοτροπική τους ένταξη.

Οι φοιτητές που παρακολουθούν το μάθημα αναμένεται να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για το γνωστικό αντικείμενο της αρχαίας γλυπτικής, να κατανοήσουν τα τυπολογικά και τεχνικά χαρακτηριστικά των γλυπτών και να μπορούν να τα αξιολογήσουν συγκριτικά.

Ναταλία ΠΟΥΛΟΥ

ΑΒΥ 651 Βυζαντινή Αρχιτεκτονική

Στο μάθημα παρουσιάζεται μια εισαγωγή στην αρχιτεκτονική δημιουργία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Οι διαλέξεις οργανώνονται ακολουθώντας χρονολογική εξέλιξη και παρουσιάζουν την πολεοδομική ανάπτυξη των οικισμών και τη δημιουργία θρησκευτικών και κοσμικών κτηρίων και συγκροτημάτων. Δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε ζητήματα μεθοδολογικής προσέγγισης της ιστορικής ερμηνείας της αρχιτεκτονικής παραγωγής, καθώς και στα αντίστοιχα προβλήματα που εντοπίζονται στην πρόσφατη βιβλιογραφία. Η ανάλυση επικεντρώνεται σε κτήρια και συγκροτήματα ως αφετηρία για τη συζήτηση περί αρχιτεκτονικής δημιουργίας και την ιστορική ερμηνεία των κοινωνικών δυνάμεων που την επηρεάζουν. Το μάθημα εμπλουτίζεται με αποσπάσματα από κείμενα της περιόδου τα οποία αποτελούν ενδείξεις για την πρόσληψη της αρχιτεκτονικής παραγωγής στην εποχή της. Επιπλέον πραγματοποιούνται επισκέψεις στα Βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης. Αν οι συνθήκες το επιτρέπουν πραγματοποιείται εκπαιδευτική εκδρομή σε μοναστηριακά συγκροτήματα στην Στερεά Ελλάδα (Παναγία Σκριπού, Μονή Οσίου Λουκά, Μονή Οσίου Μελετίου κ.λπ.)

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ορολογία και τη μεθοδολογία μελέτης της αρχιτεκτονικής παραγωγής της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Οι φοιτητές καλούνται να κατανοήσουν ζητήματα πολεοδομικού σχεδιασμού και οργάνωσης του χώρου πόλεων και οικισμών, καθώς και θέματα αρχιτεκτονικής σύνθεσης μεμονωμένων κτηρίων, χρηστικών (π.χ. τείχη) ή υψηλών αρχιτεκτονικών προθέσεων (πχ. ναοί). Με την ολοκλήρωση του μαθήματος θα πρέπει να κατέχουν τα εφόδια για τη βιβλιογραφική αλλά και εκ του φυσικού μελέτη κτηρίων και κτηριακών καταλοίπων, αφού αντιληφθούν τα βασικά στοιχεία πραγμάτευσης όπως αυτά αναπτύσσονται στη σύγχρονη βιβλιογραφία.

Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ελισάβετ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΙΒΥ 652 Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ

Εξετάζεται η πολιτική ιστορία της ύστερης βυζαντινής περιόδου, οι διοικητικοί θεσμοί και οι οικονομικο-κοινωνικές δομές και αντιλήψεις. Το μάθημα περιλαμβάνει επίσης παρουσίαση βασικών πηγών και βοηθημάτων, μεθοδολογική προσέγγιση και ανάλυση σχετικών αποσπασμάτων από τις πηγές. Στόχος του είναι η γνώση, η κατανόηση, η ανάλυση και η αποτίμηση της πολιτικο-στρατιωτικής κατάστασης της ύστερης βυζαντινής περιόδου, των κοινωνικο-πολιτικών φαινομένων και των παραγόντων που οδήγησαν σταδιακά στην αποδυνάμωση της αυτοκρατορίας και στην οριστική κατάλυσή της.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται (α) να κατέχει εξειδικευμένες γνώσεις και να κατανοεί την πολιτική, στρατιωτική, εκκλησιαστική, οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα κατά τη μεταβατική περίοδο του 11ου-12ου αιώνα και κατά την ύστερη βυζαντινή περίοδο (1081-1453), (β) να μπορεί να αναλύει και να αποτιμά κριτικά τα ιστορικά φαινόμενα, να συσχετίζει τα ιστορικά γεγονότα και να τα εντάσσει στο ιστορικό τους πλαίσιο, (γ) να έχει μια πρώτη εξοικείωση με τη διαδικασία συλλογής ιστορικών μαρτυριών από πηγές, ένταξής τους στο ιστορικό πλαίσιο και αξιολόγησης της σημασίας τους για την ιστορική γνώση και έρευνα, (δ) να μπορεί να απαντήσει σε εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

Αγγελική ΔΕΛΗΚΑΡΗ

ΙΣΛ 651 Μεσαιωνική Ιστορία των Σλαβικών Λαών

Επιχειρείται μια επισκόπηση της ιστορίας των σλαβικών λαών (Βουλγάρων, Σέρβων, Κροατών, Σλοβένων, Μαυροβουνίων, Μοραβών, Ρώσων) από την εποχή της εμφάνισής τους μέχρι και τον 15ο αιώνα. Εξετάζονται οι συνθήκες που οδήγησαν στη διαμόρφωση της εθνικής φυσιογνωμίας τους, η πορεία για τη δημιουργία των σλαβικών κρατών, καθώς και ο καταλυτικός ρόλος της βυζαντινής αυτοκρατορίας στην πολιτική και πολιτισμική εξέλιξη των λαών αυτών. Σε κάθε ενότητα θα παρουσιάζονται, παράλληλα με τα ιστορικά γεγονότα, οι προσωπικότητες και η δράση των εκάστοτε ηγεμόνων, καθώς και οι συνέπειες των πράξεων τους στην πολιτειακή, κοινωνική και πολιτισμική ζωή των υπηκόων τους.

Οι φοιτητές αναμένεται στο πλαίσιο του μαθήματος να γνωρίσουν την αρχική κοιτίδα των Σλάβων και τις περιοχές εγκατάστασής τους στη Νότια, Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη από τα τέλη του 6ου και τον 7ο αιώνα μ.Χ., το ιεραποστολικό έργο των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στη Μεγάλη Μοραβία και τη διάδοση της κληρονομιάς τους αρχικά στη Βουλγαρία (συμπεριλαμβανομένης της περιοχής της Αχρίδας) και αργότερα σε ολόκληρο τον σλαβικό κόσμο, καθώς και τη μεσαιωνική ιστορία της Βουλγαρίας και της Σερβίας. Επίσης θα συγκρίνουν τα κοινωνικά και πολιτισμικά πρότυπα του Βυζαντίου με τα αντίστοιχα των σλαβικών κρατών, θα ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά και θα εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών/επιχειρημάτων τους.

Ελευθερία ΜΑΝΤΑ

ΙΝΕ 651 Νεότερη Ελληνική Ιστορία

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και ιδεολογικές παραμέτρους της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Οι θεματικές ενότητες πραγματεύονται τους θεσμούς του ελληνικού κράτους (βασιλεία, πολίτευμα, στρατός), την εδαφική του ολοκλήρωση, τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, καθώς και λεπτομερέστερη ανάλυση σημαντικών φαινομένων ή γεγονότων, όπως η μετανάστευση, το εργατικό κίνημα, το αγροτικό ζήτημα κ.λπ.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται να α) αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη Νεότερη Ιστορία του ελληνικού κράτους, β) μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν τους σημαντικότερους παράγοντες διαμόρφωσης της νεοελληνικής ιστορίας, γ) μπορούν να συσχετίσουν την νεοελληνική ιστορία με την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια κατά την ίδια περίοδο και δ) μπορούν να απαντήσουν σε εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

Ιάκωβος ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΙΝΧ 651 Νεότερη Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία

Το μάθημα εστιάζει σε όψεις της ευρωπαϊκής και παγκόσμια ιστορίας κατά τους Νεότερους Χρόνους, από τα μέσα του 15ου έως και τον 19ο αιώνα. Αναλύονται ζητήματα όπως οι όψεις της νεοτερικότητας στην Ευρώπη και η ανάδυση των εθνικών κρατών. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές,

ιδεολογικές, κοινωνικές, οικονομικές παραμέτρους της περιόδου. Επιπλέον θα έχουν μελετήσει διαφορετικά είδη ιστορικών πηγών για τη νεότερη εποχή.

Θανάσης ΣΦΗΚΑΣ

ΙΣΕ 651 Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία

Το μάθημα εξετάζει την εξέλιξη της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας της Ελλάδας στην περίοδο 1924-1967 με άξονες αναφοράς τη διαμόρφωση πολιτικών ιδεολογιών, τους όρους συγκρότησης των πολιτικών κομμάτων και τις εκλογικές αναμετρήσεις της περιόδου.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση: (1) να κατανοούν τους βασικούς σταθμούς στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική εξέλιξη της Ελλάδας στην περίοδο 1923-1974, (2) να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές παραμέτρους της ιστορικής εξέλιξης της Ελλάδας στην περίοδο 1923-1974, (3) να εμβαθύνουν σε έννοιες και φαινόμενα όπως τα πολιτικά κόμματα και η λειτουργία τους, η ιδεολογική συγκρότηση πολιτικών και κοινωνικών χώρων, και οι πολλαπλές λειτουργίες των εκλογικών αναμετρήσεων και (4) να αντιλαμβάνονται συνέχειες και ασυνέχειες στην ιστορική εξέλιξη της σύγχρονης Ελλάδας.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Μαρία ΝΤΙΝΟΥ

ΑΠΡ 651 Προϊστορική Αρχαιολογία: Θεωρία και Μέθοδος

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί μια σφαιρική εισαγωγή στις διαστάσεις της σύγχρονης αρχαιολογίας. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος συζητούνται τα κύρια ρεύματα της θεωρητικής αρχαιολογικής σκέψης του 20ου αιώνα. Εξετάζεται η πολιτισμική ιστορία, η διαδικαστική αρχαιολογία, η μεταδιαδικαστική αρχαιολογία και η σύγχρονη σύνθεσή τους. Στο δεύτερο μέρος εξετάζονται οι μέθοδοι και οι τεχνικές που στηρίζουν τη σύγχρονη αρχαιολογία, την ανασκαφή και την αρχαιολογία πεδίου, την αρχαιολογία του τοπίου, την αρχαιομετρία και τη βιοαρχαιολογία. Τέλος, συζητείται η θέση της αρχαιολογίας στον σύγχρονο κόσμο και θίγονται θέματα μουσειολογίας και δημόσιας αρχαιολογίας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζουν τις κύριες θέσεις κάθε αρχαιολογικής σχολής και

ρεύματος. Θα πρέπει, σε βασικό επίπεδο, να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν το θεωρητικό υπόβαθρο αρχαιολογικών επιχειρημάτων. Θα πρέπει επίσης, να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των αναλυτικών τεχνικών και να είναι σε θέση να επιλέγουν τις περισσότερο κατάλληλες για τη λύση αρχαιολογικών ερωτημάτων.

Ελένη ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ

ΑΚΛ 653 Κλασική Αρχαιολογία: Κεραμική

Το μάθημα επικεντρώνεται στην εξέταση των ποικίλων κατηγοριών της αρχαίας ελληνικής γραπτής κεραμικής. Εισαγωγικά, θα εξεταστούν διάφορα θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση και τις συνθήκες παραγωγής στα αρχαία κεραμικά εργαστήρια, με βάση τα σωζόμενα υλικά κατάλοιπα, τις μαρτυρίες των αρχαίων πηγών και των ίδιων των αγγείων. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστούν οι τεχνικές διακόσμησης και τα πιο χαρακτηριστικά σχήματα των αγγείων κατά τη γεωμετρική, αρχαϊκή και κλασική περίοδο, με έμφαση στα προϊόντα του κορινθιακού και του αττικού Κεραμεικού (πρωτογεωμετρικά και γεωμετρικά, πρωτοκορινθιακά και πρωτοαττικά, μελανόμορφα και ερυθρόμορφα, μελαμβαφή αγγεία) καθώς και άλλων περιοχών. Θα γίνει ξεχωριστή αναφορά στους σημαντικότερους εκπροσώπους των εργαστηρίων της Κορίνθου και της Αθήνας (κεραμείς και αγγειογράφους), στη διάδοση των αγγείων τους και στην επίδραση που άσκησαν σε άλλα σύγχρονα κεραμικά κέντρα. Θα εξεταστούν, επίσης, ορισμένα εικονογραφικά θέματα, καθώς και ζητήματα χρονολόγησης, τόπων εύρεσης, διακίνησης και αξιολόγησης της αρχαίας κεραμικής

Σκοπός του μαθήματος είναι να δώσει μια σφαιρική και τεκμηριωμένη γνώση για την κεραμική παραγωγή από την πρώιμη Εποχή του Σιδήρου μέχρι και τα κλασικά χρόνια με έμφαση σε ορισμένα από τα πιο σημαντικά κεραμικά εργαστήρια του ελλαδικού χώρου και να αναδείξει τη μεγάλη συμβολή τους στην εξέλιξη της κεραμικής τεχνολογίας και εικονογραφίας. Επίσης, να καταδείξει τη σπουδαιότητα των κεραμικών ευρημάτων σε πολλούς τομείς της αρχαιολογικής έρευνας (χρονολόγηση, εμπόριο - οικονομία, λατρεία, ταφικά έθιμα κ.ά.). Παράλληλα, επιδίωξη είναι να εξοικειωθούν οι φοιτήτριες/ές με τις πολυάριθμες κατηγορίες κεραμικής των διαφόρων εργαστηρίων, πολλές από τις οποίες συναντούν στις ανασκαφές και στις συλλογές των μουσείων κατά την πρακτική τους άσκηση.

Μελίνα ΠΑΪΣΙΔΟΥ

ΑΒΥ 652 Βυζαντινή Ζωγραφική

Το μάθημα αποτελεί ένα σχεδίασμα της εξέλιξης της μνημειακής ζωγραφικής από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες έως και το τέλος της υστεροβυζαντινής περιόδου (αρχές 3ου αι.–1453). Εξετάζεται η διαμόρφωση της εικονογραφίας και των καλλιτεχνικών ρευμάτων κυρίως μέσα από τα εντοίχια σύνολα (ζωγραφική και ψηφιδωτά) και δευτερευόντως μέσα από τις φορητές εικόνες και τις μικρογραφίες των χειρογράφων. Επιχειρείται η προσέγγιση των καλλιτεχνικών φαινομένων σε συνάρτηση με τις ιστορικές, κοινωνικές, θεολογικές και πολιτικές συνθήκες της εκάστοτε εποχής.

Το μάθημα αποσκοπεί να δώσει μία ευρεία γνώση του αντικειμένου της διδασκαλίας και να βοηθήσει την ανάπτυξη της ικανότητας αναγνώρισης και χρονολόγησης των έργων της βυζαντινής ζωγραφικής, μέσω της παρατήρησης και της κριτικής σκέψης.

Πασχάλης ΑΝΔΡΟΥΔΗΣ

ΑΒΥ 653 Βυζαντινή Γλυπτική - Μικροτεχνία

Το μάθημα εστιάζει σε δύο διαφορετικές εκφάνσεις του βυζαντινού υλικού πολιτισμού, τη γλυπτική και τη μικροτεχνία. Στον τομέα της γλυπτικής, θα εξεταστούν κυρίως η συνεχώς φθίνουσα παραγωγή κοσμικών γλυπτών – κατά κύριο λόγο ανδριάντων αυτοκρατόρων και κρατικών αξιωματούχων – και η παραγωγή θρησκευτικού χαρακτήρα αναγλύφων (μαρμάρινες εικόνες). Ιδιαίτερα θα συζητηθούν οι λόγοι απομάκρυνσης της βυζαντινής κοινωνίας από την παράδοση της εικονιστικής γλυπτικής, τα κέντρα παραγωγής, οι πληροφορίες που παρέχουν οι γραπτές πηγές για χαμένα σήμερα έργα, αλλά και μεμονωμένες περιπτώσεις αναβίωσης της τέχνης των ολογλύφων κατά τη μέση και ύστερη βυζαντινή περίοδο. Ο τομέας της μικροτεχνίας, στον οποίο οι Βυζαντινοί διακρίθηκαν, θα εξεταστεί μέσα από ενδεικτικά παραδείγματα προερχόμενα από όλες τις χρονικές περιόδους και περιοχές του Βυζαντίου και της σφαίρας επιρροής του. Θα συζητηθούν έργα σε διαφορετικά υλικά – μεταλλοτεχνίας (χρυσοχοΐας, αργυροχοΐας κ.ά.), χυμευτικής (σμάλτα), ελεφαντοστέινα αντικείμενα, έργα μικρογλυπτικής από στεατίτη και ημιπολύτιμους λίθους, ξυλογλυπτικής, κεντητικής –, διαφορετικών χρήσεων: αυτοκρατορικά διάσημα, φυλακτά, κοσμήματα, λειτουργικά αντικείμενα, οικιακός εξοπλισμός, σύνεργα καλλωπισμού κ.ά. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα υλικά και τις τεχνικές κατασκευής, στο πρόβλημα του/των κέντρου/ων παραγωγής τους, στην έκφραση της έμφυλης ταυτότητας μέσω αυτών, στις επιγραφές και τις πληροφορίες που αυτές μας παρέχουν για τα τέχνεργα και τη σημασία τους στη βυζαντινή κοινωνία, ενώ θα εξεταστούν ενδεικτικά και

κάποιες περιπτώσεις σχετικών έργων γνωστών μόνο μέσα από τις γραπτές πηγές.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος συνίστανται στην εξοικείωση με τις μεθόδους μελέτης και χρονολόγησης έργων βυζαντινής γλυπτικής και μικροτεχνίας, στην αναγνώριση των έργων αυτών ως πηγών πληροφόρησης για τη βυζαντινή κοινωνία, και στην εμπέδωση της συνεισφοράς των γραπτών πηγών στην αρχαιολογική έρευνα.

Ιλιάνα ZAPPA

ΑΙΤ 651 Η Τέχνη της Πρώιμης Αναγέννησης

Εισαγωγικά παρουσιάζεται το έργο των καλλιτεχνών που προετοιμάζουν τις μεγάλες κατακτήσεις των πιο σημαντικών εκπροσώπων της Αναγέννησης. Γίνεται λόγος για τη διατύπωση της μαθηματικής προοπτικής, μέσω της οποίας επαναπροσδιορίζεται η αναπαράσταση του χώρου και του χρόνου της εποχής. Το μάθημα κλείνει με την ανάλυση του έργου του Λεονάρντο ντα Βίντσι και του Μιχαήλ Αγγέλου και του τρόπου με τον οποίο τα εικονογραφικά και στιλιστικά σχήματα που διατυπώνουν συνδέονται με τις πολιτιστικές και πολιτικές εξελίξεις της εποχής.

Σκοπός του μαθήματος είναι τα υπό εξέταση έργα να ενταχθούν στο ιστορικό, πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και διανοητικό συγκείμενο αναφορά ώστε να αιτιολογηθούν οι συνθετικές λύσεις και τα τεχνομορφικά χαρα-κτηριστικά που αυτά παρουσιάζουν.

Πιο αναλυτικά το μάθημα διαρθρώνεται ως εξής: Εισαγωγή: Maniera byzantina (Cimabue):οι στενές σχέσεις της Ιταλίας με την Ανατολή εξηγούν την επικράτηση της maniera byzantina σ’ όλη τη διάρκεια του Μεσαίωνα στην Ιταλία. Πρωτοαναγέννηση : 14ος αιώνας (Trecento). Giotto, Duccio και η Σχο-λή της Σιένας του 14ου αιώνα. Πρώιμη Αναγέννηση:15ος αιώνας (Quattroce-nto). Η κατάκτηση της μαθηματικής προοπτικής για την απόδοση του χώρου και η γνώση της ανατομίας του ανθρώπινου επαναπροσδιορίζουν την ει-καστική αναπαράσταση του χώρου και του χρόνου την εποχή αυτή. Φλωρεντία: η συγκέντρωση καλλιτεχνών στη Φλωρεντία γύρω στα 1420 οδήγησε στην παραγωγή έργων, των οποίων η επίδραση στην πορεία της νεότερης τέχνης υπήρξε καθοριστική. Τα έργα τέχνης (ζωγραφική, γλυπτική, αρχιτεκτονική) εντάσσονται στο ιστορικό, πολιτικό, οικονομικό πλαίσιο της εποχής, παράγοντες που προσδιορίζουν το πεδίο και τον τρόπο λειτουργίας τους. Αναλύονται οι τεχνικές και οι στιλιστικές τους ποιότητες. Ώριμη ή Κλασική Αναγέννηση: 1500-1527 (Cinquecento). Ολοκλήρωση και απομάκρυνση από τις κατακτήσεις της πρώιμης φάσης: το ενδιαφέρον τώρα συγκεντρώνεται στην αναζήτηση της

αρμονίας και της συμμετρίας των συνθέσεων, ενώ οι θεωρητικές αρχές που διατυπώνονται επιτρέπουν πολύ μεγαλύτερη ελευθερία στην προσωπική έκφραση.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εισαγωγή του φοιτητή/της φοιτήτριας στην τέχνη της ιταλικής αναγέννησης μέσα από τη μελέτη των έργων και των καλλιτεχνών που διαμορφώνουν μια νέα καλλιτεχνική πραγματικότητα, η οποία αποτέλεσε το μεγαλύτερο γεγονός του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμού. Στο πλαίσιο αυτό θα γίνει εκτενής αναφορά σε ποικίλες μορφές τέχνης, όπως η αρχιτεκτονική, η ζωγραφική και η γλυπτικ

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Θανάσης Σφήκας

ΙΝΧ 652 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορία του 20ου αιώνα με αναλυτικό άξονα τις ιδεολογικές συγκρούσεις και ιδιαίτερη εστίαση στην ιδεολογική, πολιτική, οικονομική, κοινωνική και στρατιωτική αντιπαράθεση μεταξύ των υπερδυνάμεων και των συνασπισμών τους. Η αντιπαράθεση αυτή, η οποία ονομάζεται συμβατικά «Ψυχρός Πόλεμος», θα διερευνηθεί με χρονολογική αναφορά στην περίοδο από τη Ρωσική Επανάσταση ως το 1991 και γεωγραφική αναφορά στην Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική και τον «Τρίτο Κόσμο».

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση: (1) να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους της διεθνούς ιστορίας του 20ου αιώνα, (2) να αντιλαμβάνονται τη σημασία των ιδεολογικών συγκρούσεων και τη συμβολή τους στη διαμόρφωση της διεθνούς ιστορίας του 20ου αιώνα, (3) να αντιλαμβάνονται συνέχειες και ασυνέχειες σε διαφορετικά σχήματα και περιόδους της ιστορικής εξέλιξης και (4) να αντιλαμβάνονται τη σημασία της ανάδυσης του 'Τρίτου Κόσμου' στη σύγχρονη ιστορία.

Ιωάννης Ξυδόπουλος

ΙΑΕ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας Ι

Το Φροντιστήριο Ειδίκευσης στοχεύει αφενός στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις πηγές και τη μεθοδολογία της έρευνας στο πεδίο της Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας, αφετέρου στον επιστημονικό τρόπο προσέγγισης ειδικών θεμάτων και την παραγωγή γραπτού λόγου και, τρίτον, στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την προετοιμασία και παρουσίαση μιας θεματικής, δεδομένου ότι πρόκειται για μαθήματα ΠΠΔΕ.

Για τους λόγους αυτούς, θα δοθούν ασκήσεις πάνω σε γραμματειακές πηγές της αρχαίας ελληνικής γραμματείας, προκειμένου οι φοιτήτριες/ές να εντρυφήσουν στην πραγμάτευση των πηγών. Στον προγραμματισμό του Φροντιστηρίου περιλαμβάνονται και επισκέψεις των φοιτητών/τριών σε χώρους άσκησης (μουσεία, ερευνητικά κέντρα).

Μαρία Καντηρέα

ΙΡΩ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας Ι. Ιστορία της Αρχαίας Κύπρου: γραπτές πηγές και μνημεία

Επισκόπηση της ιστορίας της Κύπρου από το τέλος της Όψιμης Χαλκοκρατίας (περ. 1200 π.Χ.) μέχρι την Ύστερη Αρχαιότητα (7ος αι. μ.Χ.). Βασίλεια και σχέσεις των βασιλέων με τις μεγάλες δυνάμεις της Ανατολής (Ασσυρία, Αίγυπτος, Περσία), Φοίνικες, επιρροή της Αθήνας, Ευαγόρας της Σαλαμίνας και Κυπριακοί πόλεμοι, διάδοχοι του Αλεξάνδρου και το τέλος των κυπριακών βασιλείων, οργάνωση της Κύπρου ως πτολεμαϊκής κτήσης, κατάληψη του νησιού από τους Ρωμαίους και δημιουργία της επαρχίας Κύπρου, εκχριστιανισμός του νησιού.

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με τις γραπτές πηγές, τα νομίσματα και τα μνημεία του νησιού, με τις διαφορετικές γλώσσες και τα συστήματα γραφής, και με τις κοινωνικές και πολιτισμικές διεργασίες της συνάντησης του ελληνικού κόσμου με τους πληθυσμούς της Εγγύς και Μέσης Ανατολής.

Ανδρέας Γκουτζιουκώστας

ΙΒΥ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας Ι

Στόχος του φροντιστηρίου είναι η εξοικείωση των φοιτητών/φοιτητριών με τις πηγές της Βυζαντινής Ιστορίας, τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας καθώς και με τις μεθόδους προετοιμασίας και παρουσίασης ενός θέματος. Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην περιγραφή, την εξέλιξη και την αποτίμηση των στάσεων στρατιωτικών αξιωματούχων καθώς και των συνωμοσιών που έλαβαν χώρα στο παλάτι και είχαν ως στόχο την ανατροπή του βυζαντινού αυτοκράτορα. Οι φοιτητές/φοιτήτριες θα ασκηθούν στην ερμηνεία των συναφών πηγών και θα εκπονήσουν εργασίες στο πλαίσιο της παραπάνω θεματικής, τις οποίες και θα παρουσιάσουν.

Με την ολοκλήρωση του φροντιστηρίου οι φοιτητές/τριες θα έχουν κατανοήσει τις βασικές αρχές της ιστορικής επιστήμης και θα έχουν έλθει σε επαφή με τις σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις, θα μπορούν να προσεγγίζουν κριτικά και μεθοδολογικά τις πηγές, θα είναι σε θέση να εκπονούν μια επιστημονική εργασία, θα έχουν εξοικειωθεί με τη βασική βιβλιογραφία για το Βυζάντιο και το συγκεκριμένο θέμα. Παράλληλα, θα μπορούν να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις ιστορικές πηγές για τη διδασκαλία στη Μέση Εκπαίδευση και να οργανώνουν ατομικές ή ομαδικές εργασίες ως μέρος της διδασκαλίας.

Αγγελική Δεληκάρη

ΙΣΛ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας Ι

Στόχος του φροντιστηρίου είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις πηγές της Μεσαιωνικής Ιστορίας των Σλαβικών Λαών και τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας. Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην ερμηνεία των βυζαντινών αλλά και σλαβικών (μεταφρασμένων στα Ελληνικά) πηγών που αφορούν την πολιτική και την εκκλησιαστική Ιστορία των Σλάβων. Οι φοιτητές θα εκπονήσουν, αξιοποιώντας τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας, εργασίες που αφορούν σε σημαντικά γεγονότα των βυζαντινο-σλαβικών σχέσεων, προσωπογραφία Σλάβων ηγεμόνων, σλαβικές επιδράσεις στον ελλαδικό χώρο κ.ά.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του φροντιστηρίου είναι η άσκηση των φοιτητών /τριών στην προσέγγιση, χρήση και ερμηνεία των συναφών μεσαιωνικών πηγών και της σύγχρονης βιβλιογραφίας, η εκπόνηση ειδικών ατομικών εργασιών από τους συμμετέχοντες/-ουσες και η προφορική παρουσίαση των τελευταίων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Οι φοιτητές/-ήτριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν, θα αφομοιώσουν και θα εφαρμόσουν στην πράξη τις βασικές τεχνικές της ιστορικής μελέτης και συγγραφής με βάση τις πηγές και τη δευτερεύουσα βιβλιογραφία.

Το Φροντιστήριο περιλαμβάνει επισκέψεις σε χώρους εκτός Πανεπιστημίου (μουσεία, βιβλιοθήκες, Εκκλησίες, ερευνητικά κέντρα κ.ά.)

Βασίλειος ΓΟΥΝΑΡΗΣ, Ιάκωβος ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ, Δημήτρης ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ (3 τμήματα)

ΙΝΧ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας Ι

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση και ο προβληματισμός σχετικά με τους στόχους και τις μεθόδους της επιστήμης της Ιστορίας. Μεταξύ των ζητημάτων που εξετάζονται είναι η μεθοδολογία, η δεοντολογία και η γενική στρατηγική της έρευνας, ο εντοπισμός, η ανάλυση και η ιστορική αποτίμηση των πηγών και της βιβλιογραφίας καθώς και η άσκηση στην παλαιογραφία, η δόμηση και η παρουσίαση ιστορικών εργασιών.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων και τις επισκέψεις σε ιστορικά αρχεία οι φοιτητές/τριες αναμένεται α) να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας, β)να εντοπίζουν, αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, προφορικές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα αλλά και για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και γ) να γνωρίζουν την τεχνική συγγραφής και της παρουσίασης εργασιών ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας στην Εκπαίδευση.

Διδάσκων/ουσα με σύμβαση

ΙΑΕ 261 Παιδεία και εκπαίδευση στην ελληνορωμαϊκή Αρχαιότητα

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη του ρόλου και της σημασίας της εκπαίδευσης και γενικότερα της παιδείας στην πολιτική και κοινωνική ζωή της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, από την Ρεπουμπλικανική Εποχή έως και την Ύστερη Αρχαιότητα. Στο πλαίσιο αυτό –με τη χρήση επιλεγμένων κειμένων– εξετάζονται θέματα που άπτονται του χαρακτήρα του πολιτισμού των αρχαίων Ελλήνων και Ρωμαίων, όπως η προφορικότητα, η εγγραμματοσύνη και τα όρια του αναλφαβητισμού, κι άλλα που αφορούν στις αντιλήψεις των θεωρητικών της εποχής (Ελλήνων και Ρωμαίων) για την σημασία της μόρφωσης και της παιδείας ως στοιχείων της ταυτότητας του ανώτερου κοινωνικού στρώματος, στη συμμετοχή των γυναικών στην εκπαίδευση, στα πνευματικά κέντρα της εποχής (Ρώμη, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Πέργαμος κλπ.). Έμφαση δίνεται στην εκπαίδευση των νέων στις πόλεις του ανατολικού τμήματος της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και ειδικότερα στη μελέτη του θεσμού του γυμνασίου.

Διδάσκων/ουσα με σύμβαση

ΙΒΥ 254 Παιδεία και εκπαίδευση στο Βυζάντιο

Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην παιδεία και την εκπαίδευση στο Βυζάντιο. Αρχικά, θα παρουσιαστούν εισαγωγικές πληροφορίες για την κοσμική και εκκλησιαστική εκπαίδευση, οι συναφείς πρωτογενείς πηγές καθώς και οι τάσεις και τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας για το θέμα. Θα εξεταστεί το ιστορικό πλαίσιο κάθε εποχής και θα γίνει λόγος για τις διαφορετικές βαθμίδες της εκπαίδευσης, την εκπαιδευτική πολιτική των αυτοκρατόρων και τα σημαντικότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους επιφανέστερους λογίους που άφησαν το «αποτύπωμά» τους στην παιδεία και την κοινωνία.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι στο πλαίσιο του μαθήματος θα κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της πρώιμης, μέσης και ύστερης βυζαντινής περιόδου, αποκτήσουν γνώσεις ειδικά για την εκπαίδευση στο Βυζάντιο, θα κατανοήσουν τη σύγκρουση και τον συμβιβασμό ελληνισμού και χριστιανισμού, θα αντιληφθούν τους δεσμούς της βυζαντινής γραμματείας με την αντίστοιχη αρχαία ελληνική και θα κατανοήσουν τον πρακτικό και ηθικοπλαστικό σκοπό της βυζαντινής εκπαίδευσης σε όλες της βαθμίδες της. Επίσης, θα αντιληφθούν τη θέση και τον αντίκτυπο της βυζαντινής παιδείας και εκπαίδευσης στη βυζαντινή κοινωνία, θα κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο η εκπαίδευση συνέβαλλε στην καλλιέργεια των αυτοκρατόρων καιτων μελών της στρατιωτικής και πολιτικής αριστοκρατίας και θα αποκτήσουνγνώσεις και δεξιότητες που θα τους

επιτρέψουν να προσφέρουν υπηρεσίες στους τομείς της Εκπαίδευσης (Διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση).

Ελευθερία ΜΑΝΤΑ

ΙΣΤ 461 Διδακτική της Ιστορίας

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές να γνωρίσουν αναλυτικά τους γενικούς και ειδικούς στόχους της διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα της διδακτικής του μαθήματος. Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στην εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με τα βασικότερα προβλήματα και τις προκλήσεις του μαθήματος (απαξίωση του αντικειμένου στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, παρωχημένες μέθοδοι διδασκαλίας, συγκρουσιακά θέματα κ.λπ.) και στους τρόπους αντιμετώπισής τους.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται να α) εξοικειωθούν με τη μεθοδολογία της διδασκαλίας της ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αξιοποιώντας τις ΤΠΕ, β) οργανώνουν ένα αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας, γ) γνωρίζουν την τεχνική οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών ως μέρος της διδασκαλίας της Ιστορίας, δ) αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) κατά τη διδασκαλία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και ε) γνωρίζουν τα συστήματα και τους τρόπους αξιολόγησης του μαθήματος.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Ιλιάννα ΖΑΡΡΑ

ΑΙΤ 652 Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από το 1880 ως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Οι αρχές της μιμητικής αναπαραγωγής του υλικού περιβάλλοντος που εφαρμόζονται στις συνθέσεις της ακαδημαϊκής τέχνης θα τεθούν υπό αμφισβήτηση με το έργο των καλλιτεχνών του Μοντερνισμού. Το κίνημα του Ιμπρεσιονισμού αποτελεί την αφετηρία του μαθήματος. Σκοπός του μαθήματος είναι να δειχτούν τα καλλιτεχνικά κινήματα και ρεύματα που αναδύονται μέσα από τις πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες καθώς και οι επιστημονικές προϋποθέσεις για την εξέλιξη της τέχνης, ειδικά κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου και των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα.

Πιο αναλυτικά οι εισηγήσεις οργανώνονται ως εξής: Εισαγωγή. Χαρακτηριστικά του Μοντερνισμού στις εικαστικές τέχνες. 1η τομή: Ιμπρεσιο-

νισμός. Μετά-Ιμπρεσιονισμός. Εξπρεσιονισμός: Γέφυρα. Φωβισμός Henri Matisse, Γαλάζιος Καβαλάρης. Κυβισμός: George Braque (1882-1963), Pablo Picasso (1881-1973). Αφαίρεση: Wassily Kandinsky (1866-1944).Kazimir Malevich (1878-1936): Σουπρεματισμός.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εισαγωγή των φοιτητών/τριών στην τέχνη του μοντερνισμού μέσα από τη διδασκαλία του έργου των μεγάλων δασκάλων του19ου αιώνα, οι οποίοι διαμόρφωσαν τις συνθήκες επικράτησης του μοντερνισμού, και στη γνωριμία με την τέχνη καλλιτεχνικών κινημάτων από το τέλος του 19ού αιώνα μέχρι τις αρχές του 20ού.

Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ Διδ.υποστήριξη Ευαγγελία ΒΟΥΛΓΑΡΗ

ΑΠΡ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας & Τέχνης Ι: Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας. Οστεοαρχαιολογία

Το φροντιστήριο αυτό θα προσπαθήσει να καλύψει καταρχήν θέματα που αφορούν στη μεταχείριση των νεκρών (π.χ. ενταφιασμός, καύση). Ζητήματα που θα συζητηθούν αναλυτικά περιλαμβάνουν τη δημογραφία αρχαιολογικών πληθυσμών, την επίδραση των ασθενειών καθώς και τις διατροφικές συνήθειες στη μελέτη των προϊστορικών κοινοτήτων. Παράλληλα, θα γίνει παρουσίαση των μακροσκοπικών τεχνικών αλλά και των αναλυτικών μεθόδων που χρησιμοποιούνται για τη μελέτη των σκελετικών πληθυσμών όπως είναι η αναγνώριση και ο προσδιορισμός του φύλου και της ηλικιακής κατηγορίας σε ανήλικα και ενήλικα άτομα, η καταγραφή μετρικών και μη μετρικών χαρακτηριστικών καθώς και παθολογικές αλλοιώσεις, όπως αυτές επιδρούν στο σκελετό. Όλα τα μεθοδολογικά ζητήματα θα παρουσιάζονται μέσα από αρχαιολογικά παραδείγματα που αφορούν προϊστορικούς πληθυσμούς του Αιγαίου με σκοπό την καλύτερη κατανόηση τους σε επίπεδο εφαρμογής στα ερμηνευτικά αρχαιολογικά μοντέλα.

Το φροντιστήριο θα περιλαμβάνει υποχρεωτική παρακολούθηση εργαστηριακών μαθημάτων με σκοπό την απόκτηση στοιχειωδών γνώσεων της ανατομίας του ανθρώπινου σκελετού και την εφαρμογή των μακροσκοπικών τεχνικών στην καταγραφή των σκελετικών πληθυσμών.

Απευθύνεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών και η αξιολόγηση θα γίνει με τη συγγραφή και την προφορική παρουσίαση εργασίας σε σχετικά ζητήματα, την ενεργή συμμετοχή και επιτυχή εξέταση των συμμετεχόντων με γραπτό τεστ στις εργαστηριακές ασκήσεις.

Με την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν μία καλή γνώση ειδικών θεμάτων οστεοαρχαιολογίας και μεθόδων για τη μελέτη των ανθρώπινων σκελετικών κατά-

λοίπων και να είναι σε θέση να ανασκάψουν, συλλέξουν και επεξεργαστούν με μεθοδικό και συστηματικό τρόπο ανθρώπινα σκελετικά κατάλοιπα.

Ελένη ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ, Διδ. υποστήριξη Κωνσταντίνα ΤΣΟΝΑΚΑ

ΑΚΛ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας & Τέχνης Ι: Φροντιστήριο Κεραμικής. Εικονογραφία των γυναικών στην αγγειογραφία και τέχνη των γεωμετρικών, αρχαϊκών και κλασικών χρόνων

Στα πρώτα μαθήματα θα παρουσιαστεί το πλαίσιο που έχει αναπτυχθεί στην έρευνα των «σπουδών του φύλου» στην Κλασική Αρχαιολογία και ειδικότερα ως προς την εικονογραφία των γυναικών στην αρχαία ελληνική αγγειογραφία και τέχνη, με αναφορές τόσο στον κόσμο των γυναικείων μορφών της ελληνικής μυθολογίας (θεές, ηρωίδες, σύλλογοι θεοτήτων) όσο και στις «ανώνυμες» γυναίκες που πρωταγωνιστούν σε διάφορες σκηνές στα μελανόμορφα και ερυθρόμορφα αγγεία καθώς και σε άλλες μορφές των εικαστικών τεχνών (ανάγλυφα, αγάλματα, ειδώλια). Το ενδιαφέρον μας θα επικεντρωθεί σε σημαντικές εκδηλώσεις της καθημερινής και της λατρευτικής ζωής, όπου οι γυναίκες παίζουν βασικό ρόλο, όπως στις γαμήλιες τελετές, στην πρόθεση και την εκφορά των νεκρών, στις θρησκευτικές γιορτές, στις οικιακές και άλλες εργασίες, στις σκηνές «του γυναικωνίτη». Θα δοθεί έμφαση στη σχέση και τις αντίστοιχες παραστάσεις των γυναικών με τους συζύγους, τα παιδιά και τα άλλα μέλη της οικογένειας καθώς και των γυναικών μεταξύ τους. Ως ιδιαίτερη κατηγορία θα εξεταστούν, επίσης, οι εταίρες και η θέση τους στην αρχαία κοινωνία, πάντα σε συνάρτηση με τις παραστάσεις τους στα αγγεία.

Συνθετικές εργασίες με προφορική παρουσίαση και γραπτή μορφή καθώς και ασκήσεις διαφόρων ειδών (αναγνώριση και περιγραφή παραστάσεων, αντιστοίχιση όρων, χρονολόγηση και ταύτιση μνημείων, περίληψη αρχαιολογικών κειμένων) σε σχέση με τα προαναφερθέντα θέματα έχουν σκοπό την εμπέδωση και την κατανόηση των βασικών εικονογραφικών θεμάτων και του ρόλου των γυναικών στην αρχαία Ελλάδα. Στο πλαίσιο του φροντιστηρίου θα γίνουν επισκέψεις στο Μουσείο Εκμαγείων και το Αρχαιολογικό Μουσείο με συζήτηση και σχολιασμό επιμέρους εκθεμάτων.

Πασχάλης ΑΝΔΡΟΥΔΗΣ, Διδ. υποστήριξη Χριστίνα ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΑΒΥ901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας & Τέχνης Ι: Κοσμική αρχιτεκτονική στο Βυζάντιο (4ος-15ος αι.)

Στο μάθημα εξετάζονται δημιουργίες της κοσμικής αρχιτεκτονικής στο Βυζάντιο (4ος-15ος αιώνας), όπως και στον αιώνα που ακολούθησε (πρώιμη μετα-βυζαντινή περίοδος). Θα παρουσιαστούν για πρώτη φορά μαζί παλάτια, αρχο-

ντικές κατοικίες, έργα υποδομής, δημόσια κτίρια, κτίρια θεαμάτων, όπως και οχυρώσεις σε όλες τις ιστορικές περιόδους του Βυζαντίου, τόσο στην πρωτεύουσα Κωνσταντινούπολη, όσο και στις επαρχίες.

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιαστούν όλα αυτά τα ελάχιστα μελετημένα μνημεία της κοσμικής βυζαντινής αρχιτεκτονικής, τα οποία θα πρέπει να μελετώνται εξίσου με αυτά της θρησκευτικής αρχιτεκτονικής. Για την καλύτερη παρουσίαση του πλούσιου αυτού υλικού έχει γραφεί και ένα ειδικό βιβλίο από τον διδάσκοντα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν αποκτήσει γνώσεις στη βυζαντινή κοσμική αρχιτεκτονική, κοσμική γλυπτική, στα παλάτια, στο διάκοσμό τους, στις οχυρώσεις και στις υποδομές και κτίρια θεαμάτων (π.χ. Ιππόδρομος), καθώς και τη βιβλιογραφία τους, αλλά και με τους προβληματισμούς της αρχαιολογικής έρευνας και της ιστορίας της τέχνης. Επιπλέον, οι φοιτητές εξασκούνται στην τεχνική της βιβλιογραφικής έρευνας αλλά και της σύνθεσης και παρουσίασης μιας επιστημονικής εργασίας, προφορικά και γραπτά, όπως και στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης μέσω του διαλόγου που διεξάγεται στο πλαίσιο του φροντιστηρίου.

Ναταλία ΠΟΥΛΟΥ, Διδ. υποστήριξη Χριστίνα ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΑΒΥ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας & Τέχνης Ι: Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας

Το μάθημα έχει ως αντικείμενο την αναλυτική προσέγγιση των κύριων ομάδων κεραμικής της περιόδου από τον 4ο μέχρι τον 6ο αι. μ. Χ., τις σημαντικές αλλαγές που παρατηρούνται κατά τη διάρκεια του 7ου και του 8ου αι. και τη συμβολή τους στη διαμόρφωση του ιδιαίτερου χαρακτήρα της μεσοβυζαντινής κεραμικής. Στη συνέχεια θα εξεταστούν αναλυτικά τα κεραμικά (εφυαλωμένα αγγεία, αγγεία κοινής χρήσης) της μεσοβυζαντινής (μέσα 9ου - αρχές 13ου αι.) και υστεροβυζαντινής περιόδου (13ος-15ος).

Ευαγγελία ΒΟΥΛΓΑΡΗ

ΑΠΡ 351 Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο

Το μάθημα οργανώνεται σε τέσσερις ενότητες. Η πρώτη επικεντρώνεται στην παρουσίαση προϊστορικών οικισμών και αρχαιολογικών χώρων στη Μακεδονία. Η δεύτερη ενότητα αφορά τη γνωριμία με προϊστορικές συλλογές μουσείων. Στην τρίτη ενότητα, εξετάζονται ζητήματα Δημόσιας αρχαιολογίας και κυρίως ο τρόπος παρουσίασης της προϊστορικής έρευνας στο ευρύ κοινό, ενώ στην τέταρτη συζητούνται θέματα ερμηνείας και παρουσίασης των αρχαιο-

λογικών δεδομένων σε σχέση με το ιστορικό πλαίσιο της αρχαιολογικής έρευνας και τις βασικές κατευθύνσεις της θεωρητικής αρχαιολογικής σκέψης του 20ου αιώνα. Η ανάπτυξη των θεμάτων γίνεται με διαλέξεις στην αίθουσα από τη διδάσκουσα και με επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία

Το μάθημα προσφέρεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών. Η εξέταση γίνεται με γραπτή εργασία και προφορική παρουσίασή της, ενώ συνυπολογίζεται η συμμετοχή των φοιτητών σε ομαδικές συζητήσεις.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι: α) με διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς την έκθεση πολιτισμικών καταλοίπων της προϊστορικής περιόδου, β) με διαφορετικές πρακτικές διαχείρισης προϊστορικών αρχαιολογικών δεδομένων, αλλά και με ευρύτερα ζητήματα διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς. Επιπλέον, θα είναι σε θέση, διδάσκοντας στη Μέση Εκπαίδευση, να υποστηρίξουν την οργάνωση επισκέψεων σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους και την παρουσίαση αρχαιολογικών ζητημάτων.

Συνδιδασκαλία Ιωάννα ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ, Χρυσάνθη ΚΑΛΛΙΝΗ

ΑΚΛ 351 Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο

Η Θεσσαλονίκη ιδρύεται το 316/5 π.Χ. από τον βασιλιά Κάσσανδρο με συνοικισμό των υπαρχόντων οικισμών της περιοχής και ονομάζεται από την ομώνυμη σύζυγό του, κόρη του Φιλίππου Β' και ετεροθαλή αδελφή του Αλεξάνδρου Γ'. Η νέα πόλη αποτελεί το πλέον σημαντικό λιμάνι της αρχαίας Μακεδονίας. Από το 148 π.Χ. γίνεται πρωτεύουσα της Επαρχίας της Μακεδονίας και ένα από τα σημαντικότερα κέντρα στο ανατολικό τμήμα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.

Στόχος του φροντιστηρίου είναι να αναδειχτεί η μνημειακή εικόνα της πόλης μέσα από τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα, ιδιωτικά και δημόσια, αλλά και τα νεκροταφεία της.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα ανατεθούν στους φοιτητές εργασίες για τα πλέον χαρακτηριστικά μνημεία της περιόδου, όπως η αρχαία Αγορά, η οχύρωση, το ανακτορικό συγκρότημα του Γαλερίου, το στάδιο, ο ιππόδρομος, οι αρχαίες συνοικίες, οι δρόμοι με τις περίφημες στοές, όπως η στοά των ειδώλων (Incantadas), τα ταφικά μνημεία, τα ιερά, όπως ο αρχαϊκός ιωνικός ναός, το Σεραπείο κ.ά., ώστε να γίνει κατανοητός ο ρόλος που διαδραμάτισε η Θεσσαλονίκη ως μητρόπολη της αρχαίας Μακεδονίας από την ίδρυσή της έως και την ΄Υστερη αρχαιότητα. Έμφαση θα δοθεί, επίσης, στην ιδιωτική ζωή και την καθημερινότητα των αρχαίων Θεσσαλονικέων, όπως αυτή τεκμηριώνεται μέσα από τα αρχαιολογικά ευρήματα που εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Θεσσαλονίκης και στο Μουσείο της αρχαίας Αγοράς αλλά και με

τη μελέτη των εκμαγείων του Μουσείου Εκμαγείων της Φιλοσοφικής Σχολής. Οι εργασίες θα παρουσιαστούν επιτόπου στους αρχαιολογικούς χώρους, καθώς και στα σχετικά μουσεία της πόλης.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του φροντιστηρίου οι φοιτητές θα έχουν εμβαθύνει στη μνημειακή τοπογραφία της αρχαίας Θεσσαλονίκης και θα έχουν εμπλουτίσει τις γνώσεις τους για τη σημαντικότερη, διαχρονικά, πόλη της αρχαίας Μακεδονίας. Παράλληλα θα έχουν ασκηθεί στην αναζήτηση βιβλιογραφίας σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των ψηφιακών και διαδραστικών εφαρμογών, όπως για παράδειγμα οι ψηφιακές αναπαραστάσεις γνωστών μνημείων της Θεσσαλονίκης (π.χ. ιππόδρομος και συγκρότημα του Γαλερίου), αλλά και στη σύνθεση και την παρουσίαση, και τέλος τη συγγραφή μίας επιστημονικής εργασίας.

Αναστασία ΠΛΙΩΤΑ

ΑΒΥ 351 Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο

Αφετηριακό υλικό του μαθήματος θα αποτελέσουν επιλεγμένα βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης και εκθέματα από τη μόνιμη έκθεση του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού της πόλης.

Στόχοι του μαθήματος είναι αφενός η εκ του σύνεγγυς επαφή των φοιτητών με αντιπροσωπευτικά, από χρονολογική και ειδολογική άποψη, μνημειακά και υλικά κατάλοιπα του παρελθόντος της Θεσσαλονίκης από τον 4ο έως τον 15ο αιώνα μ.Χ., κυρίως όμως η συστηματική εξοικείωσή τους με την ορθή χρήση της αντίστοιχης ορολογίας και τις βασικές αρχές επιστημονικής πραγμάτευσης –στον προφορικό και τον γραπτό λόγο– του αρχαιολογικού μνημείου και αντικειμένου. Παράλληλο μαθησιακό στόχο αποτελεί, επιπλέον, η κατανόηση από τους συμμετέχοντες της ανάγκης διαχείρισης και διαβάθμισης της μεταδιδόμενης αρχαιολογικής πληροφορίας ώστε αυτή να προσαρμόζεται στους εκάστοτε αποδέκτές της (μαθητές, ευρύ κοινό, ειδικούς).

Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις και ασκήσεις στην αίθουσα, καθώς και επισκέψεις στα επιλεγμένα μνημεία και στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου οι φοιτητές θα κληθούν να κάνουν μια σύντομη αλλά περιεκτική προφορική παρουσίαση των εκθεμάτων από τη μόνιμη έκθεση του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού που έχουν αναλάβει· στο πέρας των μαθημάτων θα πρέπει αφενός να παραδώσουν αντίστοιχη γραπτή εργασία μικρής έκτασης, βασικό κριτήριο για την αξιολόγηση της οποίας θα αποτελέσει ο βαθμός τήρησης των αρχών της επιστημονικής τεχνογραφίας, και αφετέρου να εξεταστούν γραπτώς σε θέματα αρχαιολογικής ορολογίας που αποτέλεσαν αντικείμενο πραγμάτευσης κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ

ΑΡΧ 351 Εισαγωγή στις Μουσειακές Σπουδές. Σεμινάριο

Το μάθημα έχει τη μορφή σεμιναρίου και προσφέρεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών. Στο πλαίσιό του πραγματοποιείται μια σύντομη εισαγωγή στη Μουσειολογία ως θεωρία και πρακτική. Στις εισαγωγικές διαλέξεις παρουσιάζεται μία σύντομη αναδρομή στην ιστορία και την εξέλιξη του Μουσείου ως φορέα, καθώς και της Μουσειολογίας ως ερευνητικού και πρακτικού πεδίου διεπιστημονικών προσεγγίσεων για την ταυτότητα και τη λειτουργία των Μουσείων. Στη συνέχεια το μάθημα επικεντρώνεται στη λεπτομερή παρουσίαση των αρχών και της μεθόδου οργάνωσης και παρουσίασης των μονίμων συλλογών και των θεματικών ενοτήτων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού της Θεσσαλονίκης. Οι φοιτητές καλούνται να εκπονήσουν γραπτή εργασία με στόχο την αναδιάρθρωση και τον εμπλουτισμό μιας εκ των επιμέρους εκθεσιακών ενοτήτων της μόνιμης έκθεσης του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού. Στόχος της εργασίας, η οποία θα παρουσιαστεί στην τάξη, είναι η εξοικείωση των φοιτητών με θέματα οργάνωσης και σχεδιασμού των μουσειακών εκθέσεων σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο.

Στόχος του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με το σύνολο των επιστημονικών κλάδων που εμπλέκονται στη δημιουργία και λειτουργία των μουσείων και των εκθεσιακών χώρων τέχνης.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να κατανοούν τον ρόλο των μουσείων/εκθεσιακών χώρων ως τόπο εκπαίδευσης και ψυχαγωγίας και τους τρόπους με τους οποίους αυτό καθίσταται εφικτό έχοντας ως στόχο την ικανοποίηση του επισκέπτη. Καλούνται να διαχειριστούν τον τρόπο που πραγματοποιείται η μετάβαση από τη μελέτη του εκθεσιακού αντικειμένου (αρχαιολογικό/ αρχειακό/ ιστορικό/ λαογραφικό υλικό ή έργο τέχνης κλπ) και την παραγωγή γνώσης γύρω από αυτό, στον τρόπο παρουσίασης και μετάδοσης της γνώσης αυτής μέσα σε ένα πλαίσιο που κεντρίζει το ενδιαφέρον και παραμένει προσιτό σε πολυσυλλεκτικό κοινό με διαφορετικό υπόβαθρο, απαιτήσεις και επιδιώξεις.

Διδάσκων/ουσα με σύμβαση

ΑΙΤ 262 Διδασκαλία Φιλολογικών Μαθημάτων μέσα από την Τέχνη

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διδακτική των μαθημάτων του φιλολόγου στη Μέση Εκπαίδευση (ΜΕ) και ειδικότερα οι εφαρμογές του υλικού της Ιστορίας της Τέχνης στη διδασκαλία των μαθημάτων της ΜΕ. Επιπρόσθετα,

αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάπτυξη των δυνατοτήτων για την κατανόηση και ερμηνεία των έργων τέχνης μέσω της γλώσσας, όπως επίσης και η συνεκτίμηση των φιλολογικών κειμένων με σκοπό την ερμηνεία των εικαστικών τεχνών. Τέλος, η μελέτη κειμένων με ευρύτατη και διαχρονική απήχηση στον οπτικό πολιτισμό και η αξιοποίηση των εικαστικών και λογοτεχνικών αναφορών των καλλιτεχνών, σχετικά με την ανάλυση των έργων τους.

Αναφορικά με τη μεθοδολογία το μάθημα επιμερίζεται σε συγκεκριμένα ζητήματα που έχουν να κάνουν με τη σχέση του μαθήματος της Ιστορίας της Τέχνης, με τη στενή και ευρεία έννοια και τις εφαρμογές τους στην Εκπαιδευτική Πρακτική. Θα αναλυθούν ζητήματα όπως η Ιστορία της Τέχνης ως γνωστικό αντικείμενο, η «εικόνα» ως φιλολογικό τεκμήριο, η σχέση των εικαστικών τεχνών με τη λογοτεχνία και τη φιλοσοφία, ζητήματα Οπτικής Επικοινωνίας της Τέχνης αλλά και ο ρόλος της μουσειοπαιδαγωγικής και της μουσειοδιδακτικής στη Μέση Εκπαίδευση. Η αξιολόγηση των φοιτητών θα πραγματοποιηθεί με εργασίες.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα μπορούν να αντιληφθούν την έννοια της διεπιστημονικότητας της Τέχνης και την έννοια της Ιστορίας της Τέχνης ως Επιστημονικού Γνωστικού Αντικειμένου, να προσδιορίσουν τον ρόλο της Ιστορίας της Τέχνης στη διδακτική των φιλολογικών μαθημάτων της ΜΕ, να εξασκηθούν στην Οπτική Σκέψη και την Οπτική Επικοινωνία των έργων τέχνης και να εξοικειωθούν με τις βασικές αρχές της μουσειοπαιδαγωγικής και της μουσειοδιδακτικής και να τις εφαρμόσουν στα μαθήματα της Μέσης Εκπαίδευσης.

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Στράτος ΔΟΡΔΑΝΑΣ

ΙΧΑ 651 Νεότερη και Σύγχρονη Βαλκανική Ιστορία

Θα δοθεί μια επισκόπηση της ιστορίας της Γιουγκοσλαβίας, Αλβανίας, Βουλγαρίας και Ρουμανίας από το τέλος του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου μέχρι την πτώση του κομμουνισμού. Ταυτόχρονα, θα εξεταστούν ορισμένα ζητήματα που επηρέασαν τις διμερείς σχέσεις των κρατών λαμβάνοντας υπόψη και την πολιτική των Μεγάλων Δυνάμεων.

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να μάθουν να προσεγγίζουν κριτικά και να αναλύουν τη σύγχρονη ιστορία των Βαλκανίων, να εντοπίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές στην ιδεολογική τους συγκρότηση, την πολιτική και την κοινωνική ζωή, να ερμηνεύουν τις διαφορετικές προσλήψεις του ιστορικού παρελθόντος από τους βαλκανικούς λαούς.

Ιωάννης ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΑΕ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης στην Ιστορία ΙΙ

Το Φροντιστήριο Ειδίκευσης στοχεύει αφενός στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις πηγές και τη μεθοδολογία της έρευνας στο πεδίο της Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας, αφετέρου στον επιστημονικό τρόπο προσέγγισης ειδικών θεμάτων και την παραγωγή γραπτού λόγου και, τρίτον, στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την προετοιμασία και παρουσίαση μιας θεματικής, δεδομένου ότι πρόκειται για μαθήματα ΠΠΔΕ.

Για τους λόγους αυτούς, θα δοθούν ασκήσεις πάνω σε γραμματειακές πηγές της αρχαίας ελληνικής γραμματείας, προκειμένου οι φοιτήτριες/ές να εντρυφήσουν στην πραγμάτευση των πηγών. Στον προγραμματισμό του Φροντιστηρίου περιλαμβάνονται και επισκέψεις των φοιτητών/τριών σε χώρους άσκησης (μουσεία, ερευνητικά κέντρα).

Μαρία ΚΑΝΤΗΡΕΑ

ΙΡΩ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης στην Ιστορία ΙΙ: Ιστορία της Αρχαίας Κύπρου: γραπτές πηγές και μνημεία

Επισκόπηση της ιστορίας της Κύπρου από το τέλος της Όψιμης Χαλκοκρατίας (περ. 1200 π.Χ.) μέχρι την΄Υστερη Αρχαιότητα (7ος αι. μ.Χ.). Βασίλεια και σχέσεις των βασιλέων με τις μεγάλες δυνάμεις της Ανατολής (Ασσυρία, Αίγυπτος, Περσία), Φοίνικες, επιρροή της Αθήνας, Ευαγόρας της

Σαλαμίνας και Κυπριακοί πόλεμοι, διάδοχοι του Αλεξάνδρου και το τέλος των κυπριακών βασιλείων, οργάνωση της Κύπρου ως πτολεμαϊκής κτήσης, κατάληψη του νησιού από τους Ρωμαίους και δημιουργία της επαρχίας Κύπρου, εκχριστιανισμός του νησιού.

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με τις γραπτές πηγές, τα νομίσματα και τα μνημεία του νησιού, με τις διαφορετικές γλώσσες και τα συστήματα γραφής, και με τις κοινωνικές και πολιτισμικές διεργασίες της συνάντησης του ελληνικού κόσμου με τους πληθυσμούς της Εγγύς και Μέσης Ανατολής.

Κωνσταντίνος ΤΑΚΙΡΤΑΚΟΓΛΟΥ (υπό διορισμό)

ΙΒΥ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας ΙΙ: Οι σχέσεις του Βυζαντίου με τους Λαούς της Ανατολής (9ος-12ος αι.).

Στόχος του φροντιστηρίου είναι η εξέταση των σχέσεων της βυζαντινής αυτοκρατορίας με τους λαούς της Ανατολής από τον ένατο έως τον δωδέκατο αιώνα. Θα αναλυθούν οι πολιτικές και στρατιωτικές σχέσεις των Βυζαντινών με τις δυνάμεις της Ανατολής και θα αξιολογηθούν οι βυζαντινές πολιτικές.

Οι φοιτητές θα ασκηθούν στην ερμηνεία των συναφών πηγών και θα εκπονήσουν, αξιοποιώντας τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας, εργασίες που αφορούν στις σχέσεις της βυζαντινής αυτοκρατορίας με τους λαούς της Ανατολής.

Βασίλειος ΓΟΥΝΑΡΗΣ

ΙΝΧ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης στην Ιστορία ΙΙ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση και ο προβληματισμός σχετικά με τους στόχους και τις μεθόδους της επιστήμης της Ιστορίας. Μεταξύ των ζητημάτων που εξετάζονται είναι η μεθοδολογία, η δεοντολογία και η γενική στρατηγική της έρευνας, ο εντοπισμός, η ανάλυση και η ιστορική αποτίμηση των πηγών και της βιβλιογραφίας καθώς και η άσκηση στην παλαιογραφία, η δόμηση και η παρουσίαση ιστορικών εργασιών.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων και τις επισκέψεις σε ιστορικά αρχεία οι φοιτητές/τριες αναμένεται: να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας, να εντοπίζουν, αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, προφορικές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα αλλά και για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Επιπλέον, να γνωρίζουν την τεχνική συγγραφής και της παρουσίασης εργασιών ως μέρους

της διδασκαλίας της Ιστορίας στην Εκπαίδευση.

Ελευθερία ΜΑΝΤΑ

ΙΝΕ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης στην Ιστορία ΙΙ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με τις πηγές της Ιστορίας τόσο μέσα από θεωρητικές προσεγγίσεις όσο και με επισκέψεις σε αρχεία/μουσεία της πόλης, η γνωριμία με τις βοηθητικές επιστήμες της Ιστορίας (π.χ. παλαιογραφία, αρχειονομία) και η εξάσκηση στην τεχνική συγγραφής και παρουσίασης εργασιών.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται να α) εξοικειωθούν με τη μεθοδολογία της ακαδημαϊκής έρευνας, β) αναπτύξουν ερευνητικές δεξιότητες με τη γνώση βοηθητικών επιστημών, γ) γνωρίσουν και εξοικειωθούν με τα είδη των πηγών, δ) ασκηθούν στην κριτική των πηγών, ε) μάθουν να συνθέτουν και να παρουσιάζουν γραπτές εργασίες και στ) εξοικειωθούν με την ακαδημαϊκή ηθική των επιστημονικών εργασιών.

Φωκίων Κοτζαγεώργης

ΙΤΛ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης στην Ιστορία ΙΙ

Σκοπός του μαθήματος είναι (α) να εξοικειωθεί ο φοιτητής με τις διάφορες ιστοριογραφικές σχολές, (β) να αφομοιώσει τις βασικές μεθοδολογικές αρχές της ιστορικής επιστήμης, (γ) να εφαρμόσει στην πράξη αυτές τις αρχές μέσω ασκήσεων και κυρίως της σύνταξης ενός ιστορικού επιστημονικού δοκιμίου πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα της νεότερης ιστορίας.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να: α) γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας, β) γνωρίζουν την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects), γ) αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα.

Διδάσκων/ουσα με σύμβαση

ΙΑΕ 261 Παιδεία και εκπαίδευση στην ελληνορωμαϊκή Αρχαιότητα

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη του ρόλου και της σημασίας της εκπαίδευσης και γενικότερα της παιδείας στην πολιτική και κοινωνική ζωή της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, από την Ρεπουμπλικανική Εποχή έως και

την Ύστερη Αρχαιότητα. Στο πλαίσιο αυτό –με τη χρήσηεπιλεγμένων κειμένων– εξετάζονται θέματα που άπτονται του χαρακτήρα του πολιτισμού των αρχαίων Ελλήνων και Ρωμαίων, όπως η προφορικότητα, η εγγραμματοσύνη και τα όρια του αναλφαβητισμού, κι άλλα που αφορούν στις αντιλήψεις των θεωρητικών της εποχής (Ελλήνων και Ρωμαίων) για την σημασία της μόρφωσης και της παιδείας ως στοιχείων της ταυτότητας του ανώτερου κοινωνικού στρώματος, στη συμμετοχή των γυναικών στην εκπαίδευση, στα πνευματικά κέντρα της εποχής (Ρώμη, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Πέργαμος κ.λπ.). Έμφαση δίνεται στην εκπαίδευση των νέων στις πόλεις του ανατολικού τμήματος της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και ειδικότερα στη μελέτη του θεσμού του γυμνασίου.

Διδάσκων/ουσα με σύμβαση

ΙΒΥ 254 Παιδεία και εκπαίδευση του Βυζάντιο

Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην παιδεία και την εκπαίδευση στο Βυζάντιο. Αρχικά, θα παρουσιαστούν εισαγωγικές πληροφορίες για την κοσμική και εκκλησιαστική εκπαίδευση, οι συναφείς πρωτογενείς πηγές καθώς και οι τάσεις και τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας για το θέμα. Θα εξεταστεί το ιστορικό πλαίσιο κάθε εποχής και θα γίνει λόγος για τις διαφορετικές βαθμίδες της εκπαίδευσης, την εκπαιδευτική πολιτική των αυτοκρατόρων και τα σημαντικότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους επιφανέστερους λογίους που άφησαν το «αποτύπωμά» τους στην παιδεία και την κοινωνία.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι στο πλαίσιο του μαθήματος θα κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της πρώιμης, μέσης και ύστερης βυζαντινής περιόδου, αποκτήσουν γνώσεις ειδικά για την εκπαίδευση στο Βυζάντιο, θα κατανοήσουν τη σύγκρουση και το συμβιβασμό ελληνισμού και χριστιανισμού, θα αντιληφθούν τους δεσμούς της βυζαντινής γραμματείας με την αντίστοιχη αρχαία ελληνική και θα κατανοήσουν τον πρακτικό και ηθικοπλαστικό σκοπό της βυζαντινής εκπαίδευσης σε όλες της βαθμίδες της. Επίσης, θα αντιληφθούν τη θέση και τον αντίκτυπο της βυζαντινής παιδείας και εκπαίδευσης στη βυζαντινή κοινωνία, θα κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο η εκπαίδευση συνέβαλλε στη καλλιέργεια των αυτοκρατόρων και των μελών της στρατιωτικής και πολιτικής αριστοκρατίας και θα αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να προσφέρουν υπηρεσίες στους τομείς της Εκπαίδευσης (Διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση).

ΙΒΥ 255 Πολιτικές, θρησκευτικές και κοινωνικές αντιθέσεις στο Βυζάντιο

Στόχος του μαθήματος, που θα επικεντρωθεί στη μέση και την ύστερη περίοδο, είναι να εξετάσει συνωμοσίες, στάσεις και ανατροπές αυτοκρατόρων που συχνά εδράζονταν και σε θρησκευτικά κίνητρα. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των επιφανών οικογενειών για την εξουσία και οι έντονες κοινωνικές αντιθέσεις μεταξύ αδυνάτων και δυνατών είναι μερικοί ακόμη λόγοι που δρομολόγησαν πολιτικές εξελίξεις και συγκρούσεις, οι οποίες και θα εξεταστούν.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι στο πλαίσιο του μαθήματος θα κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της μέσης και ύστερης περιόδου, θα αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με την κοινωνική διαστρωμάτωση κατά την παραπάνω περίοδο, θα κατανοήσουν την έννοια του εγκλήματος καθοσιώσεως, θα αντιληφθούν τα πραγματικά κίνητρα των στασιαστών και τον ρόλο των θρησκευτικών πεποιθήσεων στις εμφύλιες διαμάχες και συγκρούσεις, θα εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών/επιχειρημάτων τους.

Στέφανος ΚΟΡΔΩΣΗΣ

ΙΒΥ 357 Σινο- Βυζαντινές Σχέσεις

Στο μάθημα γίνεται λόγος, με αφορμή κυρίως τις κινεζικές πηγές (συμπεριλαμβανομένων και των θιβετιανών), για τις σχέσεις Βυζαντίου και Κίνας, οι οποίες εντάσσονται στην ευρύτερη αφήγηση των επαφών ανάμεσα σε Δύση και Ανατολή στην Ευρασία. Πρόκειται ουσιαστικά (τουλάχιστον ως τον 8ο αιώνα μ.Χ.) για μια ιστορία παγκοσμίου ενδιαφέροντος, όχι μόνο γιατί αφορά στις δύο σημαντικότερες αυτοκρατορίες του τότε κόσμου (Ρωμαϊκή - Κινεζική) αλλά και γιατί οι σχέσεις τους επηρέαζαν την υπόλοιπη Ευρασία, λόγω της θέσης τους στις δύο άκρες του γνωστού τότε κόσμου, είτε οι σχέσεις αυτές υλοποιούνται μέσω των χερσαίων δρόμων είτε μέσω του θαλάσσιου.

Στο τέλος των διαλέξεων οι φοιτητές θα γνωρίζουν την ιστορία των σχέσεων Δύσης και Άπω Ανατολής κατά τον Μεσαίωνα, με έμφαση στην πρώιμη και μέση Βυζαντινή περίοδο και θα έχουν έρθει σε επαφή με βυζαντινές, κινεζικές και κεντρο-ασιατικές πηγές και τις πληροφορίες που περιέχουν για τις σχέσεις Δύσης-Ανατολής, με έμφαση στην πρώιμη και μέση Βυζαντινή περίοδο. Επίσης, θα έχουν έρθει σε επαφή με βασικές πλευρές της ιστορίας της Κίνας, έως και το τέλος της δυναστείας των Yuán.Επίπλέον, θα γνωρίζουν την ιστορία των Δρόμων του Μεταξιού και των λαών ανάμεσα στη Δύση και την Ανατολή, τον ρόλο των θρησκειών στην επικοινωνία Δύσης και Ανατολής καθώς επίσης και πλευρές της Ιστορίας της τέχνης του Δρόμου του Μεταξιού και τα σημαντικότερα δείγματα αυτής.

Κωνσταντίνος ΤΑΚΙΡΤΑΚΟΓΛΟΥ (υπό διορισμό)

ΙΛΚ 351 Η περιοχή του Καυκάσου μεταξύ Βυζαντίου και Αράβων (ΥΕ)

Στο μάθημα αυτό θα εξεταστεί ο ανταγωνισμός της βυζαντινής αυτοκρατορίας με το αραβικό χαλιφάτο για τον έλεγχο της περιοχής του Καυκάσου. Η τελευταία υπήρξε στρατηγικής σημασίας για τις δύο μεγάλες δυνάμεις της Ανατολικής Μεσογείου. Θα αναλυθούν ζητήματα που αφορούν στις επιλογές εξωτερικής πολιτικής των δύο δυνάμεων και τις σχέσεις τους με τους λαούς του Καυκάσου (Αρμένιοι, Ίβηρες/Γεωργιανοί, Αλβανοί του Καυκάσου, Χάζαροι, κ.ά).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα έχουν εξοικειωθεί με τα ιστορικά και γεωγραφικά σύνορα των εθνοτήτων του Καυκάσου, θα γνωρίζουν την ιστορική εξέλιξη των πολιτικών μορφωμάτων που δημιούργησαν οι Καυκάσιοι κατά την εξεταζόμενη περίοδο και θα έχουν κατανοήσει τις πολιτικές επιλογές Βυζαντινών και Αράβων για την επέκτασή τους στην περιοχή.

Συνδιδασκαλία Γιώργος ΑΝΤΩΝΙΟΥ, Λουκιανός ΧΑΣΙΩΤΗΣ

ΙΣΤ 457 Τραύμα και μνήμη στην προφορική ιστορία των πολέμων

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στο ζήτημα της ιστορικής μνήμης, των μνημείων και των αναπαραστάσεων του παρελθόντος στο δημόσιο χώρο. Αρχικά εστιάζει σε θεωρητικά θέματα όπως τη σχέση εθνικισμού και παρελθόντος, τη λειτουργία των μνημείων, την έννοια της σπουδών μνήμης. Κατόπιν εξετάζει, μέσα από μελέτες περίπτωσης (Μακεδονικό, Εμφύλιοι, Ολοκαύτωμα και Γενοκτονίες) πώς το τραυματικό παρελθόν επηρεάζει τις σύγχρονες κοινωνίες. Αναπόσπαστο κομμάτι του μαθήματος είναι περιηγήσεις στον αστικό ιστό και εκπαιδευτική εκδρομή στη Δυτική Μακεδονία. Το μάθημα εξετάζεται με συνδυασμό προόδου και απαλλακτικής εργασίας. Το μάθημα προσφέρεται από κοινού με το Τμήμα Αρχιτεκτονικής.

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση: να κατανοήσουν βασικές έννοιες της μνήμης και αναπαράστασης του παρελθόντος στο κοινωνικό και πολιτισμικό τους πλαίσιο, να προσεγγίσουν τη μνήμη των συγκρούσεων μέσω συγκρίσεων με διεθνείς περιπτώσεις, με κοινό θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο, να εστιάσουν στις ομάδες ενδιαφέροντος και διαχείρισης της μνήμης στο δημόσιο χώρο και να εντοπίσουν τη σημασία και συμβολή της ιστορικής μνήμης στη διαμόρφωση των σύγχρονων ταυτοτήτων και δημοκρατικών αξιών της σημερινής κοινωνίας των πολιτών.

Διδάσκων/ουσα με σύμβαση

ΙΝΕ 252 Νεοελληνικός Διαφωτισμός

Το μάθημα επιχειρεί μία θεώρηση των ιδεών του Διαφωτισμού, όπως προσαρμόστηκαν στο χώρο του υπόδουλου ελληνισμού, στις συνθήκες της ελληνικής κοινωνίας και παιδείας, και εκφράστηκαν στα κείμενα της νεοελληνικής γραμματείας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εξέλιξη των πολιτικών και κοινωνικών ιδεών, προσπαθώντας συγχρόνως να τις εντάξει στα ιστορικά τους συμφραζόμενα και να παρακολουθήσει τη συμβολή τους στη διαμόρφωση της εθνικής συνείδησης των Νεοελλήνων.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται ότι θα κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τον Νεοελληνικό Διαφωτισμό, θα μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν τους σημαντικότερους παράγοντες γένεσης και διαμόρφωσης του πνευματικού ρεύματος και να συσχετίσουν τη νεοελληνική ιστορία με την ευρωπαϊκή κατά την ίδια περίοδο, κυρίως στο αντικείμενο της ιστορίας των ιδεών. Επιπλέον, θα είναι σε θέση να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

Γιώργος ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΑΚ 452 Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της οικονομίας

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η επίγνωση ότι οι αντιλήψεις περί της οικονομίας είναι ιδεολογικές, εντάσσονται δηλαδή σε μια ρητορική η οποία νομιμοποιεί τα φαινόμενα τα οποία υποτίθεται ότι εξηγεί. Θα εξετάσουμε τις διαδικασίες της συγκρότησης, το περιεχόμενο και τις χρήσεις της ρητορικής αυτής χρησιμοποιώντας εθνογραφικά παραδείγματα. Θα δούμε ότι οι δικές μας οικείες πρακτικές και αντιλήψεις είναι αδιανόητες σε κοινωνίες όπου η πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες δεν διαμεσολαβείται από το χρήμα, αλλά εξαρτάται από την ένταξη των υποκειμένων σε ομάδες και κατηγορίες οι οποίες συγκροτούνται με βάση τη συγγένεια, την εντοπιότητα ή τη θρησκεία, όπου η συγκέντρωση πλούτου δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά μέσο για την απόκτηση της κοινωνικής δύναμης που αποφέρει η γενναιόδωρη προσφορά, όπου η διάκριση μεταξύ εργασίας και ελεύθερου χρόνου είναι ρευστή ή ανύπαρκτη ή όπου θεωρείται δεδομένο ότι η δράση των ανθρώπων είναι αποτέλεσμα των υποχρεώσεών τους σε άλλους μάλλον, παρά της επίγνωσης των ατομικών συμφερόντων τους και της δυνατότητάς τους να τα διεκδικούν.

Αφετηρία της οικονομικής ανθρωπολογίας είναι ότι «οικονομία» δεν σημαίνει παντού χρήμα, τράπεζες, χρηματιστήρια ή ψώνια και ότι το περιεχόμενο της έννοιας αυτής δεν είναι οικουμενικό. Ωστόσο, σε όλες τις κοινωνίες,

ακόμα και σε εκείνες όπου δεν υπάρχει η έννοια της «οικονομίας», υπάρχουν διαδικασίες που επιτρέπουν στους ανθρώπους να εξασφαλίζουν, να μοιράζονται και να καταναλώνουν αγαθά και υπηρεσίες σύμφωνα πάντοτε με κάποια συγκεκριμένα πρότυπα. Τα ερωτήματα της οικονομικής ανθρωπολογίας λοιπόν, δεν αφορούν μόνο τους τρόπους με τους οποίους τα αγαθά αποκτώνται, διανέμονται και καταναλώνονται, αλλά και τα κριτήρια με βάση τα οποία θεωρούνται αναγκαία ή επιθυμητά και ιεραρχούνται ως προς τη σημασία και την αξία τους σε συγκεκριμένα κοινωνικά πλαίσια.

Αθηνά ΠΕΓΚΛΙΔΟΥ

ΛΑΚ 353 Φύλο, συγγένεια, σεξουαλικότητα

«Η πατριαρχία σκοτώνει» είναι ένα από τα πρόσφατα συνθήματα στο πλαίσιο των αντιδράσεων και των κινητοποιήσεων για τη θεσμική αποσιώπηση της γυναικοκτονίας. Πως ορίζεται η πατριαρχία στην ανθρωπολογία της συγγένειας και του φύλου και γιατί διαμορφώνει σχέσεις ανισότητας, υποτέλειας και βίας. Η μελέτη της συγγένειας ταυτίστηκε με την επιστημονική συγκρότηση της κοινωνικής ανθρωπολογίας και τη μελέτη των «πρωτόγονων» και «παραδοσιακών» κοινωνιών και αποτέλεσε επίκεντρο της ανθρωπολογικής έρευνας από τα τέλη του 19ου αι. μέχρι το 1970 όταν αμφισβητήθηκαν οι ολιστικές προσεγγίσεις της συγγένειας. Η συμβολική προσέγγιση της συγγένειας και των φεμινιστικών προσεγγίσεων του φύλου, της σεξουαλικότητας και της αναπαραγωγής και οι εθνογραφικές μελέτες των δυτικών αντιλήψεων των συγγενικών και οικογενειακών σχέσεων συνέβαλαν στην κριτική αναθεώρηση της συγγένειας.

Ως αναλυτικές κατηγορίες, συγγένεια και φύλο οργανώνουν κοινωνικές σχέσεις και οι εννοιολογήσεις τους επικεντρώνονται σε φυσιοκρατικές παραδοχές, στο τι είναι «της φύσης» και «της βιολογίας». Στη σύγχρονη ανθρωπολογική προσέγγιση οι πολιτισμικές σημασίες της συγγένειας και του φύλου συνδιαμορφώνονται και η ανάλυση του ενός προϋποθέτει την ανάλυση του άλλου. Για παράδειγμα, αντιλήψεις για το φύλο, τη συγγένεια και τη σεξουαλικότητα διασταυρώνονται στο πεδίο της αναπαραγωγής αλλά και της πολιτικής, της θρησκείας, της φυλής, του σώματος, της ατομικότητας.

Εκτός από την ανάλυση των πολιτισμικά ποικίλων τρόπων αντίληψης της συγγένειας, της οικογένειας και του γάμου, θα συζητηθούν η θεωρία των ομάδων μονογραμμικής καταγωγής και η θεωρία της επιγαμίας οι οποίες αντιμετωπίζουν τη συγγένεια ως συνολικό τρόπο κοινωνικής οργάνωσης. Θα εστιάσουμε στην κατανόηση εννοιών μέσα από παραδείγματα όπως σύστημα συγγένειας, καταγωγή, αγχιστεία, απαγόρευση της αιμομιξίας, ενδογαμία/ εξωγαμία, οικιακή ομάδα, μεταβίβαση ονόματος και περιουσίας, προίκα, θηλυκότητα και ανδρισμός, μητρότητα και πατρότητα, πνευματική συγγένεια,

συγγένεια αίματος και γάλακτος, υιοθεσία, σχεσιακότητα. Θα επιχειρήσουμε επίσης την εξοικείωση με την ανάγνωση και δημιουργία γενεαλογικών σχεδιαγραμμάτων και τη χρήση της ανοιχτής πλατφόρμας Kinsources (www.kinsources.net). Τέλος, θα διερευνήσουμε πως φύλο και συγγένεια συναρτώνται σε σχέσεις φροντίδας, έρωτα, αγάπης, ανισότητας, ιεραρχίας, αμφιθυμίας και βίας.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Αντώνης ΚΩΤΙΔΗΣ

ΑΙΤ 653 Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Τέχνη: Η Ελληνική Τέχνη του 20ού Αιώνα

Περιφερειακή και μητροπολιτική πρόσληψη του μοντερνισμού. Η ελληνική εκδοχή στη ζωγραφική, γλυπτική και στην αρχιτεκτονική των δημοσίων παραγγελιών και της ελεύθερης καλλιτεχνικής δημιουργίας. Το κοσμοείδωλο της ελληνικότητας και ο ορίζοντας υποδοχής που διαμορφώνουν οι συγκρούσεις και αντιπαραθέσεις στον θεωρητικό λόγο για την τέχνη και τη λογοτεχνία. Οι μεταπολεμικές εξελίξεις και οι σύγχρονες τάσεις.

Παρουσιάζεται η πρόσληψη της ευρωπαϊκής τέχνης από την ελληνική και οι δύο κυρίαρχες τάσεις, του Μοντερνισμού και της «Παράδοσης» στην εξέλιξη της αντιπαράθεσης αλλά και της αλληλεπίδρασής τους.

Στόχος του μαθήματος είναι να διερευνηθεί η σχέση της ελληνικής ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής και εικαστικών δράσεων με τις προτεραιότητες της κοινωνίας (παιδευτικές, κοινωνικές, οικονομικές,πολιτικές) μέσα στον ιστορικό ορίζοντα των κοσμοειδώλων που καθορίζουν την πολιτισμική ταυτότητα διαχρονικά.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν τη διαλεκτική σχέση ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής, με τη λογοτεχνία, τη μουσική και το δοκιμιακό λόγο, επομένως την ταυτότητα της αισθητικής και ιδεολογίας στη νεοελληνική κοινωνία, καθώς και τη σχέση τους με τις αντίστοιχες του διεθνούςπαραδείγματος

Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ, Διδ. υποστήριξη Ευαγγελία ΒΟΥΛΓΑΡΗ

ΑΠΡ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης ΙΙ: Θέματα Νεολιθικής Κοινωνίας και Οικονομίας στην προϊστορική Ελλάδα

Το φροντιστήριο επικεντρώνεται σε θέματα κοινωνικής και οικονομικής οργά-

νωσης κατά τη Νεολιθική (7η-4η χιλιετία π.Χ.) στην Ελλάδα με ιδιαίτερη έμφαση στη Θεσσαλία και τη Μακεδονία, και εξετάζει την ειδική βιβλιογραφία σχετικά με τα ζητήματα αυτά. Οι διαδικασίες μέσα από τις οποίες εμφανίζονται οι πρώτες Νεολιθικές κοινωνίες στην Ελλάδα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των πρώτων γεωργοκτηνοτρόφων της Ευρώπης σε όλη τη διάρκεια της Νεολιθικής διαμορφώνουν το ευρύτερο πλαίσιο της θεματικής του μαθήματος.

Οι επιμέρους θεματικές ενότητες που θα μελετηθούν στη διάρκεια του εξαμήνου αφορούν τη σχέση των οικισμών με το τοπίο, την ενδοκοινοτική και διακοινοτική οργάνωση των οικισμών όπως προκύπτει από τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα και την κατανομή στο χώρο μιας πληθώρας ευρημάτων, οι ποικίλες οικονομικές δραστηριότητες των νεολιθικών κοινωνιών, ζητήματα κοινωνικής οργάνωσης και μεταβολών στο χώρο και το χρόνο στη διάρκεια της Νεολιθικής στην Ελλάδα. Επιμέρους όψεις των οικονομικών και κοινωνικών σχέσεων των νεολιθικών κατοίκων της Ελλάδας που θα διερευνηθούν αφορούν τις α) τις γεωργοκτηνοτοφικές πρακτικές, β) τις πρώτες ύλες και το μετασχηματισμό τους σε κατασκευές, εργαλεία, σκεύη, αντικείμενα ειδικών χρήσεων, γ) τα συστατικά της διατροφής και την μεταποίησή τους σε ειδικά τρόφιμα, δ) το πλαίσιο της κατανάλωσης και ε) τα δίκτυα επικοινωνίας στη Νεολιθική Ελλάδα όπως αυτά εντοπίζονται στο αρχαιολογικό αρχείο.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν κριτικά και να συζητήσουν στην αίθουσα ειδικά άρθρα και δημοσιεύσεις, ελληνικές και ξενόγλωσσες. Παράλληλα θα εξοικειωθούν με τη μελέτη αρχαιολογικών ευρημάτων, τεχνουργημάτων και βιοαρχαιολογικών καταλοίπων στους χώρους του Εργαστηρίου Διεπιστημονικής Αρχαιολογικής Έρευνας του Τομέα Αρχαιολογίας (ΕΔΑΕ) καθώς και στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική εκδρομή σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία. Η αξιολόγηση θα βασιστεί στο σύνολο των επιμέρους δραστηριοτήτων του μαθήματος: εποπτεία της βιβλιογραφίας, εργαστηριακές ασκήσεις, μεθοδολογία οργάνωσης και συνθετικής παρουσίασης της βιβλιογραφίας σε ένα επιμέρους θέμα της ενότητας του μαθήματος, ανάπτυξη επιχειρηματολογίας και κριτικής σκέψης, προφορική παρουσίαση της θεματικής και κατάθεση γραπτής εργασίας στο ειδικό θέμα που θα ανατεθεί στις φοιτήτριες/φοιτητές του μαθήματος. Οι φοιτήτριες και φοιτητές που θα παρακολουθήσουν το μάθημα θα αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη και τις ικανότητες σύνθεσης, θα εκπαιδευτούν στις διαδικασίες της επιστημονικής έρευνας με την επαφή τους με τα μεθοδολογικά εργαλεία και τις θεωρητικές κατευθύνσεις της αρχαιολογικής επιστήμης με τελικό στόχο την επιτυχή παρουσίαση/διδασκαλία ενός ειδικού θέματος.

Παναγιώτης ΤΣΕΛΕΚΑΣ, Διδ. υποστήριξη Χρυσάνθη ΚΑΛΛΙΝΗ

ΑΚΛ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης ΙΙ: Νόμισμα και οικονομία στον Αρχαίο Ελληνικό κόσμο

Τα νομίσματα αποτελούν βασικό εργαλείο στη διάθεση των αρχαιολόγων και των ιστορικών για να ερμηνεύσουν το παρελθόν. Προϊόντα επίσημων αρχών που εκδόθηκαν σε μεγάλες ποσότητες, αποτελούν την κύρια μορφή χρήματος σε πολλές κοινωνίες για περισσότερο από εικοσιπέντε αιώνες. Οι παραστάσεις και οι επιγραφές που φέρουν είναι ιδιαίτερα διαφωτιστικές για την ιστορία, την ιδεολογία, τη θρησκεία και την τέχνη των κοινωνιών που τα εξέδωσαν και τα χρησιμοποίησαν. Τα μέταλλα που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή τους, το βάρος και το μέγεθός τους, καθώς και η προέλευσή τους, παρέχουν πληθώρα πληροφοριών σχετικά με τη μελέτη των οικονομιών για τις οποίες υπάρχουν ελάχιστες ή καθόλου γραπτές μαρτυρίες. Το μάθημα επικεντρώνεται στην ιστορική διαδρομή και το ρόλο του νομίσματος στον αρχαίο ελληνικό κόσμο μέσω της εξέτασης ζητημάτων που αφορούν τη νομισματική παραγωγή, εικονογραφία και κυκλοφορία κατά τους αρχαϊκούς και κλασικούς χρόνους.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν κατανοήσει το ρόλο του νομίσματος στις οικονομίες και τις κοινωνίες του αρχαίου ελληνικού κόσμου, θα μπορούν να χρησιμοποιούν τα νομίσματα ως πηγή πληροφοριών για τη μελέτη και ερμηνεία της οικονομίας, της κοινωνίας, της ιδεολογίας, της θρησκείας και της τέχνης της εποχής τους, θα έχουν μάθει να συνθέτουν και να τεκμηριώνουν γραπτές εργασίες, και θα έχουν ασκηθεί στην προφορική παρουσίαση των ιδεών και επιχειρημάτων τους.

Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Διδ. υποστήριξη Αναστασία ΠΛΙΩΤΑ

ΑΒΥ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης ΙΙ: Μικρασιατική καταστροφή και βυζαντινός πολιτισμός: εκατό χρόνια μετά (1922-2022)

Η θεματική του φροντιστηρίου είναι επετειακή και σχετίζεται με τη συμπλήρωση ενός αιώνα από τη μικρασιατική καταστροφή. Η μικρασιατική εκστρατεία, η καταστροφή, αλλά και η υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών με το προσφυγικό ρεύμα που ακολούθησε είχαν σημαντικές επιπτώσεις και στον τομέα της βυζαντινής και μεταβυζαντινής αρχαιολογίας. Το φροντιστήριο θα εστιάσει σε διαφορετικές πτυχές του φαινομένου αυτού, όπως η τύχη των βυζαντινών

μνημείων στη Μικρά Ασία, η οργάνωση και δράση της αρχαιολογικής υπηρεσίας στην Ελληνική Διοίκηση της Μικράς Ασίας κατά την περίοδο 1919-1922, η μεταφορά κειμηλίων (κατά κύριο λόγο εκκλησιαστικών αντικειμένων της μεταβυζαντινής περιόδου) από τους πρόσφυγες της Μικράς Ασίας, του Πόντου και της Ανατολικής Θράκης και οι τύχες τους στο ελληνικό κράτος.

Πέρα από ζητήματα που αφορούν στα ίδια τα αντικείμενα (προέλευση, πρώτες ύλες, χρονολόγηση, τεχνικές, εργαστήρια, επιγραφές κ.τ.λ.), ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις επιλογές που έγιναν από τους πρόσφυγες και τους λόγους που τις υπαγόρευσαν, στη σημασία που αποδόθηκε από τους προσφυγικούς πληθυσμούς στα αντικείμενα αυτά και στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν κάποια εξ αυτών από το ελληνικό κράτος, το οποίο τα διαμοίρασε μεταξύ του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου, του Μουσείου Μπενάκη και του Μουσείου Λαϊκής Τέχνης.

Στο πλαίσιο αυτό, επιπλέον των ίδιων των κειμηλίων, θα αξιοποιηθούν σχετικές γραπτές αναφορές, αλλά και προφορικές μαρτυρίες των προσφύγων, ενώ, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέψουν, θα πραγματοποιηθούν επισκέψεις σε μουσεία και ναούς στα οποία φυλάσσονται τέτοιου είδους κειμήλια, αλλά και στο Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού. Οι φοιτητές θα κληθούν να επιλέξουν ένα σχετικό θέμα, το οποίο θα παρουσιάσουν προφορικά και θα αναπτύξουν σε γραπτή εργασία.

Οι μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος συνίστανται στη γνωριμία των φοιτητών/τριών με μια σχετικά άγνωστη, αλλά σημαντική πτυχή της μικρασιατικής καταστροφής και της ανταλλαγής πληθυσμών, στην εξοικείωσή τους με βυζαντινά και μεταβυζαντινά τέχνεργα και φορητές εικόνες που αποτελούσαν την (ιερή) περιουσία των ελληνορθόδοξων κοινοτήτων της Μικράς Ασίας, του Πόντου και Ανατολικής Θράκης, στον προβληματισμό σε σχέση με ζητήματα διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς και δη θρησκευτικού χαρακτήρα εν καιρώ πολέμου και προσφυγιάς και στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την προφορική παρουσίαση της εργασίας τους εν είδει διδασκαλίας.

Αθανάσιος ΣΕΜΟΓΛΟΥ, Διδ. υποστήριξη Φωτεινή ΣΙΔΕΡΑ

ΑΙΤ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης

Στο μάθημα αυτό θα εξετασθούν ζητήματα της Ρομανικής τέχνης στην Ευρώπη (γλυπτική, ζωγραφική και μικροτεχνία). Στα εισαγωγικά μαθήματα, θα επιχειρηθεί η παρουσίαση του ιστορικού πλαισίου, ορισμένων ενδεικτικών μνημείων καθώς και κάποιων βασικών εικονογραφικών θεμάτων.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση της/του φοιτήτριας/φοιτητή με τα χαρακτηριστικά της θεματικής του Ρομανικού διακόσμου. Οι φοιτητές θα κλη-

θούν να υποβάλουν γραπτή εργασία πάνω σε ένα θέμα, το οποίο και θα παρουσιάσουν εντός της τάξης.

Συνδιδασκαλία Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ, Γεώργιος ΣΥΡΙΔΗΣ, Ευαγγελία ΤΣΟΥΚΑΛΑ

ΑΠΡ 268 Βιοαρχαιολογία Αρχαίο Περιβάλλον

Το μάθημα αποτελεί μια προσέγγιση των καταλοίπων έμβιων οργανισμών που συνδέουν τις προϊστορικές κοινωνίες με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον τους και αποκαλύπτουν πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας κατά το παρελθόν.Τα βιοαρχαιολογικά αυτά κατάλοιπα κάποτε αποτέλεσαν ζωντανούς οργανισμούς οι οποίοι ενσωματώθηκαν κυρίως σε αρχαιολογικές αλλά και φυσικές αποθέσεις ως αποτέλεσμα της χρήσης ή διαχείρισης από τον άνθρωπο. Η εξέταση επιμέρους κατηγοριών «βιοαρχαιολογικών» καταλοίπων όπως είναι, για παράδειγμα, τα έντομα, τα μαλάκια, τα οστά των ζώων, η γύρη, τα φυτά κ.λπ., που ενσωματώθηκαν σε αρχαιολογικές αποθέσεις, απόκαλύπτει ποικίλες πτυχές της ζωής κατά το παρελθόν. Μέσα από το μάθημα γίνεται αντιληπτή η πολύτιμη συμβολή αυτών των κατά κανόνα παραγνωρισμένων αρχαιολογικών ευρημάτων στην αποκατάσταση των συνθηκών διαβίωσης και της καθημερινής ζωής των ανθρώπων που έζησαν κατά το παρελθόν.

Όπως προκύπτει μέσα από το μάθημα, τα βιοαρχαιολογικά κατάλοιπα είναι σε θέση να δώσουν πληροφορίες για την οικονομική και κοινωνική οργάνωση των κοινωνιών του παρελθόντος, αρκεί να χρησιμοποιούνται με τον ανάλογο προβληματισμό. Τα δεδομένα αυτά παράλληλα παρέχουν τη δυνατότητα διερεύνησης των πολιτισμικών αλλαγών και διαφοροποιήσεων στο χώρο και το χρόνο. Θέματα όπως η αρχή της γεωργίας, η παραγωγή της τροφής, η επεξεργασία και κατανάλωση της τροφής, οι χρήσεις της γης και των φυσικών πόρων, η κινητικότητα των προϊστορικών γεωργο-κτηνοτρόφων εξετάζονται μέσα από τα βιοαρχαιολογικά κατάλοιπα. Τα παραδείγματα που παρουσιάζονται αφορούν τον ελλαδικό κυρίως χώρο, αλλά γίνονται και αναφορές σε άλλα μέρη της Ευρώπης και της Ασίας.

Στο πλαίσιο του μαθήματος, παράλληλα με τη διδασκαλία στην αίθουσα, περιλαμβάνεται και το πρακτικό μέρος της βιοαρχαιολογίας, μέσα από ασκήσεις σε εργαστηριακούς χώρους του ΕΔΑΕ (Τομέας Αρχαιολογίας) και του Τμήματος Γεωλογίας. Η αξιολόγηση των φοιτητών στο μάθημα γίνεται με σύντομη γραπτή εργασία και προφορική ή γραπτή εξέταση.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα βιοαρχαιολογικά κατάλοιπα, τις δυνατότητες και τους περιορισμούς της μελέτης τους στη διερεύνηση γενικότερων αρχαιολογικών ερωτημάτων.

Επίσης, οι φοιτητές θα γνωρίσουν πρακτικά ζητήματα της μελέτης των βιο-αρχαιολογικών καταλοίπων, όπως συλλογή δειγμάτων στο πεδίο και μέθοδοι διαχωρισμού από τα αρχαιολογικά ιζήματα. Τέλος, θα εξοικειωθούν με τις βασικές αρχές προσδιορισμού των διαφόρων κατηγοριών βιοαρχαιολογικών καταλοίπων, τις τεχνικές που εφαρμόζονται και τον απαραίτητο κατά περίπτωση εξοπλισμό.

Διδάσκων/ουσα με σύμβαση

ΑΠΡ 259 Κοινότητες της Μέσης και Ύστερης Εποχής του Χαλκού (2η χιλιετία) στο Αιγαίο

Το μάθημα εξετάζει τη χωροταξία και την αρχιτεκτονική των οικισμών κατά τη 2η χιλιετία στο Αιγαίο μέσα από τις πληροφορίες των ερευνών επιφανείας και των ανασκαφών. Μετά από μια σύντομη συζήτηση κάποιων βασικών εννοιών όπως του νοικοκυριού και της κοινότητας και των μεθοδολογικών διαστάσεων του θέματος η εξέταση θα επικεντρωθεί στην ανάλυση των οικισμών από διάφορες φάσεις της εποχής του χαλκού σε διάφορες περιοχές του Αιγαίου με στόχο να παρουσιαστούν και να συγκριθούν οι κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές και συμβολικές όψεις της κατοίκησης. Τα παραδείγματα θα προσπαθήσουν να καλύψουν τις ποικίλες μορφές κατοίκησης από τις τούμπες της Μακεδονίας, μέχρι τις ακροπόλεις και τις ανακτορικές θέσεις της μυκηναϊκής περιόδου και τα μινωϊκά ανάκτορα της Κρήτης.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να έχουν αποκτήσει μία εικόνα των δεδομένων και να έχουν κατανοήσει τα κύρια θέματα των συζητήσεων που αφορούν στη χωροταξία και την αρχιτεκτονική των οικισμών κατά τη χιλιετία στο Αιγαίο μέσα από τις πληροφορίες των ερευνών επιφανείας και των ανασκαφών. Ειδικά ζητήματα που θα διερευνηθούν διεξοδικά ποικίλλουν και περιλαμβάνουν βασικές έννοιες του νοικοκυριού και της κοινότητας από τις μεσοελλαδικές κοινότητες της ηπειρ Ελλάδας, τα μινωϊκά ανάκτορα της Κρήτης μέχρι τις μυκηναϊκές ακροπόλεις και τις ανακτορικές θέσεις της ηπειρωτικής Ελλάδας.

ΑΠΡ 261 Θέματα Ιδεολογίας στη Μέση και Ύστερη Εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο

Στο παρόν μάθημα θα συζητηθούν ζητήματα που ασχολούνται με τα τελετουργικά δρώμενα και τους μηχανισμούς διαμόρφωσης της ιδεολογίας και των αντιλήψεων των προϊστορικών κοινοτήτων του Αιγαίου. Διαφορετικές πτυχές του υλικού πολιτισμού, της οργάνωσης του ιδιωτικού και του δημόσιου χώρου αλλά και του τοπίου φανερώνουν τη σημαντική σχέση των ανθρώπων με σύμβολα, αντικείμενα και ιδεολογίες που παραπέμπουν σταδιακά στην προσπάθεια διαμόρφωσης

λατρείας, ιδεών, συμβολικών συστημάτων, μύθων και κοσμολογικών αντιλήψεων. Συλλογική κατανάλωση φαγητού και ποτού, εορταστικές εκδηλώσεις, τελετουργικά δρώμενα, περιστατικά βιωματικών εμπειριών και συμμετοχής των αισθήσεων και του σώματος αλλά και εικονογραφικές αναπαραστάσεις τόπων και ανθρώπων (ειδώλια, σφραγιστικά δαχτυλίδια, τοιχογραφίες κλπ) συμβάλλουν σε μια ρευστή εικόνα συνεχών διαπραγματεύσεων ταυτοτήτων, ρόλων και ιδεών στις προϊστορικές κοινότητες του Αιγαίου.

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η αποτύπωση των κοινωνικών και τελετουργικών πρακτικών, ο χαρακτήρας και η ένταση τους, αλλά και ο βαθμός επίδρασής τους στη διαμόρφωση των κοινωνικής οργάνωσης και πολυπλοκότητας.

Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΑΚΛ 266 Πλαστική: Ελληνιστική ΡωμαΪκή Εποχή/ Πλαστική Ρωμαϊκών Χρόνων

Το μάθημα αυτό εξετάζει την πλαστική της Θεσσαλονίκης κατά την ύστερη ελληνιστική και αυτοκρατορική εποχή. Παρουσιάζονται αναλυτικά αντιπροσωπευτικά παραδείγματα από τον μεγάλο αριθμό των γλυπτών που έχουν βρεθεί στη Θεσσαλονίκη και τις γειτονικές περιοχές με σκοπό να κατανοηθούν οι κατηγορίες και τα είδη της ρωμαϊκής πλαστικής και να συζητηθούν ζητήματα της μελέτης των ρωμαϊκών γλυπτών (εικονογραφικοί τύποι, σχέση πρωτοτύπου-αντιγράφου, υλικό κατασκευής, εργαστηριακή προέλευση, χαρακτηριστικά τοπικών εργαστηρίων). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύνδεση των γλυπτών με τον τόπο εύρεσής τους, αφενός για να γίνει κατανοητή η χρήση τους, αφετέρου για να παρουσιαστούν οι βασικοί τοπογραφικοί τομείς της ρωμαϊκής Θεσσαλονίκης

Βασιλική ΒΛΑΧΟΥ

ΑΚΛ 276 Αρχαία Ελληνική Θρησκεία: Οι θρησκευτικές γιορτές των αρχαίων ελληνικών πόλεων

Οι γιορτές αποτελούσαν την κύρια έκφραση της θρησκευτικής ζωής και λατρευτικής πρακτικής των ελληνικών πόλεων, και ήταν κεντρικό μέρος της λατρείας των θεών. Το μάθημα προσεγγίζει τις θρησκευτικές γιορτές μέσα κυρίως από τα αρχαιολογικά ευρήματα και τα μνημεία σε μια περίοδο που εκτείνεται από τους Πρώιμους Ιστορικούς Χρόνους έως και την Κλασική περίοδο. Άλλα τεκμήρια, όπως κείμενα αρχαίων συγγραφέων και επιγραφές θα συμβάλουν στην προσέγγιση και κατανόηση των θρησκευτικών εορτών των ελληνικών πόλεων, των ολύμπιων και χθόνιων τελετών, και των εορτών με

τοπικό και πανελλήνιο χαρακτήρα. Μέσα από την ανάλυση επιλεγμένων θρησκευτικών εορτών, και με την ενσωμάτωση των νεότερων αρχαιολογικών δεδομένων από θέσεις στον ελλαδικό χώρο και τα νησιά, σκοπός του μαθήματος είναι να αναζητηθούν κοινά σημεία αλλά και διακριτές διαφορές που διέπουν τη θρησκευτική έκφραση των αρχαίων ελληνικών πόλεων.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία και τη βασική βιβλιογραφία γύρω από το θέμα, τόσο μέσα από τα έργα αναφοράς όσο και μέσα από νέες προσεγγίσεις και νέα ευρήματα.

Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ

ΑΒΥ 252 Μνημειακή τοπογραφία Θεσσαλονίκη

Πρόκειται για μάθημα επιλογής. Στόχος του είναι η γνωριμία των φοιτητριών και φοιτητών με τα μνημεία και την αρχαιολογική έρευνα για τη Θεσσαλονίκη της Βυζαντινής περιόδου (περ. 4ος-15ος αι.).

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα ενημερωθούν για τη βιβλιογραφία που αφορά την ιστορία και τον χώρο της πόλης. Το μάθημα θα πραγματοποιηθεί με επισκέψεις σε μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους, εντός και στην περιφέρεια της πόλης. Οι συμμετέχουσες και οι συμμετέχοντες θα προετοιμάζονται για τις επισκέψεις με την ανάγνωση σχετικών επιστημονικών άρθρων και δημοσιευμάτων, τα οποία θα σχολιάζονται επί τόπου. Η εξέταση στο τέλος του εξαμήνου θα γίνει με τη μορφή γραπτής δοκιμασίας.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα είναι σε θέση να παρουσιάσουν, να συζητήσουν, να εντοπίσουν τη βιβλιογραφία και να διατυπώσουν τα βασικά ερωτήματα, τα οποία σχετίζονται με τη μελέτη των μνημείων και των αρχαιολογικών χώρων της Βυζαντινής Θεσσαλονίκης. Η συνεχώς επαναπροσδιοριζόμενη ταυτότητα της πόλης και του χώρου της έχει προκαλέσει πλήθος μελετητών, οι οποίες και οι οποίοι ασχολήθηκαν με διάφορες πτυχές της Βυζαντινής ιστορίας της, στην προσπάθεια να την αφηγηθούν καλύτερα. Στόχος του μαθήματος είναι η συμμετοχή των φοιτητών και των φοιτητριών σε αυτό το διαρκή διάλογο.

Αθανάσιος ΣΕΜΟΓΛΟΥ

ΑΒΥ 269 Βυζαντινή μνημειακή ζωγραφική Σέμογλου

Το μάθημα θα επικεντρώσει στη μνημειακή ζωγραφική κορυφαίων υστεροβυζαντινών μνημείων του κέντρου και στα προβλήματα που θέτουν τα εικο-

νογραφικά τους προγράμματα. Θα μελετηθεί, επομένως, η ζωγραφική μνημείων της Θεσσαλονίκης, αλλά και του Πρωτάτου στις Καρυές του Αγίου Όρους, καθώς και του καθολικού της Μονής της Χώρας και της Παμμακαρίστου στην Κωνσταντινούπολη.

Οι φοιτητές καλούνται να αναγνωρίζουν τις εικονογραφικές καινοτομίες και να είναι σε θέση να αναγιγνώσκουν τα δυναμικά πεδία ερμηνειών τους.

Αναστασία ΠΛΙΩΤΑ

ΑΒΥ 351 Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία

Αφετηριακό υλικό του μαθήματος θα αποτελέσουν επιλεγμένα βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης και εκθέματα από τη μόνιμη έκθεση του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού της πόλης.

Στόχοι του μαθήματος είναι αφενός η εκ του σύνεγγυς επαφή των φοιτητών με αντιπροσωπευτικά, από χρονολογική και ειδολογική άποψη, μνημειακά και υλικά κατάλοιπα του παρελθόντος της Θεσσαλονίκης από τον 4ο έως τον 15ο αιώνα μ.Χ., κυρίως όμως η συστηματική εξοικείωσή τους με την ορθή χρήση της αντίστοιχης ορολογίας και τις βασικές αρχές επιστημονικής πραγμάτευσης –στον προφορικό και τον γραπτό λόγο– του αρχαιολογικού μνημείου και αντικειμένου. Παράλληλο μαθησιακό στόχο αποτελεί, επιπλέον, η κατανόηση από τους συμμετέχοντες της ανάγκης διαχείρισης και διαβάθμισης της μεταδιδόμενης αρχαιολογικής πληροφορίας ώστε αυτή να προσαρμόζεται στους εκάστοτε αποδέκτες της (μαθητές, ευρύ κοινό, ειδικούς).

Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις και ασκήσεις στην αίθουσα, καθώς και επισκέψεις στα επιλεγμένα μνημεία και στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου οι φοιτητές θα κληθούν να κάνουν μια σύντομη αλλά περιεκτική προφορική παρουσίαση των εκθεμάτων από τη μόνιμη έκθεση του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού που έχουν αναλάβει· στο πέρας των μαθημάτων θα πρέπει αφενός να παραδώσουν αντίστοιχη γραπτή εργασία μικρής έκτασης, βασικό κριτήριο για την αξιολόγηση της οποίας θα αποτελέσει ο βαθμός τήρησης των αρχών της επιστημονικής τεχνογραφίας, και αφετέρου να εξεταστούν γραπτώς σε θέματα αρχαιολογικής ορολογίας που αποτέλεσαν αντικείμενο πραγμάτευσης κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ, Μαρία ΝΤΙΝΟΥ, Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ, Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ, Μελίνα ΠΑΪΣΙΔΟΥ, Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΡΧ 251 Ανασκαφή – Σχέδιο

Το μάθημα οργανώνεται σε δύο κύκλους, έναν θεωρητικών μαθημάτων στην αίθουσα και έναν πρακτικής άσκησης στις πανεπιστημιακές ανασκαφές. Ο πρώτος κύκλος θεωρητικών μαθημάτων διαιρείται σε δύο ενότητες, εκ των οποίων η πρώτη διαρκεί 6 εβδομάδες και αποτελεί εισαγωγή στο αρχαιολογικό σχέδιο.

Στόχο έχει την εξοικείωση των φοιτητών με τις τεχνικές σχεδιαστικής τεκμηρίωσης των κινητών και ακίνητων ευρημάτων στην αρχαιολογική έρευνα, καθώς και τη χρήση μεθόδων και τεχνικών τοπογραφικής και αρχιτεκτονικής αποτύπωσης και σχεδιασμού στρωματογραφίας και αντικειμένων. Οι ασκήσεις που πραγματοποιούνται στο μάθημα παραδίδονται στο τέλος του εξαμήνου.

Διδάσκων/ουσα με σύμβαση

ΑΙΤ 255 Νεοκλασικισμός – Ρομαντισμός

Η Ευρώπη κατά τον 19ο αιώνα υφίσταται ραγδαίες αλλαγές στους τομείς της πολιτικής, της επιστήμης και της τεχνολογίας. Αρχικά η κληρονομιά του Διαφωτισμού επηρέασε ριζικά την πνευματική ζωή των λαών της Ευρώπης, ενώ τεράστια ήταν η επίδραση της Γαλλικής Επανάστασης στην κοινωνία αλλά και στις σχέσεις του Κράτους και της Εκκλησίας. Ταυτόχρονα με τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα, ο 19ος αιώνας χρωματίζεται από μεγάλες στιγμές της ανθρώπινης σκέψης στους τομείς της λογοτεχνίας, του πολιτισμού και της επιστήμης. Ενώ οι συνέπειες της βιομηχανικής επανάστασης επέδρασαν τόσο στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων, όσο και στην εικόνα των αστικών πόλεων. Σε αυτό το πλαίσιο εξετάζονται τα κινήματα του νεοκλασικισμού, που καλύπτει περίπου τη χρονική περίοδο 1784-1820 (ακμή 1810-20) και του ρομαντισμού, που καλύπτει περίπου τη χρονική περίοδο 1810-1850, ενώ τα έργα των Francisco de Goya y Lucientes (1746 -1828), Johan Heinrich Füssli (1741-1825), William Blake (1757-1827), Jacques Louis David (1748-1825), Jean-Louis-Théodore Gericault (1791 - 1824) και Eugène Delacroix (1798-1863) σηματοδοτούν τη νέα εποχή.Η διδασκαλία αφορά στη ζωγραφική, τη γλυπτική και την αρχιτεκτονική των δύο καλλιτεχνικών ρευμάτων, με αναφορές στην ευρωπαϊκή ιστορία, λογοτεχνία και επιστήμη.

Στόχος του μαθήματος είναι η επιστημονική εξοικείωση και γνώση του φοιτητή με τα καλλιτεχνικά κινήματα του νεοκλασικισμού και του ρομαντισμού,

ενταγμένα στο πολιτικό, ιστορικό, επιστημονικό και διανοητικό συγκείμενο του όψιμου 18ου και 19ου αιώνα. Επίσης, η απόκτηση γνώσης για την κρίσιμη περίοδο του ευρωπαϊκού πολιτισμού και η ανάπτυξη κριτικής διάθεσης συγκριτικά με τις αλληλοεπιδράσεις των εικαστικών τεχνών από χώρα σε χώρα.

Διδάσκων/ουσα με σύμβαση

ΑΙΤ 259 Η ελληνική τέχνη στον 19ο αιώνα

Στο πλαίσιο του μαθήματος παρουσιάζεται η εξέλιξη των εικαστικών μορφών της ελληνικής τέχνης του 19ου αιώνα που αναπτύσσονται στο συγκεκριμένο ιστορικό χρόνο και είναι επηρεασμένες βαθύτατα από τα ιστορικά και πολιτικά γεγονότα της περιόδου (Ελληνική Επανάσταση, Φιλελληνισμός). Συγκεκριμένα, εξετάζεται η ελληνική καλλιτεχνική παραγωγή του 19ου αιώνα, εποχή κατά την οποία η ελληνική τέχνη αρχίζει να δέχεται τις επιδράσεις της δυτικής τεχνοτροπίας και των τεχνικών, έως τις αρχές του 20ου αιώνα. Εξετάζεται επίσης το πέρασμα από τη μεταβυζαντινή τέχνη στη σύγχρονη και η καλλιτεχνική δραστηριότητα στην προπολεμική Ελλάδα. Οι Ξένοι καλλιτέχνες στην Ελλάδα. Η τέχνη στην οθωνική περίοδο. Η Σχολή του Μονάχου. Το Νέο στιλ και συμβολισμός. Το μάθημα περιλαμβάνει έργα και καλλιτέχνες ζωγραφικής, γλυπτικής και αρχιτεκτονικής, με αναφορές στους θεσμούς και τα πολιτισμικά γεγονότα της εποχής.

Στόχος του μαθήματος είναι επιστημονική εξοικείωση και γνώση του φοιτητή με την ελληνική τέχνη του 19ου αιώνα, μιας κρίσιμης ιστορικής περιόδου και των σχέσεων που εγκαινιάζονται με την ευρωπαϊκή τέχνη και τον τρόπο με τον οποίο αφομοιώθηκαν οι δυτικές επιρροές, με σημείο αναφοράς πρωτίστως τη Σχολή του Μονάχου αλλά και την επίδραση που άσκησαν πρωτοπόρα ρεύματα, προερχόμενα από μεγάλα καλλιτεχνικά κέντρα, όπως το Παρίσι.

4.
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (2022-2023)

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ, ΡΩΜΑΪΚΗΣ, ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛ ΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΡΩ 601/ ΙΡΩ 101 (π.π.)	Υ	**Εισαγωγή στην Ιστορία του Ρωμαϊκού Κράτους**	4	Μ. Καντηρέα
ΙΑΕ 601	ΥΕΙΔ	**Αρχαία Ελληνική Ιστορία Ι. Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή**	6	Ι. Ξυδόπουλος
ΙΑΕ 602	ΥΕΙΔ	**Αρχαία Ελληνική Ιστορία ΙΙ. Ελληνιστική και**	6	Μ. Καντηρέα
ΙΑΕ 603	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Αρχαίας Ιστορίας**	8	1. Ηλίας Σβέρκος
			8	2. Αικ. Μανδαλάκη
ΙΒΥ 601	ΥΕΙΔ	**Βυζαντινή Ιστορία Ι (324-1081)**	6	Γ. Λεβενιώτης
ΙΒΥ 603	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας**	8	1. Αλ.-Κ. Βασιλείου-Seibt
				2.Γ. Λεβενιώτης
				3. Ελ. Χατζηαντωνίου
				4.Κ. Τακιρτάκογλου (υπό διορισμό)
ΙΜΕ 101	ΥΕ	**Εισαγωγή στη Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης**	6	Ελ. Τούντα
ΙΡΩ 302	ΥΕ	**Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας**	6	Διδάσκων/ουσα με σύμβαση
ΙΒΥ 202	ΥΕ	**Θέματα Μέσης Βυζαντινής Περιόδου: Η περιοχή του Καυκάσου μεταξύ Βυζαντίου και Αράβων**	6	Κ. Τακιρτάκογλου (υπό διορισμό)
ΙΒΥ 305	ΥΕ	**Οικονομία και Εμπόριο Μέσης Βυζαντινής Περιόδου**	6	Ελ. Χατζηαντωνίου
ΙΒΥ 309	ΥΕ	**Στρατός και στρατιωτική οργάνωση του Βυζαντίου**	6	Α. Γκουτζιουκώστας

ΙΜΕ 201	ΥΕ	**Θεσμοί της Μεσαιωνικής Ευρώπης**	6	Ελ. Τούντα
ΙΣΛ 402	ΥΕ	**Ρωσική Ιστορία (882-1613)**	6	Αγγ. Δεληκάρη

ΤΟΜΕΑΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΝΕ 602	**ΥΕΙΔ**	**Νεοελληνική Ιστορία ΙΙ (19ος- 20ός αι.)**	6	Γ. Αντωνίου
ΙΝΕ 603	**ΥΕΙΔΦ**	**Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας**	8	Λ. Χασιώτης Σ. Δορδανάς Α. Πεγκλίδου
ΙΝΧ 601	**ΥΕΙΔ**	**Ιστορία Νεότερων Χρόνων Ι (15ος-18ος αι.)**	6	Β. Γούναρης
ΙΝΧ 602	**ΥΕΙΔ**	**Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων ΙΙ (19ος αι.)**	6	Ιακ. Μιχαηλίδης
ΙΝΧ 603	**ΥΕΙΔ**	**Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων ΙΙΙ (20ός αι.)**	8	Λ. Χασιώτης
ΙΣΕ 601	**ΥΕΙΔ**	**Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία 1924-1967**	6	Ελ. Μαντά
ΙΧΑ 602/ 101 (π.π.)	**ΥΕΙΔ**	**Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου Ι: Η ΝΑ Ευρώπη από την Οθωμανική Κατάκτηση έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο / Εισαγωγή στην Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου**	6	Σ. Δορδανάς
ΙΝΕ 301	**ΥΕ**	**Νεοελληνική Κοινωνία και Οικονομία. Οι Εβραίοι της Θεσσαλονίκης και της Ελλάδας στη Νεότερη Εποχή**	6	Γ. Αντωνίου
ΙΝΧ 402	**ΥΕ**	**Θέματα Νεότερης και Σύγχρονης Ευρωπαϊκής Ιστορίας: Ιστορία των ΗΠΑ**	6	Θ. Σφήκας
ΙΕΑ 301	**ΥΕ**	**Εισαγωγή στην Ιστορία του Μικρασιατικού Ελληνισμού: Ο Ελληνισμός της Ανατολής κατά τους Νεότερους Χρόνους**	6	Κ. Χατζηκυριακίδης
ΙΕΑ 302	**ΥΕ**	**Κοινωνική και Πολιτική Οργάνωση του Μικρασιατικού Ελληνισμού: Ο Πόντος από την κατάλυση της αυτοκρατορίας των Κομνηνών μέχριστις αρχές του 19ου αι.**	6	Κ. Χατζηκυριακίδης

ΛΑΚ 201	ΥΕ	**Θεωρία και Ιστορία της Λαογραφίας και της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας**	6	Γ. Αγγελόπουλος. Διδ. υποστήριξη Α. Τζιντζιόβα
ΛΑΚ 231	ΥΕ	**Οπτική Ανθρωπολογία και Εθνογραφικός Κινηματογράφος. Ντοκουμέντα και ντοκιμαντέρ στην Ανρθωπολογία:κινηματογράφος φωτογραφία, εθνογραφία**	6	Α. Πεγκλίδου
ΛΑΚ 412	ΥΕ	**Θέματα Κοινωνικής Οργάνωσης: Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις των Βαλκανίων**	6	Γ. Αγγελόπουλο

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΒΥ 601	ΥΕΙΔ	**Βυζαντινή Αρχιτεκτονική**	6	Ν. Πούλου
ΑΒΥ 606	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας**	9	1. Π. Ανδρούδης
				2.Μ. Παϊσίδου, Διδ. υποστήρξη Εμ. Γούναρη
				3. Π. Παπαδο-πούλου
				4. Αθ. Σέμογλου, Διδ. υποστήριξη Χ. Παπακυριακού
ΑΚΛ 601	ΥΕΙΔ	**Αρχιτεκτονική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής**	6	Π. Τσέλεκας
ΑΚΛ 602	ΥΕΙΔ	**ΠλαστικήτηςΑρχαϊκής και Κλασικής Εποχής**	6	Αθ. Κυριάκου - Ελ. Παπαγιάννη
ΑΚΛ 606	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας**	9	Π. Τσέλεκας, Διδ. υποστήριξη Ι. Βασιλειάδου
ΑΚΛ 606	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας**	9	Αθ. Κυριάκου
ΑΚΛ 606	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας**	9	Β. Βλάχου
ΑΠΡ 602	ΥΕΙΔ	**Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής στη Νεολιθική Περίοδο**	6	Σ. Μ. Βαλαμώτη
ΑΠΡ 603	ΥΕΙΔ	**Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού**	6	Σ. Τριανταφύλλου
ΑΠΡ 606	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας**	9	Σ.Μ. Βαλαμώτη, Διδ. υποστήριξη Ευαγ. Βούλγαρη
ΑΠΡ 606	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας**	9	Μ. Ντίνου Διδ. υποστήριξη Α. Αλματζή
ΑΒΥ 215	ΥΕ	**Καθημερινός Βίος των Βυζαντινών**	6	Π. Παπαδοπούλου
ΑΒΥ 303	ΥΕ	**Θέματα Ζωγραφικής: Τοιχογραφίες- ψηφιδωτά**	6	Αθ. Σέμογλου

ΑΒΥ 312	ΥΕ	**Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία**	6	Α. Πλιώτα
ΑΚΛ 212	ΥΕ	**Κεραμική εκτός Αττικής**	6	Β. Βλάχου
ΑΚΛ 308	ΥΕ	**Φροντιστήριο Μυθολογίας-Ερμηνευτικής**	6	Εμ. Γούναρη, Κ. Τσονάκα
ΑΠΡ 206	ΥΕ	**Οικονομία της εποχής του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα**	6	Διδάσκων με σύμβαση
ΑΠΡ 303	ΥΕ	**Φροντιστήριο. Τα αρχαιολογικά δεδομένα και η ερμηνεία τους. Μουσείο και Εκπαίδευση**	6	Κ. Κασβίκης, Διδ. υποστήριξη Ι. Αναγνώστου
ΑΠΡ 312	ΥΕ	**Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία**	6	Α. Αλματζή, Ι. Αναγνώστου

ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΙΤ 602	ΥΕΙΔ	**Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από το 1880 ως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο**	6	Ι. Ζάρρα
ΑΙΤ 606	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Ιστορίας της Τέχνης**	9	Ι. Ζάρρα, Διδ. υποστήριξη Φ. Σιδερά
ΑΙΤ 304	ΥΕ	**Διδακτική Φιλολογικών Μαθήματων μέσω της Ιστορίας της Τέχνης (Φροντιστήριο)**	6	Α. Κωτίδης

Τα προσφερόμενα από τα Τμήματα Φιλολογίας Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής μαθήματα θα ανακοινωθούν στην Ιστοσελίδα.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ, ΡΩΜΑΪΚΗΣ, ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ 603	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας**	8	1. Ι. Ξυδόπουλος
				2. Η. Σβέρκος
ΙΒΥ 602	ΥΕΙΔ	**Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ (1081-1453)**	6	Ελ. Χατζηαντωνίου
ΙΒΥ 603	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας**	8	1. Γ. Λεβενιώτης
				2. Γ. Λεβενιώτης
				3. Ελ. Χατζηαντωνίου
ΙΣΛ 601	ΥΕΙΔ	**Ιστορία των Σλαβικών Λαών**	6	Αγγ. Δεληκάρη
ΙΑΕ 301	ΥΕ	**Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Ελληνικής Αρχαιότητας**	6	Διδάσκων/ουσα με σύμβαση
ΙΡΩ 302	ΥΕ	**Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας**	6	Ι. Ξυδόπουλος/ Διδάσκων/ουσα με σύμβαση
ΙΒΥ 202	ΥΕ	**Θέματα Βυζαντινής Περιόδου: Οι λαοί του Καυκάσου μεταξύ Βυζαντίου και Αράβων**	6	Κ. Τακιρτάκογλου (υπό διορισμό)
ΙΒΥ 402	ΥΕ	**Πολιτικές, θρησκευτικές και κοινωνικές αντιθέσεις στο Βυζάντιο**	6	Διδάσκων/ουσα με σύμβαση

ΤΟΜΕΑΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΝΕ 601	ΥΕΙΔ	**Νεοελληνική Ιστορία Ι (15ος-18ος αι.)**	Δ. Παπασταματίου
ΙΝΕ 603	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας**	1. Β. Γούναρης
			2. Ιακ. Μιχαηλίδης
			3. Γ. Αντωνίου
ΙΧΑ 601	ΥΕΙΔ	**Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου ΙΙ: Η ΝΑ Ευρώπη στον 20ό αιώνα 1918-1989**	Σ. Δορδανάς
ΙΝΕ 203	ΥΕ	**Η Ελληνική Επανάσταση**	Δ. Παπασταματίου
ΙΝΕ 302	ΥΕ	**Ο Αλύτρωτος Ελληνισμός. Αρχεία και Συλλογές για τον Ελληνισμό της Ανατολής (Πόντος, Μ. Ασία) και της Τσαρικής Ρωσίας-πρώην ΕΣΣΔ**	Κ. Χατζηκυριακίδης
ΙΕΑ 401	ΥΕ	**Θέματα της Ιστορίας του Ελληνισμού της Ανατολής: Η περίοδος των μεταρρυθμίσεων και της ευρωπαϊκής οικονομικής διείσδυσης στον Πόντο (19ος -αρχές 20ου αι.)**	Κ. Χατζηκυριακίδης
ΙΤΛ 401	ΥΕ	**Κουλτούρα και καθημερινή ζωή στην Οθωμανική Αυτοκρατορία**	Φ. Κοτζαγεώργης
ΛΑΚ 322	ΥΕ	**Κοινωνική Οργάνωση: Συστήματα εξουσίας**	Γ. Αγγελόπουλος
ΛΑΚ 452	ΥΕ	**Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της οικονομίας** **Εκ παραδρομής εδώ· μάθημα ΝΠΠΣ (πβλ σ. 67).**	Γ. Αγγελόπουλος
ΛΑΚ 353	ΥΕ	**Φύλο, συγγένεια, σεξουαλικότητα** **Εκ παραδρομής εδώ· μάθημα ΝΠΠΣ (πβλ σ. 67).**	Α. Πεγκλίδου

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΒΥ 602	ΥΕΙΔ	**Βυζαντινή Ζωγραφική**	6	Μ. Παϊσίδου
ΑΒΥ 603	ΥΕΙΔ	**Βυζαντινή Γλυπτική- Μικροτεχνία**	6	Π. Ανδρούδης
ΑΒΥ 606	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας**	9	Ν. Πούλου Διδ. υποστήριξη: Χ. Παπακυριακού
				Μ Παϊσίδου Διδ. υποστήριξη Εμ. Γούναρη
ΑΚΛ 603	ΥΕΙΔ	**Κλασική Αρχαιολογία: Κεραμική**	6	Ε. Μανακίδου
ΑΚΛ 604	ΥΕΙΔ	**Τοπογραφία. Αττική, Ιερά Ολυμπίας και Δελφών, Δήλος**	6	Ι. Βασιλειάδου, Εμ. Γούναρη
ΑΚΛ 607	ΥΕΙΔ	**Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Εποχή**	6	Αθ. Κυριάκου
ΑΚΛ 606	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας**	9 9	Ε. Παπαγιάννη Διδ. υποστήριξη Κ. Βαστέλη
				Β. Βλάχου
ΑΠΡ 601	ΥΕΙΔ	**Θεωρία και Μέθοδος της Προϊστορικής Αρχαιολογίας**	6	Μ. Ντίνου
ΑΠΡ 606	ΥΕΙΔΦ	**Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας**	9	Σ. Τριανταφύλλου Διδ. υποστήριξη: Ευ.Βούλγαρη
				Μ. Ντίνου Διδ. υποστήριξη Ευ. Βούλγαρη
ΑΑΑ 313	ΥΕ	**Ανασκαφή- Σχέδιο**	6	Α. Τάντσης Ε. Μανακίδου, Μ. Ντίνου, Π. Παϊσίδου, Ε. Παπαγιάννη, Ν. Πούλου, Σ. Τριανταφύλλου
ΑΑΑ 314	ΥΕ	**Μουσειολογία- Μουσειογραφία**	6	Α. Τάντσης
ΑΒΥ 218	ΥΕ	**Μνημειακή Τοπογραφία Θεσσαλονίκης**	6	Α. Τάντσης
ΑΒΥ 312	ΥΕ	**Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία**	6	Χ. Παπακυριακού
ΑΚΛ 209	ΥΕ	**Πλαστική Ρωμαϊκών Χρόνων**	6	Ε. Παπαγιάννη

ΑΚΛ 216	ΥΕ	**Θρησκεία**	6	Β. Βλάχου
ΑΚΛ 307	ΥΕ	**Φροντιστήριο Μυθολογίας-Ερμηνευτικής**	6	Χρ. Καλλίνη, Κ. Τσονάκα
ΑΠΡ 203	ΥΕ	**Οργάνωση και χρήση του χώρου στην εποχή του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα**	6	Μέλος υπό διορισμό
ΑΠΡ 208	ΥΕ	**Οργάνωση και χρήση του χώρου στην εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο**	6	Μέλος υπό διορισμό
ΑΠΡ 308	ΥΕ	**Βιοαρχαιολογία. Αρχαίο Περιβάλλον**	6	Σ.Μ. Βαλαμώτη, Ε.Τσουκαλά, Γ Συρίδης
ΑΠΡ 312	ΥΕ	**Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία**	6	Α. Αλματζή, Ι. Αναγνώστου,

ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΙΤ 601	ΥΕΙΔ	**Η Τέχνη της πρώιμης Αναγέννησης**	6	Ι. Ζάρρα
ΑΙΤ 603	ΥΕΙΔ	**Ελληνική Τέχνη του 2ου αι.**	6	Αν. Κωτίδης
ΑΙΤ 205	ΥΕ	**Νεοκλασικισμός- Ρομαντισμός**	6	Διδάσκων/ουσα με σύμβαση
ΑΙΤ 210	ΥΕ	**Η Ελληνική Τέχνη στον 19ο Αιώνα**	6	Διδάσκων/ουσα με σύμβαση

Τα προσφερόμενα από τα Τμήματα Φιλολογίας Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής μαθήματα θα ανακοινωθούν στην Ιστοσελίδα.

5.
ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΑΛΑΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Γιώργος ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΑΚ 201 **Θεωρία και Ιστορία της λαογραφίας και της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Διδ. υποστήριξη Αρετή Τζιντζιόβα** [χειμερινό εξ.]

Ποιά είναι η σχέση της ανάπτυξης των ανθρωπιστικών επιστημών με το πολιτικό και κοινωνικό συγκείμενο εντός του οποίου αναπτύσσονται οι εν λόγω επιστήμες; Με ποιές διαδικασίες μεταβάλλονται τα επιστημολογικά παραδείγματα (οι «θεωρίες») των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών; Με ποιούς τρόπους αυτή η μεταβολή επηρεάζεται αλλά και επηρεάζει τον ακαδημαϊκό χώρο; Το μάθημα εστιάζει σε αυτά τα ερωτήματα χρησιμοποιώντας ως πεδίο την ανάπτυξη της λαογραφίας και της κοινωνικής ανθρωπολογίας στην Ελλάδα του 20ου αιώνα. Τα ίδια ερωτήματα θα μπορούσαν να τεθούν και για την ιστορία, την αρχαιολογία, τη γεωγραφία, τη φιλολογία.

Στόχος του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι νέοι επιστήμονες μια κριτική κατανόηση της επιστημολογίας των «εθνικών επιστημών» στην Ελλάδα και τη δυνατότητα να αναστοχάζονται επί της δυναμικής σχέσης κοινωνικο-πολιτικού γίγνεσθαι, ερευνητικών επιστημονικών προτεραιοτήτων και πολιτικών αναγκών.

Το μάθημα αναπτύσσεται χρονολογικά καλύπτοντας με διαλέξεις όλο τον 20ο αιώνα. Οι συναντήσεις του μαθήματος περιλαμβάνουν (α) ξενάγηση στο Λαογραφικό Μουσείο του ΑΠΘ, (β) ξενάγηση στο Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας–Θράκης, (γ) σεμιναριακή συνάντηση στο Σπουδαστήριο Λαογραφίας.

ΛΑΚ 412 **Θέματα κοινωνικής οργάνωσης: Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις του χώρου** [χειμερινό εξ.]

Κεντρικά σημεία εστίασης του μαθήματος είναι οι πρακτικές και οι εννοιολογήσεις των κοινωνικών υποκειμένων αναφορικά με τον χώρο. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα παρουσιαστούν οι βασικές ανθρωπολογικές προσεγγίσεις του χώρου όπως αυτές αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο συγκεκριμένων θεωρητικών ρευμάτων (λειτουργισμός, δομισμός, θεωρία της πρακτικής, θεωρία δομοποίησης, μεταδομισμός, φαινομενολογία). Μέσα από εθνογραφικά παραδείγματα θα εξετάσουμε τις συμβολικές, αφηγηματικές και ιδεολογικές διαστάσεις των αναπαραστάσεων και των χρήσεων του χώρου, τις πρακτικές που σχετίζονται με την πολιτική διεκδίκηση του από τα κοινωνικά

υποκείμενα, τη σχέση του με τη μνήμη και τις διαδικασίες συγκρότησης εθνικών και άλλων ταυτοτήτων. Θα εξετάσουμε, ακόμη, μετασχηματισμούς που έχουν υποστεί η ανθρώπινη αντίληψη και οι ανθρώπινες αισθήσεις αναφορικά με τον χώρο από τη διάχυση των ψηφιακών τεχνολογιών, εστιάζοντας σε έννοιες και τεχνολογίες όπως το τεχνοτοπίο, η χωροχρονική συμπύκνωση, το τέλος της γεωγραφίας, η πολυτοπικότητα, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι δυνητικές κοινότητες,οι τεχνολογίες αναγνώρισης θέσης του χρήστη κ.ά. Θα εξετάσουμε, τέλος, τη σχέση χώρου και ανθρωπολογικού πεδίου (field) με σημείο αναφοράς τη μεθοδολογία της επιτόπιας έρευνας με συμμετοχική παρατήρηση.

ΛΑΚ 322 Κοινωνική οργάνωση: Συστήματα Εξουσίας [εαρινό εξ.]

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση του φοιτητή με τα βασικά θεωρητικά και επιστημολογικά ζητήματα στο χώρο της πολιτικής ανθρωπολογίας καθώς και με την εθνογραφική πρακτική σε θέματα εξουσίας και πολιτικής. Βασικές επιδιώξεις του μαθήματος είναι: (α) η εμπέδωση της ανάλυσης του πολιτικού φαινομένου στην ανθρωπολογία, (β) η κατανόηση των διαφορών στην προσέγγιση του πολιτικού φαινομένου στην ανθρωπολογία και σε άλλες κοινωνικές επιστήμες, (γ) η επισκόπηση των εθνογραφικών μεθόδων έρευνας και ανάλυσης των σχέσεων εξουσίας. Οι θεματικές που θα συζητηθούν αφενός αναφέρονται σε κλασσικά θέματα της πολιτικής ανθρωπολογίας και αφετέρου επιχειρούν να συνομιλούν με την τρέχουσα κοινωνικο-πολιτική συγκυρία.

Συνδιδασκαλία Αθηνά ΑΛΜΑΤΖΗ, Ιωάννα ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

ΑΠΡ 312 Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία [εαρινό εξ.]

Το μάθημα οργανώνεται σε τέσσερις ενότητες. Η πρώτη αφορά τη γνωριμία με προϊστορικές συλλογές μουσείων. Η δεύτερη ενότητα αφορά τη γνωριμία με αρχαιολογικούς χώρους καθώς και με ανασκαφές προϊστορικών οικισμών που βρίσκονται σε εξέλιξη. Στην τρίτη ενότητα εξετάζονται ζητήματα παρουσίασης των αρχαιολογικών ευρημάτων στο ευρύ κοινό, και στην τέταρτη συζητούνται θέματα ερμηνείας των αρχαιολογικών δεδομένων με αναφορά στο ιστορικό πλαίσιο της αρχαιολογικής έρευνας. Το μάθημα προσφέρεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών και η εξέταση γίνεται με γραπτή εργασία και προφορική παρουσίασή της.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι με διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς την έκθεση πολιτισμικών κα-

ταλοίπων της προϊστορικής περιόδου, με διαφορετικές πρακτικές διαχείρισης προϊστορικών αρχαιολογικών δεδομένων, με ευρύτερα ζητήματα διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς. Επιπλέον, θα είναι σε θέση, διδάσκοντας στη Μέση Εκπαίδευση, να υποστηρίξουν την οργάνωση επισκέψεων σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους και την παρουσίαση αρχαιολογικών ζητημάτων.

Πασχάλης ΑΝΔΡΟΥΔΗΣ

ΑΒΥ 606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας Σελτζουκική και πρώιμη οθωμανική τέχνη (12ος-16ος αι.) [χειμερινό εξ.]

Στο μάθημα εξετάζονται ζητήματα της αρχιτεκτονικής και της τέχνης στο Σελτζουκικό σουλτανάτο του Ρουμ (τέλος 11ου–αρχές 13ου αιώνα), το οποίο αναπτύχθηκε στα κατεκτημένα από τους Τούρκους βυζαντινά εδάφη της Μικράς Ασίας μετά τη μάχη του Μαντζικέρτ (1071). Η τέχνη που άνθησε στα εδάφη του Ρουμ ήταν ιδιαίτερη, με ξεχωριστές στο είδος τους αρχιτεκτονικές δημιουργίες (παλάτια, καραβάν-σεράγια, μεντρεσέδες, τζαμιά, μαυσωλεία), οι οποίες έφεραν πλούσιο γλυπτό διάκοσμο. Η Σελτζουκική τέχνη συνδυάζει πολιτισμικές καταβολές από τις κοιτίδες των Τούρκων στην Άπω Ανατολή, Περσικές επιδράσεις, όπως και στοιχεία από τους κατακτημένους λαούς. Παράλληλα, εξετάζεται η θέση των Ελλήνων στο σουλτανάτο και η συμμετοχή τους στην καλλιτεχνική παραγωγή. Το δεύτερο σκέλος του μαθήματος περιλαμβάνει τη μελέτη της ουσιαστικής συνέχειας της Σελτζουκικής, δηλαδή της Οθωμανικής τέχνης, στην πρώτη περίοδό της (14ος-16ος αιώνας). Εξετάζονται μνημεία και έργα της τέχνης στις Οθωμανικές πρωτεύουσες Προύσα, Αδριανούπολη και Κωνσταντινούπολη, όπως και σημαντικά οθωμανικά μνημεία της εποχής στον ελλαδικό χώρο (ιδιαίτερα αυτά της Θράκης, της Μακεδονίας, με προεξάρχοντα αυτά της Θεσσαλονίκης, των Γιαννιτσών και των Σερρών).

Στόχος του φροντιστηρίου είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την αρχιτεκτονική και την τέχνη των παραπάνω περιόδων, καθώς και τη βιβλιογραφία τους, αλλά και με τους προβληματισμούς της αρχαιολογικής έρευνας και της ιστορίας της τέχνης. Επιπλέον, οι φοιτητές εξασκούνται στην τεχνική της βιβλιογραφικής έρευνας αλλά και της σύνθεσης και παρουσίασης μιας επιστημονικής εργασίας, προφορικά και γραπτά, καθώς επίσης και στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης μέσω του διαλόγου που διεξάγεται στο πλαίσιο του φροντιστηρίου.

ΑΒΥ 603 Βυζαντινή Γλυπτική – Μικροτεχνία [εαρινό εξ.]

Το μάθημα εστιάζει σε δύο διαφορετικές εκφάνσεις του βυζαντινού υλικού πολιτισμού, τη γλυπτική και τη μικροτεχνία. Στη γλυπτική θα εξεταστούν έργα της θρησκευτικής και της κοσμικής τέχνης όλων των χρονικών περιόδων.

Στη μικροτεχνία θα εξεταστούν έργα της θρησκευτικής και της κοσμικής τέχνης όλων των χρονικών περιόδων, από διαφορετικά υλικά. Αρχικά θα παρουσιαστούν έργα της μικρογλυπτικής, σε ελεφαντοστό, οστό, στεατίτη και ημιπολύτιμους λίθους. Ακολουθούν τα έργα της τορευτικής (μεταλλοτεχνίας) από χρυσό, άργυρο και έργα της χυμευτικής (σμάλτα).

Εξετάζονται τα υλικά, οι τεχνικές και τα κέντρα παραγωγής και η σημασία τους για τη βυζαντινή κοινωνία. Τέλος θα παρουσιαστούν συνοπτικά και έργα της ξυλογλυπτικής, όπως και υφάσματα.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το πλούσιο υλικό που θα εξεταστεί, όπως και οι διαφορετικές προσεγγίσεις που θα γίνουν για τη μελέτη και χρονολόγηση των έργων και ο συνδυασμός με τη μελέτη των πηγών, των επιγραφών στα έργα και των αρχαιολογικών δεδομένων.

Γεώργιος ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΙΝΕ 602 Νεοελληνική Ιστορία ΙΙ (19ος- 20ος αι.) [χειμερινό εξ.]

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και ιδεολογικές παραμέτρους της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Οι θεματικές ενότητες αναφέρονται στους θεσμούς του ελληνικού κράτους (βασιλεία, πολίτευμα, στρατός), την εδαφική ολοκλήρωση, τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, καθώς και σε περαιτέρω ανάλυση σημαντικών φαινομένων ή γεγονότων, όπως η μετανάστευση, το εργατικό κίνημα, το αγροτικό ζήτημα κ.λπ.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη Νεότερη Ιστορία του ελληνικού κράτους, να μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν τους σημαντικότερους παράγοντες διαμόρφωσης της νεοελληνικής ιστορίας, να μπορούν να συσχετίσουν τη νεοελληνική ιστορία με την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια κατά την ίδια περίοδο, να μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που απαιτούν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

ΙΝΕ 603 Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας [εαρινό εξ.]

Το μάθημα καταρχήν παρουσιάζει την εξέλιξη της επιστήμης της ιστορίας, τις ιστοριογραφικές σχολές και τάσεις από τον 19ο αιώνα μέχρι τις μέρες

μας, των ιστοριογραφικών σχολών και των τάσεων κατά τους δύο τελευταίους αιώνες. Επιπλέον, εξετάζονται τα είδη των ιστορικών πηγών και οι τρόποι προσέγγισης και αξιοποίησής τους. Οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν και να σχολιάσουν πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, όπως επίσης και αποσπάσματα ή αυτούσια ιστορικά έργα. Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με βάση την κριτική παρουσίαση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών και την προφορική εξέταση.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας, την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας στην Εκπαίδευση, να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα και για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

ΙΝΕ 301 Νεοελληνική Κοινωνία και Οικονομία. Οι Εβραίοι της Θεσσαλονίκης και της Ελλάδας στη Νεότερη εποχή [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα εστιάζει στη νεότερη ιστορία του σεφαραδίτικου και ρωμανιώτικου Εβραϊσμού από την περίοδο της έξωσης από την ιβηρική χερσόνησο μέχρι το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η ύλη καλύπτει θέματα κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ιστορίας των εβραϊκών κοινοτήτων, εστιάζει στη σημασία των σχέσεων μεταξύ χριστιανών, Οθωμανών και Εβραίων και συγκρίνει την ισραηλιτική κοινότητα της Θεσσαλονίκης με άλλες ελλαδικές κοινότητες.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα εξοικειωθούν με τη νεότερη ιστορία των εβραϊκών κοινοτήτων του ελλαδικού χώρου και της Ανατολικής Μεσογείου, θα μπορούν να αποτιμήσουν διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις και ερμηνείες για την ιστορική εξέλιξη και συγκρότηση των εβραϊκών κοινοτήτων σε σχέση με τις υπόλοιπες κοινότητες, θα αναπτύξουν περαιτέρω τις κριτικές και συνθετικές τους ικανότητες στην παραγωγή γραπτού λόγου με τη χρήση πηγών και βιβλιογραφίας, θα βελτιώσουν τη δυνατότητά τους να αποτιμούν και να αξιολογούν ιστορικά ερωτήματα επιχειρηματολογώντας κατάλληλα, θα εξοικειωθούν με διεπιστημονικές προσεγγίσεις της θεματικής ενότητας.

Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ

ΑΠΡ 602 Οι Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα αυτό περιλαμβάνει μια γενική αλλά ολοκληρωμένη παρουσίαση της

προϊστορικής εξέλιξης του χώρου της νοτιοανατολικής Ευρώπης (Βαλκάνια και Ελλάδα) μέχρι και το τέλος της Νεολιθικής (4η χιλιετία π.Χ.). Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των πολιτισμικών διαδικασιών που οδήγησαν από το τροφοσυλλεκτικό στάδιο στην παραγωγή της τροφής και στην εμφάνιση μόνιμων οικισμών. Εξετάζεται ο υλικός πολιτισμός στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή κατά τις ακόλουθες περιόδους: Παλαιολιθική, Μεσολιθική και Νεολιθική. Γίνεται μια ενδεικτική αναφορά σε γεωγραφικούς χώρους, πολιτισμικούς κύκλους, αλλά και σε σημαντικές αρχαιολογικές θέσεις και ανασκαφές. Σημαντικό μέρος καταλαμβάνει η παρουσίαση του ελλαδικού χώρου και των ερευνητικών προβλημάτων που τον χαρακτηρίζουν.

Στόχος των μαθημάτων είναι η σύνθεση των αρχαιολογικών δεδομένων από τον ευρύτερο χώρο της Βαλκανικής και του Αιγαίου και η περιγραφή των θεωρητικών και μεθοδολογικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η αρχαιολογική έρευνα στην προσπάθεια αυτή.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι με την χρονο-πολιτισμική ακολουθία στη νοτιοανατολική Ευρώπη από την Παλαιολιθική ως και τη Νεολιθική περίοδο, με τα ιδιαίτερα πολιτισμικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της κάθε περιόδου, με ερευνητικά θέματα και προβλήματα που σχετίζονται με τις διαδικασίες μετάβασης από το τροφοσυλλεκτικό στάδιο στην παραγωγή τροφής και στην εμφάνιση μόνιμων οικισμών και με σημαντικές παλαιολιθικές, μεσολιθικές και νεολιθικές θέσεις του ελλαδικού χώρου

ΑΠΡ 606 Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας. Από τη γη στην κουζίνα και πίσω: η αρχαιολογία της διατροφής στην προϊστορική Ελλάδα. Διδ. υποστήριξη Ευαγ. ΒΟΥΛΓΑΡΗ

Το φροντιστήριο επικεντρώνεται σε θέματα κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης κατά τη Νεολιθική και την Εποχή του Χαλκού (7η-2η χιλιετία π.Χ.) στην Ελλάδα μέσα από την εξέταση της παραγωγής, της προετοιμασίας και της κατανάλωσης της τροφής από τις αγροτικές κοινωνίες που κατοίκησαν στην ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα κατά την περίοδο αυτή. Εξετάζεται η σχέση των ανθρώπινων κοινωνιών με το φυσικό τους περιβάλλον στο πλαίσιο της εξασφάλισης της τροφής μέσω της καλλιέργειας της γης, της κτηνοτροφίας και της χρήσης άγριων διατροφικών πόρων μέσα από τη συλλογή και το κυνήγι. Η διαμόρφωση των αγρών και βοσκοτόπων, οι εξειδικευμένες γνώσεις του τοπίου ως προς την εξασφάλιση θηραμάτων, καρπών και λοιπών φυτικών διατροφικών συστατικών από την αυτοφυή βλάστηση ερευνώνται μέσα από τα αρχαιολογικά κατάλοιπα της τροφής. Εξετάζεται το ευρύ φάσμα των μεθοδολογικών εργαλείων για την έρευνα της προϊστορικής διατροφής στην Ελλάδα συνδυάζοντας εργαλεία της αρχαιολογικής επιστήμης/αρχαιομετρίας (Archaeo-

logical Science/Archaeometry) και σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις του ζητήματος.

Οι θεματικές που θα εξεταστούν αφορούν τα εξής επιμέρους ζητήματα: (α) τη διαχείριση της γης και των φυσικών πόρων, (β) τα συστατικά της διατροφής στο προϊστορικό Αιγαίο, (γ) την επεξεργασία των πρώτων υλών και το μαγείρεμα, (δ) το μαγειρικό εξοπλισμό (εργαλεία άλεσης, σκεύη, κατασκευές), (ε) μαγειρικές τεχνικές, (ζ) το καθημερινό και το ειδικό: το πλαίσιο της κατανάλωσης και απόρριψης των τροφίμων, (η) κοινωνικά δίκτυα και ταυτότητες στην προϊστορική Ελλάδα μέσα από τις μαγειρικές πρακτικές. Οι παραπάνω θεματικές εξετάζονται μέσα από ειδικές περιπτώσεις-μελέτες στις οποίες έχουν εφαρμοστεί διεπιστημονικές προσεγγίσεις.

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα πρέπει να εξοικειωθούν με τα μεθοδολογικά εργαλεία της έρευνας της προϊστορικής διατροφής. Στο πλαίσιο αυτό θα πραγματοποιηθούν εργαστηριακά μαθήματα στο ΕΔΑΕ του Τομέα Αρχαιολογίας.

Αναμένεται να αναπτύξουν δεξιότητες ώστε να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν κριτικά και να συζητήσουν στην αίθουσα ειδικά άρθρα και δημοσιεύσεις, ελληνικές και ξενόγλωσσες που θα τους ανατεθούν για μελέτη στο πλαίσιο του μαθήματος. Επίσης θα πρέπει παραδώσουν γραπτά και να παρουσιάσουν προφορικά μια εργασία 4000 λέξεων και να συμμετέχουν στη συζήτηση κατά την παρουσίαση των υπολοίπων εργασιών. Το μάθημα ολοκληρώνεται με μία βιωματική προσέγγιση των προϊστορικών γευμάτων με βάση τα φυτικά συστατικά της διατροφής.

ΑΠΡ 308 **Βιοαρχαιολογία. Αρχαίο Περιβάλλον. Συνδιδασκαλία με Ευαγ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ και Γ. ΣΥΡΙΔΗ** [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποτελεί μια προσέγγιση των καταλοίπων έμβιων οργανισμών που συνδέουν τις προϊστορικές κοινωνίες με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον τους και αποκαλύπτουν πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας κατά το παρελθόν.Τα βιοαρχαιολογικά αυτά κατάλοιπα κάποτε αποτέλεσαν ζωντανούς οργανισμούς οι οποίοι ενσωματώθηκαν κυρίως σε αρχαιολογικές αλλά και φυσικές αποθέσεις ως αποτέλεσμα της χρήσης ή διαχείρισης από τον άνθρωπο. Η εξέταση επιμέρους κατηγοριών «βιοαρχαιολογικών» καταλοίπων όπως είναι, για παράδειγμα, τα έντομα, τα μαλάκια, τα οστά των ζώων, η γύρη, τα φυτά κ.λπ., που ενσωματώθηκαν σε αρχαιολογικές αποθέσεις, αποκαλύπτει ποικίλες πτυχές της ζωής κατά το παρελθόν. Μέσα από το μάθημα γίνεται αντιληπτή η πολύτιμη συμβολή αυτών των κατά κανόνα παραγνωρισμένων αρχαιολογικών ευρημάτων στην αποκατάσταση των συνθηκών διαβίωσης και της καθημερινής ζωής των ανθρώπων που έζησαν κατά το παρελθόν.

Όπως προκύπτει μέσα από το μάθημα, τα βιοαρχαιολογικά κατάλοιπα είναι σε θέση να δώσουν πληροφορίες για την οικονομική και κοινωνική οργάνωση των κοινωνιών του παρελθόντος, αρκεί να χρησιμοποιούνται με τον ανάλογο προβληματισμό. Τα δεδομένα αυτά παράλληλα παρέχουν τη δυνατότητα διερεύνησης των πολιτισμικών αλλαγών και διαφοροποιήσεων στο χώρο και το χρόνο. Θέματα όπως η αρχή της γεωργίας, η παραγωγή της τροφής, η επεξεργασία και κατανάλωση της τροφής, οι χρήσεις της γης και των φυσικών πόρων, η κινητικότητα των προϊστορικών γεωργοκτηνοτρόφων εξετάζονται μέσα από τα βιοαρχαιολογικά κατάλοιπα. Τα παραδείγματα που παρουσιάζονται αφορούν τον ελλαδικό κυρίως χώρο, αλλά γίνονται και αναφορές σε άλλα μέρη της Ευρώπης και της Ασίας. Στο πλαίσιο του μαθήματος, παράλληλα με τη διδασκαλία στην αίθουσα, περιλαμβάνεται και το πρακτικό μέρος της βιοαρχαιολογίας, μέσα από ασκήσεις σε εργαστηριακούς χώρους του ΕΔΑΕ (Τομέας Αρχαιολογίας) και του Τμήματος Γεωλογίας. Η αξιολόγηση των φοιτητών στο μάθημα γίνεται με σύντομη γραπτή εργασία και προφορική ή γραπτή εξέταση.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα βιο-- αρχαιολογικά κατάλοιπα, τις δυνατότητες και τους περιορισμούς της μελέτης τους στη διερεύνηση γενικότερων αρχαιολογικών ερωτημάτων. Επίσης, οι φοιτητές θα γνωρίσουν πρακτικά ζητήματα της μελέτης των βιοαρχαιολογικών καταλοίπων, όπως συλλογή δειγμάτων στο πεδίο και μέθοδοι διαχωρισμού από τα αρχαιολογικά ιζήματα. Τέλος, θα εξοικειωθούν με τις βασικές αρχές προσδιορισμού των διαφόρων κατηγοριών βιοαρχαιο- λογικών καταλοίπων, τις τεχνικές που εφαρμόζονται και τον απαραίτητο κατά περίπτωση εξοπλισμό.

Συνδιδασκαλία Ιωάννα ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ, Εμμανουέλα ΓΟΥΝΑΡΗ

ΑΚΛ 604 Τοπογραφία. Αττική, Ιερά Ολυμπίας και Δελφών, Δήλος [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητριών/τών με τα μεγάλα πανελλήνια ιερά της αρχαίας Ολυμπίας, των Δελφών και της Δήλου. Στο πλαίσιό του εξετάζεται, επιπλέον, η Ακρόπολη των Αθηνών και οι κλιτύες της, αλλά και τα σημαντικότερα ιερά της αρχαίας Αθήνας και της Αττικής, όπως τα ιερά του Σουνίου, της Βραυρώνας κ.ά. Έμφαση δίνεται στη γένεση και εξέλιξη της Αθηναϊκής Αγοράς και του Κεραμεικού καθώς και στην αστική οργάνωση της αρχαίας Αθήνας. Οι παραπάνω χώροι προσεγγίζονται από την οπτική της τοπογραφικής τους διαμόρφωσης και εξέλιξής τους από τους γεωμετρικούς έως τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους και μελετώνται με συνδυαστική χρήση των φιλολογικών πηγών, των επιγραφικών μαρτυριών και των αρχαιολογικών δεδομένων. Οι θεματικές που διερευνώνται αφορούν κυρίως τη γεωγραφία, τη γένεση και την οργάνωση των ιερών, ζητήματα θρησκείας και

λατρευτικών πρακτικών, τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα, τον πολεοδομικό σχεδιασμό των οικισμών, το οδικό δίκτυο, τις οχυρωματικές εγκαταστάσεις τα οποία εντάσσονται στο εκάστοτε πολιτικοοικονομικό, κοινωνικό και ιστορικό τους πλαίσιο. Το μάθημα περιλαμβάνει εκπαιδευτικές εκδρομές στις αρχαιολογικές θέσεις που εξετάζονται.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν εξοικειωθεί με αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία της αρχαίας Ελλάδας με ιδιαίτερο επιστημονικό αλλά και διεθνές πολιτισμικό ενδιαφέρον, θα αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για την ανάπτυξη και εξέλιξη σημαντικών οικιστικών και θρησκευτικών κέντρων της ελληνικής αρχαιότητας, θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν και να αξιολογήσουν τη σχετική βιβλιογραφία, και, τέλος, θα είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους συνολικά για την επιστημονική προσέγγιση, κατανόηση και ερμηνεία των αρχαιολογικών καταλοίπων.

Αλεξάνδρα-Κυριακή ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ-SEIBT

ΙΒΥ 603 **Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας Το Βυζάντιο τον δέκατο (10ο) αιώνα** [χειμερινό εξ.]

Στο μάθημα θα εξεταστούν η πολιτική ιστορία, οι διεθνείς σχέσεις, οι κοινωνικές και διοικητικές δομές, η διάρθρωση της αριστοκρατίας, η εθνική σύνθεση του πληθυσμού, η εκπαίδευση καθώς και οι νέοι θεσμοί που εισήχθησαν την συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις μεταβολές και εξελίξεις που διαδραματίστηκαν σε πολιτικό, κοινωνικό και διοικητικό τομέα γενικότερα. Για τον συγκεκριμένο σκοπό θα χρησιμοποιηθούν πέρα από τις διάφορα είδη γραπτών πηγών και οι βυζαντινές σφραγίδες. Οι φοιτητές θα: (α) εξοικειωθούν με τα διάφορα είδη των πηγών και θα ασκηθούν στην έμπρακτη μελέτη και ανάλυσή τους, (β) μάθουν να αναζητούν σχετικά επιστημονικά συγγράμματα, (γ) κατανοήσουν και εμπεδώσουν συγκεκριμένο αριθμό εξειδικευμένων συγγραμμάτων (ελληνόγλωσσων και ξενόγλωσσων), (γ) ασκήσουν κριτική σκέψη επί του περιεχομένου των πηγών και της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας, (δ) μάθουν να διαμορφώνουν σχέδιο σεμιναριακής εργασίας και (ε) να συνθέτουν και να παρουσιάζουν σεμιναριακές εργασίες.

Βασιλική ΒΛΑΧΟΥ

ΑΚΛ 606 Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας. Ταφική αρχαιολογία και τέχνη (10ος-6ος αι. π.Χ.) [χειμερινό εξ.]

Σκοπός του φροντιστηριακού αυτού μαθήματος είναι η συγκριτική μελέτη της ποικιλομορφίας των ταφικών πρακτικών, του υλικού πολιτισμού που σχετίζεται με αυτές (ταφικά δώρα, σήματα τάφων, ταφικά μνημεία) και των διαθέσιμων πηγών για το θέμα, από την πρώιμη εποχή του σιδήρου έως και το τέλος της αρχαϊκής περιόδου. Μέσα από ερμηνευτικές προσεγγίσεις που αναπτύχθηκαν ήδη από τα μέσα του 20ου αιώνα, η κοινωνική θέση, ο πλούτος και η ιδιοκτησία γης, οι διαφορές ηλικίας και φύλου έχουν αναδειχτεί ως καθοριστικοί δείκτες για τη διαμόρφωση της συμπεριφοράς των ζωντανών προς τους νεκρούς, όπως αυτή αποτυπώνεται στο αρχαιολογικό συγκείμενο. Αυτή η ποικιλομορφία των ταφικών πρακτικών και του υλικού πολιτισμού θα αναδειχτεί μέσα από τις εργασίες που θα εκπονήσουν οι φοιτητές. Οι εργασίες θα αφορούν διαφορετικές περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας του Αιγαίου και της Κρήτης, καθώς και διαφορετικές περιπτώσεις ταφών από παιδικές ταφές και νεκροταφεία παιδιών, σε ταφές με όπλα και αριστοκρατικές ταφές, όπως επίσης και περιπτώσεις ηρωολατρείας και απόδοσης εξαιρετικών τιμών σε επιφανείς νεκρούς. Τα ανθρωπολογικά δεδομένα θα αξιοποιηθούν για τις περιπτώσεις που αυτά είναι διαθέσιμα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να ανακαλούν βασικούς τύπους τάφων και ταφών, καθώς και σημαντικών νεκροταφείων, και να συζητούν τη χρήση του υλικού πολιτισμού ως μέσο προσφοράς και μνήμης των νεκρών. Επιπλέον, με την εκπόνηση μιας γραπτής εργασίας, οι φοιτητές εξοικειώνονται με τη σύνθεση και την παρουσίαση των αρχαιολογικών δεδομένων.

ΑΚΛ 606 Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας. ΑΚΛ 606: Το Αιγαίο κατά τους Πρώιμους Ιστορικούς χρόνους [εαρινό εξ.]

Το μάθημα εξετάζει την περίοδο που ακολούθησε την κατάρρευση του μυκηναϊκού ανακτορικού συστήματος και της οικονομίας μέχρι και την εμφάνιση της πόλεως, του κέντρου της πολιτικής, οικονομικής ζωής και θρησκευτικής έκφρασης των αρχαϊκών και κλασικών χρόνων. Οι δημογραφικές αλλαγές και η κινητικότητα, η εισαγωγή της μεταλλουργίας του σιδήρου και οι επακόλουθες αλλαγές στην οικονομία, το εμπόριο και τον πόλεμο σκιαγραφούν τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της περιόδου στην αυγή της πρώτης χιλιετίας π.Χ. (1100-600 π.Χ.). Το μάθημα θα αναλύσει την εμφάνιση του αλφαβήτου, τις συνδέσεις μεταξύ της Ανατολικής Μεσογείου, της Κύπρου και του Αιγαίου, τις πρώτες γραπτές πηγές, ιδίως τα ομηρικά έπη και

τα έργα του Ησιόδου, τις πρώτες ελληνικές εγκαταστάσεις στη Δυτική Μεσόγειο, την ανάπτυξη των ιερών και των χαρακτηριστικών της αρχαίας ελληνικής τέχνης. Οι φοιτητές θα εκπονήσουν εργασίες σε σχέση με τα παραπάνω θέματα, αναλαμβάνοντας την εξέταση και παρουσίαση είτε συγκεκριμένων γεωγραφικών περιοχών είτε συγκεκριμένων φαινομένων που σχετίζονται με την περίοδο αυτή. Ο κύριος στόχος του μαθήματος είναι να προσφέρει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των πιο πρόσφατων ερμηνευτικών προσεγγίσεων και των αρχαιολογικών ευρημάτων που έχουν αλλάξει την αντίληψή μας για την περίοδο που ονομαζόταν στην παλαιότερη βιβλιογραφία «Σκοτεινοί Αιώνες» (“Dark Ages”). Εκτός από τα έργα αναφοράς για τη μελέτη αυτής της συναρπαστικής και μεταβαλλόμενης περιόδου, τα πιο πρόσφατα άρθρα και επιλεγμένα κεφάλαια από συλλογικά βιβλία θα αποτελέσουν τον κύριο πυρήνα της βιβλιογραφίας αυτού του μαθήματος.

Με την ολοκλήρωση του φροντιστηριακού αυτού μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν εξοικειωθεί με τα φαινόμενα που χαρακτηρίζουν τη μετάβαση από τις κοινωνίες της Ύστερης Εποχής του Χαλκού σε αυτές τις Πρώιμης Εποχής του Σιδήρου και θα μπορούν να διακρίνουν τα βασικά τους χαρακτηριστικά. Θα μπορούν να ανακαλούν συγκεκριμένες γεωγραφικές θέσεις που έπαιξαν καταλυτικό ρόλο στη διάρκεια της περιόδου αυτής και να αναγνωρίζουν τον υλικό πολιτισμό που σχετίζεται με αυτές. Επιπλέον, με την εκπόνηση μιας γραπτής εργασίας, οι φοιτητές εξοικειώνονται με τα εργαλεία της αρχαιολογικής έρευνας, της σύνθεσης και της παρουσίασης των δεδομένων.

ΑΚΛ 212 **Κεραμική εκτός Αττικής (11ος- 6ος αι. π.Χ.)** [χειμερινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος αυτού είναι η κεραμική παραγωγή σε περιοχές εκτός των Αθηνών και της Αττικής. Θα εξεταστούν τα σχήματα και η διακόσμηση των αγγείων, η λειτουργία και τη χρήση τους, αλλά και θέματα που αφορούν τη διακίνησή τους σε περιοχές σε μικρή ή και μεγαλύτερη απόσταση από τα κέντρα παραγωγής. Παράλληλα, η προσέγγιση της κεραμικής παραγωγής, των κεραμικών εργαστηρίων και των τεχνιτών, θα πραγματοποιηθεί μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα ερευνημένων εγκαταστάσεων κεραμέων στην ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα (Κρήτη, Κυκλάδες, Λακωνία, Ανατολική Ελλάδα, Εύβοια μεταξύ άλλων). Ήδη από τον 11ο αιώνα π.Χ., τοπικά κεραμικά εργαστήρια διακρίνονται για την πρωτοτυπία της γραπτής διακοσμημένης κεραμικής, ενώ μέχρι και το τέλος του 6ου αιώνα π.Χ. τα κεραμικά εργαστήρια εκτός Αττικής αναπτύσσουν τοπικούς ρυθμούς κεραμικής που παρουσιάζουν ευρεία διάδοση στη Μεσόγειο.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι με ζητήματα ταύτισης, χρήσης, χρονολόγησης και διακίνησης της κεραμικής, ενώ θα έχουν αποκτήσει μια τεκμηριωμένη γνώση για την κεραμική

παραγωγή των σημαντικότερων εργαστηρίων εκτός Αττικής από την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου μέχρι και το τέλος της Αρχαϊκής περιόδου.

ΑΚΛ 216 Θρησκεία Οι θρησκευτικές γιορτές των αρχαίων ελληνικών πόλεων [εαρινό εξ.]

Οι γιορτές αποτελούσαν την κύρια έκφραση της θρησκευτικής ζωής και λατρευτικής πρακτικής των ελληνικών πόλεων, και ήταν κεντρικό μέρος της λατρείας των θεών. Το μάθημα προσεγγίζει τις θρησκευτικές γιορτές μέσα κυρίως από τα αρχαιολογικά ευρήματα και τα μνημεία σε μια περίοδο που εκτείνεται από τους Πρώιμους Ιστορικούς Χρόνους έως και την Κλασική περίοδο. Άλλα τεκμήρια, όπως κείμενα αρχαίων συγγραφέων και επιγραφές θα συμβάλουν στην προσέγγιση και κατανόηση των θρησκευτικών εορτών των ελληνικών πόλεων, των ολύμπιων και χθόνιων τελετών, και των εορτών με τοπικό και πανελλήνιο χαρακτήρα. Μέσα από την ανάλυση επιλεγμένων θρησκευτικών εορτών, και με την ενσωμάτωση των νεότερων αρχαιολογικών δεδομένων από θέσεις στον ελλαδικό χώρο και τα νησιά, σκοπός του μαθήματος είναι να αναζητηθούν κοινά σημεία αλλά και διακριτές διαφορές που διέπουν τη θρησκευτική έκφραση των αρχαίων ελληνικών πόλεων.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία και τη βασική βιβλιογραφία γύρω από το θέμα, τόσο μέσα από τα έργα αναφοράς όσο και μέσα από νέες προσεγγίσεις και νέα ευρήματα.

Ανδρέας ΓΚΟΥΤΖΙΟΥΚΩΣΤΑΣ

ΙΒΥ 309 Στρατός και Στρατιωτική Οργάνωση του Βυζαντίου [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα εξετάζει την οργάνωση των χερσαίων και ναυτικών στρατιωτικών δυνάμεων από την πρώιμη βυζαντινή περίοδο μέχρι την παρακμή και πτώση του θεματικού θεσμού, καθώς και τις πολεμικές συγκρούσεις των Βυζαντινών με εξωτερικούς εχθρούς. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται ειδικότερα η αμυντική στρατηγική και οι αλλαγές στην οργάνωση του στρατού και του ναυτικού, ζητήματα επιμελητείας, στρατολογίας, τακτικών και οπλισμού και παρουσιάζονται ορισμένες από τις σημαντικότερες μάχες.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα ασκηθούν στην ερμηνεία συναφών πηγών, κυρίως των στρατιωτικών Τακτικών. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι σε θέση να γνωρίζουν την εξέλιξη του αμυντικού συστήματος του Βυζαντίου από τον 4ο έως τον 12ο αιώνα, να αναλύουν και να ερμηνεύουν τις συναφείς πηγές, ιδίως τα Τακτικά, να κατανοούν τις τακτικές στη μάχη, τους τρόπους πολιορκίας και τη χρήση

όπλων και πολιορκητικών οργάνων και να απαντούν σε ερωτήσεις αναφορικά με τις επιτυχημένες και αποτυχημένες επιχειρήσεις των Βυζαντινών με βάση την κριτική τους σκέψη και την ιστορική τους γνώση.

Συνδιδασκαλία Εμμανουέλα ΓΟΥΝΑΡΗ, Κωνσταντίνα ΤΣΟΝΑΚΑ

ΑΚΛ 307 Φροντιστήριο Μυθολογίας- Ερμηνευτικής [χειμερινό εξ.]

Ο μύθος, η αφήγηση των ιστοριών που αφορούν στους θεούς, τους ήρωες και τις λατρευτικές πρακτικές τους αποτέλεσε κεντρικό στοιχείο του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Επιπλέον, από νωρίς συνδέθηκε με τη διαμόρφωση της δημόσιας ταυτότητας και την προβολή της επίσημης ιδεολογίας των πόλεων-κρατών και των ηγεμόνων. Σκοπός του φροντιστηριακού αυτού μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις απεικονίσεις μυθολογικών θεμάτων στην αρχαία ελληνική τέχνη και τη χρήση τους τόσο στην ιδιωτική όσο και στη δημόσια τέχνη.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές θα κληθούν να εκπονήσουν εργασίες σχετικές με μνημεία στα οποία απεικονίζονται μυθολογικές σκηνές (αγγειογραφίες, ανάγλυφα και ολόγλυφα έργα πλαστικής, ψηφιδωτά, μικροτεχνία), τις οποίες και θα παρουσιάσουν. Σε αυτές θα εξετάσουν τα στοιχεία που οδηγούν στη σωστή ερμηνεία των μορφών και της δράσης και τον τρόπο με τον οποίοι οι μύθοι χρησιμοποιούνται ως μέσο έκφρασης της επίσημης ιδεολογίας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα έχουν μυηθεί στον επιστημονικό τρόπο προσέγγισης και ερμηνείας της εικονογραφίας μυθολογικών παραστάσεων και των μορφών που συμμετέχουν σε αυτές, θα έχουν κατανοήσει τους λόγους επιλογής και προβολής συγκεκριμένων θεμάτων και θα έχουν ασκηθεί στη συγγραφή αντίστοιχης επιστημονικής εργασίας

Βασίλης Κ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

ΙΝΧ 601 Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων Ι (15ος-18ος αι.) [χειμερινό εξ.]

Παρουσιάζεται η διαμόρφωση των εθνικών κρατών από τα τέλη του Μεσαίωνα έως τη Γαλλική Επανάσταση, οι διακρατικές σχέσεις και η διπλωματία, καθώς και οι κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις ιδεολογικές εξελίξεις συμπεριλαμβανομένων των εκκλησιαστικών διαμαχών. Ειδικότερα, οι διδακτικές ενότητες αναφέρονται στην ευρωπαϊκή κοινωνία, την πολιτική και τον πολιτισμό στο τέλος του Μεσαίωνα, τις γεωγραφικές ανακαλύψεις, τον Ανθρωπισμό, τη Μεταρρύθμιση, την τεχνολογική επανάσταση, τις πολιτειακές εξελίξεις, τη γένεση του βιομηχανικού καπιταλισμού,

καθώς και τη διπλωματία της περιόδου.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τους διπλωματικούς σταθμούς της διαμόρφωσης των ευρωπαϊκών εθνικών κρατών κατά τους νεότερους χρόνους και θα μπορούν να τους παρουσιάσουν πάνω στον γεωγραφικό χάρτη, για την πορεία της διαμόρφωσης του εθνικού κράτους από απόψεως ιδεολογικής, πολιτικής και οικονομικής, για τα θρησκευτικά, ιδεολογικά, πολιτικά και οικονομικά φαινόμενα της ευρωπαϊκής ιστορίας. Θα μπορούν επίσης να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τα ιστορικά δεδομένα της νεότερης ευρωπαϊκής ιστορίας, να συσχετίσουν την ιστορική εξέλιξη με τη σύγχρονη πραγματικότητα, να αποτιμήσουν τη διαφορετική πορεία των ευρωπαϊκών κρατών και να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό παρατήρησης και γνώσεων.

ΙΝΕ 603 **Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας** [εαρινό εξ.]

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση και ο προβληματισμός σχετικά με τους στόχους και τις μεθόδους της επιστήμης της Ιστορίας. Μεταξύ των ζητημάτων που εξετάζονται είναι η ιστορία της Ιστορίας, πηγές και τεκμήρια, τεχνική ανάλυσης των πηγών, ιστορική ερμηνεία, η φύση της ιστορικής γνώσης, αιτιότητα, η αντικειμενικότητα και τα όριά της. Επίσης, με αναφορά σε συγκεκριμένο ιστορικό θέμα, διδάσκονται και εφαρμόζονται στην πράξη οι αρχές και τεχνικές της έρευνας και της συγγραφής επιστημονικών ιστορικών εργασιών.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας καθώς και την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας στηνΕκπαίδευση. Επίσης, αναμένεται να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα και για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Αγγελική ΔΕΛΗΚΑΡΗ

ΙΣΛ 601 **Ιστορία των Σλαβικών λαών** [εαρινό εξ.]

Επιχειρείται μια επισκόπηση της ιστορίας των σλαβικών λαών (Βουλγάρων, Σέρβων, Κροατών, Σλοβένων, Μαυροβουνίων, Μοραβών, Ρώσων) από την εποχή της εμφάνισής τους μέχρι και τον 15ο αιώνα. Εξετάζονται οι συνθήκες που οδήγησαν στη διαμόρφωση της εθνικής φυσιογνωμίας τους, η πορεία για τη δημιουργία των σλαβικών κρατών, καθώς και ο καταλυτικός ρόλος της βυζα-

ντινής αυτοκρατορίας στην πολιτική και πολιτισμική εξέλιξη των λαών αυτών. Σε κάθε ενότητα θα παρουσιάζονται, παράλληλα με τα ιστορικά γεγονότα, οι προσωπικότητες και η δράση των εκάστοτε ηγεμόνων, καθώς και οι συνέπειες των πράξεών τους στην πολιτειακή, κοινωνική και πολιτισμική ζωή των υπηκόων τους.

Οι φοιτητές αναμένεται στο πλαίσιο του μαθήματος να γνωρίσουν την αρχική κοιτίδα των Σλάβων και τις περιοχές εγκατάστασής τους στη Νότια, Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη από τα τέλη του 6ου και τον 7ο αιώνα μ.Χ., να γνωρίσουν το ιεραποστολικό έργο των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στη Μεγάλη Μοραβία και τη διάδοση της κληρονομιάς τους αρχικά στη Βουλγαρία (συμπεριλαμβανομένης της περιοχής της Αχρίδας) και αργότερα σε ολόκληρο τον σλαβικό κόσμο, καθώς και τη μεσαιωνική ιστορία της Βουλγαρίας και της Σερβίας, να συγκρίνουν τα κοινωνικά και πολιτισμικά πρότυπα του Βυζαντίου με τα αντίστοιχα των σλαβικών κρατών, να ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά, να κατανοούν τις βυζαντινές και λατινικές πηγές που αναφέρονται στις βυζαντινο-σλαβικές σχέσεις και, τέλος, να εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών/επιχειρημάτων τους

ΙΣΛ 402 **Ρωσική Ιστορία (882-1613)** [χειμερινό εξ.]

Παρουσιάζεται η ιστορική πορεία του ρωσικού κράτους από τον 9ο έως και τον 17ο αιώνα (δημιουργία του κράτους του Κιέβου, μογγολική κατάκτηση, διαμόρφωση της ηγεμονίας της Μόσχας). Παράλληλα με τη μελέτη της πολιτικής ιστορίας της χώρας, εξετάζεται ο ρόλος του Βυζαντίου στον εκχριστιανισμό των Ρώσων, καθώς και στη διαμόρφωση του ρωσικού πολιτισμού.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι στο πλαίσιο του μαθήματος θα κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας του μεσαιωνικού ρωσικού κράτους (κράτους Κιέβου), θα γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του πνευματικού πολιτισμού των Ρώσων (γραμματεία, κτλ.), θα εξοικειωθούν με τους μηχανισμούς ανάδειξης των πολιτικών ηγεμόνων και των εκκλησιαστικών ανδρών, θα κατανοήσουν τη διαδικασία και τη σημασία της διαμόρφωσης και διάδοσης στερεοτυπικών εικόνων στον ρωσικό κόσμο γενικότερα, θα ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά, και θα εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών/επιχειρημάτων τους.

Στράτος Δορδανάς

ΙΝΕ 603 Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας Από τον Μεταξά στη διολίσθηση στον Εμφύλιο Πόλεμο (1936-1946) [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα αυτό εξετάζει τις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις μίας κρίσιμης δεκαετίας για τη σύγχρονη ελληνική ιστορία, με αφετηρία την εγκαθίδρυση του καθεστώτος της 4ης Αυγούστου έως την έναρξη του Εμφυλίου Πολέμου. Στόχος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την περίοδο αυτή μέσα από την προσπέλαση των πηγών (πρωτογενών και δευτερογενών), καθώς και η ένταξή της στη διεθνή ιστοριογραφία του Μεσοπολέμου και του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

ΙΧΑ 602 ΠΠΣ Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου Ι. Η ΝΑ Ευρώπη από την οθωμανική κατάκτηση έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο [χειμερινό εξ]

Η τουρκική κατάκτηση. Η ίδρυση του Οθωμανικού κράτους. Η περίοδος της τουρκικής κυριαρχίας. Αφύπνιση της εθνικής συνείδησης στους βαλκανικούς λαούς. Διαφωτισμός. Εθνικοί αγώνες και ίδρυση εθνικών κρατών στη Βαλκανική. Από το συνέδριο του Βερολίνου στον Πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο.

Στόχος του μαθήματος είναι να μάθουν οι φοιτητές/τριες να προσεγγίζουν κριτικά και να αναλύουν τη σύγχρονη ιστορία των Βαλκανίων, να εντοπίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές στην ιδεολογική τους συγκρότηση, την πολιτική και την κοινωνική ζωή, να ερμηνεύουν τις διαφορετικές προσλήψεις του ιστορικού παρελθόντος από τους βαλκανικούς λαούς.

ΙΧΑ 601/ΙΧΑ 101 (ΠΠΣ) Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου ΙΙ. Η ΝΑ Ευρώπη στον 20ό αι. (1918- 1989) [εαρινό εξ.]

Θα δοθεί μια επισκόπηση της ιστορίας της Γιουγκοσλαβίας, Αλβανίας, Βουλγαρίας και Ρουμανίας από το τέλος του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου μέχρι την πτώση του κομμουνισμού. Ταυτόχρονα, θα εξεταστούν ορισμένα ζητήματα που επηρέασαν τις διμερείς σχέσεις των κρατών λαμβάνοντας υπόψη και την πολιτική των Μεγάλων Δυνάμεων.

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να μάθουν να προσεγγίζουν κριτικά και να αναλύουν τη σύγχρονη ιστορία των Βαλκανίων, να εντοπίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές στην ιδεολογική τους συγκρότηση, την πολιτική και την κοινωνική ζωή, να ερμηνεύουν τις διαφορετικές προσλήψεις του ιστορικού παρελθόντος από τους βαλκανικούς λαούς

Ιλιάνα ZAPPA

ΑΙΤ 601 **Η τέχνη της Πρώιμης Αναγέννησης** [εαρινό εξ.]

Εισαγωγικά παρουσιάζεται το έργο των καλλιτεχνών που προετοιμάζουν τις μεγάλες κατακτήσεις των πιο σημαντικών εκπροσώπων της Αναγέννησης. Γίνεται λόγος για τη διατύπωση της μαθηματικής προοπτικής, μέσω της οποίας επαναπροσδιορίζεται η αναπαράσταση του χώρου και του χρόνου της εποχής. Το μάθημα κλείνει με την ανάλυση του έργου του Λεονάρντο ντα Βίντσι και του Μιχαήλ Αγγέλου και του τρόπου με τον οποίο τα εικονογραφικά και στιλιστικά σχήματα που διατυπώνουν συνδέονται με τις πολιτιστικές και πολιτικές εξελίξεις της εποχής.

Σκοπός του μαθήματος είναι τα υπό εξέταση έργα να ενταχθούν στο ιστορικό, πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και διανοητικό συγκείμενο αναφορά ώστε να αιτιολογηθούν οι συνθετικές λύσεις και τα τεχνομορφικά χαρακτηριστικά που αυτά παρουσιάζουν.

Πιο αναλυτικά το μάθημα διαρθρώνεται ως εξής: Εισαγωγή: Maniera byzantina (Cimabue):οι στενές σχέσεις της Ιταλίας με την Ανατολή εξηγούν την επικράτηση της maniera byzantina σ' όλη τη διάρκεια του Μεσαίωνα στην Ιταλία. Πρωτοαναγέννηση : 14ος αιώνας (Trecento). Giotto, Duccio και η Σχολή της Σιένας του 14ου αιώνα. Πρώιμη Αναγέννηση:15ος αιώνας (Quattrocento). Η κατάκτηση της μαθηματικής προοπτικής για την απόδοση του χώρου και η γνώση της ανατομίας του ανθρώπινου επαναπροσδιορίζουν την εικαστική αναπαράσταση του χώρου και του χρόνου την εποχή αυτή. Φλωρεντία: η συγκέντρωση καλλιτεχνών στη Φλωρεντία γύρω στα 1420 οδήγησε στην παραγωγή έργων, των οποίων η επίδραση στην πορεία της νεότερης τέχνης υπήρξε καθοριστική. Τα έργα τέχνης (ζωγραφική, γλυπτική, αρχιτεκτονική) εντάσσονται στο ιστορικό, πολιτικό, οικονομικό πλαίσιο της εποχής, παράγοντες που προσδιορίζουν το πεδίο και τον τρόπο λειτουργίας τους. Αναλύονται οι τεχνικές και οι στιλιστικές τους ποιότητες. Ώριμη ή Κλασική Αναγέννηση: 1500-1527 (Cinquecento). Ολοκλήρωση και απομάκρυνση από τις κατακτήσεις της πρώιμης φάσης: το ενδιαφέρον τώρα συγκεντρώνεται στην αναζήτηση της αρμονίας και της συμμετρίας των συνθέσεων, ενώ οι θεωρητικές αρχές που διατυπώνονται επιτρέπουν πολύ μεγαλύτερη ελευθερία στην προσωπική έκφραση.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εισαγωγή του φοιτητή/της φοιτήτριας στην τέχνη της ιταλικής αναγέννησης μέσα από τη μελέτη των έργων και των καλλιτεχνών που διαμορφώνουν μια νέα καλλιτεχνική πραγματικότητα, η οποία αποτέλεσε το μεγαλύτερο γεγονός του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμού. Στο πλαίσιο αυτό θα γίνει εκτενής αναφορά σε ποικίλες μορφές τέχνης, όπως η αρχιτεκτονική, η ζωγραφική και η γλυπτική.

ΑΙΤ 602 Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από το 1880 ως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο [χειμερινό εξ.]

Οι αρχές της μιμητικής αναπαραγωγής του υλικού περιβάλλοντος που εφαρμόζονται στις συνθέσεις της ακαδημαϊκής τέχνης θα τεθούν υπό αμφισβήτηση με το έργο των καλλιτεχνών του Μοντερνισμού. Το κίνημα του Ιμπρεσιονισμού αποτελεί την αφετηρία του μαθήματος. Σκοπός του μαθήματος είναι να δειχτούν τα καλλιτεχνικά κινήματα και ρεύματα που αναδύονται μέσα από τις πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες καθώς και οι επιστημονικές προ-ϋποθέσεις για την εξέλιξη της τέχνης, ειδικά κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου και των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα.

Πιο αναλυτικά οι εισηγήσεις οργανώνονται ως εξής: Εισαγωγή. Χαρακτηριστικά του Μοντερνισμού στις εικαστικές τέχνες. 1η τομή: Ιμπρε-σιονισμός. Μετά-Ιμπρεσιονισμός. Εξπρεσιονισμός: Γέφυρα. Φωβισμός Henri Matisse, Γαλάζιος Καβαλάρης. Κυβισμός: George Braque (1882-1963), Pablo Picasso (1881-1973). Αφαίρεση: Wassily Kandinsky (1866-1944).Kazimir Malevich (1878-1936): Σουπρεματισμός.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εισαγωγή των φοιτητών/τριών στην τέχνη του μοντερνισμού μέσα από τη διδασκαλία του έργου των μεγάλων δασκάλων του19ου αιώνα, οι οποίοι διαμόρφωσαν τις συνθήκες επικράτησης του μοντερνισμού, και στη γνωριμία με την τέχνη καλλιτεχνικών κινημάτων από το τέλος του 19ού αιώνα μέχρι τις αρχές του 20ού.

ΑΙΤ 606 Φροντιστήριο Ιστορίας της Τέχνης. Διδ. υποστήριξη Φωτεινή ΣΙΔΕΡΑ [χειμερινό εξ.]

Στο πλαίσιο του φροντιστηριακού μαθήματος ειδίκευσης της Ιστορίας της Τέχνης, ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα εξοικειωθεί με την εξειδικευμένη βιβλιο-γραφία του γνωστικού πεδίου, την εφαρμογή των πιο έγκυρων μεθοδολογιών για την προσέγγιση εξειδικευμένων ζητημάτων ιστορίας και θεωρίας της τέχνης, την κριτική αξιοποίηση των βιβλιογραφικών πηγών, την άσκηση της συνθετικής σκέψης, καθώς και με τη διαδικασία εκπόνησης μιας εργασίας και την παρουσίασή της με τη μορφή διδασκαλίας.

Το φροντιστηριακό μάθημα απευθύνεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών. Ο τρόπος αξιολόγησης περιλαμβάνει δύο υποχρεωτικά σκέλη: i) προφορική παρουσίαση μιας θεματικής του πεδίου, ελεύθερης επιλογής και ii) την γραπτή υποβολή εντός συγκεκριμένης ημερομηνίας του κειμένου ανα-φοράς (word) έκτασης 2.800 με υποσελίδιες υποσημειώσεις (προτεινόμενο σύστημα υποσημειώσεων: Chicagostyle ή Harvardstyle).

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην απόκτηση δεξιοτήτων στην Ιστορία της Τέχνης με άσκηση στην παραγωγή μικρού επιστημονικού κειμένου

ιστορίας και θεωρίας της τέχνης από το αρχικό στάδιο της επιλογής του θέματος ως το τελικό της συγγραφής του κειμένου. Κριτήριο είναι η προσβασιμότητα του αντικειμένου ώστε η επαφή με αυτό να είναι άμεση. Επίσης, στην εξοικείωση των συμμετεχόντων με τις σχέσεις διεθνούς και ελληνικής πρωτοπορίας, ώστε να ανιχνεύουν μέσα από τις μορφές τη φυσιογνωμία των συγκλίσεων και αποκλίσεων του τοπικού από το παγκόσμιο.

ΑΙΤ 205 Νεοκλασικισμός- Ρομαντισμός [εαρινό εξ.]

Η Ευρώπη κατά τον 19ο αιώνα υφίσταται ραγδαίες αλλαγές στους τομείς της πολιτικής, της επιστήμης και της τεχνολογίας. Αρχικά η κληρονομιά του Διαφωτισμού επηρέασε ριζικά την πνευματική ζωή των λαών της Ευρώπης, ενώ τεράστια ήταν η επίδραση της Γαλλικής Επανάστασης στην κοινωνία αλλά και στις σχέσεις του Κράτους και της Εκκλησίας. Ταυτόχρονα με τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα, ο 19ος αιώνας χρωματίζεται από μεγάλες στιγμές της ανθρώπινης σκέψης στους τομείς της λογοτεχνίας, του πολιτισμού και της επιστήμης.

Ενώ οι συνέπειες της βιομηχανικής επανάστασης επέδρασαν τόσο στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων, όσο και στην εικόνα των αστικών πόλεων.Σε αυτό το πλαίσιο εξετάζονται τα κινήματα του νεοκλασικισμού, που καλύπτει περίπου τη χρονική περίοδο 1784-1820 (ακμή 1810-20) και του ρομαντισμού, που καλύπτει περίπου τη χρονική περίοδο 1810-1850, ενώ τα έργα των Francisco de Goya y Lucientes (1746 -1828), Johan Heinrich Füssli (1741-1825), William Blake (1757-1827), Jacques Louis David (1748-1825), Jean-Louis-Théodore Gericault (1791 - 1824) και Eugène Delacroix (1798-1863) σηματοδοτούν τη νέα εποχή.Η διδασκαλία αφορά στη ζωγραφική, τη γλυπτική και την αρχιτεκτονική των δύο καλλιτεχνικών ρευμάτων, με αναφορές στην ευρωπαϊκή ιστορία, λογοτεχνία και επιστήμη.

Στόχος του μαθήματος είναι η επιστημονική εξοικείωση και γνώση του φοιτητή με τα καλλιτεχνικά κινήματα του νεοκλασικισμού και του ρομαντισμού, ενταγμένα στο πολιτικό, ιστορικό, επιστημονικό και διανοητικό συγκείμενο του όψιμου 18ου και 19ου αιώνα. Επίσης η απόκτηση γνώσης για την κρίσιμη περίοδο του ευρωπαϊκού πολιτισμού και η ανάπτυξη κριτικής διάθεσης συγκριτικά με τις αλληλοεπιδράσεις των εικαστικών τεχνών από χώρα σε χώρα.

ΑΙΤ 210 Η ελληνική τέχνη του 19ου αι. [εαρινό εξ.]

Στο πλαίσιο του μαθήματος παρουσιάζεται η εξέλιξη των εικαστικών μορφών της ελληνικής τέχνης του 19ου αιώνα που αναπτύσσονται στο συγκεκριμένο ιστορικό χρόνο και είναι επηρεασμένες βαθύτατα από τα ιστορικά και πολιτικά γεγονότα της περιόδου (Ελληνική Επανάσταση, Φιλελληνισμός).

Συγκεκριμένα, εξετάζεται η ελληνική καλλιτεχνική παραγωγή του 19ου αιώνα, εποχή κατά την οποία η ελληνική τέχνη αρχίζει να δέχεται τις επιδράσεις της δυτικής τεχνοτροπίας και των τεχνικών, έως τις αρχές του 20ου αιώνα. Εξετάζεται το πέρασμα από τη μεταβυζαντινή τέχνη στη σύγχρονη και η καλλιτεχνική δραστηριότητα στην προπολεμική Ελλάδα. Οι Ξένοι καλλιτέχνες στην Ελλάδα. Η τέχνη στην οθωνική περίοδο. Η Σχολή του Μονάχου. Το Νέο στιλ και συμβολισμός. Το μάθημα περιλαμβάνει έργα και καλλιτέχνες ζωγραφικής, γλυπτικής και αρχιτεκτονικής, με αναφορές στους θεσμούς και τα πολιτισμικά γεγονότα της εποχής.

Στόχος του μαθήματος είναι επιστημονική εξοικείωση και γνώση του φοιτητή με την ελληνική τέχνη του 19ου, μιας κρίσιμης ιστορικής περιόδου και των σχέσεων που εγκαινιάζονται με την ευρωπαϊκή τέχνη και τον τρόπο με τον οποίο αφομοιώθηκαν οι δυτικές επιρροές, με σημείο αναφοράς πρωτίστως τη Σχολή του Μονάχου αλλά και την επίδραση που άσκησαν πρωτοπόρα ρεύματα, προερχόμενα από μεγάλα καλλιτεχνικά κέντρα, όπως το Παρίσι.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα μπορούν να αντιληφθούν την έννοια της διεπιστημονικότητας της Τέχνης και την έννοια της Ιστορίας της Τέχνης ως Επιστημονικού Γνωστικού Αντικειμένου. Επίσης, θα είναι σε θέση να προσδιορίσουν τον ρόλο της Ιστορίας της Τέχνης στη διδακτική των φιλολογικών μαθημάτων της ΜΕ και θα έχουν εξασκηθεί στην Οπτική Σκέψη και την Οπτική Επικοινωνία των έργων τέχνης.

Συνδιδασκαλία Χρυσάνθη ΚΑΛΛΙΝΗ, Κωνσταντίνα ΤΣΟΝΑΚΑ

ΑΚΛ 307 Φροντιστήριο Μυθολογίας- Ερμηνευτικής: Χρήσεις του Μύθου [εαρινό εξ.]

Ο μύθος αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του ελληνικού πολιτισμού και από πολύ νωρίς χρησιμοποιήθηκε ως πολιτικό μέσο. Η απεικόνιση μυθολογικών παραστάσεων στην αρχαία ελληνική τέχνη αποδίδει ποικίλους συμβολισμούς και την ιδεολογία της κάθε εποχής. Αντικείμενο αυτού του φροντιστηριακού μαθήματος αποτελεί η προσέγγιση του μύθου μέσα από τις διάφορες εκφάνσεις της αρχαίας ελληνικής τέχνης. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές θα διδαχθούν τα μέσα με τα οποία οι θεοί και οι ήρωες απεικονίζονται στην αρχαία ελληνική τέχνη και θα κληθούν να συνθέσουν και να παρουσιάσουν εργασίες σχετικές με συγκεκριμένα μνημεία που διακοσμούνται με μυθολογικές παραστάσεις (αγγειογραφίες, ανάγλυφα, ολόγλυφα). Το χρονικό εύρος του μαθήματος εκτείνεται από την αρχαϊκή έως και την ελληνιστική περίοδο.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα έχουν μυηθεί στον επιστημονικό τρόπο προσέγγισης και ερμηνείας της εικονογραφία των μυθολογικών παραστάσεων, θα έχουν ασκηθεί στην αναζήτηση βιβλιογραφίας

σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των ψηφιακών εφαρμογών και τέλος, στη συγγραφή και παρουσίαση μίας επιστημονικής εργασίας.

Μαρία ΚΑΝΤΗΡΕΑ

ΙΡΩ 101/ΙΡΩ 601 (π.π.) Εισαγωγή στην Ιστορία του Ρωμαϊκού Κράτους [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα οργανώνεται στη βάση δύο διαφορετικών ιστοριογραφικών μεθόδων, οι οποίες συνδυάζονται κατά περίπτωση σε κάθε παράδοση. Α. Αφήγηση των σημαντικότερων γεγονότων της ρωμαϊκής ιστορίας (Βασιλεία, Res publica, Ηγεμονία), ώστε οι φοιτητές να αποκτήσουν γενική εποπτεία της περιόδου 753 π.Χ.-330 μ.Χ. Β. Εμβάθυνση σε επιμέρους ζητήματα, μέσω παρουσίασης και συζήτησης γραπτών πηγών και εικονογραφικού υλικού, ώστε οι φοιτητές αφενός να εξασκηθούν στην ανάλυση και το συσχετισμό των δεδομένων, αφετέρου να εξοικειωθούν με την παρακολούθηση ιστορικών φαινομένων στη μέση και μεγάλη διάρκεια.

Οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν γενική εποπτεία της ιστορίας της Ρώμης και της αυτοκρατορίας της, να μπορούν να παρακολουθήσουν ιστορικά φαινόμενα στη μεγάλη διάρκεια, να γνωρίσουν μορφές κοινωνικής οργάνωσης και να αξιολογήσουν οικονομικά δεδομένα, να διακρίνουν τους πολιτικούς θεσμούς από τη Realpolitik και τη διπλωματία, να κατανοήσουν ζητήματα ιδεολογίας και το ρόλο της προσωπικότητας στην ιστορία, να αποτιμήσουν τη δυναμική των πολέμων και του στρατού, να διαβάζουν με κριτικό τρόπο τις γραπτές πηγές και να αντιληφθούν τη ρωμαϊκή παρακαταθήκη στη δημιουργία της Ευρώπης.

ΙΑΕ 602 Αρχαία ελληνική Ιστορία ΙΙ. Ελληνιστική εποχή [χειμερινό εξ.]

Οι πολιτικές εξελίξεις στον ελληνικό κόσμο από τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου (323) ως τη ρωμαϊκή κατάκτηση (30). Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εξεταστούν η διαμόρφωση και οργάνωση των Ελληνιστικών βασιλείων, η ιδεολογική θεμελίωση ης μοναρχίας και η σημασία της λατρείας των ελληνιστικών ηγεμόνων, η δημιουργία και οργάνωση των συμπολιτειών, η θέση και ο ρόλος της «πόλης» στο πλαίσιο των ισχυρών μοναρχιών, οι σχέσεις των ελληνιστικών κρατών μεταξύ τους και η στάση τους απέναντι στη Ρωμαϊκή πολιτική, στη Ρωμαϊκή επέκταση και Ηγεμονία. Επίσης, θα γίνει ιστορικός σχολιασμός επιλεγμένων πηγών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν κατανοήσει την ιστορική φυσιογνωμία (κύριες πολιτικές εξελίξεις, βασικά προβλήματα της έρευνας) της Ελληνιστικής περιόδου και της πρώιμης εποχής της Ρωμαιοκρατίας και θα έχουν εξοικειωθεί με την κριτική εξέταση και αξιοποίηση

πρωτογενών πηγών.

Κωνσταντίνος ΚΑΣΒΙΚΗΣ (με ανάθεση διδασκαλίας)

ΑΠΡ 303 Φροντιστήριο. Τα Αρχαιολογικά Δεδομένα και η Ερμηνεία τους. Μουσείο και Εκπαίδευση. Διδ. υποστήριξη Ιωάννα ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα περιλαμβάνει: α. διαλέξεις και παρουσιάσεις στην τάξη, β. στοχευμένες επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία και μικρές παρουσιάσεις συγκεκριμένων παραδειγμάτων μουσειοπαιδαγωγικών δραστηριοτήτων από ομάδες φοιτητών. Οι διαλέξεις περιλαμβάνουν τα εξής θέματα: Ο θεσμός του μουσείου διαχρονικά και η εξέλιξή του ως τις μέρες μας ορισμοί, λειτουργίες, συγκρότηση συλλογών, επιστημολογικό πλαίσιο, νέα μουσειολογία). Ιστορική επισκόπηση της εκπαιδευτικής λειτουργίας του μουσείου (19ος-21ος αιώνας). Η εμφάνιση και η ανάπτυξη της μουσειο-παιδαγωγικής. Από το μουσείο-ναό στο μουσείο-χώρος μάθησης και ψυχαγωγίας. Η επικοινωνία στο μουσείο. Το μουσειακό κοινό και οι επικοινωνιακές στρατηγικές. Το πολιτιστικό μοντέλο επικοινωνίας (E. Hooper-Greenhil) και η μουσειακή εμπειρία (J. Falk & L. Dierking).

Η μάθηση στο μουσείο: φιλοσοφικές, ψυχολογικές, παιδαγωγικές προϋποθέσεις. Κονστρουκτιβισμός (G. Hein, θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης (H. Gardner). Μάθηση μέσα από τα αντικείμενα. Η εκπαιδευτική πολιτική των μουσείων και προγράμματα προσέγγισης. Μορφές άμεσης και έμμεσης επικοινωνίας και εκπαίδευσης. Η μουσειοπαιδαγωγική στην Ελλάδα. Ιστορική αναδρομή και δράσεις (εκπαιδευτικά προγράμματα, μουσειοσκευές, εκπαιδευτικά έντυπα, φύλλα εργασίας). Η χρήση των ΤΠΕ στη Μουσειο-παιδαγωγική. Αρχαιολογία και Εκπαίδευση. Δημόσια αρχαιολογία. Ιστορική εκπαίδευση και μουσείο. Ζητήματα σχεδιασμού και υλοποίησης εκπαιδευτικών δράσεων σε μουσεία και χώρους πολιτιστικής αναφοράς.

Στόχος του μαθήματος είναι η ενημέρωση των φοιτητών και φοιτητριών για το θεωρητικό πλαίσιο της μουσειοπαιδαγωγικής και η εξοικείωσή τους με την εκπαιδευτική λειτουργία και διδακτική αξιοποίηση του μουσειακού θεσμού. Με την ολοκλήρωση των οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι ικανοί και ικανές να αναγνωρίζουν τα βασικά ιστορικά στοιχεία της συγκρότησης των μουσείων στον κόσμο και να τα συνδέουν με την αντίστοιχη εξέλιξη της εκπαιδευτικής τους διάστασης, να εκτιμούν τις δυνατότητες του μουσείου ως εναλλακτικού περιβάλλοντος εκπαίδευσης, να γνωρίζουν το βασικό επιστημολογικό πλαίσιο της μουσειοπαιδαγωγικής και να το συσχετίζουν με τις παιδαγωγικές θεωρίες και τις θεωρίες μάθησης που καθορίζουν την εκπαίδευση στο μουσείο.

Επίσης, να γνωρίζουν την εξέλιξη της εκπαίδευσης στα ελληνικά μουσεία και τις διαφορετικές μορφές εκπαιδευτικής - επικοινωνιακής προσέγγισης που

έχουν αναπτύξει, να αξιολογούν τις μουσειακές συλλογές με κριτήριο τις εκπαιδευτικές δυνατότητας που παρέχουν για την υλοποίηση μουσειο-παιδαγωγικών δραστηριοτήτων, να μελετούν μουσειακά αντικείμενα και να αντλούν θεματικές μέσα από αυτά με στόχο την εκπαιδευτική τους χρήση. Επιπλέον, θα είναι σε θέση να σχεδιάζουν και να αξιολογούν εκπαιδευτικές δραστηριότητες και προγράμματα για διαφορετικές ομάδες κοινού στο περιβάλλον του μουσείου

Φωκίων ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗΣ

ΙΤΛ 401 Κουλτούρα και καθημερινή ζωή στην οθωμανική αυτοκρατορία [εαρινό εξ.]

Στο μάθημα α) θα γίνει μια εισαγωγή στη θεωρητική συζήτηση περί κουλτούρας με ιδιαίτερη έμφαση στην οθωμανική περίπτωση, β) θα δοθεί μια συνθετική εικόνα των χαρακτηριστικών της οθωμανικής κουλτούρας της καθημερινότητας στη διαχρονία, γ) θα αναλυθεί ο ρόλος των ανθρώπινων δικτύων στη διαδικασία παραγωγής και διάχυσης των πολιτισμικών φαινομένων και δ) θα γίνει προσπάθεια πολιτικής ερμηνείας των καλλιτεχνικών έργων και πολιτισμικών διεργασιών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές θα πρέπει: α) να γνωρίσουν τον κόσμο της οθωμανικής κουλτούρας και της κουλτούρας της καθημερινότητας, β) να αναστοχαστούν πάνω στην έννοια της κουλτούρας, μελετώντας μια κατεξοχήν πολύ-πολιτισμική κοινωνία, στην οποία οι πολιτισμικές οσμώσεις ήταν έντονες και πανταχού παρούσες, γ) να αντιληφθούν το ρόλο των ανθρώπινων δικτύων στη μεταφορά γνώσεων και τάσεων και δ) να αποκτήσουν μια συνθετική εικόνα της κουλτούρας στην οθωμανική αυτοκρατορία λαμβάνοντας υπόψη την ιστορική μεταβολή.

Αθανασία ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΑΚΛ 602 Πλαστική της Αρχαϊκής και Κλασικής εποχής. Συνδιδασκαλία με Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ [χειμερινό εξ.]

Στόχος του μαθήματος αυτού είναι η εξέταση της γένεσης και εξέλιξης της μνημειακής πλαστικής από τα γεωμετρικά χρόνια μέχρι το τέλος του 5ου αι. π.Χ. Για τον σκοπό αυτό θα παρουσιασθούν αναλυτικά οι κυριότερες κατηγορίες έργων, κυρίως ολόγλυφα, αλλά και αρχιτεκτονικά γλυπτά, καθώς και ανάγλυφα με γνώμονα της εξελικτική τους πορεία αλλά και την τεχνοτροπική τους ένταξη.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για την πλαστική της αρχαϊκής και κλασικής εποχής και να μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τα γλυπτά των περιόδων αυτών.

ΑΚΛ 606 **Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας** [χειμερινό εξ.]

Στο πλαίσιο του φροντιστηρίου θα εξεταστεί ένα είδος μνημείου χαρακτηριστικό για την αρχαία Μακεδονία, οι «μακεδονικοί» τάφοι, σε συνδυασμό με τη μνημειακή ζωγραφική που κοσμεί πολλούς από αυτούς. Στόχος του μαθήματος είναι α) να εξοικειωθούν οι φοιτητές/φοιτήτριες με τα τυπολογικά χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης κατηγορίας μνημείων και να κατανοήσουν τις εν λόγω κατασκευές ως αναπόσπαστο μέρος της ταφικής διαδικασίας, β) να έρθουν σε επαφή με την αρχαία ελληνική ζωγραφική μέσω των πηγών, της αντανάκλασής της σε άλλες μορφές τέχνης και των αυθεντικών παραδειγμάτων από τον χώρο της Μακεδονίας και γ) να κατανοήσουν τη γραπτή διακόσμηση των ταφικών μνημείων ως κοινωνική πρακτική συνδεδεμένη με τις τελετές μετάβασης που σχετίζονται με τον θάνατο και τη διαμόρφωση ταυτότητας στο πλαίσιο της κοινότητας.

Το μάθημα διαρθρώνεται σε περιορισμένο αριθμό διαλέξεων από τη διδάσκουσα και κατά κύριο λόγο στην παρουσίαση εργασιών από τους φοιτητές/τις φοιτήτριες, καθώς και σε κάποιες επισκέψεις σε επιλεγμένα μνημεία. Η αξιολόγηση βασίζεται στη γραπτή εργασία που θα κατατεθεί στο τέλος, στην προφορική παρουσίαση με power point και στην αλληλεπίδραση κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται να έχουν κατανοήσει τη μεθοδολογία προσέγγισης του αρχαίου μνημείου και της τέχνης σε συνάρτηση με τα αρχαιολογικά, ιστορικά και κοινωνικά συμφραζόμενα, να έχουν εξοικειωθεί με τη βιβλιογραφική αναζήτηση ειδικά σε θέματα σχετικά με την αρχαία Μακεδονία και να είναι σε θέση να συνθέσουν με κριτικό πνεύμα μια ολοκληρωμένη εργασία που να περιλαμβάνει τεκμηριωμένα την απαραίτητη πληροφορία σε συνδυασμό με τα ζητήματα που θέτει η επιστημονική έρευνα.

ΑΚΛ 607 **Ελληνιστική και Ρωμαϊκή εποχή** [εαρινό εξ.]

Το μάθημα εστιάζει στην ελληνιστική εποχή, δηλαδή από τον θάνατο του Αλεξάνδρου Γ΄το 323 π.Χ. μέχρι τη ναυμαχία στο Άκτιο το 31 π.Χ. Ωστόσο, μια και η Μακεδονία συνέβαλε αποφασιστικά στη διαμόρφωση των χαρακτηριστικών αυτής της εποχής, οι αρχαιότητες της περιοχής που χρονολογούνται από τον 4ο αι. π.Χ. συμπεριλαμβάνονται στο αντικείμενο του μαθήματος. Πέρα από το Μακεδονικό βασίλειο, θα συζητηθούν θέματα σχετικά

με πόλεις του ελληνικού κόσμου που εκτείνονται από την ηπειρωτική Ελλάδα και τα νησιά μέχρι τη Μικρά Ασία. Στόχος του μαθήματος είναι να αναδειχθούν οι ιδιαιτερότητες της ελληνιστικής εποχής αναφορικά με την οργάνωση των πόλεων στο πλαίσιο των ελληνιστικών βασιλείων, την αρχιτεκτονική και ευρύτερα όλες τις μορφές τέχνης (γλυπτική, ζωγραφική, ψηφιδωτά, κλπ.), την αλληλεπίδραση της τέχνης με την πολιτική, καθώς και την όσμωση της ελληνικής τέχνης με τις τοπικές παραδόσεις. Επίσης, θα γίνει αναφορά στη σχέση της ελληνιστικής τέχνης με τη ρωμαϊκή.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να σχολιάζουν σημαντικά έργα του υλικού πολιτισμού που ανάγονται στην ελληνιστική εποχή στο πλαίσιο της αρχαιολογικής διερεύνησης, κυρίως σε συνδυασμό με το ιστορικό, κοινωνικό-οικονομικό και πολιτισμικό πλαίσιο της περιόδου και θέματα ταυτοτήτων. Ακόμη, θα εξοικειωθούν με τις καινοτομίες που εντοπίζονται στις εικαστικές τέχνες, με πιο χαρακτηριστική την περίπτωση του πορτραίτου.

Αντώνιος ΚΩΤΙΔΗΣ

ΑΙΤ 603 Η Ελληνική Τέχνη του 20ού Αιώνα [εαρινό εξ.]

Περιφερειακή και μητροπολιτική πρόσληψη του μοντερνισμού. Η ελληνική εκδοχή στη ζωγραφική, γλυπτική και στην αρχιτεκτονική των δημοσίων παραγγελιών και της ελεύθερης καλλιτεχνικής δημιουργίας. Το κοσμοείδωλο της ελληνικότητας και ο ορίζοντας υποδοχής που διαμορφώνουν οι συγκρούσεις και αντιπαραθέσεις στον θεωρητικό λόγο για την τέχνη και τη λογοτεχνία. Οι μεταπολεμικές εξελίξεις και οι σύγχρονες τάσεις.

Παρουσιάζεται η πρόσληψη της ευρωπαϊκής τέχνης από την ελληνική και οι δύο κυρίαρχες τάσεις, του Μοντερνισμού και της «Παράδοσης» στην εξέλιξη της αντιπαράθεσης αλλά και της αλληλεπίδρασής τους. Εξετάζεται η σχέση της ελληνικής τέχνης με τις προτεραιότητες της ελληνικής κοινωνίας (παιδευσιακές, κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές) μέσα στον ιστορικό ορίζοντα των αντιλήψεων που καθορίζουν την πολιτισμική ταυτότητα διαχρονικά. Στόχος του μαθήματος είναι να διερευνηθεί η σχέση της ελληνικής ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής και εικαστικών δράσεων με τις προτεραιότητες της ελληνικής κοινωνίας (παιδευτικές, κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές) μέσα στον ιστορικό ορίζοντα των κοσμοειδώλων που καθορίζουν την πολιτισμική ταυτότητα διαχρονικά.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν μέσα από τα έργα της ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής την ταυτότητα της αισθητικής και ιδεολογίας στη νεοελληνική

κοινωνία καθώς και τη σχέση τους με τις αντίστοιχες του διεθνούς παραδείγματος.

ΑΙΤ 304 Διδακτική των φιλολογικών μαθημάτων μέσω της Ιστορίας της Τέχνης [εαρινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διδακτική των μαθημάτων του φιλολόγου στη Μέση Εκπαίδευση (ΜΕ) και ειδικότερα οι εφαρμογές υλικού της Ιστορίας της Τέχνης στη διδασκαλία των μαθημάτων της ΜΕ. Στόχος του μαθήματος είναι να ασκηθούν οι μελλοντικοί διδάσκοντες της ΜΕ στη χρήση ορισμένης μεθοδολογίας που προβλέπει διαφορετική από την συνήθη προσέγγιση του γνωστικού αντικειμένου. Επιπλέον ασκούνται στην συγκρότηση ενός σώματος οπτικού υλικού με υποστηρικτικές ασκήσεις ώστε να σχεδιαστεί μια σειρά υποδειγματικών μαθημάτων. Η πρακτική άσκηση στη χρήση του υλικού αυτού γίνεται με τους συμμετέχοντες σε ρόλο μαθητών και δασκάλων εναλλάξ. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα υπέρ του τελικού αποδέκτη της όλης εργασίας είναι: η όξυνση των ικανοτήτων παρατήρησης του μαθητή μέσω των μορφών των εικαστικών τεχνών, η άσκηση του μαθητή να διακρίνει στο καλλιτεχνικό έργο έννοιες και τάσεις που περιλαμβάνονται στο γνωστικό αντικείμενο.

Το υλικό που χρησιμοποιείται συγκροτείται με βάση τα σχολικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία των μαθημάτων του φιλολόγου από εικόνες έργων ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής, κατασκευών, διακόσμησης, βιομηχανικού σχεδίου, φωτογραφίας και γραφιστικών τεχνών. Οι εικόνες έχουν συγκεκριμένο θεματικό άξονα. Τα είδη μαθημάτων που σχεδιάζονται είναι α. Εισαγωγή σε μάθημα, β. Κεφάλαιο από το εγχειρίδιο, γ. Άσκηση στην περιγραφή, δ. Άσκηση στην παραγωγή αφηγηματικού κειμένου, ε. Ειδικά φαινόμενα (Υλικό ανεξάρτητο από ορισμένο κεφάλαιο του εγχειριδίου) με στόχο την πληρέστερη κατανόηση μιας περιόδου (ιστορικά μαθήματα), ενός φαινομένου (γλωσσικά και κοινωνιολογικά μαθήματα), ενός τρόπου (λογοτεχνία) κ.ο.κ.

Με βάση την προσέγγιση αυτή ο δάσκαλος της ΜΕ δεν παρουσιάζει με προφορικό λόγο το κείμενο του εγχειριδίου. Η προσέγγιση είναι επικεντρωμένη στο μαθητή, αναλυτική στην πρώτη φάση, συνθετική στην τελική. Στόχος του είναι η πρόκληση ερεθισμάτων στο μαθητή ώστε να δέχεται ερωτήσεις σχετικές με τις έννοιες που εκφράζουν τα αντικείμενα της εικόνας: από τις βασικές που προσλαμβάνει ο αντιληπτικός μηχανισμός ως τις συμβολικές που απαιτούν πιο σύνθετη νοητική διεργασία. Με τον τρόπο αυτόν η παραδοσιακή αφήγηση (η γνωστή ως «παράδοση») από την πλευρά του διδάσκοντος αντικαθίσταται στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό από τον φορτισμό που δημιουργεί η φυσική περιέργεια των μαθητών να ανταποκριθούν στο υλικό που έχει ετοιμάσει ο δι-

δάσκων και να ασκηθούν στην δυνατότητα να ερευνούν οι ίδιοι για απαντήσεις στα ερωτήματά τους.

Γεώργιος ΛΕΒΕΝΙΩΤΗΣ

ΙΒΥ 601 Βυζαντινή Ιστορία Ι (324-1081) [χειμερινό & εαρινό εξ.]

Στο συγκεκριμένο μάθημα ιστορικής ειδίκευσης εξετάζεται αναλυτικά α σταδιακός μετασχηματισμός του Ρωμαϊκού κράτους της ύστερης αρχαιότητας (αρχές 4ου–αρχές 7ου αι.) στη χριστιανική Ανατολική / Βυζαντινή αυτοκρατορία των μεσαιωνικών χρόνων («*Ρωμανία*» ή «*Ρωμαίων πολιτεία*») με τη νέα θεσμική οργάνωση και τα καινούρια επιμέρους οργανωτικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά (μέσα 7ου–τέλη 11ου αι.). Επίσης, αναλύονται οι βασικές πολιτικές και στρατιωτικές εξελίξεις αλλά και οι σημαντικές πολιτισμικές και οικονομικές μεταβολές που σημειώθηκαν στο εσωτερικό (Χερσόνησος του Αίμου, Μικρά Ασία) και στις γεωγραφικές παρυφές (Μέση Ανατολή, Ιταλία) του Βυζαντίου κατά τους 4ο-11ο αι., δηλαδή κατά –τις προσδιορισθείσες από τη σύγχρονη έρευνα– «*Πρώιμη*» (324-641) και «*Μέση*» (641-1081) βυζαντινές περιόδους. Τέλος, πραγματοποιείται μεθοδολογική προσέγγιση και ανάλυση βασικών πηγών της εποχής.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος είναι καταρχάς οι φοιτητές/-ήτριες να κατανοήσουν τις αιτίες και την πορεία της μετάβασης από την ενιαία ύστερη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία στη μεσαιωνική Ρωμανία της Ανατολής, δηλαδή στη Βυζαντινή αυτοκρατορία (τέλη 3ου-7ος αι.) καθώς και τις ποικίλες (οικιστικές, οικονομικές, πολιτικές, θρησκευτικές κ.ά.) διαφορές των ανωτέρω κρατών (ή ακριβέστερα του ίδιου κράτους) και των κοινωνιών του(ς) ανάμεσα στους ύστερους αρχαίους και τους πρώιμους μεσαιωνικούς χρόνους.

Επιπρόσθετα, οι συμμετέχοντες θα αφομοιώσουν τις μεταγενέστερες μεταβολές που σημειώθηκαν στα Βαλκάνια, την Ιταλία, την Εγγύς και Μέση Ανατολή και την Αίγυπτο κατά τους 7ο-11ο αι., καθώς αυτές μετέβαλλαν δραστικά και μόνιμα το διεθνές περιβάλλον και τις ευρύτερες συνθήκες στην ευρύτερη περιοχή της κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου· τέλος, οι φοιτητές/-τριες θα εξοικειωθούν κατά την πορεία των παραδόσεων του μαθήματος με τις βασικές πηγές και τα ερευνητικά εργαλεία της πρώιμης και της μέσης βυζαντινής περιόδου.

ΙΒΥ 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας – Από τη Ρώμη στο Βυζάντιο: Κράτος και κοινωνία κατά τον 4ο αι. [χειμερινό εξ.]

Στο πλαίσιο του φροντιστηρίου θα μελετηθούν οι ποικίλες εξωτερικές εξελίξεις και κυρίως οι πολιτικές και κοινωνικές μεταβολές που σημειώθη-

καν από τα τέλη του 3ου έως τις αρχές του 5ου αι. στην περιφέρεια και στο εσωτερικό του (ανατολικού κυρίως) ρωμαϊκού κόσμου. Οι εξελίξεις αυτές μετασχημάτισαν ριζικά τους θεσμούς, την οργανωτική δομή καθώς και τα εσωτερικά κοινωνικά χαρακτηριστικά του του ενιαίου ακόμη Ρωμαϊκού κράτους και μετατόπισαν το πολιτικό κέντρο βάρος του στην κυρίως ελληνόφωνη και προοδευτικά όλο και πιο χριστιανική Ανατολή. Έτσι, διαφοροποίησαν βαθμιαία αλλά εις βάθος την έως τότε πολιτειακή οργάνωση αλλά ακόμη και την κοινωνική και εν τέλει πολιτισμική φυσιογνωμία της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας της ύστερης αρχαιότητας οδηγώντας σταδιακά στη λεγόμενη «Ρωμανία», δηλαδή στην Ανατολική ή Βυζαντινή αυτοκρατορία των μεσαιωνικών χρόνων.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του φροντιστηρίου είναι οι εξής: καταρχάς, η άσκηση των φοιτητών /-τριών στην προσέγγιση, χρήση και ερμηνεία των συναφών μεσαιωνικών πηγών και της σύγχρονης βιβλιογραφίας· επιπρόσθετα, η εκπόνηση ειδικών ατομικών εργασιών από τους συμμετέχοντες/-ουσες (με ερευνητικά θέματα που θα αφορούν στις παραπάνω ιστορικές εξελίξεις) και η βέλτιστη προφορική παρουσίαση των τελευταίων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα· τέλος, οι φοιτητές /-ήτριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν, θα αφομοιώσουν και θα εφαρμόσουν στην πράξη τις βασικές τεχνικές της ιστορικής μελέτης και συγγραφής, τα υφιστάμενα ερευνητικά εργαλεία και τους βέλτιστους τρόπους παρουσίασης σε ευρύ κοινό ιστορικών δεδομένων που αφορούν ειδικά στη μελέτη της Βυζαντινής αυτοκρατορίας ως κράτους και κοινωνίας.

ΙΒΥ 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας – Το Βυζάντιο κατά τον 7ο αι. (κράτος και κοινωνία) [εαρινό εξ.]

Στο πλαίσιο του φροντιστηρίου πρόκειται να εξεταστούν οι εξωτερικές πολιτικές και στρατιωτικές εξελίξεις (βυζαντινο-περσικός πόλεμος των ετών 602-628, εμφάνιση του Ισλάμ και απώλεια της ελληνορωμαϊκής Ανατολής και βόρειας Αφρικής στους Άραβες, εγκατάσταση Σλάβων και πρώιμων Βουλγάρων στη Χερσόνησο του Αίμου κ.ά.), καθώς και οι εσωτερικές κοινωνικές (θρησκευτικές, εκκλησιαστικές και ιδεολογικές, δημογραφικές και οικιστικές, οικονομικές) και διοικητικές (κεντρικές και περιφερειακές, φορολογικές, στρατιωτικές) διεργασίες, μεταβολές και αναπροσαρμογές που οδήγησαν κατά τον 7ο αι. στο σταδιακό μετασχηματισμό των οργανωτικών δομών και της ευρύτερης φυσιογνωμίας της Βυζαντινής αυτοκρατορίας (ως κράτους και κοινωνίας) και στην οριστική μετάβαση από το οικουμενικό και αστικά προηγ-

μένο Ρωμαϊκό κράτος της ύστερης αρχαιότητας στη μικρότερη, εξαγροτισμένη και πιο συμπαγή Ρωμανία των μεσαιωνικών χρόνων.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του φροντιστηρίου είναι ωστόσο οι εξής: καταρχάς, η άσκηση των φοιτητών /-τριών στην προσέγγιση, χρήση και ερμηνεία των συναφών μεσαιωνικών πηγών και της σύγχρονης βιβλιογραφίας· επιπρόσθετα, η εκπόνηση ειδικών ατομικών εργασιών από τους συμμετέχοντες/-ουσες (με ερευνητικά θέματα που θα αφορούν στις παραπάνω ιστορικές εξελίξεις) και η βέλτιστη προφορική παρουσίαση των τελευταίων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα· τέλος, οι φοιτητές/-ήτριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν, θα αφομοιώσουν και θα εφαρμόσουν στην πράξη τις βασικές τεχνικές της ιστορικής μελέτης και συγγραφής, τα υφιστάμενα ερευνητικά εργαλεία και τους βέλτιστους τρόπους παρουσίασης σε ευρύ κοινό ιστορικών δεδομένων που αφορούν ειδικά στη μελέτη της Βυζαντινής αυτοκρατορίας (ως κράτους και κοινωνίας) αλλά και των όμορων περιοχών της.

ΙΒΥ 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας – Οι «σκοτεινοί αιώνες» του Βυζαντίου [εαρινό εξ.]

Στο πλαίσιο του φροντιστηρίου θα εξεταστεί η ιστορική περίοδος που αποκαλείται στη σύγχρονη βυζαντινή έρευνα ως «οι σκοτεινοί αιώνες του Βυζαντίου». Ο τελευταίος τίτλος αποτελεί ουσιαστικά ιστοριογραφικό και φιλολογικό περιγραφικό όρο, ο οποίος υποδηλώνει τις ερευνητικές δυσκολίες που παρουσιάζει η Ιστορία του Βυζαντίου μεταξύ του 7ου και των μέσων του 9ου αι.: κατά την τελευταία περίοδο παρατηρείται ανεπάρκεια σύγχρονων γραπτών αφηγηματικών και άλλων κειμένων, κυρίως εξαιτίας της τότε παρακμής της κλασικίζουσας ιστοριογραφίας ως αυτοτελούς λογοτεχνικού είδους, της λεγόμενης «μεγάλης σιγής των γραμμάτων», της κάμψης της παιδείας και του ευρύτερου μορφωτικού επιπέδου αλλά και της απώλειας της εικονοκλαστικής (θεολογικής και δογματικής) γραμματείας. Οι μείζονες πολιτικές, στρατιωτικές και πολιτισμικές ανατροπές και οι ποικίλοι μετασχηματισμοί κατά τη διάρκεια της ίδιας ιστορικής περιόδου υπήρξαν ωστόσο κοσμοϊστορικής σημασίας, καθώς στο οριστικό τέλος της ύστερης αρχαιότητας αλλά και της οικουμενικής και πολυεθνικής Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας στον κόσμο της κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου, στη σταδιακή μετάβαση στην εποχή των μέσων χρόνων (με εντελώς καινούρια χαρακτηριστικά), καθώς και στη λεγόμενη μεσαιωνική Ρωμανία με τα νέα (πολύ πιο περιορισμένα) πολιτικά όρια, την εκ βάθρων αναδιαρθρωμένη θεσμική και οικονομική οργάνωση και τα διαφοροποιημένα κοινωνικά (εθνικά, φυλετικά, θρησκευτικά και λοιπά) δεδομένα.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του φροντιστηρίου είναι οι εξής: καταρχάς, η άσκηση των φοιτητών /-τριών στην προσέγγιση, χρήση και ερμηνεία των συνα-

φών μεσαιωνικών πηγών και της σύγχρονης βιβλιογραφίας· επιπρόσθετα, η εκπόνηση ειδικών ατομικών εργασιών από τους συμμετέχοντες/-ουσες (με ερευνητικά θέματα που θα αφορούν στις παραπάνω ιστορικές εξελίξεις) και η βέλτιστη προφορική παρουσίαση των τελευταίων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα· τέλος, οι φοιτητές /-ήτριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν, θα αφομοιώσουν και θα εφαρμόσουν στην πράξη τις βασικές τεχνικές της ιστορικής μελέτης και συγγραφής, τα υφιστάμενα ερευνητικά εργαλεία και τους βέλτιστους τρόπους παρουσίασης σε ευρύ κοινό ιστορικών δεδομένων που αφορούν ειδικά στη μελέτη της Βυζαντινής αυτοκρατορίας ως κράτους και κοινωνίας μεταξύ των 7ου και 9ου αιώνων.

Ελένη ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ

ΑΚΛ603 Κεραμική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής [εαρινό εξ.]

Το μάθημα επικεντρώνεται στην εξέταση των ποικίλων κατηγοριών της αρχαίας ελληνικής γραπτής κεραμικής. Εισαγωγικά, θα εξεταστούν διάφορα θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση και τις συνθήκες παραγωγής στα αρχαία κεραμικά εργαστήρια, με βάση τα σωζόμενα υλικά κατάλοιπα, τις μαρτυρίες των αρχαίων πηγών και των ίδιων των αγγείων. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστούν οι τεχνικές διακόσμησης και τα πιο χαρακτηριστικά σχήματα των αγγείων κατά την αρχαϊκή και την κλασική περίοδο, με έμφαση στα προϊόντα του κορινθιακού και του αττικού Κεραμεικού (πρωτογεωμετρικά και γεωμετρικά, πρωτοκορινθιακά και πρωτοαττικά, μελανόμορφα και ερυθρόμορφα, μελαμβαφή αγγεία). Θα γίνει ξεχωριστή αναφορά στους σημαντικότερους εκπροσώπους των εργαστηρίων αυτών (κεραμείς και αγγειογράφους), στη διάδοση των αγγείων τους και στην επίδραση που άσκησαν σε άλλα σύγχρονα κεραμικά κέντρα. Θα εξεταστούν, επίσης, ορισμένα εικονογραφικά θέματα, καθώς και ζητήματα χρονολόγησης, τόπων εύρεσης, διακίνησης και αξιολόγησης της αρχαίας κεραμικής

Σκοπός του μαθήματος είναι να δώσει μια σφαιρική και τεκμηριωμένη γνώση για την κεραμική παραγωγή από την πρώιμη Εποχή του Σιδήρου μέχρι και τα κλασικά χρόνια με έμφαση σε ορισμένα από τα πιο σημαντικά κεραμικά εργαστήρια του ελλαδικού χώρου και να αναδείξει τη μεγάλη συμβολή τους στην εξέλιξη της κεραμικής τεχνολογίας και εικονογραφίας. Επίσης, να καταδείξει τη σπουδαιότητα των κεραμικών ευρημάτων σε πολλούς τομείς της αρχαιολογικής έρευνας (χρονολόγηση, εμπόριο- οικονομία, λατρεία, ταφικά έθιμα κ.ά.).

Παράλληλα, επιδίωξη είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις πολυάριθμες κατηγορίες κεραμικής των διαφόρων εργαστηρίων, πολλές από τις οποίες συ-

ναντούν στις ανασκαφές και στις συλλογές των μουσείων κατά την πρακτική τους άσκηση.

Ελευθερία ΜΑΝΤΑ

ΙΣΕ 601 Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα εξετάζει την εξέλιξη της ελληνικής πολιτικής, της κοινωνίας και οικονομίας στον 20ό αι., από τη Μικρασιατική Καταστροφή και τη Συνθήκη της Λωζάννης (1923) έως τα πρώτα χρόνια της Μεταπολίτευσης (1975). Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στις τομές και την περιοδολόγηση της εποχής, στις οικονομικές και κοινωνικές κρίσεις και στις συνέπειες των μεγάλων εθνικών αποτυχιών και καταστροφών στο διεθνές και το εσωτερικό μέτωπο.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται να α) εξοικειωθούν με τη σύγχρονη ελληνική ιστορία από το 1923 έως το 1975, β) μπορούν να αποτιμήσουν διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις για τις εξελίξεις του 20ού αι., γ) εμβαθύνουν σε ειδικά θέματα της περιόδου σχετικά με την πολιτική, κοινωνική, οικονομική και διπλωματική ιστορία, δ) αναπτύξουν περαιτέρω τις κριτικές και συνθετικές τους ικανότητες στην παραγωγή γραπτού λόγου με τη χρήση πηγών και βιβλιογραφίας, ε) βελτιώσουν την ικανότητά τους να αποτιμούν και να αξιολογούν ιστορικά ερωτήματα και στ) εξοικειωθούν με τις διεπιστημονικές προσεγγίσεις της Ιστορίας.

ΙΝΕ 402 Ειδικά Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας: Διδακτική της Νεοελληνικής Ιστορίας [χειμερινό εξ.]

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να γνωρίσουν αναλυτικά τους γενικούς και ειδικούς στόχους της διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα της διδακτικής του μαθήματος. Επίσης, αξιοποιώντας τις ΤΠΕ και εστιάζοντας στην προώθηση της βιωματικής μάθησης, να οργανώνουν ένα αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας, να γνωρίζουν την τεχνική οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας, να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) κατά τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και να γνωρίζουν τα συστήματα και τους τρόπους αξιολόγησης του μαθήματος.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να γνωρίζουν αναλυτικά τους γενικούς και ειδικούς στόχους της διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα της διδακτικής του μαθήματος, να έχουν εξοικειωθεί με τη

μεθοδολογία της διδασκαλίας της ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση αξιοποιώντας τις ΤΠΕ και εστιάζοντας στην προώθηση της βιωματικής μάθησης και να οργανώνουν ένα αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας, να γνωρίζουν την τεχνική οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας, να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) κατά τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, να γνωρίζουν τα συστήματα και τους τρόπους αξιολόγησης του μαθήματος.

Αικατερίνη ΜΑΝΔΑΛΑΚΗ

ΙΑΕ 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας: *Κρητικαί πολιτεῖαι*: Θεσμοί, Κοινωνία, Οικονομία [χειμερινό εξ.]

Αντικείμενο του φροντιστηριακού μαθήματος αποτελεί η μελέτη σημαντικών πτυχών της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης των πόλεων της αρχαίας Κρήτης κατά την Αρχαϊκή, την Κλασική και την Ελληνιστική εποχή. Χαρακτηριστικές επιμέρους θεματικές ενότητες του μαθήματος συνιστούν οι πολιτειακοί θεσμοί των πόλεων τους αρχαίας Κρήτης, η κοινωνική διαστρωμάτωση των κρητικών πόλεων, οι κοινωνικοί θεσμοί (ειδικότερα, ο *οἶκος* στη μεγάλη επιγραφή της Γόρτυνος), η αγωγή των νέων στην αρχαία Κρήτη, όψεις της οικονομικής ζωής στην αρχαία Κρήτη, τα Συσσίτια.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος είναι η άσκηση των φοιτητών/-τριών στην προσέγγιση, τον κριτικό σχολιασμό και την αξιοποίηση ιστορικών πηγών (γραμματειακών πηγών, επιγραφικών πηγών, νομισματικών πηγών, αρχαιολογικών τεκμηρίων) και σύγχρονης, συναφούς με το θέμα του φροντιστηρίου, βιβλιογραφίας, η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με τους τεχνικές της ιστορικής έρευνας και η εκπαίδευσή τους στην οργάνωση, συγγραφή και προφορική παρουσίαση επιστημονικών εργασιών ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας.

Ιάκωβος ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΙΝΧ 602 Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων ΙΙ (19ος αι.) [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα εστιάζει στον μακρύ 19ο αιώνα, από το κίνημα του Διαφωτισμού έως την έκρηξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. Η περίοδος χαρακτηρίζεται από τις μεγάλες εθνικές επαναστάσεις, την οικοδόμηση των εθνικών κρατών, τα ιδεολογικά ρεύματα και τη διαχείριση κρίσιμων ζητημάτων τους το Γερμανικό και το Εβραϊκό.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση

να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές, οικονομικές παραμέτρους τους περιόδου. Επιπλέον θα έχουν μελετήσει διαφορετικά είδη ιστορικών πηγών για τον 19ο αιώνα.

ΙΝΕ 603 **Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας** [εαρινό εξ.]

Το μάθημα καταρχήν παρουσιάζει την εξέλιξη της επιστήμης της ιστορίας, τις ιστοριογραφικές σχολές και τάσεις από τον 19ο αιώνα μέχρι τις μέρες μας, των ιστοριογραφικών σχολών και των τάσεων κατά τους δύο τελευταίους αιώνες. Επιπλέον, εξετάζονται τα είδη των ιστορικών πηγών και οι τρόποι προσέγγισης και αξιοποίησής τους. Οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν και να σχολιάσουν πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, όπως επίσης και αποσπάσματα ή αυτούσια ιστορικά έργα. Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με βάση την κριτική παρουσίαση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών και την προφορική εξέταση.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας, την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας στην Εκπαίδευση, να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα και για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Μαρία ΝΤΙΝΟΥ

ΑΠΡ 601 **Προϊστορική Αρχαιολογία: Θεωρία και Μέθοδος** [εαρινό εξ.]

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί μια σφαιρική εισαγωγή στις διαστάσεις της σύγχρονης αρχαιολογίας. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος συζητούνται τα κύρια ρεύματα της θεωρητικής αρχαιολογικής σκέψης του 20ου αιώνα. Εξετάζεται η πολιτισμική ιστορία, η διαδικαστική αρχαιολογία, η μεταδιαδικαστική αρχαιολογία και η σύγχρονη σύνθεσή τους. Στο δεύτερο μέρος εξετάζονται οι μέθοδοι και οι τεχνικές που στηρίζουν τη σύγχρονη αρχαιολογία, την ανασκαφή και την αρχαιολογία πεδίου, την αρχαιολογία του τοπίου, την αρχαιομετρία και τη βιοαρχαιολογία. Τέλος, συζητείται η θέση της αρχαιολογίας στον σύγχρονο κόσμο και θίγονται θέματα μουσειολογίας και δημόσιας αρχαιολογίας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζουν τις κύριες θέσεις κάθε αρχαιολογικής σχολής και

ρεύματος. Θα πρέπει, σε βασικό επίπεδο, να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν το θεωρητικό υπόβαθρο αρχαιολογικών επιχειρημάτων. Θα πρέπει να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των αναλυτικών τεχνικών και να είναι σε θέση να επιλέγουν τους περισσότερο κατάλληλες για τη λύση αρχαιολογικών ερωτημάτων.

ΑΠΡ 606 Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας: Προϊστορικές κοινωνίες και ανθρωπογενές περιβάλλον (10000 – 3000 π.Χ.). Διδ. υποστήριξη Αθηνά ΑΛΜΑΤΖΗ, Ευαγγελία ΒΟΥΛΓΑΡΗ [χειμερινό και εαρινό εξ.]

Το φροντιστήριο εξετάζει τις πολιτισμικές διαδικασίες από το τροφοσυλλεκτικό στάδιο στην παραγωγή της τροφής και την εμφάνιση μόνιμων οικισμών σε σχέση με τα ευρύτερα κλιματικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά κατά το διάστημα 10.000-3.000 π.Χ. Εξετάζονται τα δεδομένα για τις κλιματικές μεταβολές και την διαμόρφωση των παράκτιων περιβαλλόντων και ακτογραμμών κατά τη μετάβαση από το Πλειστόκαινο στο Ολόκαινο και κατά τη διάρκεια του δεύτερου. Τα περιβαλλοντικά δεδομένα θα συσχετιστούν με τις πολιτισμικές διαδικασίες που έλαβαν χώρα στο διάστημα αυτό. Θα συζητηθούν θέματα που αφορούν στη σχέση των Μεσολιθικών και Νεολιθικών κοινωνιών με τα εκάστοτε τοπικά περιβάλλοντα και στη διαμόρφωση των ανθρωπογενών χαρακτηριστικών των τελευταίων. Τα παραπάνω θέματα θα εξεταστούν μέσα από τις πληροφορίες που προσφέρει η γεωαρχαιολογία, η αρχαιοβοτανική, η ζωοαρχαιολογία και οι μελέτες ισοτόπων.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι με: τα κλιματικά και περιβαλλοντικά φαινόμενα που έλαβαν χώρα 10.000-3000 π.Χ.,την κατανόηση και κριτική αξιολόγηση της συσχέτισης των φαινομένων αυτών με τις πολιτισμικές διαδικασίες τους περιόδου, την επιλογή και εφαρμογή διεπιστημονικών μεθόδων.

Το φροντιστήριο περιλαμβάνει παρακολούθηση παραδόσεων και μελέτη επιλεγμένης βιβλιογραφίας. Το μάθημα προσφέρεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών. Η εξέταση γίνεται με γραπτή εργασία και προφορική παρουσίασή τους.

Ιωάννης ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΑΕ 601 Αρχαία Ελληνική Ιστορία Ι: Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή [χειμερινό εξ.]

Γενική επισκόπηση τους τους αρχαίας ελληνικής ιστορίας από τον 8ο έως και τον 4ο αι. π.Χ. Θα προηγηθεί μία επισκόπηση της νεότερης βιβλιογραφίας για την περίοδο, με στόχο την ανίχνευση των νέων τάσεων στην έρευνα. Κύριο αντικείμενο του μαθήματος θα αποτελέσει η μελέτη των βασικών εξελίξεων στον ελληνικό κόσμο κατά την προαναφερθείσα περίοδο, με τη βοήθεια των σχετικών πηγών (γραμματειακών, επιγραφικών, νομισματικών). Εξέλιξη της πόλεως-κράτους.

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με τα χαρακτηριστικά φαινόμενα, τα οποία συνιστούν τον μετασχηματισμό του αρχαϊκού κόσμου και τη μετάβαση στην Κλασική Περίοδο, να τους οδηγήσει στην κατανόηση της δημιουργίας της πόλεως-κράτους και της πολιτικής σκέψης, στην κατανόηση της εξέλιξης των θεσμών και της διαμόρφωσης της συνείδησης και της ταυτότητας του πολίτη. Επιπλέον, θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοήσουν το ιστορικό προφίλ των δύο περιόδων και μπορούν να επεξεργασθούν κριτικά ιστορικές πηγές.

ΙΑΕ 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας: Το Μακεδονικό βασίλειο από τον 7ο αι. έως τα τέλη του 5ου αι. π.Χ. [εαρινό εξ.]

Το Φροντιστήριο Ειδίκευσης στοχεύει αφενός στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις πηγές και τη μεθοδολογία της έρευνας στο πεδίο της Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας, αφετέρου στον επιστημονικό τρόπο προσέγγισης ειδικών θεμάτων και την παραγωγή γραπτού λόγου και, τρίτον, στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την προετοιμασία και παρουσίαση μιας θεματικής, δεδομένου ότι πρόκειται για μαθήματα ΠΠΔΕ.

Για τους λόγους αυτούς, θα δοθούν ασκήσεις πάνω σε γραμματειακές πηγές της αρχαίας ελληνικής γραμματείας, προκειμένου οι φοιτήτριες/ές να εντρυφήσουν στην πραγμάτευση των πηγών. Στον προγραμματισμό του Φροντιστηρίου περιλαμβάνονται και επισκέψεις των φοιτητών/τριών σε χώρους άσκησης (μουσεία, ερευνητικά κέντρα).

Μελίνα ΠΑΪΣΙΔΟΥ

ΑΒΥ 602 Βυζαντινή Ζωγραφική [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποτελεί ένα σχεδίασμα της εξέλιξης της μνημειακής ζωγραφικής από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες έως και το τέλος της

υστεροβυζαντινής περιόδου (αρχές 3ου αι.–1453). Εξετάζεται η διαμόρφωση της εικονογραφίας και των καλλιτεχνικών ρευμάτων κυρίως μέσα από τα εντοίχια σύνολα (ζωγραφική και ψηφιδωτά) και δευτερευόντως μέσα από τις φορητές εικόνες και τις μικρογραφίες των χειρογράφων. Επιχειρείται η προσέγγιση των καλλιτεχνικών φαινομένων σε συνάρτηση με τις ιστορικές, κοινωνικές, θεολογικές και πολιτικές συνθήκες της εκάστοτε εποχής.

Το μάθημα αποσκοπεί να δώσει μία ευρεία γνώση του αντικειμένου της διδασκαλίας και να βοηθήσει την ανάπτυξη τους ικανότητας αναγνώρισης και χρονολόγησης των έργων της βυζαντινής ζωγραφικής, μέσω της παρατήρησης και της κριτικής σκέψης.

ΑΒΥ 606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας: Μνημειακή τοπογραφία τους Βυζαντινής Θεσσαλονίκης, Διδ. υποστήριξη Εμμανουέλα ΓΟΥΝΑΡΗ [χειμερινό εξ.]

Το φροντιστήριο εστιάζει στην οργάνωση και εξέλιξη της πολεοδομίας της Θεσσαλονίκης και τις μεταμορφώσεις του αστικού τοπίου της πόλης διαχρονικά από το 330 περίπου έως το 1430. Σκοπός είναι η γνωριμία με τα βασικά μνημεία UNESCO (ναοί και οχυρώσεις) αλλά και η μελέτη των μικρότερων αρχαιολογικών θέσεων που αποκαλύφθηκαν στις σωστικές ανασκαφές της πόλης. Σχολιάζονται επίσης και περιπτώσεις καλής και κακής διαχείρισης των αποκαλυφθέντων μνημειακών τόπων της. Ορισμένες από τις παρουσιάσεις των φοιτητικών εργασιών θα γίνουν επί τόπου στα μνημεία. Το φροντιστήριο υποστηρίζεται και από διδακτικό βιβλίο του ΕΥΔΟΞΟΥ.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν εξοικειωθεί με την τέχνη, την αρχιτεκτονική και τον υλικό πολιτισμό της βυζαντινής περιόδου και θα έχουν γνωρίσει, μέσα από τη σύγχρονη βιβλιογραφία, τους νέους προβληματισμούς της αρχαιολογικής έρευνας και της ιστορίας της τέχνης. Επιπλέον, θα είναι σε θέση να αναλύουν και να ερμηνεύουν τα καλλιτεχνικά έργα, τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα και τα τέχνεργα της βυζαντινής περιόδου και να αναζητούν πρόσφατη βιβλιογραφία και να αξιοποιούν τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας. Παράλληλα, θα έχουν εξασκηθεί στην τεχνική σύνθεσης και παρουσίασης μιας επιστημονικής εργασίας, προφορικά και γραπτά, θα έχουν αναπτύξει κριτική σκέψη, μέσω του ελεύθερου διαλόγου που διεξάγεται στο πλαίσιο του φροντιστηρίου και θα έχουν εξοικειωθεί με τις μεθόδους προετοιμασίας και παρουσίασης μιας συγκεκριμένης θεματικής στο πλαίσιο διδασκαλίας (δίκην μαθήματος).

ΑΒΥ 606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας: Θέματα Ζωγραφικής: εικονογραφημένα χειρόγραφα, Διδ. υποστήριξη Εμμανουέλα ΓΟΥΝΑΡΗ [εαρινό εξ.]

Το φροντιστήριο εστιάζει κυρίως στην παραγωγή, κυκλοφορία και εξέλιξη των εικονογραφημένων χειρογράφων των βυζαντινών χρόνων από τον 6ο έως τον 15ο αιώνα. Γίνονται ειδικές αναφορές στη θεματογραφία, εικονογραφία και τεχνοτροπία των μικρογραφιών με παραλληλισμούς σε φορητές εικόνες και τη μνημειακή ζωγραφική. Ταυτόχρονα συνεξετάζονται ιστορικές, πολιτικές και θεολογικές παράμετροι που διέπουν τη δημιουργία των εικονογραφημένων χειρογράφων, ενώ δίνονται και βασικές πληροφορίες παλαιογραφίας – κωδικολογίας. Το φροντιστήριο περιλαμβάνει επίσκεψη σε εργαστήριο συντήρησης χειρογράφων στη Θεσσαλονίκη.

Οι παρουσιάσεις των φοιτητικών εργασιών θα πργματοποιούνται στην τάξη με άξονα τις παραπάνω θεματικές. Το μάθημα υποστηρίζεται από διδακτικό εγχειρίδιο του ΕΥΔΟΞΟΥ.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν εξοικειωθεί με την τέχνη και τον υλικό πολιτισμό της βυζαντινής περιόδου και θα έχουν γνωρίσει, μέσα από τη σύγχρονη βιβλιογραφία, τους νέους προβληματισμούς της αρχαιολογικής έρευνας και της ιστορίας τους τέχνης. Επιπλέον, θα είναι σε θέση να αναλύουν και να ερμηνεύουν τα καλλιτεχνικά έργα και τα τέχνεργα της βυζαντινής περιόδου και να αναζητούν πρόσφατη βιβλιογραφία και να αξιοποιούν τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας.

Παράλληλα, θα έχουν εξασκηθεί στην τεχνική σύνθεσης και παρουσίασης μιας επιστημονικής εργασίας, προφορικά και γραπτά, θα έχουν αναπτύξει κριτική σκέψη, μέσω του ελεύθερου διαλόγου που διεξάγεται στο πλαίσιο του φροντιστηρίου και θα έχουν εξοικειωθεί με τις μεθόδους προετοιμασίας και παρουσίασης μιας συγκεκριμένης θεματικής στο πλαίσιο διδασκαλίας (δίκην μαθήματος).

Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΑΚΛ 602 Πλαστική τους Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής. Συνδιδασκαλία με Αθανασία ΚΥΡΙΑΚΟΥ [χειμερινό εξ.]

Στόχος του μαθήματος αυτού είναι η εξέταση της γένεσης και εξέλιξης της μνημειακής πλαστικής από τα γεωμετρικά χρόνια μέχρι το τέλος του 5ου αι. π.Χ. Για τον σκοπό αυτό θα παρουσιασθούν αναλυτικά οι κυριότερες κατηγορίες έργων, κυρίως ολόγλυφα, αλλά και αρχιτεκτονικά γλυπτά, καθώς και ανάγλυφα με γνώμονα την εξελικτική τους πορεία αλλά και την τεχνοτροπική τους ένταξη.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν εξειδι-

κευμένες γνώσεις για την πλαστική της αρχαϊκής και κλασικής εποχής και να μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τα γλυπτά των περιόδων αυτών.

ΑΚΛ 606 Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας. Πόλεις τους Ρωμαϊκής Μακεδονίας. Διδ. υποστήριξη Κυριακή ΒΑΣΤΕΛΗ [εαρινό εξ.]

Αντικείμενο του φροντιστηρίου είναι η μελέτη των αρχαιολογικών δεδομένων σημαντικών πόλεων της Μακεδονίας από την εποχή της κατάκτησή τους από τους Ρωμαίους και την μετατροπή τους σε ρωμαϊκή επαρχία και έπειτα. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για την αρχαιολογία τους Ρωμαϊκής Μακεδονίας και να εξοικειωθούν με τη συγγραφή σχετικών εργασιών.

ΑΚΛ 209 Πλαστική Ρωμαϊκών Χρόνων [εαρινό εξ.].

Το μάθημα αυτό εξετάζει την πλαστική της Θεσσαλονίκης κατά την ύστερη ελληνιστική και αυτοκρατορική εποχή. Παρουσιάζονται αναλυτικά αντιπροσωπευτικά παραδείγματα από τον μεγάλο αριθμό των γλυπτών που έχουν βρεθεί στη Θεσσαλονίκη και τις γειτονικές περιοχές με σκοπό να κατανοηθούν οι κατηγορίες και τα είδη της ρωμαϊκής πλαστικής και να συζητηθούν ζητήματα της μελέτης των ρωμαϊκών γλυπτών (εικονογραφικοί τύποι, σχέση πρωτοτύπου-αντιγράφου, υλικό κατασκευής, εργαστηριακή προέλευση, χαρακτηριστικά τοπικών εργαστηρίων). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύνδεση των γλυπτών με τον τόπο εύρεσής τους, αφενός για να γίνει κατανοητή η χρήση τους, αφετέρου για να παρουσιαστούν οι βασικοί τοπογραφικοί τομείς της ρωμαϊκής Θεσσαλονίκης.

Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΒΥ 606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας. Μικρασιατική καταστροφή και βυζαντινός πολιτισμός: εκατό χρόνια μετά (1922-2022). Διδ. υποστήριξη Αναστασία Πλιώτα [χειμερινό εξ.]

Η θεματική του φροντιστηρίου είναι επετειακή και σχετίζεται με τη συμπλήρωση του αιώνα από τη μικρασιατική καταστροφή. Η μικρασιατική εκστρατεία, η καταστροφή, αλλά και η υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών με το προσφυγικό ρεύμα που ακολούθησε είχαν σημαντικές επιπτώσεις και στον τομέα της βυζαντινής και μεταβυζαντινής αρχαιολογίας. Το φροντιστήριο θα εστιάσει

σε διαφορετικές πτυχές του φαινομένου αυτού, όπως η τύχη των βυζαντινών μνημείων στη Μικρά Ασία, η οργάνωση και δράση της αρχαιολογικής υπηρεσίας στην Ελληνική Διοίκηση τους Μικράς Ασίας κατά την περίοδο 1919-1922, η μεταφορά κειμηλίων (κατά κύριο λόγο εκκλησιαστικών αντικειμένων τους μεταβυζαντινής περιόδου) από τους πρόσφυγες της Μικράς Ασίας, του Πόντου και της Ανατολικής Θράκης και οι τύχες τους στο ελληνικό κράτος. Πέρα από ζητήματα που αφορούν στα ίδια τα αντικείμενα (προέλευση, πρώτες ύλες, χρονολόγηση, τεχνικές, εργαστήρια, επιγραφές κ.τ.λ.), ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις επιλογές που έγιναν από τους πρόσφυγες και τους λόγους που τις υπαγόρευσαν, στη σημασία που αποδόθηκε από τους προσφυγικούς πληθυσμούς στα αντικείμενα αυτά και στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν κάποια εξ αυτών από το ελληνικό κράτος, το οποίο τα διαμοίρασε μεταξύ του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου, του Μουσείου Μπενάκη και το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης. Στο πλαίσιο αυτό, επιπλέον των ίδιων των κειμηλίων, θα αξιοποιηθούν σχετικές γραπτές αναφορές, αλλά και προφορικές μαρτυρίες των προσφύγων, ενώ, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέψουν, θα πραγματοποιηθούν επισκέψεις σε μουσεία και ναούς στα κειμήλια, αλλά και στο Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού. Οι φοιτητές θα κληθούν να επιλέξουν ένα σχετικό θέμα, το οποίο θα παρουσιάσουν προφορικά και θα αναπτύξουν σε γραπτή εργασία.

Οι μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος συνίστανται στη γνωριμία των φοιτητών/τριών με μια σχετικά άγνωστη, αλλά σημαντική πτυχή της μικρασιατικής καταστροφής και της ανταλλαγής πληθυσμών, στην εξοικείωσή τους με βυζαντινά και μεταβυζαντινά τέχνεργα και φορητές εικόνες που αποτελούσαν την (ιερή) περιουσία των ελληνορθόδοξων κοινοτήτων τους Μικράς Ασίας, του Πόντου και Ανατολικής Θράκης, στον προβληματισμό σε σχέση με ζητήματα διαχείρισης τους πολιτιστικής κληρονομιάς και δη θρησκευτικού χαρακτήρα εν καιρώ πολέμου και προσφυγιάς και στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την προφορική παρουσίαση της εργασίας τους εν είδει διδασκαλίας.

ΑΒΥ 215 **Καθημερινός Βίος των Βυζαντινών** [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα εξετάζει πτυχές του καθημερινού βίου των Βυζαντινών μέσα από τα κατάλοιπα του υλικού πολιτισμού (αρχαιολογικά ευρήματα και καλλιτεχνικές αναπαραστάσεις), με την παράλληλη συνδρομή των γραπτών πηγών. Κάποια από τα θέματα που θα συζητηθούν είναι η βυζαντινή οικία και το περιεχόμενό της, οι αγορές και το εμπόριο, μαγεία και προλήψεις, διασκέδαση κ.ά.

Οι μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος συνίστανται στην εξοικείωση με τους μεθόδους ερμηνείας των αρχαιολογικών δεδομένων ως πηγών τους καθημερι-

νής ζωής στο Βυζάντιο, καθώς και στην αναγνώριση της συνδρομής των γραπτών πηγών σε αυτή.

Χριστίνα ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΑΒΥ 312 Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με τους επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία της Θεσσαλονίκης, καθώς και με ευρήματα που συνδέονται με τους χώρους της και εκτίθενται στα αρχαιολογικά μουσεία της πόλης. Οι φοιτητές θα ασκηθούν στην επιστημονική περιγραφή χώρων και μνημείων ακολουθώντας την κατάλληλη ορολογία. Επίσης θα κληθούν να συγγράψουν σύντομα κείμενα με τη μορφή λημμάτων καταλόγου για επιλεγμένα εκθέματα από τα αρχαιολογικά μουσεία της πόλης.

Το μάθημα περιλαμβάνει: α. Διαλέξεις στην αίθουσα β. Επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία της πόλης για επιτόπια άσκηση γ. Παρουσιάσεις των φοιτητικών εργασιών είτε στον χώρο είτε (εάν δεν είναι εφικτό) στην αίθουσα. Στο πλαίσιο των μαθημάτων οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία να ακούσουν ειδικούς επιστήμονες που έχουν εργαστεί ή εργάζονται στους χώρους, τα μνημεία και τα μουσεία της πόλης και να συνομιλήσουν μαζί τους. Επίσης, θα ενημερωθούν με τη βοήθεια των αρμόδιων επιστημόνων για την εκπαιδευτική πολιτική των μουσείων της πόλης.

Στόχος του μαθήματος, που έχει τον χαρακτήρα του φροντιστηρίου, είναι να μάθουν οι συμμετέχοντες φοιτητές να περιγράφουν με ορθούς επιστημονικούς όρους και τη σωστή μέθοδο έναν χώρο ή ένα μνημείο και να δημιουργούν συνοπτικές αλλά κατατοπιστικές καταγραφές χώρων και μνημείων συνοδευόμενες από τη σχετική βιβλιογραφία. Στο κομμάτι της άσκησης στο μουσείο το μάθημα στοχεύει στο να μάθουν οι φοιτητές να συντάσσουν κείμενα με τη μορφή λημμάτων καταλόγων για κινητά ευρήματα και να τα συνδέουν, με τη βοήθεια της σχετικής βιβλιογραφίας με τα μνημεία τους πόλης από τα οποία προέρχονται. Η εξέταση του μαθήματος γίνεται με γραπτή εργασία και παρουσίασή της.

Δημήτριος ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

ΙΝΕ 601 Νεοελληνική Ιστορία Ι (15ος - 18ος αι.) [εαρινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορία του Νέου Ελληνισμού ανάμεσα στα μέσα του 15ου αιώνα και τις αρχές του 19ου αιώνα. Οι παραδόσεις θα κινηθούν κατά μήκος τριών αξόνων. Αρχικά, θα συζητηθούν η φύση και οι ειδικοί χαρακτήρες των τεκμηρίων της εποχής και τα μεθοδολογικά προβλήματα που προκύπτουν από τη μελέτη τους. Στη συνέχεια, θα αναπτυχθεί το χρονολογικό-γεγονοτολογικό πλαίσιο αναφοράς όπως το όρισαν κυρίως οι σχέσεις των Ελλήνων με τους Οθωμανούς και Βενετούς πολιτικούς επικυρίαρχούς τους και οι συγκρούσεις των τελευταίων μεταξύ τους. Τέλος, θα εξεταστούν οι δημογραφικές, οικονομικές, κοινωνικές και ιδεολογικές πραγματικότητες του Νέου Ελληνισμού και η θεσμική θέση του στο πλαίσιο της οθωμανικής και βενετικής πολιτικής τάξης.

Στόχοι του μαθήματος είναι η κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών της νεοελληνικής ιστορίας κατά την περίοδο 1453-1821, η γνώση των κρατικών θεσμών στους οποίους αναγκάστηκαν οι Έλληνες να προσαρμοστούν, η κριτική εξέταση των θεσμικών μορφωμάτων τα οποία ανέπτυξαν οι Έλληνες στο πλαίσιο του οθωμανικού και βενετικού κρατικού σχήματος και η συζήτηση βασικών κοινωνικών, οικονομικών και ιδεολογικών γνωρισμάτων τους εποχής

ΙΝΕ 203 Η Ελληνική Επανάσταση (1821-1829) [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με τα σημαντικότερα ιστοριογραφικά ζητήματα που θέτει η μελέτη του Αγώνα. Αρχικά, θα γίνει συνοπτική παρουσίαση της περιοδολόγησης και των κομβικών γεγονότων της επαναστατικής συγκυρίας. Σε αυτό το πλαίσιο, θα παρουσιαστούν η στρατιωτική οργάνωση των Ελλήνων, οι πολιτικοί και δημοσιονομικοί θεσμοί του σταδιακά συγκροτούμενου εθνικού κράτους, η διεθνής διάσταση του Ελληνικού Ζητήματος και οι στρατηγικές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Θα εξεταστούν οι πηγές της Επανάστασης (Απομνημονεύματα των αγωνιστών, Τύπος, αρχεία τους ελληνικής διοίκησης, ιδιωτικές και κοινοτικές αρχειακές σειρές, οθωμανικά και ευρωπαϊκά αρχεία κλπ) και τα προβλήματα που σχετίζονται με αυτές. Τέλος, θα συζητηθούν οι σημαντικότερες ερμηνευτικές προσεγγίσεις και προσλήψεις του Αγώνα, όπως αναπτύχθηκαν από τα μέσα του 19ου αιώνα έως σήμερα.

Αθηνά ΠΕΓΚΛΙΔΟΥ

ΙΝΕ 603 Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας: Οπτικο-ηχητικές δημιουργίες και ερευνητικές διαδικασίες [χειμερινό εξ.]

Τα μέσα εγγραφής εικόνας και ήχου χρησιμοποιούνται συνήθως ως τρόποι μετατροπής της εμπειρίας της επιτόπιας έρευνας σε «ερευνητικά δεδομένα» και μετάδοσης γνώσης με την πολυσημία και την πολυαισθητηριακότητα τους πέρα από τις δεσμεύσεις της γραμμικής κειμενικής αφήγησης. Η πολύμεσική/πολυτροπική εθνογραφία μπορεί να διευρύνει την ερευνητική μέθοδο, εμπειρία και γνώση ως πολυφωνική, διακειμενική, προσβάσιμη. Τους επιτρέπει να μοιραστούμε και να συζητήσουμε ανοιχτά την ερευνητική διαδικασία και τις προϋποθέσεις τους. Κατά τη βιντεογράφηση στο πεδίο έρευνας με μια «συμμετοχική κάμερα» η οποία δεν στέκεται παθητική και απόμακρη στον τρίποδα, που πλησιάζει στη δράση, που συνεργάζεται και συνομιλεί, αυτοσχεδιάζει και δεν δημιουργεί την ψευδαίσθηση της εγγύτητας μέσα από τον τηλεφακό, ο εικονολήπτης/τρια δεν έχει πλέον το μονοπώλιο της παρατήρησης. Με την κάμερα στο χέρι, δεν είναι η κάμερα το «μέσο» αλλά το ίδιο το σώμα του/της κινηματογραφιστή/στριας το οποίο με τις κατάλληλες ασκήσεις θα έχει την ευελιξία, την ενσυναίσθηση και την εγρήγορση να απορροφηθεί από το πεδίο, τις σχέσεις και τις συνδέσεις που διαμορφώνει. Στην εθνογραφική πρακτική, τα οπτικοακουστικά μέσα δε χρησιμοποιούνται ως μέσα «καταγραφής» αλλά η ίδια η λήψη, η θέαση/ ακρόαση και οι συνθήκες επιτέλεσής τους αναθεωρούνται και προβληματοποιούνται. Τα μέσα δεν γράφουν μόνο λόγο και δράση των πληροφορητών/τριών αλλά γράφουν ταυτόχρονα τη συνάντηση τους με τον εικονολήπτη/ηχολήπτη. Συνεπώς, αποτελούν ένα σύνθετο αναστοχαστικό εργαλείο.

Στο φροντιστήριο θα επιχειρήσουμε ασκήσεις διασύνδεσής και ανίχνευσης συγκεκριμένων πεδίων έρευνας που η κάθε μια φοιτήτρια και φοιτητής θα επιλέξει με διαφορετικές οπτικοακουστικές και σωματικές τεχνικές (βίντεο, φωτοδοκίμιο, διαδραστικό ντοκιμαντέρ πλατφόρμας, blog, vlog, έκθεση και performance).

ΛΑΚ 231 Οπτική Ανθρωπολογία και Εθνογραφικός Κινηματογράφος. Ντοκουμέντα και ντοκιμαντέρ στην ανθρωπολογία: κινηματογράφος, φωτογραφία, εθνογραφία [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα διερευνά τους τρόπους με τους οποίους το οπτικό αναπαριστά και διευρύνει την εθνογραφική έρευνα και κατ' επέκταση την ανθρωπολογική θεωρία. Ενώ η οπτική αναπαράσταση ήταν πάντα κεντρική στην έρευνα πεδίου

κυρίως λόγω της διασύνδεσης της με τη (συμμετοχική) παρατήρηση, η ακα - δημαϊκή ανθρωπολογία παρέμεινε εικονοφοβική και λογοκεντρική και ο πο - λιτισμός ένα κείμενο που γράφεται παρά που βλέπεται. Από τη δημιουργία εικόνων για να γίνουν αρχεία και τεκμήρια (ντοκουμέντα) μέχρι την παραγωγή εθνογραφικών ταινιών (ντοκιμαντέρ), οι εικόνες (κινούμενες και σταθερές, σε φιλμ, βίντεο ή φωτογραφία) αποτέλεσαν για την ανθρωπολογία αντικείμενα αρχειοθέτησης, ερευνητική πρακτική, τρόπο αναπαράστασης και πειραματισμού του αισθητού.

Θα γνωρίσουμε κάποιες από πιο συναρπαστικές θεωρητικές συζητήσεις στην ανθρωπολογία εξετάζοντας οπτικοακουστικό υλικό της κάθε εποχής και τις συνθήκες παραγωγής του επισημαίνοντας τις επιστημολογικές μετατοπίσεις της ανθρωπολογίας και της εθνογραφικής έρευνας. Θα διατρέξουμε μέσα από μια μορφολογική και θεωρητική ανάλυση τις κυριότερες τάσεις της φωτογραφικής πρακτικής και της ντοκιμενταρίστικης κινηματογραφίας: τον βωβό κινηματογράφο, τον εξελικτισμό και την αποικιοκρατία, τον κινηματογράφο-αλήθεια, τη θεωρία της κατασκευής και τη φεμινιστική θεωρία, τους ιθαγενείς κινηματογράφους, το ζήτημα της εξουσίας της γραφής και της λήψης μέσα στην μετα-αποικιοκρατία και την παγκοσμιοποίηση, υβριδικά ντοκιμαντέρ (mockumentary, docudrama, docufiction), ακτιβιστικές ταινίες, οπτικοακουστικές αυτοβιογραφίες και την αναστοχαστική, αυτό-αναφορική, αισθητηριακή στροφή, διαδραστικά ντοκιμαντέρ, πολυτροπικές δημιουργίες. Στη θέση μιας χρονολογικής και γραμμικής περιοδολόγησης της οπτικοακουστικής ανθρωπολογικής παραγωγής, θα οργανώσουμε κείμενα, ταινίες και φωτογραφικό υλικό μέσα από διάφορες κρίσιμες θεματικές. Θα επιχειρούμε να υπερβούμε μια φορμαλιστική προσέγγιση της κινηματογραφικής εικόνας και να συνδέσουμε ενδογενή διηγητικά χαρακτηριστικά της (αφήγηση, λήψη, πλάνο, κάδρο, μοντάζ, ήχος) με τα ευρύτερα εξω-διηγητικά κοινωνικά-ιστορικά συμφραζόμενα.

Στόχος μας είναι η εισαγωγή στην κριτική προσέγγιση του ντοκιμαντέρ μέσα από την εξοικείωση με τη φιλμική γλώσσα και σκηνοθεσία και την ανθρωπολογική ανάλυση. Βασικά ερωτήματα που θα μας απασχολήσουν είναι: πως κατασκευάζεται το εθνογραφικό και κατ' επέκταση το πραγματικό, το αληθινό, το τεκμήριο, ποια είναι η σχέση τέχνης, δημιουργικότητας, παραγωγής και θέασης, πως επηρεάζουν τα πολιτικά και κοινωνικά συγκείμενα την προβολή και τη θέαση, τα φεστιβάλ, τις εκθέσεις, τις συλλογές, ποια είναι τα ηθικά και πολιτικά ζητήματα της οπτικοακουστικής αναπαράστασης όταν κάποιος αφηγείται και προβάλει «για άλλους και άλλες», με ποιους τρόπους εθνογραφικές ταινίες αποκαλύπτουν ή συγκαλύπτουν, δημιουργούν νέες μορφές γνώσης, πως σκηνοθετείται η αντικειμενικότητα και η υποκειμενικότητα.

Αναστασία ΠΛΙΩΤΑ

ΑΒΥ 312 Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία [χειμερινό εξ.]

Αφετηριακό υλικό του μαθήματος θα αποτελέσουν ο αρχαιολογικός χώρος του γαλεριανού συγκροτήματος, επιλεγμένα βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης και εκθέματα από το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού της πόλης. Στόχοι του μαθήματος είναι αφενός η εκ του σύνεγγυς επαφή των φοιτητών με αντιπροσωπευτικά, από χρονολογική και ειδολογική άποψη, μνημειακά και υλικά κατάλοιπα του παρελθόντος της Θεσσαλονίκης από τον 4ο έως τον 15ο αιώνα μ.Χ., κυρίως όμως η συστηματική εξοικείωσή τους με την ορθή χρήση της αντίστοιχης ορολογίας και τις βασικές αρχές της επιστημονικής πραγμάτευσης –στον προφορικό και τον γραπτό λόγο– του αρχαιολογικού μνημείου και αντικειμένου. Παράλληλο μαθησιακό στόχο αποτελεί, επιπλέον, η κατανόηση από τους συμμετέχοντες της ανάγκης διαχείρισης και διαβάθμισης της μεταδιδόμενης αρχαιολογικής πληροφορίας ώστε αυτή να προσαρμόζεται στους εκάστοτε αποδέκτες της (μαθητές, ευρύ κοινό, ειδικούς).

Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις και ασκήσεις στην αίθουσα, καθώς και επισκέψεις στα επιλεγμένα μνημεία και στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού. Στη διάρκεια των δεύτερων οι φοιτητές θα κληθούν να κάνουν μια ευσύνοπτη αλλά περιεκτική προφορική παρουσίαση του μνημείου ή του εκθέματος που έχουν αναλάβει, ενώ στο τέλος του εξαμήνου θα πρέπει να παραδώσουν αντίστοιχη γραπτή εργασία, βασικό κριτήριο για την αξιολόγηση της οποίας θα αποτελέσει ο βαθμός τήρησης των αρχών της επιστημονικής τεχνογραφίας.

Ναταλία ΠΟΥΛΟΥ

ΑΒΥ 601 Βυζαντινή Αρχιτεκτονική [χειμερινό εξ.]

Στο μάθημα παρουσιάζεται μια εισαγωγή στην αρχιτεκτονική δημιουργία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Οι διαλέξεις οργανώνονται ακολουθώντας χρονολογική εξέλιξη και παρουσιάζουν την πολεοδομική ανάπτυξη των οικισμών και τη δημιουργία θρησκευτικών και κοσμικών κτηρίων και συγκροτημάτων. Δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε ζητήματα μεθοδολογικής προσέγγισης της ιστορικής ερμηνείας της αρχιτεκτονικής παραγωγής, καθώς και στα αντίστοιχα προβλήματα που εντοπίζονται στην πρόσφατη βιβλιογραφία. Η ανάλυση επικεντρώνεται σε κτήρια και συγκροτήματα ως αφετηρία για τη συζήτηση περί αρχιτεκτονικής δημιουργίας και την ιστορική ερμηνεία των κοινωνικών δυνάμεων που την επηρεάζουν.

Το μάθημα εμπλουτίζεται με αποσπάσματα από κείμενα της περιόδου τα οποία αποτελούν ενδείξεις για την πρόσληψη της αρχιτεκτονικής παραγωγής

στην εποχή της. Επιπλέον πραγματοποιούνται επισκέψεις στα Βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης. Αν οι συνθήκες το επιτρέπουν πραγματοποιείται εκπαιδευτική εκδρομή σε μοναστηριακά συγκροτήματα στην Στερεά Ελλάδα (Παναγία Σκριπού, Μονή Οσίου Λουκά, Μονή Οσίου Μελετίου κ.λπ.).

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ορολογία και τη μεθοδολογία μελέτης της αρχιτεκτονικής παραγωγής της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Οι φοιτητές καλούνται να κατανοήσουν ζητήματα πολεοδομικού σχεδιασμού και οργάνωσης του χώρου πόλεων και οικισμών, καθώς και θέματα αρχιτεκτονικής σύνθεσης μεμονωμένων κτηρίων, χρηστικών (π.χ. τείχη) ή υψηλών αρχιτεκτονικών προθέσεων (π.χ. ναοί). Με την ολοκλήρωση του μαθήματος θα πρέπει να κατέχουν τα εφόδια για τη βιβλιογραφική αλλά και εκ του φυσικού μελέτη κτηρίων και κτηριακών καταλοίπων, αφού αντιληφθούν τα βασικά στοιχεία πραγμάτευσης όπως αυτά αναπτύσσονται στη σύγχρονη βιβλιογραφία.

ΑΒΥ 606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας, Διδ. υποστήριξη Χριστίνα ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ [εαρινό εξ.]

Ηλίας ΣΒΕΡΚΟΣ

ΙΑΕ 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας: Ο Μέγας Αλέξανδρος και η επέκταση στην Ανατολή [χειμερινό εξ.]

Ο Αλέξανδρος Γ΄ μετά την εδραίωση της εξουσίας του στην Ελλάδα κατάφερε μέσα σε διάστημα δέκα περίπου ετών (334-325 π.Χ.) μέσω μιας σειράς κατακτητικών πολέμων να δημιουργήσει μία αυτοκρατορία η οποία εκτεινόταν ως την Ινδία και την Νότια Αίγυπτο. Στόχος του μαθήματος είναι -μέσω της χρήσης επιλεγμένων κειμένων- η κατανόηση της πολιτικής που ακολούθησε ο Μακεδόνας βασιλιάς μέχρι το θάνατό του τον Ιούνιο του 323 π.Χ. Εκτός από τους βασικούς σταθμούς της εκστρατείας του, σε ειδικές ενότητες εξετάζονται: οι στρατηγικές νομιμοποίησης της εξουσίας του, η διοικητική, οικονομική και θρησκευτική του πολιτική, ο ρόλος του μακεδονικού στοιχείου στην εδραίωση της αυτοκρατορίας του και οι σχέσεις με τους τοπικούς πληθυσμούς, η πολιτική του απέναντι στις ελληνικές πόλεις της ηπειρωτικής Ελλάδος. Έμφαση δίνεται στην κληρονομία του Αλεξάνδρου και στην επίδρασή του σε μεταγενέστερες περιόδους.

ΙΑΕ 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας: Επιγραφική (Ελληνική-Λατινική) [εαρινό εξ.]

Με την παρουσίαση επιλεγμένων ελληνικών και λατινικών επιγραφών εξετάζεται η συμβολή τους στη μελέτη της Αρχαίας Ιστορίας. Σε ειδικές ενότητες παρουσιάζονται: α) Τα συστήματα γραφής στον ελληνικό χώρο πριν την παραλαβή και προσαρμογή του φοινικικού αλφαβήτου. β) Το αλφάβητο. γ) Η ιστορία της επιγραφικής έρευνας. δ) Η μεθοδολογία που ακολουθείται κατά την ανάγνωση, αποκατάσταση και ερμηνεία των επιγραφών. ε) Οι κατηγορίες των επιγραφών (νόμοι, ψηφίσματα, διατάγματα βασιλέων, επιστολές αυτοκρατόρων, αναθηματικές επιγραφές, επιτύμβιες επιγραφές κλπ.). στ) Η συμβολή επιλεγμένων επιγραφικών κειμένων στην μελέτη των επιμέρους κλάδων της Αρχαίας Ιστορίας (θεσμοί, κοινωνία, θρησκεία, ιστορική γεωγραφία κ.λπ.).

ΙΡΩ 302 Διοίκηση, κοινωνία και οικονομία της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Συνδιδασκαλία Διδάσκων/ουσα με σύμβαση [χειμερινό και εαρινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη του ρόλου και της σημασίας της εκπαίδευσης και γενικότερα της παιδείας στην πολιτική και κοινωνική ζωή της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, από την Ρεπουμπλικανική Εποχή έως και την Ύστερη Αρχαιότητα. Στο πλαίσιο αυτό –με τη χρήσηεπιλεγμένων κειμένων– εξετάζονται θέματα που άπτονται του χαρακτήρα του πολιτισμού των αρχαίων Ελλήνων και Ρωμαίων, όπως η προφορικότητα, η εγγραμματοσύνη και τα όρια του αναλφαβητισμού, κι άλλα που αφορούν στις αντιλήψεις των θεωρητικών της εποχής (Ελλήνων και Ρωμαίων) για την σημασία της μόρφωσης και της παιδείας ως στοιχείων της ταυτότητας του ανώτερου κοινωνικού στρώματος, στη συμμετοχή των γυναικών στην εκπαίδευση, στα πνευματικά κέντρα της εποχής (Ρώμη, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Πέργαμος κλπ.). Έμφαση δίνεται στην εκπαίδευση των νέων στις πόλεις του ανατολικού τμήματος της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και ειδικότερα στη μελέτη του θεσμού του γυμνασίου.

Αθανάσιος ΣΕΜΟΓΛΟΥ

ΑΒΥ 606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας. Διδ. υποστήριξη Χριστίνα ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ [χειμερινό εξ.]

Το Φροντιστήριο στοχεύει στην εκπαίδευση στην ορθή χρήση των αρχιτεκτονικών όρων κατά την περιγραφή των μνημείων και του διακόσμου τους καθώς και στην επαφή με επιγραφές και στα συστήματα χρονολόγησης. Το μάθημα περιλαμβάνει ασκήσεις στα αντίστοιχα πεδία ενώ οι φοιτητές θα εξασκηθούν στην κατάρτιση αρχαιολογικών δελτίων τεκμηρίωσης. Οι φοιτητές θα εκπονήσουν τέσσερεις τουλάχιστον μικρές εργασίες ενώ ο τελικός βαθμός θα προκύψει και από την επίδοσή τους στις ασκήσεις σε κάθε μάθημα.

ΑΒΥ 303 Θέματα ζωγραφικής. Τοιχογραφίες-ψηφιδωτά [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα επικεντρώνει στις τεχνικές του ψηφιδωτού και της τοιχογραφίας των μνημείων της Βυζαντινής περιόδου και σε θέματα οργάνωσης του διακόσμου τους. Στο φετινό μάθημα θα παρουσιασθούν θέματα που σχετίζονται με μνημεία, των οποίων ο διάκοσμος είτε σώζεται αποσπασματικά είτε δεν έχει διασωθεί. Το μάθημα αποσκοπεί στην ανάπτυξη μιας προβληματικής σχετικά με ζητήματα τέτοιας φύσης δίνοντας την ευκαιρία στους φοιτητές να ασκηθούν επάνω σε εικονογραφικά προγράμματα και τη λογική που τα διέπει σε κάθε περίπτωση ξεχωριστά.

Αθανάσιος ΣΦΗΚΑΣ

ΙΝΧ 402 Θέματα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας: Ιστορία των ΗΠΑ [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα εξετάζει την ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής από την ίδρυση του αμερικανικού κράτους ως τα μέσα του 20ου αιώνα. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη διαδικασία συγκρότησης και επέκτασης των ΗΠΑ από το τέλος του 18ου αιώνα ως το τέλος του 19ου, στη διαμόρφωση της αμερικανικής εθνικής ιδεολογίας και στις διεθνείς σχέσεις των ΗΠΑ στην περίοδο 1898-1941.

Μετά το πέρας των μαθημάτων, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται ότι θα (1) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την ιστορική εξέλιξη των ΗΠΑ από την Προεπαναστατική περίοδο ως τα μέσα του 20ου αιώνα, (2) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη συγκρότηση του Αμερικανικού έθνους, την εξέλιξη του αμερικανικού πολιτικού συστήματος, την ιστορία των Αυτοχθόνων Αμερικανών και των Αφρικανο-αμερικανών, τις σχέσεις των ΗΠΑ με τον κόσμο μετά το 1898, (3) μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά την

εξέλιξη των ΗΠΑ σε σχέση με την εξέλιξη των Ευρωπαϊκών χωρών στην υπό εξέταση περίοδο, (4) μπορούν να συσχετίσουν την αμερικανική αντίληψη περί «ιδιαιτερότητας» με υλικές πραγματικότητες, (5) μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις για την ιστορία των ΗΠΑ που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων

Κωνσταντίνος ΤΑΚΙΡΤΑΚΟΓΛΟΥ

ΙΒΥ 603 Οι σχέσεις του Βυζαντίου με τους λαούς της Ανατολής (9ος-12ος αι.) [χειμερινό εξ.]

Στόχος του φροντιστηρίου είναι η εξέταση των σχέσεων της βυζαντινής αυτοκρατορίας με τους λαούς της Ανατολής από τον ένατο έως τον δωδέκατο αιώνα. Θα αναλυθούν οι πολιτικές και στρατιωτικές σχέσεις των Βυζαντινών με τις δυνάμεις της Ανατολής και θα αξιολογηθούν οι βυζαντινές πολιτικές. Οι φοιτητές θα ασκηθούν στην ερμηνεία των συναφών πηγών και θα εκπονήσουν, αξιοποιώντας τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας, εργασίες που αφορούν στις σχέσεις της βυζαντινής αυτοκρατορίας με τους λαούς της Ανατολής.

ΙΒΥ 202 Θέματα Μέσης Βυζαντινής Περιόδου: Η περιοχή του Καυκάσου μεταξύ Βυζαντίου και Αράβων [χειμερινό και εαρινό εξ.]

Στο μάθημα αυτό θα εξεταστεί ο ανταγωνισμός της βυζαντινής αυτοκρατορίας με το αραβικό χαλιφάτο για τον έλεγχο της περιοχής του Καυκάσου. Η τελευταία υπήρξε στρατηγικής σημασίας για τις δύο μεγάλες δυνάμεις της Ανατολικής Μεσογείου. Θα αναλυθούν ζητήματα που αφορούν στις επιλογές εξωτερικής πολιτικής των δύο δυνάμεων και τις σχέσεις τους με τους λαούς του Καυκάσου (Αρμένιοι, Ίβηρες/Γεωργιανοί, Αλβανοί του Καυκάσου, Χάζαροι, κ.ά).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα έχουν εξοικειωθεί με τα ιστορικά και γεωγραφικά σύνορα των εθνοτήτων του Καυκάσου, θα γνωρίζουν την ιστορική εξέλιξη των πολιτικών μορφωμάτων που δημιούργησαν οι Καυκάσιοι κατά την εξεταζόμενη περίοδο και θα έχουν κατανοήσει τις πολιτικές επιλογές Βυζαντινών και Αράβων για την επέκτασή τους στην περιοχή.

Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ

ΑΒΥ 218 Μνημειακή Τοπογραφία Βυζαντινής Θεσσαλονίκης [εαρινό εξ.]

Πρόκειται για μάθημα επιλογής. Στόχος του είναι η γνωριμία των φοιτητριών και φοιτητών με τα μνημεία και την αρχαιολογική έρευνα για τη Θεσσαλονίκη της Βυζαντινής περιόδου (περ. 4ος-15ος αι.).Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα ενημερωθούν για τη βιβλιογραφία για την ιστορία και τον χώρο της πόλης. Το μάθημα θα πραγματοποιηθεί με επισκέψεις σε μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους, εντός και στην περιφέρεια της πόλης. Οι συμμετέχουσες και οι συμμετέχοντες θα προετοιμάζονται για τις επισκέψεις με την ανάγνωση σχετικών επιστημονικών άρθρων και δημοσιευμάτων, τα οποία θα σχολιάζονται επί τόπου. Η εξέταση στο τέλος του εξαμήνου θα γίνει με τη μορφή γραπτής δοκιμασίας.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα είναι σε θέση να παρουσιάσουν, να συζητήσουν, να εντοπίσουν τη βιβλιογραφία και να διατυπώσουν τα βασικά ερωτήματα, τα οποία σχετίζονται με τη μελέτη των μνημείων και των αρχαιολογικών χώρων της Βυζαντινής Θεσσαλονίκης. Η συνεχώς επαναπροσδιοριζόμενη ταυτότητα της πόλης και του χώρου της έχει προκαλέσει πλήθος μελετητών, οι οποίες και οι οποίοι ασχολήθηκαν με διάφορες πτυχές της Βυζαντινής ιστορίας της, στην προσπάθεια να την αφηγηθούν καλύτερα. Στόχος του μαθήματος είναι η συμμετοχή των φοιτητών και των φοιτητριών σε αυτό το διαρκή διάλογο.

ΑΑΑ 314 Μουσειολογία - Μουσειογραφία [ερινό εξ.]

Το μάθημα αποτελεί μια σύντομη εισαγωγή στη Μουσειολογία ως θεωρία και πρακτική. Στις εισαγωγικές διαλέξεις παρουσιάζεται μία σύντομη αναδρομή στην ιστορία και την εξέλιξη του Μουσείου ως φορέα, καθώς και της Μουσειολογίας ως ερευνητικού και πρακτικού πεδίου διεπιστημονικών προσεγγίσεων για την ταυτότητα και τη λειτουργία των Μουσείων. Οι φοιτητές θα ολοκληρώσουν τις απαιτήσεις του μαθήματος με συμμετοχή σε γραπτή εξέταση.

Στόχος του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με το σύνολο των επιστημονικών κλάδων που εμπλέκονται στη δημιουργία και λειτουργία των μουσείων και των εκθεσιακών χώρων τέχνης. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να κατανοούν το ρόλο των μουσείων/εκθεσιακών χώρων ως τόπο εκπαίδευσης και ψυχαγωγίας και τους τρόπους με τους οποίους αυτό καθίσταται εφικτό έχοντας ως στόχο την ικανοποίηση του επισκέπτη.

ΑΑΑ 313 **Ανασκαφή – Σχέδιο** [εαρινό εξ.]

Το μάθημα οργανώνεται σε δύο κύκλους, έναν θεωρητικών μαθημάτων στην αίθουσα και έναν πρακτικής άσκησης στις πανεπιστημιακές ανασκαφές. Ο πρώτος κύκλος θεωρητικών μαθημάτων διαιρείται σε δύο ενότητες, εκ των οποίων η πρώτη διαρκεί 6 εβδομάδες και αποτελεί εισαγωγή στο αρχαιολογικό σχέδιο.

Στόχο έχει την εξοικείωση των φοιτητών με τις τεχνικές σχεδιαστικής τεκμηρίωσης των κινητών και ακίνητων ευρημάτων στην αρχαιολογική έρευνα, καθώς και τη χρήση μεθόδων και τεχνικών τοπογραφικής και αρχιτεκτονικής αποτύπωσης και σχεδιασμού στρωματογραφίας και αντικειμένων. Οι ασκήσεις που πραγματοποιούνται στο μάθημα παραδίδονται στο τέλος του εξαμήνου.

Ελένη ΤΟΥΝΤΑ

ΙΜΕ 101 **Εισαγωγή στη Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης** [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στη μεσαιωνική ιστορία της Δυτικής Ευρώπης από τον 5ο έως και τον 15ο αιώνα. Λόγω της ευρείας, χρονικής όσο και γεωγραφικής, έκτασης του αντικειμένου η μελέτη επικεντρώνεται στη διαμόρφωση και εξέλιξη των βασικών πολιτικών συστημάτων (στα βασίλεια και στις αυτόνομες πόλεις) και των κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων από την κατάλυση του δυτικού τμήματος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας έως και τα τέλη του 15ου αιώνα. Έμφαση επίσης δίνεται σε πολιτισμικά ζητήματα, όπως τη διαμόρφωση νοητικών οριζόντων, τη συγκρότηση ταυτοτήτων και ετεροτήτων, τη θρησκευτική κουλτούρα και την ιταλική Αναγέννηση.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται ότι θα α. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη συγκρότηση και εξέλιξη των μεσαιωνικών πολιτικών οντοτήτων, β. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την κοινωνική και οικονομική οργάνωση των μεσαιωνικών κοινωνιών, γ. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τους μεσαιωνικούς νοητικούς ορίζοντες και τη θρησκευτική κουλτούρα, δ. μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τις μορφές που μεσαιωνικοί θεσμοί έλαβαν σε διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα, ε. μπορούν να συσχετίσουν τη γένεση του πρώιμου καπιταλισμού, την άνοδο της απόλυτης μοναρχίας και τη διαμόρφωση της νεότερης ιστορικής συνείδηση με το πολιτισμικό πλαίσιο του ύστερου Μεσαίωνα, στ. μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

ΙΜΕ 201 Θεσμοί της Μεσαιωνικής Ευρώπης: Ιστορία της μεσαιωνικής πολιτικής σκέψης (4ος-15ος αι.) [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα εξετάζει τους σημαντικότερους πολιτικούς, «συνταγματικούς» και διοικητικούς θεσμούς της μεσαιωνικής Δυτικής Ευρώπης. Στο επίκεντρο της μελέτης βρίσκεται ο θεσμός της βασιλείας και η οργάνωση των βασιλείων από την ίδρυση των πρώτων γερμανικών βασιλείων στον ευρωπαϊκό χώρο μετά την πτώση του δυτικού τμήματος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας (5ος αι.) έως και τα τέλη των μεσαιωνικών χρόνων (15ος αι.). Αναλύεται επίσης η πολιτική ιδεολογία της Ρωμαϊκής Εκκλησίας η οποία επιδιώκει την άσκηση κοσμικής εξουσίας. Ιδιαίτερο αντικείμενο μελέτης αποτελεί η πολιτική σκέψη των αστικών κοινοτήτων και οι θεσμοί που αυτές διαμόρφωσαν για την αυτοδιοίκηση των πόλεων (12ος αι.). Εξετάζονται επιπλέον οι πολιτικές ιδέες των ύστερων μεσαιωνικών χρόνων που οδήγησαν στη διαμόρφωση της απόλυτης μοναρχίας, αλλά και έθεσαν τις βάσεις των αντιπροσωπευτικών θεσμών. Έμφαση δίνεται στον πολιτικό ουμανισμό. Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση της μεσαιωνικής πολιτικής-κοινωνικής πραγματικότητας μέσα από την πολιτική σκέψη που τη διαμόρφωσε.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτήτριες/ές αναμένεται ότι θα α. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την πολιτική σκέψη των μεσαιωνικών βασιλείων, β. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τις πολιτικές ιδέες της Ρωμαϊκής Εκκλησίας, γ. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την πολιτική σκέψη και την πολιτική κουλτούρα των αστικών κοινοτήτων δ. μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά την πολιτική κουλτούρα σε διαφορετικά μεσαιωνικά πολιτικά μορφώματα, ε. μπορούν να συσχετίσουν την ανάδυση του ουμανισμού με την ανάπτυξη ενός νέου πολιτικού στοχασμού, στ. μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΑΠΡ 603 Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού [χειμερινό εξ.]

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση των αρχαιολογικά δεδομένων κατά τη 3η και 2η χιλιετία π.Χ. στο προϊστορικό Αιγαίο (ΒΑ Αιγαίο, Κυκλάδες, Κρήτη και ηπειρ. Ελλάδα) αλλά και οι αλληλεπιδράσεις των πολιτισμών στην ευρύτερη λεκάνη της Ανατ. Μεσογείου. Το μάθημα αναφέρεται ειδικότερα σε ζητήματα που αφορούν στην κατοίκηση και το περιβάλλον, στη χρήση γης και τις στρατηγικές επιβίωσης, στα δεδομένα των οικισμών και του υλικού πολιτισμού, στην οικονομία και στο εμπόριο, στην ιδεολογία και στις ταφικές πρακτι-

κές, στη διοίκηση και στην κοινωνική οργάνωση. Τα παραπάνω ζητήματα προσεγγίζονται κυρίως μέσα από τα αρχαιολογικά δεδομένα και τα πρόσφατα ανασκαφικά ευρήματα σε σχέση με το ιστορικό και κοινωνικό υπόβαθρο της εποχής του Χαλκού σε κάθε γεωγραφική ενότητα.

Το μάθημα προσπαθεί να καλύψει αρκετά αναλυτικά ένα μεγάλο εύρος των πολιτισμών του Αιγαίου σε θεματικές ενότητες όπως είναι τα χαρακτηριστικά της Τελικής Νεολιθικής, η οργάνωση του χώρου στους πρωτοελλαδικούς οικισμούς της ηπειρ. Ελλάδας και το «διεθνές πνεύμα» του κυκλαδικού αρχιπελάγους, οι αλληλεπιδράσεις του πολιτιστικού κύκλου της περιοχής της Τρωάδας, των παραλίων της Μ. Ασίας με τα νησιά και την ηπειρ. Ελλάδα στην Πρώιμη εποχή του Χαλκού, η έμφαση στη διαχείριση του θανάτου στην προ-ανακτορική Κρήτη, η εμφάνιση των παλαιών και νέων ανακτόρων στην Μέση και Ύστερη εποχή του Χαλκού στην Κρήτη καθώς και η συζήτηση σχετικά με την έννοια του ανακτορικού συστήματος, της παρουσίας οργανωμένης διοίκησης και συμβολικών και οργανωμένων τελετουργικών συστημάτων στην Κρήτη, ο ρόλος των εμπορικών δικτύων και ανταλλαγών στην Ανατ. Μεσόγειο και η ερμηνεία της λεγόμενης μινωϊκής θαλασσοκρατίας, η εμφάνιση και κοινωνική οργάνωση των Μεσοελλαδικών κοινοτήτων της ηπειρ. Ελλάδας και ο ρόλος τους στο φαινόμενο των κάθετων λακκοειδών των Μυκηνών, η εμφάνιση και εξέλιξη των μυκηναϊκών «αριστοκρατιών» σε οργανωμένα ανακτορικά κέντρα στο τέλος της Υστεροελλαδικής περιόδου, η επικράτεια του Μυκηναϊκού πολιτισμού στην Κρήτη και στην ευρύτερη λεκάνη της Μεσογείου, η παρουσία των πολιτιστικών μυκηναϊκών χαρακτηριστικών στη λεγόμενη περιφέρεια της ηπειρ. Ελλάδας και το τέλος του ανακτορικού συστήματος στο Αιγαίο.

Με την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να αποκτήσουν μία ευρεία γνώση των αρχαιολογικών δεδομένων για την κατανόηση των κοινωνικοπολιτικών φαινομένων και των αντιλήψεων των ανθρώπων σε διάφορες περιοχές του Αιγαίου κατά την 3η και 2η χιλιετία π.Χ. Επιπλέον, θα είναι σε θέση να προσεγγίσουν με κριτικό τρόπο ειδικά ζητήματα που αφορούν τη διαμόρφωση του κοινωνικού τοπίου και ειδικών όψεων της υλικής ζωής των πολιτισμών που αναπτύχτηκαν στο Αιγαίο στην 3η και 2η χιλιετία π.Χ. και σχετίζονται με την τεχνολογία, την αρχιτεκτονική και την οργάνωση του χώρου, τις ανταλλαγές και τα δίκτυα, τα συστήματα γραφής και διοίκησης, τη διαχείριση των νεκρών, την τελετουργική κατανάλωση ποτού και τροφής, την εικονογραφία κ.λπ.

ΑΠΡ. 606 Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας. ΜΕΧ-Πρώιμη ΥΕΧ στην ηπειρωτική Ελλάδα: Η ανάδυση των μυκηναϊκών κοινωνιών στη 2η χιλ. π.Χ., Διδ. υποστήριξη Ευ. ΒΟΥΛΓΑΡΗ [εαρινό εξ.]

Στο φροντιστήριο αυτό θα εξεταστούν θέματα που αφορούν στην οικιστική αρχιτεκτονική και την οργάνωση των οικισμών, τη μεταχείριση των νεκρών, τις τεχνολογικές καινοτομίες και παραδόσεις αλλά και τις επαφές και αλληλεπιδράσεις των κοινοτήτων κατά τη διάρκεια της Μέσης και την αρχή της Ύστερης Εποχής του Χαλκού στην ηπειρωτική Ελλάδα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στον τρόπο οργάνωσης των Μεσοελλαδικών κοινωνιών διαχρονικά, στη μετάβαση στην περίοδο των 'κάθετων λακκοειδών' τάφων και στις μεταβολές που συμβαίνουν στο οικιστικό και στο ταφικό τοπίο καθώς και στην ανάδυση των αρχηγών και των ομάδων ελίτ που θα παίξουν σημαντικό ρόλο στην εμφάνιση μετέπειτα των ανακτορικών κέντρων της ηπειρωτικής Ελλάδας.

Η αξιολόγηση των φοιτητών θα βασιστεί στη συμμετοχή τους στη γενική συζήτηση, στην προφορική παρουσίαση άρθρων και εργασιών και σε γραπτή εργασία. Το σεμινάριο στοχεύει στην εξειδίκευση των γνώσεων των φοιτητών/τριών της αρχαιολογίας σε θέματα τεκμηρίωσης, ανάλυσης και ερμηνείας του αρχαιολογικού υλικού μέσα από τη συστηματική χρήση της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας και στα πλαίσια μιας ατομικής ή ομαδικής συγγραφής επιστημονικής εργασίας η οποία παρουσιάζεται προφορικά, στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών, μέσω της ενασχόλησής τους με τη γραπτή και προφορική αυτή διαδικασία, με τους τρόπους διαχείρισης και αξιοποίησης της αρχαιολογικής πληροφορίας, στην εξοικείωση με την αναγνώριση των ορίων του αρχαιολογικού υλικού και στη διατύπωση των ερευνητικών ζητημάτων που οδηγούν στην κατανόηση πολιτισμικών διεργασιών του παρελθόντος αλλά κυρίως με την παρουσίαση όλων αυτών σ' ένα ακροατήριο.

ΑΠΡ 206 Οικονομία της Εποχής του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα/ Μέλος υπό διορισμό [χειμερινό εξ.]

Στο παρόν μάθημα θα συζητηθούν ζητήματα που ασχολούνται με διαφορετικές όψεις οικονομικών δραστηριοτήτων στις κοινότητες της ηπειρωτικής Ελλάδας στην εποχή του Χαλκού. Θέματα που θα απασχολήσουν το σεμινάριο είναι οι στρατηγικές επιβίωσης και η προσαρμογή των ανθρώπων στο περιβάλλον, τρόποι καλλιέργειας και διαχείρισης των φυσικών πόρων, επαφές και συστήματα ανταλλαγών, εμπορικές επαφές και δίκτυα αλλά και τα αντικείμενα, η τεχνολογία και οι τρόποι που οι οικονομικές δραστηριότητες καταγράφονται στην αρχαιολογική μαρτυρία διαχρονικά.

Με την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να αποκτήσουν μία ευρεία γνώση των ζητημάτων που αφορούν τις στρατηγικές επιβίωσης, τους τρόπους καλλιέργειας και προσαρμογής στο περιβάλλον, τις ανταλλαγές και τις επαφές, τις εμπορικές σχέσεις καθώς και τα αντικείμενα, τις τεχνολογίες και τους τρόπους και τα μέσα ανάπτυξης συναλλαγών στις διάφορες περιοχές του Αιγαίου κατά την 3η και 2η χιλιετία π.Χ. Παράλληλα, θα είναι σε θέση να προσεγγίσουν με κριτικό τρόπο ειδικά ζητήματα που αφορούν στα παραπάνω θέματα.

ΑΠΡ 203 Οργάνωση και Χρήση του Χώρου στην Εποχή του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα/ Μέλος υπό διορισμό [εαρινό εξ.]

Το μάθημα εξετάζει τη χωροταξία και την αρχιτεκτονική των οικισμών κατά την 3η και 2η χιλιετία στις περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας μέσα από τις πληροφορίες των ερευνών επιφανείας και των ανασκαφών. Μετά από μια σύντομη συζήτηση κάποιων βασικών εννοιών όπως του νοικοκυριού και της κοινότητας και των μεθοδολογικών διαστάσεων του θέματος η εξέταση θα επικεντρωθεί στην ανάλυση των οικισμών από διάφορες φάσεις της εποχής του χαλκού σε διάφορες περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας με στόχο να παρουσιαστούν και να συγκριθούν οι κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές και συμβολικές όψεις της κατοίκησης. Τα παραδείγματα θα προσπαθήσουν να καλύψουν τις ποικίλες μορφές κατοίκησης από τις τούμπες της Μακεδονίας, και τους οικισμούς με τις οικίες με διαδρόμους της Πρωτοελλαδικής περιόδου μέχρι τις ακροπόλεις και τις ανακτορικές θέσεις της μυκηναϊκής περιόδου.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να έχουν αποκτήσει μία εικόνα των δεδομένων και να έχουν κατανοήσει τα κύρια θέματα των συζητήσεων που αφορούν στη χωροταξία και την αρχιτεκτονική των οικισμών κατά τη 3η και 2η χιλιετία στις περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας μέσα από τις πληροφορίες των ερευνών επιφανείας και των ανασκαφών. Ειδικά ζητήματα που θα διερευνηθούν διεξοδικά ποικίλλουν και περιλαμβάνουν βασικές έννοιες του νοικοκυριού και της κοινότητας από τις τούμπες της Μακεδονίας, και τους οικισμούς με τις οικίες με διαδρόμους της Πρωτοελλαδικής περιόδου μέχρι τις ακροπόλεις και τις ανακτορικές θέσεις της μυκηναϊκής περιόδου.

ΑΠΡ 208 Ιδεολογία στην Εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο/ Μέλος υπό διορισμό [εαρινό εξ.]

Στο παρόν μάθημα θα συζητηθούν ζητήματα που ασχολούνται με τα τελετουργικά δρώμενα και τους μηχανισμούς διαμόρφωσης της ιδεολογίας και των αντιλήψεων των προϊστορικών κοινοτήτων του Αιγαίου. Διαφορετικές πτυ-

χές του υλικού πολιτισμού, της οργάνωσης του ιδιωτικού και του δημόσιου χώρου αλλά και του τοπίου φανερώνουν τη σημαντική σχέση των ανθρώπων με σύμβολα, αντικείμενα και ιδεολογίες που παραπέμπουν σταδιακά στην προσπάθεια διαμόρφωσης λατρείας, ιδεών, συμβολικών συστημάτων, μύθων και κοσμολογικών αντιλήψεων. Συλλογική κατανάλωση φαγητού και ποτού, εορταστικές εκδηλώσεις, τελετουργικά δρώμενα, περιστατικά βιωματικών εμπειριών και συμμετοχής των αισθήσεων και του σώματος αλλά και εικονογραφικές αναπαραστάσεις τόπων και ανθρώπων (ειδώλια, σφραγιστικά δαχτυλίδια, τοιχογραφίες κλπ) συμβάλλουν σε μια ρευστή εικόνα συνεχών διαπραγματεύσεων ταυτοτήτων, ρόλων και ιδεών στις προϊστορικές κοινότητες του Αιγαίου. Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η αποτύπωση των κοινωνικών και τελετουργικών πρακτικών, ο χαρακτήρας και η ένταση τους, αλλά και ο βαθμός επίδρασής τους στη διαμόρφωση των κοινωνικής οργάνωσης και πολυπλοκότητας.

Με την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να αποκτήσουν μία ευρεία γνώση των ζητημάτων ιδεολογίας και των αντιλήψεων των ανθρώπων σε διάφορες περιοχές του Αιγαίου κατά την 3η και 2η χιλιετία π.Χ. Επίσης, θα είναι σε θέση να προσεγγίσουν με κριτικό τρόπο ειδικά ζητήματα που αφορούν σε θέματα ιδεολογίας, ταφικών πρακτικών και τελετουργιών σχετικών με το θάνατο, λατρευτικών και θρησκευτικών επιτελέσεων, συμβόλων και εικονογραφικών αναπαραστάσεων κατά τη 3η και 2η χιλιετία π.Χ. στα νησιά του Αιγαίου και την Κρήτη.

Παναγιώτης ΤΣΕΛΕΚΑΣ

ΑΚΛ 601 Αρχιτεκτονική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής [χειμερινό εξ.]

Τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα είναι από τις πλέον εντυπωσιακές κατηγορίες αρχαιολογικού υλικού και αντανακλούν το φάσμα των δραστηριοτήτων στις κοινωνίες του παρελθόντος για τη δόμηση του περιβάλλοντος. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με βασικούς όρους και έννοιες της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής, και η παρουσίαση της αρχιτεκτονικής δημιουργίας και της λειτουργίας των διαφόρων τύπων οικοδομημάτων κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή. Με αναφορές σε αντιπροσωπευτικά μνημεία, εξετάζονται η οργάνωση του χώρου στην αρχαία ελληνική πόλη, η σχεδίαση και η υλοποίηση οικοδομικών έργων, τα υλικά δομής, τα συστήματα τοιχοποιίας, η διακόσμηση των κτηρίων, η διαμόρφωση των αρχιτεκτονικών ρυθμών, οι διάφοροι τύποι κτισμάτων (ναοί, βωμοί, πρόπυλα, στοές, θέατρα, βουλευτήρια, στάδια, γυμνάσια, οχυρώσεις, κατοικίες, ταφικές κατασκευές κ.λπ.) και η λειτουργία τους

στον δημόσιο και ιδιωτικό βίο των αρχαίων Ελλήνων.

Στόχος του μαθήματος είναι φοιτητές και οι φοιτήτριες να εξοικειωθούν με τα κύρια χαρακτηριστικά της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής, να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για τα σπουδαιότερα οικοδομήματα της αρχαϊκής και κλασικής εποχής, να μπορούν να χρησιμοποιήσουν και να αξιολογήσουν τη σχετική βιβλιογραφία, να μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό γνώσεων και κριτικής σκέψης.

ΑΚΛ 606. Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας: Οι ελληνικές αποικίες στη Μακεδονία και την αιγαιακή Θράκη (8ος-4ος αι. π.Χ.), Διδ. υποστήριξη Ιωάννα ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ [χειμερινό εξ.]

Η Μακεδονία και η αιγαιακή Θράκη είναι περιοχές ιδιαίτερης στρατηγικής και οικονομικής σημασίας. Πλούσιες σε φυσικούς πόρους με γόνιμα εδάφη, άφθονη ξυλεία και κοιτάσματα μεταλλευμάτων εντάχθηκαν από νωρίς στους ναυτικούς δρόμους και αναδείχτηκαν σε σταθμούς διακίνησης υλικών αγαθών και ιδεών, αλλά και μετακίνησης και εγκατάστασης πληθυσμών στο πλαίσιο διαφόρων πολιτισμικών διεργασιών. Το μάθημα εξετάζει ζητήματα που αφορούν τις ελληνικές αποικίες σε αυτές τις περιοχές από τους γεωμετρικούς έως τους κλασικούς χρόνους χρησιμοποιώντας συνδυαστικά τις μαρτυρίες της αρχαίας γραμματείας, των νομισμάτων, των επιγραφών και των αρχαιολογικών ερευνών. Οι θεματικές που διερευνώνται αφορούν στο φυσικό τοπίο, την ίδρυση των αποικιών, την ανάπτυξη των πόλεων-κρατών, τη χρήση γης, τις σχέσεις των αποικιών με τις μητροπόλεις τους, τα ιερά, την επίδραση των ισχυρών δυνάμεων (αυτοκρατορία των Αχαιμενιδών, Αθήνα, Σπάρτη, βασίλειο της Μακεδονίας), τη νομισματική παραγωγή και κυκλοφορία, το εμπόριο, κλπ. Αρκετά από τα παραπάνω θέματα θα συζητηθούν στο πλαίσιο εκπαιδευτικών επισκέψεων σε αρχαιολογικούς χώρους (Όλυνθος, Στάγειρα, Άκανθος-Ιερισσός, Αμφίπολις) και μουσεία (Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, Αρχαιολογικό Μουσείο Πολυγύρου, Αρχαιολογικό Μουσείο Καβάλας).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν εξοικειωθεί με την τοπογραφία της Μακεδονίας και της αιγαιακής Θράκης, θα γνωρίζουν την ιστορική διαδρομή των περιοχών από τον 8ο έως και τον 4ο αι. π.Χ., θα μπορούν να χρησιμοποιούν συνδυαστικά τις μαρτυρίες της αρχαίας γραμματείας, των νομισμάτων, των επιγραφών και των ανασκαφικών ερευνών για τη μελέτη θεμάτων που αφορούν την οικονομία, την κοινωνία, τη θρησκεία και την τέχνη, θα έχουν μάθει να συνθέτουν και να τεκμηριώνουν γραπτές εργασίες, και θα έχουν ασκηθεί στην προφορική παρουσίαση των ιδεών και επιχειρημάτων τους.

Λουκιανός ΧΑΣΙΩΤΗΣ

INX 603 Ευρωπαϊκή Ιστορία ΙΙΙ, 20ός αι.: Η εποχή των ολοκληρωτικών πολέμων [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα αποτελεί μία ιστορική προσέγγιση του 20ού αιώνα από την πλευρά των ολοκληρωτικών πολέμων. Εξετάζονται τα αίτια, τα βασικά χαρακτηριστικά και οι συνέπειες του Πρώτου και του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, της Ρωσικής Επανάστασης και άλλων συγκρούσεων της περιόδου 1914-1945 στις διεθνείς σχέσεις, την πολιτική ζωή, την κοινωνία, την οικονομία και τις ιδεολογικές αντιλήψεις στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο κόσμο.

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση: να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους της διεθνούς ιστορίας του 20ου αιώνα, να αντιλαμβάνονται τη σημασία των ιδεολογικών συγκρούσεων και τη συμβολή τους στη διαμόρφωση της διεθνούς ιστορίας του 20ου αιώνα, να αντιλαμβάνονται συνέχειες και ασυνέχειες σε διαφορετικά σχήματα και περιόδους της ιστορικής εξέλιξης και να αντιλαμβάνονται τη σημασία της ανάδυσης του 'Τρίτου Κόσμου' για τη σύγχρονη ιστορία.

INE 603 Φροντιστήριο Νεότερης Ιστορίας [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα καταρχήν παρουσιάζει την εξέλιξη της επιστήμης της ιστορίας, τις ιστοριογραφικές σχολές και τάσεις από τον 19ο αιώνα μέχρι τις μέρες μας, των ιστοριογραφικών σχολών και των τάσεων κατά τους δύο τελευταίους αιώνες. Επιπλέον, εξετάζονται τα είδη των ιστορικών πηγών και οι τρόποι προσέγγισης και αξιοποίησής τους. Οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν και να σχολιάσουν πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, όπως επίσης και αποσπάσματα ή αυτούσια ιστορικά έργα. Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με βάση την κριτική παρουσίαση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών και την προφορική εξέταση.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας, να κατανοούν τις διαφορετικές τάσεις της ιστοριογραφίας και την ιστορικότητά τους, να είναι σε θέση να εξετάζουν κριτικά πρωτογενείς και δευτερογενείς ιστορικές πηγές, να γνωρίζουν την τεχνική της συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) και να εξοικειωθούν με χώρους ιστορικής έρευνας (αρχεία, βιβλιοθήκες, μουσεία κ.ο.κ.).

Ελισάβετ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΙΒΥ 602 Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ (1081-1453) [εαρινό εξ.]

Εξετάζεται η πολιτική ιστορία της ύστερης βυζαντινής περιόδου, οι διοικητικοί θεσμοί και οι οικονομικο-κοινωνικές δομές και αντιλήψεις. Το μάθημα περιλαμβάνει επίσης παρουσίαση βασικών πηγών και βοηθημάτων, μεθοδολογική προσέγγιση και ανάλυση σχετικών αποσπασμάτων από τις πηγές. Στόχος του είναι η γνώση, η κατανόηση, η ανάλυση και η αποτίμηση της πολιτικο-στρατιωτικής κατάστασης της ύστερης βυζαντινής περιόδου, των κοινωνικο-πολιτικών φαινομένων και των παραγόντων που οδήγησαν σταδιακά στην αποδυνάμωση της αυτοκρατορίας και στην οριστική κατάλυσή της.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται: (α) να κατέχει εξειδικευμένες γνώσεις και να κατανοεί την πολιτική, στρατιωτική, εκκλησιαστική, οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα κατά τη μεταβατική περίοδο του 11ου-12ου αιώνα και κατά την ύστερη βυζαντινή περίοδο (1081-1453), (β) να μπορεί να αναλύει και να αποτιμά κριτικά τα ιστορικά φαινόμενα, να συσχετίζει τα ιστορικά γεγονότα και να τα εντάσσει στο ιστορικό τους πλαίσιο, (γ) να έχει μια πρώτη εξοικείωση με τη διαδικασία συλλογής ιστορικών μαρτυριών από πηγές, ένταξής τους στο ιστορικό πλαίσιο και αξιολόγησης της σημασίας τους για την ιστορική γνώση και έρευνα, (δ) να μπορεί να απαντήσει σε εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

ΙΒΥ 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας: Μοναχισμός και Κοινωνία στο Βυζάντιο [χειμερινό εξ.]

Στόχος του φροντιστηρίου είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τη μελέτη της Βυζαντινής Ιστορίας μέσα από τις πρωτογενείς πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, να γνωρίσουν τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας και να εξασκηθούν στη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας. Το μάθημα θα επικεντρωθεί σε θέματα και θεσμούς που σχετίζονται με τον μοναχισμό (ίδρυση μονών, υπαγωγή σε εκκλησιαστικές και άλλες αρχές, διοίκηση, θεσμοί εκχώρησης μονών σε κοσμικά και νομικά πρόσωπα, περιουσία και διαχείριση) και στην αλληλεπίδραση του μοναστικού κόσμου με τη βυζαντινή κοινωνία.

Με την ολοκλήρωση του φροντιστηρίου οι φοιτητές (α) θα έχουν κατανοήσει τις βασικές αρχές της ιστορικής επιστήμης και θα έχουν έλθει σε επαφή με τις σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις, (β) θα μπορούν να προσεγγίζουν κριτικά και μεθοδολογικά τις πηγές, (γ) θα είναι σε θέση να εκπονούν μια επι-

στημονική εργασία, (δ) θα έχουν εξοικειωθεί με τη βασική πρωτεύουσα και δευτερεύουσα βιβλιογραφία για τον βυζαντινό μοναχισμό και την κοινωνία. (ε) Παράλληλα, θα μπορούν να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις ιστορικές πηγές για τη διδασκαλία στη μέση εκπαίδευση και να οργανώνουν ατομικές ή ομαδικές εργασίες ως μέρος της διδασκαλίας.

ΙΒΥ 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας: Το Βυζάντιο μετά το 1204. Τα κράτη Νίκαιας, Ηπείρου και Τραπεζούντας [εαρινό εξ.]

Στόχος του φροντιστηρίου είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τη μελέτη της Βυζαντινής Ιστορίας μέσα από τις πρωτογενείς πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, να γνωρίσουν τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας και να εξασκηθούν στη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας. Το μάθημα θα επι- κεντρωθεί στα κράτη Νίκαιας, Ηπείρου και Τραπεζούντας, που ιδρύθηκαν λίγο πριν και αμέσως μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1204 από τους Λατίνους της Δ΄ Σταυροφορίας.

Με την ολοκλήρωση του φροντιστηρίου οι φοιτητές (α) θα έχουν κατανοήσει τις βασικές αρχές της ιστορικής επιστήμης και θα έχουν έλθει σε επαφή με τις σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις, (β) θα μπορούν να προσεγγίζουν κριτικά και μεθοδολογικά τις πηγές, (γ) θα είναι σε θέση να εκπονούν μια επιστημονική εργασία, (δ) θα έχουν εξοικειωθεί με τη βασική πρωτεύουσα και δευτερεύουσα βιβλιογραφία που αφορά στην περίοδο 1204-1261. (ε) Παράλληλα, θα μπορούν να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις ιστορικές πηγές για τη διδασκαλία στη μέση εκπαίδευση και να οργανώνουν ατομικές ή ομαδικές εργασίες ως μέρος της διδασκαλίας.

ΙΒΥ 305 Οικονομία και εμπόριο Μέσης Βυζαντινής Περιόδου [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα εστιάζει σε θέματα που αφορούν στις στην οικονομική ιστορία του Βυζαντίου. Θα παρουσιαστούν τα γενικά χαρακτηριστικά και οι διακρινόμενες φάσεις ανάπτυξης και κάμψης της βυζαντινής οικονομίας. Επίσης, θα εξεταστουν ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στην αγροτική οικονομία, στη βιοτεχνία, στο εμπόριο και στον ρόλο του κράτους στην οικονομία. Θα επισημανθεί η συνάρτηση των οικονομικών και κοινωνικών δομών και οι διαφορετικές οικονομικές δυνατότητες και συμπεριφορές των κοινωνικο-οικονομικών τάξεων και υπο-ομάδων. Έμφαση θα δοθεί στην εξοικείωση του φοιτητή με τους προβληματισμούς της σύγχρονης ιστοριογραφίας σχετικά με τα παραπάνω θέματα, στην καλλιέργεια κριτικής στάσης και αντιμετώπισης των διαφόρων ερμηνειών, στην προσέγγιση των ποικίλων ζητημάτων μέσα από τη μελέτη και ανάλυση των σχετικών πηγών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται ότι θα: (α) κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της βυζαντινής περιόδου, με έμφαση στους 8ο-12ο αι., (β) κατανοήσουν τον θεωρητικό προβληματισμό που αφορά τον χαρακτήρα και τους μηχανισμούς της βυζαντινής οικονομίας και θα αντιληφθούν τα μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν κατά τη μελέτη των συγκεκριμένων ζητημάτων, (γ) γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά και τις εξελικτικές φάσεις της αγροτικής και αστικής οικονομίας του Βυζαντίου, τις οικονομικές δομές και σχετικούς θεσμούς και μηχανισμούς, το φορολογικό και νομικό πλαίσιο, τις νομισματικές εξελίξεις, (δ) αντιληφθούν τον ρόλο του βυζαντινού κράτους στη λειτουργία και εξέλιξη της οικονομίας (ε) εξοικειωθούν με τη βυζαντική οικονομική ορολογία, (στ) κατανοήσουν την αλληλεξάρτηση των οικονομικών και κοινωνικών δομών, (ζ) κατανοήσουν την αλληλεπίδραση της εξωτερικής πολιτικής με τις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις.

Κυριάκος ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

ΙΕΑ 301 Εισαγωγή στην Ιστορία του Μικρασιατικού Ελληνισμού: Ο Ελληνισμός της Ανατολής κατά τους Νεότερους Χρόνους [χειμερινό εξ.]

Η ιστορία των Ελλήνων της Ανατολής από την άλωση της Πόλης μέχρι και τις αρχές του 20ού αιώνα θα αποτελέσει αντικείμενο του μαθήματος. Θα εξετασθούν θέματα όπως: η οικονομική και πολιτιστική ανάδυση και ανάπτυξη των Ελλήνων της Μ. Ασίας, οι ιστορικές ομοιότητες και διαφορές μεταξύ Ιωνίας, Πόντου και Καππαδοκίας, το «μιλλέτ» των Ρωμιών και η περίοδος του Τανζιμάτ, η διείσδυση των ευρωπαϊκών δυνάμεων στη Μ. Ασία, το Κίνημα των Νεοτούρκων και η τύχη των μειονοτήτων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, οι σχέσεις των Ελλήνων με άλλους σύνοικους λαούς.

Στόχος του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές τη νεότερη ιστορία του Ελληνισμού της καθ' ημάς Ανατολής, να εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία και τους χάρτες της περιόδου.

ΙΕΑ 302 Κοινωνική και Πολιτική Οργάνωση του Μικρασιατικού Ελληνισμού: Ο Πόντος από την κατάλυση της Αυτοκρατορίας των Κομνηνών μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα [χειρινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορία των Ελλήνων που έζησαν στον ιστορικό Πόντο (από την Κολχίδα και τη Μικρά Αρμενία βορειοανατολικά έως την Παφλαγονία δυτικά και την Καππαδοκία νότια) από την πτώση της Τραπεζούντας το 1461 μέχρι και τις αρχές του 19ου αι. Ειδικά η περίοδος 1461-1774

χαρακτηρίζεται ως περίοδος εσωστρέφειας, κυρίως μετά την επικράτηση των Οθωμανών και των συμμάχων τους στη Μαύρη Θάλασσα. Στα τέλη όμως του 18ου–αρχές 19ου αι. οι Ευρωπαίοι άρχισαν να διεισδύουν με γοργούς ρυθμούς στην Οθωμανική Αυτοκρατορία για την εξυπηρέτηση των γεωπολιτικών, στρατηγικών και οικονομικών συμφερόντων τους. Στο πλαίσιο αυτής της μακράς περιόδου θα εξετασθεί η κοινωνικοοικονομική εξέλιξη των Ελλήνων του Πόντου, η διαμόρφωση των θεσμών τους στο πλαίσιο του «μιλλέτ» των Ρωμιών και η σταδιακή μετάβασή τους από τη θρησκευτική στην εθνική ταυτότητά τους.

Στόχος του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές τη νεότερη ιστορία του Ελληνισμού του Πόντου, να εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία και τους χάρτες της περιόδου.

ΙΕΑ 401 Θέματα της Ιστορίας του Ελληνισμού της Ανατολής: Η περίοδος των μεταρρυθμίσεων και της ευρωπαϊκής οικονομικής διείσδυσης στον Πόντο (19ος–αρχές 20ού αι.) [εαρινό εξ.]

Το μέλλον και η τύχη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ουσιαστικά καθορίστηκαν στον 19ο αιώνα, όταν οι Μ. Δυνάμεις επέβαλαν στον σουλτάνο την εφαρμογή ενός φιλόδοξου προγράμματος διοικητικών μεταρρυθμίσεων και ρηξικέλευθων αλλαγών (Τανζιμάτ). Οι μεταρρυθμίσεις αυτές ήταν ευνοϊκές για το χριστιανικό στοιχείο της Αυτοκρατορίας, επειδή, παρά τις αντιδράσεις της μουσουλμανικής ελίτ, δημιουργήθηκαν συνθήκες για οικονομική και κοινωνική άνοδο.

Στόχος του μαθήματος είναι να εξετάσει τη ζωή του Ελληνισμού του Πόντου κατά την περίοδο εκείνη στις ποικίλες εκφάνσεις του. Οι φοιτητές/τριες θα εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία, τις πηγές και τους χάρτες της περιόδου.

ΙΝΕ 302 Ο Αλύτρωτος Ελληνισμός. Αρχεία και Συλλογές για τον Ελληνισμό της Ανατολής και της Τσαρικής Ρωσίας – πρώην ΕΣΣΔ [εαρινό εξ.]

Το μάθημα έχει ως στόχο τη γνωριμία με τα αρχεία και τις συλλογές που αφορούν στον Ελληνισμό της Ανατολής και της τσαρικής Ρωσίας – πρώην ΕΣΣΔ. Επισκέψεις σε αρχειακές μονάδες και ασκήσεις χρήσης και αξιοποίησης των πηγών αποσκοπούν στη μύηση των φοιτητών στην έρευνα του αναφερόμενου πεδίου. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα γίνει ειδική αναφορά στον Ελληνισμό της Ρωσίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης στη νεότερη και σύγχρονη ιστορία.

Στόχος του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές τη νεότερη ιστορία

του Ελληνισμού της τσαρικής Ρωσίας – πρώην ΕΣΣΔ, να εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία και τους χάρτες της περιόδου.

Διδάσκων/ουσα με σύμβαση

INX 202 Εποχή του Διαφωτισμού και της Γαλλιικής Επανάστασης

Το μάθημα εξετάζει α) τους πολιτικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτισμικούς παράγοντες που οδήγησαν στη Γαλλική Επανάσταση δίνοντας έμφαση στον ρόλο του Διαφωτισμού, και β) στην πορεία της Γαλλικής Επανάστασης μέχρι το 1799 και την άνοδο του Ναπολέοντα στην εξουσία. Σε αυτά τα πλαίσια εξετάζονται ζητήματα περιοδολόγησης και ιστοριογραφικές προσεγγίσεις στον Διαφωτισμό και τη Γαλλική Επανάσταση και μελετώνται αντίστοιχες πηγές.

INX 303 Ιδεολογικά ρεύματα στη Νεότερη Ευρώπη

Στο μάθημα παρουσιάζονται τα σημαντικότερα ιδεολογικά ρεύματα της Ευρώπης, κατά την περίοδο 1789-1917, με ιδιαίτερη έμφαση στον φιλελευθερισμό, το συντηρητισμό και το σοσιαλισμό. Εξετάζεται η πολιτική ιστορία των συγκεκριμένων ιδεολογιών, και οι βασικές αρχές και έννοιές τους μέσα από πρωτεύουσες και δευτερεύουσες πηγές.

6.
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ, ΚΩΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Υ)

ΙΑΕ	101	Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία
ΙΡΩ	101	Εισαγωγή στην Ιστορία του Ρωμαϊκού Κράτους
ΙΒΥ	101	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία
ΙΝΕ	101	Εισαγωγή στη Νεοελληνική Ιστορία
ΙΝΧ	101	Εισαγωγή στην Ιστορία των Νεοτέρων Χρόνων
ΑΚΛ	101	Εισαγωγή στην Ελληνική Κλασική Αρχαιολογία
ΑΚΛ	102	Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Αρχαιολογία
ΑΒΥ	101	Εισαγωγή στη Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία
ΑΠΡ	101	Εισαγωγή στον Προϊστορικό Πολιτισμό
ΑΙΤ	101	Ιστορία της Τέχνης: Θεωρία και Μέθοδοι
ΛΑΚ	101	Εισαγωγή στη Λαογραφία και Κοινωνική Ανθρωπολογία
ΑΕΦ		Αρχαία Ελληνική Φιλολογία [τρία (3) μαθήματα]
ΛΦΙ		Λατινική Φιλολογία [ένα (1) μάθημα]
ΜΕΦ		Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία [ένα (1) μάθημα]
ΝΕΦ		Νεότερη Ελληνική Φιλολογία [τρία (3) μαθήματα]
		Δύο (2) μαθήματα Παιδαγωγικών

Β. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (ΥΕΙΔ)

Ειδίκευση στην ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΑΠΡ	601	Θεωρία και Μέθοδος της Προϊστορικής Αρχαιολογίας
ΑΠΡ	602	Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής
ΑΠΡ	603	Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού
ΑΚΛ	601	Αρχιτεκτονική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής
ΑΚΛ	602	Πλαστική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής
ΑΚΛ	603	Κεραμική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής
ΑΚΛ	604	Τοπογραφία. Αττική, Ιερά Ολυμπίας και Δελφών, Δήλος
ΑΚΛ	607	Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Εποχή. Οι Ελληνικές Πόλεις κατά τη Διάρκεια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορικής Περιόδου
ΑΒΥ	601	Βυζαντινή Αρχιτεκτονική
ΑΒΥ	602	Βυζαντινή Ζωγραφική
ΑΒΥ	603	Βυζαντινή Γλυπτική–Μικροτεχνία
ΑΙΤ	601	Η Τέχνη της Πρώιμης Αναγέννησης

ΑΙΤ	602	Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από το 1880 ως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο
ΑΙΤ	603	Η Ελληνική Τέχνη του 20ού Αιώνα

Ειδίκευση στην ΙΣΤΟΡΙΑ

ΙΑΕ	601	Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή
ΙΑΕ	602	Ελληνιστική και Αυτοκρατορική Εποχή
ΙΒΥ	601	Βυζαντινή Ιστορία Ι (324-1081)
ΙΒΥ	602	Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ (1081-1453)
ΙΝΕ	601	Νεοελληνική Ιστορία Ι (15ος-18ος αι.)
ΙΝΕ	602	Νεοελληνική Ιστορία ΙΙ (19ος-20ός αι.)
ΙΝΧ	601	Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων Ι (15ος-18ος αι.)
ΙΝΧ	602	Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων ΙΙ (19ος αι.)
ΙΝΧ	603	Ιστορία Νεοτέρων χρόνων ΙΙΙ (20ός αι.)
ΙΣΕ	601	Σύγχρονη Ιστορία
ΙΣΛ	601	Ιστορία των Σλαβικών Λαών
ΙΧΑ	602	Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου Ι: Η ΝΑ Ευρώπη από την Οθωμανική Κατάκτηση έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο
ΙΧΑ	601	Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου ΙΙ: Η ΝΑ Ευρώπη στον 20ό αι. (1918-1989)

Γ. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ (ΥΕΙΔΦ)

Ειδίκευση στην ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΑΠΡ	606	Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας
ΑΚΛ	606	Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας
ΑΒΥ	606	Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας
ΑΙΤ	606	Φροντιστήριο Ιστορίας της Τέχνης

Από τα τέσσερα φροντιστηριακά μαθήματα Ειδίκευσης (ΑΠΡ606, ΑΚΛ606, ΑΒΥ606, ΑΙΤ606) οι φοιτητές οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) διαφορετικής ειδικότητας.

Ειδίκευση στην ΙΣΤΟΡΙΑ

ΙΑΕ	603	Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας
ΙΒΥ	603	Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας
ΙΝΕ	603	Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας

Και τα τρία φροντιστηριακά μαθήματα Ειδίκευσης (ΙΑΕ 603, ΙΒΥ 603, ΙΝΕ 603) είναι υποχρεωτικά.

Δ. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΕ)

Προϊστορική Αρχαιολογία (ΑΠΡ)

ΑΠΡ	201	Οργάνωση και Χρήση του Χώρου στη Νεολιθική Περίοδο στο Αιγαίο

ΑΠΡ	202	Οργάνωση και Χρήση του Χώρου στην Εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο
ΑΠΡ	203	Οργάνωση και Χρήση του Χώρου στην Εποχή του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα
ΑΠΡ	204	Οικονομία της Νεολιθικής Περιόδου στο Αιγαίο
ΑΠΡ	205	Οικονομία της Εποχής του Χαλκού στο Αιγαίο
ΑΠΡ	206	Οικονομία της Εποχής του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα
ΑΠΡ	207	Θέματα Ιδεολογίας στη Νεολιθική Περίοδο στο Αιγαίο
ΑΠΡ	208	Θέματα Ιδεολογίας στην Εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο
ΑΠΡ	209	Θέματα Ιδεολογίας στην Εποχή του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα
ΑΠΡ	210	Η Αρχή του Παραγωγικού Σταδίου στη Μέση Ανατολή και τα Βαλκάνια
ΑΠΡ	211	Παλαιολιθική Περίοδος
ΑΠΡ	212	Προϊστορία της Ευρώπης
ΑΠΡ	213	Προϊστορία της Κύπρου
ΑΠΡ	214	Η Νεολιθική Ευρώπη
ΑΠΡ	215	Πολιτισμοί της Ανατολικής Μεσογείου της 3ης και 2ης χιλιετίας π.Χ.
ΑΠΡ	301	Φροντιστήριο. Θέματα Θεωρίας και Μεθόδου
ΑΠΡ	302	Φροντιστήριο. Ερμηνεία της Πολιτιστικής Αλλαγής
ΑΠΡ	303	Φροντιστήριο. Τα Αρχαιολογικά Δεδομένα και η Ερμηνεία τους
ΑΠΡ	304	Φροντιστήριο. Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις
ΑΠΡ	305	Πειραματική Αρχαιολογία
ΑΠΡ	306	Αναλυτικές Μέθοδοι
ΑΠΡ	307	Αρχαιομετρία – Προβλήματα Χρονολόγησης και Προέλευσης
ΑΠΡ	308	Βιοαρχαιολογία – Αρχαίο Περιβάλλον
ΑΠΡ	309	Εθνοαρχαιολογία – Αρχαιοδημογραφία
ΑΠΡ	312	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Φροντιστήριο
ΑΑΑ	314	Μουσειολογία – Μουσειογραφία]
ΑΑΑ	315	Μέθοδοι Ανασκαφής

Κλασική Αρχαιολογία (ΑΚΛ)

ΑΚΛ	201	Τοπογραφία
ΑΚΛ	202	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία της Γεωμετρικής και Αρχαϊκής Εποχής
ΑΚΛ	203	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία των Κλασικών Χρόνων
ΑΚΛ	204	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία των Ελληνιστικών Χρόνων
ΑΚΛ	205	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία των Ρωμαϊκών Χρόνων
ΑΚΛ	206	Πλαστική της Γεωμετρικής και Αρχαϊκής Εποχής
ΑΚΛ	207	Πλαστική Κλασικών Χρόνων
ΑΚΛ	208	Πλαστική Ελληνιστικών Χρόνων
ΑΚΛ	209	Πλαστική Ρωμαϊκών Χρόνων
ΑΚΛ	210	Κεραμική: Γεωμετρική – Αττική Μελανόμορφη
ΑΚΛ	211	Κεραμική: Αττική Ερυθρόμορφη

ΑΚΛ	212	Κεραμική εκτός Αττικής
ΑΚΛ	213	Κεραμική – Ζωγραφική – Ψηφιδωτά
ΑΚΛ	214	Οικονομία – Νομισματική: Το Νόμισμα στον Αρχαίο Ελληνικό Κόσμο
ΑΚΛ	215	Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος
ΑΚΛ	216	Θρησκεία
ΑΚΛ	217	Επιγραφική Ελληνική
ΑΚΛ	218	Επιγραφική Λατινική
ΑΚΛ	219	Μυθολογία – Ερμηνευτική
ΑΚΛ	301	Φροντιστήριο Τοπογραφίας
ΑΚΛ	302	Φροντιστήριο Αρχιτεκτονικής – Πολεοδομίας
ΑΚΛ	304	Φροντιστήριο Κεραμικής – Ζωγραφικής
ΑΚΛ	305	Φροντιστήριο Νομισματικής
ΑΚΛ	306	Φροντιστήριο Επιγραφικής
ΑΚΛ	307	Φροντιστήριο Μυθολογίας – Ερμηνευτικής
ΑΚΛ	308	Αρχαιομετρία
ΑΚΛ	309	Πλαστική (διαχρονικά)
ΑΚΛ	310	Αγγειογραφία – Ζωγραφική (διαχρονικά)
ΑΚΛ	311	Αρχιτεκτονική (διαχρονικά)
ΑΚΛ	312	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Φροντιστήριο
ΑΚΛ	313	Φροντιστήριο Πλαστικής
ΑΚΛ	314	Φροντιστήριο Τοπογραφίας
ΑΑΑ	313	Ανασκαφή – Σχέδιο
ΑΑΑ	314	Μουσειολογία – Μουσειογραφία
ΑΑΑ	315	Μέθοδοι Ανασκαφής

Βυζαντινή Αρχαιολογία (ΑΒΥ)

ΑΒΥ	201	Παλαιοχριστιανική Εκκλησιαστική Αρχιτεκτονική
ΑΒΥ	202	Βυζαντινή Εκκλησιαστική Αρχιτεκτονική
ΑΒΥ	203	Κοσμική Αρχιτεκτονική (3ος-16ος αι.)
ΑΒΥ	204	Παλαιοχριστιανική Ζωγραφική
ΑΒΥ	205	Μεσοβυζαντινή Ζωγραφική
ΑΒΥ	206	Υστεροβυζαντινή Ζωγραφική
ΑΒΥ	207	Μεταβυζαντινή Ζωγραφική (15ος-17ος αι.)
ΑΒΥ	208	Παλαιοχριστιανική Γλυπτική – Μικροτεχνία
ΑΒΥ	209	Τοπογραφία Μακεδονίας – Θράκης
ΑΒΥ	210	Τοπογραφία Νότιας Ελλάδας και Νησιών
ΑΒΥ	211	Τοπογραφία Κύπρου [εαρινό εξ.]
ΑΒΥ	212	Τοπογραφία Γιουγκοσλαβίας, Βουλγαρίας, Αλβανίας, Ρωσίας, Ιταλίας, Τυνησίας, Αλγερίας
ΑΒΥ	213	Βυζαντινή Εικονογραφία
ΑΒΥ	214	Τοπογραφία Μ. Ασίας, Παλαιστίνης, Αιγύπτου

ΑΒΥ	215	Καθημερινός Βίος των Βυζαντινών
ΑΒΥ	217	Γλυπτική – Μικροτεχνία της Μέσης και Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ΑΒΥ	218	Μνημειακή Τοπογραφία Θεσσαλονίκης
ΑΒΥ	219	Μνημειακή Ζωγραφική – Ψηφιδωτά Δάπεδα
ΑΒΥ	220	Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινουπόλεως
ΑΒΥ	221	Μνημειακή Τοπογραφία Θεσσαλίας – Ηπείρου
ΑΒΥ	301	Θέματα Αρχιτεκτονικής 8ου-9ου αι.
ΑΒΥ	302	Θέματα Αρχιτεκτονικής 10ου-18ου αι.
ΑΒΥ	303	Θέματα Ζωγραφικής, Τοιχογραφίες – Ψηφιδωτά
ΑΒΥ	304	Θέματα Ζωγραφικής, Φορητές Εικόνες, Χειρόγραφα
ΑΒΥ	305	Θέματα Γλυπτικής – Μικροτεχνίας
ΑΒΥ	306	Νομισματική – Σιγιλλογραφία
ΑΒΥ	307	Επιγραφική
ΑΒΥ	308	Παλαιογραφία – Κωδικολογία
ΑΒΥ	309	Βυζαντινή Κεραμική
ΑΑΑ	312	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Φροντιστήριο
ΑΑΑ	313	Ανασκαφή – Σχέδιο
ΑΑΑ	314	Μουσειολογία–Μουσειογραφία
ΑΑΑ	315	Μέθοδοι Ανασκαφής

Ιστορία Νεότερης Τέχνης (ΑΙΤ)

ΑΙΤ	201	Μεσαιωνική Τέχνη (Πρώιμη Μεσαιωνική – Ρομανική – Γοτθική)
ΑΙΤ	203	Ώριμη Αναγέννηση – Μανιερισμός
ΑΙΤ	204	Μπαρόκ – Ροκοκό
ΑΙΤ	205	Νεοκλασικισμός – Ρομαντισμός
ΑΙΤ	206	Ρεαλισμός, Εμπρεσιονισμός, Μετεμπρεσιονιστικά Ρεύματα
ΑΙΤ	208	Η Τέχνη από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι Σήμερα
ΑΙΤ	210	Η Ελληνική Τέχνη στον 19ο αι.
ΑΙΤ	211	Τέχνη Εξωευρωπαϊκών Πολιτισμών
ΑΙΤ	301	Ορολογία στην Ιστορία της Τέχνης
ΑΙΤ	302	Διαγνωστική των Έργων Τέχνης με βάση Επιστημονικές Μεθόδους
ΑΙΤ	303	Θεωρία και Μέθοδοι Συντήρησης Έργων Τέχνης
ΑΙΤ	304	Διδακτική Φιλολογικών Μαθημάτων μέσω της Ιστορίας της Τέχνης. Φροντιστήριο
ΑΙΤ	305	Εφαρμοσμένες Τέχνες – Χαρακτική
ΑΙΤ	306	Φωτογραφία
ΑΙΤ	307	Κριτική της Τέχνης
ΑΙΤ	308	Ασκήσεις σε Μουσεία, Πινακοθήκες, Συλλογές, Αίθουσες Εκθέσεων και Εργαστήρια Καλλιτεχνών
ΑΙΤ	312	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία
ΑΙΤ	314	Μουσειολογία–Μουσειογραφία

Αρχαία Ελληνική (ΙΑΕ) και Ρωμαϊκή (ΙΡΩ) Ιστορία

ΙΑΕ	201	Μυκηναϊκή και Ομηρική Εποχή
ΙΑΕ	202	Θέματα Αρχαϊκής Εποχής
ΙΑΕ	203	Θέματα Κλασικής Εποχής
ΙΑΕ	204	Θέματα Ελληνιστικής Εποχής
ΙΑΕ	205	Θέματα Αυτοκρατορικής Εποχής
ΙΑΕ	301	Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Ελληνικής Αρχαιότητας
ΙΑΕ	302	Αρχαίοι Ελληνικοί Θεσμοί
ΙΑΕ	303	Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία
ΙΑΕ	304	Ελληνική Επιγραφική
ΙΡΩ	201	Η Ρεπουμπλικανική Περίοδος της Ρωμαϊκής Ιστορίας
ΙΡΩ	202	Η Πρώιμη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορική Περίοδος
ΙΡΩ	203	Η Ύστερη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορική Περίοδος
ΙΡΩ	301	Θεσμοί της Ρεπουμπλικανικής και Αυτοκρατορικής Περιόδου
ΙΡΩ	302	Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας
ΙΡΩ	303	Λατινική Ιστοριογραφία
ΙΡΩ	304	Λατινική Επιγραφική

Μεσαιωνική Ιστορία του Αραβικού Κόσμου (ΙΑΡ)

ΙΑΡ	201	Η Αραβοϊσλαμική Ιστοριογραφία και οι Βυζαντινές Επιρροές
ΙΑΡ	202	Αραβική Γλώσσα ΙΙ και Αραβοϊσλαμικός Πολιτισμός
ΙΑΡ	301	Μεσαιωνική Ιστορία του Αραβοϊσλαμικού Κόσμου (6ος-13ος αι.)
ΙΑΡ	302	Το Αραβοϊσλαμικό Κράτος. Διοίκηση, Δίκαιο και Οικονομία
ΙΑΡ	303	Οι Ομαϋάδες και οι Βυζαντινές Επιρροές. Κοινωνία και Πολιτισμός της Εποχής

Βυζαντινή Ιστορία (ΙΒΥ)

ΙΒΥ	201	Θέματα Πρώιμης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	202	Θέματα Μέσης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	203	Θέματα Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	301	Κοινωνία της Πρώιμης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	302	Κοινωνία της Μέσης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	303	Κοινωνία της Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	304	Οικονομία και Εμπόριο στην Πρωτοβυζαντινή Περίοδο
ΙΒΥ	305	Οικονομία και Εμπόριο Μέσης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	306	Οικονομία και Εμπόριο Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	307	Διοικητικοί Θεσμοί της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας
ΙΒΥ	308	Θεσμοί της Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	309	Στρατός και Στρατιωτική Οργάνωση του Βυζαντίου
ΙΒΥ	310	Εκκλησία και Εκκλησιαστική Διοίκηση στο Βυζάντιο
ΙΒΥ	311	Ιδιωτικός Βίος των Βυζαντινών

ΙΒΥ	312	Ιστορική Γεωγραφία του Βυζαντίου
ΙΒΥ	313	Τοπική Ιστορία – Ιστορία Βυζαντινών Επαρχιών
ΙΒΥ	314	Η Θέση της Γυναίκας στο Βυζάντιο
ΙΒΥ	401	Πολιτική Θεωρία και Ιδεολογία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας
ΙΒΥ	402	Πολιτικές, Θρησκευτικές και Κοινωνικές Αντιθέσεις στο Βυζάντιο
ΙΒΥ	403	Βυζαντινή Διπλωματική
ΙΒΥ	404	Βυζαντινή Νομισματική
ΙΒΥ	405	Βυζαντινή Σφραγιδολογία

Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης (ΙΜΕ)

ΙΜΕ	101	Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης
ΙΜΕ	201	Θεσμοί της Μεσαιωνικής Ευρώπης
ΙΜΕ	301	Κοινωνία και Οικονομία της Μεσαιωνικής Ευρώπης
ΙΜΕ	401	Μεσαιωνικά Κράτη της Ευρώπης

Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας (ΙΝΕ)

ΙΝΕ	201	Η Πρώιμη Τουρκοκρατία
ΙΝΕ	202	Ο Ελληνισμός κατά την Προεπαναστατική Περίοδο
ΙΝΕ	203	Η Ελληνική Επανάσταση
ΙΝΕ	204	Ιστορία του Ελληνικού Κράτους
ΙΝΕ	301	Νεοελληνική Κοινωνία και Οικονομία
ΙΝΕ	302	Ο Αλύτρωτος Ελληνισμός
ΙΝΕ	303	Ο Παροικιακός Ελληνισμός
ΙΝΕ	401	Νεοελληνική Πολιτική Ιδεολογία
ΙΝΕ	402	Ειδικά Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας

Ιστορία Νεότερων Χρόνων (ΙΝΧ)

ΙΝΧ	201	Η Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη
ΙΝΧ	202	Η Εποχή του Διαφωτισμού και της Γαλλικής Επανάστασης
ΙΝΧ	203	Η Ευρώπη του 19ου αι.
ΙΝΧ	204	Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία
ΙΝΧ	301	Ευρωπαϊκή Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία
ΙΝΧ	302	Έθνος και Κράτος στη Νεότερη Ευρώπη
ΙΝΧ	303	Ιδεολογικά Ρεύματα στη Νεότερη Ευρώπη
ΙΝΧ	401	Το Ανατολικό Ζήτημα
ΙΝΧ	402	Θέματα Νεότερης και Σύγχρονης Ευρωπαϊκής Ιστορίας

Ιστορία της Χερσονήσου του Αίμου (ΙΧΑ)

ΙΧΑ	301	Πολιτική και Κοινωνική Οργάνωση στη Χερσόνησο του Αίμου
ΙΧΑ	302	Ιστορία των Βαλκανικών Κρατών
ΙΧΑ	303	Ιδεολογικά Ρεύματα στη Χερσόνησο του Αίμου
ΙΧΑ	401	Θέματα της Ιστορίας της Χερσονήσου του Αίμου

Ιστορία Σλαβικών λαών (ΙΣΛ)

ΙΣΛ	301	Θέματα Πολιτικής, Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας των Σλαβικών Λαών
ΙΣΛ	401	Οι Σλάβοι και ο Ελληνικός Κόσμος
ΙΣΛ	402	Ρωσική Ιστορία (882-1613)
ΙΣΛ	403	Ρωσική Ιστορία (1613-1861)

Ιστορία Τουρκικών λαών (ΙΤΛ)

ΙΤΛ	201	Εισαγωγή στην Ιστορία των Αλταϊκών Λαών
ΙΤΛ	202	Θεσμοί και Κοινωνία του Οθωμανικού Κράτους
ΙΤΛ	301	Ιστορία του Οθωμανικού και του Τουρκικού Κράτους
ΙΤΛ	401	Θέματα της Οθωμανικής Ιστορίας

Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΙΣΕ)

ΙΣΕ	201	Εισαγωγή στην Ιστορία της Σύγχρονης Ελλάδας
ΙΣΕ	301	Κοινωνία και Οικονομία της Σύγχρονης Ελλάδας
ΙΣΕ	401	Οι Διεθνείς Σχέσεις της Σύγχρονης Ελλάδας
ΙΣΕ	402	Θέματα της Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας

Ιστορία του Ελληνισμού της Ανατολής (ΙΕΑ)

ΙΕΑ	301	Εισαγωγή στην Ιστορία του Μικρασιατικού Ελληνισμού
ΙΕΑ	302	Κοινωνική και Πολιτική Οργάνωση του Μικρασιατικού Ελληνισμού
ΙΕΑ	401	Θέματα της Ιστορίας του Ελληνισμού της Ανατολής

Λαογραφία και Κοινωνική Ανθρωπολογία (ΛΑΚ)

ΛΑΚ	201	Θεωρία και Ιστορία της Λαογραφίας και της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
ΛΑΚ	211	Επιτόπια Έρευνα και Εθνογραφία
ΛΑΚ	221	Ιστορική Ανθρωπολογία και Προφορική Ιστορία
ΛΑΚ	231	Οπτική Ανθρωπολογία και Εθνογραφικός Κινηματογράφος
ΛΑΚ	301	Υλικός Βίος και Οικονομική Ανθρωπολογία
ΛΑΚ	302	Κοινωνική Οργάνωση: Περιβάλλον και Πολιτισμός
ΛΑΚ	303	Προφορική Λογοτεχνία
ΛΑΚ	304	Λαϊκή Λατρεία – Συστήματα Κοσμοθεωρίας
ΛΑΚ	311	Παραδοσιακή Δημιουργία, Τέχνη και Τεχνολογία
ΛΑΚ	312	Κοινωνική Οργάνωση: Φύλο και Συγγένεια
ΛΑΚ	313	Λαϊκός Αφηγηματικός Λόγος
ΛΑΚ	314	Συμβολική Σκέψη και Ιδεολογία
ΛΑΚ	321	Ανθρωπολογία της Τέχνης. Οι Άνθρωποι και τα Πράγματα
ΛΑΚ	322	Κοινωνική Οργάνωση: Συστήματα Εξουσίας
ΛΑΚ	323	Δημοτική Ποίηση

ΛΑΚ 324 Ανθρωπολογία της Θρησκείας
ΛΑΚ 401 Θέματα Ιστορίας της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας
ΛΑΚ 402 Θέματα Οικονομικής Οργάνωσης
ΛΑΚ 403 Θέματα Προφορικής Λογοτεχνίας
ΛΑΚ 404 Θέματα Ιδεολογίας
ΛΑΚ 411 Θέματα Θεωρίας και Μεθόδου της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας
ΛΑΚ 412 Θέματα Κοινωνικής Οργάνωσης
ΛΑΚ 413 Θέματα Προφορικής Δημιουργίας
ΛΑΚ 414 Θέματα Συμβολικής Σκέψης
ΛΑΚ 501 Θέματα Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής
ΛΑΚ 502 Ελληνικά Λαϊκά Μουσικά Όργανα

Από την κατηγορία των μαθημάτων (ΥΕ) οι φοιτητές δεν μπορούν να επιλέξουν περισσότερα από δύο (2) μαθήματα του ίδιου γνωστικού αντικειμένου.

Ε. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΕ)

Δύο (2) μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (6 ΔΜ) από το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος [εκτός των Υποχρεωτικών (Υ) και των Υποχρεωτικών Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ)], το ΛΑΜ 301 Ευρωπαϊκή και Ελληνική Μουσική, Ξένες Γλώσσες* (Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά, Γερμανικά) και από τα Προγράμματα Σπουδών άλλων Τμημάτων του ΑΠΘ με την προϋπόθεση ότι οι φοιτητές/τριες θα επιλέγουν μαθήματα των οποίων τα γνωστικά πεδία δεν θα εμπίπτουν στα γνωστικά πεδία του Τμήματος.

* Όσοι φοιτητές από τους εισαχθέντες τα παν/κά έτη 2006-2007 και 2007-2008 είχαν ήδη εξεταστεί με επιτυχία στο μάθημα της Ξένης Γλώσσας έχουν το δικαίωμα να το κατοχυρώσουν ως υποχρεωτικό και εξετάζονται σε δύο (2) μαθήματα ΑΕΦ και δύο (2) μαθήματα ΝΕΦ αντί τριών (3) που προβλέπονται από το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών.

7.
ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η Ιστοσελίδα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας περιλαμβάνει τον e-Οδηγό σπουδών με χρήσιμες πληροφορίες για κάθε προσφερόμενο μάθημα του ΑΠΘ, ενώ μέσω αυτής πραγματοποιείται ηλεκτρονικά από τους φοιτητές η ανώνυμη αξιολόγηση των μαθημάτων και των διδασκόντων του ΑΠΘ.

https://qa.auth.gr/el

Γ΄ ΜΕΡΟΣ

Γενικές πληροφορίες για τους φοιτητές

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022-2023

1.
ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας βρίσκεται εντός της Πανεπιστημιούπολης του ΑΠΘ, στην καρδιά της πόλης. Το κόστος διαβίωσης για έναν φοιτητή ποικίλλει. Στο κέντρο της πόλης οι τιμές ενοικίασης διαμερισμάτων είναι γενικά πιο υψηλές. Σε γενικές γραμμές προτείνονται οι περιοχές γύρω από την Πανεπιστημιούπολη (Οδός Μελενίκου, Ευαγγελίστρια κ.ά.), αλλά και οι περιοχές της ανατολικής Θεσσαλονίκης (κυρίως περιοχές Τριανδρίας, Τούμπας, Λεωφόρου Στρατού, Δελφών) για την πρόσβαση στις οποίες υπάρχει τακτική συγκοινωνία. Μία ενδεικτική τιμή για στούντιο στο κέντρο της πόλης φθάνει τα 200-250 Ευρώ μηνιαίως.

2.
ΣΤΕΓΑΣΗ. ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ

Για τους φοιτητές του ΑΠΘ. λειτουργούν τρεις φοιτητικές εστίες στην περιοχή των 40 Εκκλησιών και ένα παράρτημα στο πρώην ξενοδοχείο «Εγνατία» (Λέοντος Σοφού 11). Δικαίωμα στέγασης έχουν οι φοιτητές προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών, καθώς και οι υποψήφιοι διδάκτορες από πολυμελείς οικογένειες ή οικογένειες με χαμηλό εισόδημα.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στα γραφεία της κάθε φοιτητικής εστίας, βλ. σχετικά: http://dps.auth.gr/el/housing

Αναλυτικές οδηγίες για τα φοιτητικά στεγαστικά επιδόματα βρίσκονται στην εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων μαζί με το ΦΕΚ 1688/Β'/15.5.2019 τροποποίησης της Κοινής Υπουργικής Απόφασης καθορισμού διαδικασίας και δικαιολογητικών για τη χορήγηση στεγαστικού επιδόματος, βλ. http://dps.auth.gr/el/housing

3.
ΣΙΤΙΣΗ

Οι φοιτητές του Τμήματς Ιστορίας και Αρχαιολογίας, όπως όλοι οι φοιτητές του ΑΠΘ δικαιούνται δωρεάν σίτιση στην Πανεπιστημιακή Φοιτητική Λέσχη του ΑΠΘΗ Πανεπιστημιακή Φοιτητική Λέσχη αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου άμεσα συνδεδεμένο με το ΑΠΘ και τη λειτουργία του. Οι εγκαταστάσεις της βρίσκονται στα ανατολικά της πανεπιστημιούπολης, με εισόδους στην 3ης Σεπτεμβρίου και στην Εγνατία. Διαθέτει από τους μεγαλύτερους και πληρέστερους χώρους παραγωγής και διανομής συσσιτίου στη Β. Ελλάδα και υγειονομική υπηρεσία. Κύριος σκοπός της λειτουργίας της είναι η σίτιση και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των φοιτητών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου.

Τηλ. 231099.2612
e-mail: pfl@auth.gr
Μενού της εβδομάδας: https://www.auth.gr/units/596/weekly-menu
Για περισσότερες πληροφορίες βλ.: https://www.auth.gr/units/596

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου 4452/15-02-2017 (Α'17), άρθρο 31, παρ. 3 «οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες, που δεν έχουν άλλη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, δικαιούνται πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.) με κάλυψη των σχετικών δαπανών από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.), κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 33 του ν. 4368/2016 (Α' 83)» μόνο με την χρήση του Α.Μ.Κ.Α. τους.

4.
ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

Η Επιτροπή κοινωνικής πολιτικής και υγείας είναι μία υπηρεσία του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης που ως στόχο έχει, μεταξύ άλλων, τη διευκόλυνση των σπουδών των φοιτητών σε κάθε επίπεδο. Γι' αυτόν τον λόγο έχει αναπτύξει συγκεκριμένες δράσεις που αφορούν στην πληροφόρηση, τη συμβουλευτική και τον εθελοντισμό:

- ΚΕ.ΣΥ.Ψ.Υ. (Κέντρο συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης): μπορούν να απευθυνθούν όλα τα μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας προκειμένου να αντιμετωπίσουν προβλήματα που αφορούν σε σπουδές, άγχος, σεξουαλικά ζητήματα, οικογενειακά ζητήματα και εν γένει θέματα που αφορούν την ψυχολογία τους. Ιστοσελίδα: http://kesypsy.web.auth.gr/
  Τηλ: 231099.2643 και 99.2621
- Δίκτυο εθελοντών που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε άτομα με αναπηρίες, σε αλλοδαπούς φοιτητές και σε φοιτητές με προβλήματα υγείας. Επίσης, σε συνεργασία με ευαγή ιδρύματα οι εθελοντές προσφέρουν υπηρεσίες σε ορφανά αγόρια και κορίτσια και σε άτομα με αναπηρίες.
- Εθελοντική αιμοδοσία, που πραγματοποιείται δύο φορές το χρόνο.
  Ιστοσελίδα: https://www.auth.gr/14 και http://dps.auth.gr/el/social-affairs
  Τηλ.: 231099.5360 και 99.5386

5.
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Ειδική υπηρεσία για φοιτητές/σπουδαστές με ειδικές ανάγκες είναι το «Παρατηρητήριο της Ακαδημαϊκής Πορείας των Φοιτητών που ανήκουν σε Ευαίσθητες Κοινωνικές Ομάδες», το οποίο έχει ως κύριο στόχο του να συνδράμει στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Για σχετικές πληροφορίες βλ.: http://acobservatory.web.auth.gr

6 .
ΑΣΦΑΛΙΣΗ/ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου 4452/15-02-2017 (Α' 17), άρθρο 31, παρ. 3 «οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες, που δεν έχουν άλλη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, δικαιούνται πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.) με κάλυψη των σχετικών δαπανών από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.), κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 33 του ν. 4368/2016 (Α'83)» μόνο με την χρήση του Α.Μ.Κ.Α. τους.

Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθενείας (Ε.Κ.Α.Α.)

Από την Υγειονομική Υπηρεσία της Π.Φ. Λέσχης μπορούν να προμηθευτούν την σχετική Κάρτα οι ανασφάλιστοι φοιτητές που πρόκειται να μεταβούν σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Πληροφορίες

Υγειονομική Υπηρεσία Πανεπιστημιακής Φοιτητικής Λέσχης του Α.Π.Θ.
Εγνατία και Γ' Σεπτεμβρίου (Κάτω Λέσχη, είσοδος από Εγνατία)
Τηλ. Γραμματεία: +30 231099.2642
Ιατρός παθολόγος: +30 231099.2653
Συμβουλευτικός σταθμός: +30 231099.2643 – 99.2621

7.
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης χορηγεί μέσω του Τμήματος Σπουδών, υποτροφίες σε: προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΑΠΘ (Ανταποδοτικές Υποτροφίες), αλλοδαπούς-αλλογενείς προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΑΠΘ (Β΄ και Γ΄ κύκλου), αλλοδαπούς, αλλογενείς και ομογενείς, προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές πανεπιστημίων του εξωτερικού για την παρακολούθηση του Θερινού Εντατικού Προγράμματος του Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας (Υποτροφία θερινού ΣΝΕΓ).

Επίσης το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης χορηγεί υποτροφίες μέσω:

Επιτροπή Ερευνών ΑΠΘ
Τηλ.: +30 231099.5140
e-mail: research@rc.auth.gr
URL: http://rc.auth.gr

Τμήμα Διεθνών Σχέσεων ΑΠΘ
Τηλ.: +30 231099.6742, 231099.5307
e-mail: internat-rel@auth.gr
URL: http://international-relations.auth.gr/

Τμήμα Κληροδοτημάτων ΑΠΘ
Τηλ.: +30 231099.5213, 231099.5214
e-mail: admin-tkl@ad.auth.gr
URL: http://www.klirodotimata.web.auth.gr

8.
ΓΡΑΦΕΙΟ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ/ ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ – ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ακαδημαϊκός σύμβουλος σπουδών Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας: Ελισάβετ Χατζηαντωνίου, γρ. 408, τηλ. 231099.7333, e-mail: ehatzian@hist.auth.gr

Δομή απασχόλησης και σταδιοδρομίας. Οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι είναι μέλη του διδακτικού προσωπικού του πανεπιστημίου (ΔΕΠ) που προσφέρουν εθελοντικά την εμπειρία που έχουν αποκομίσει πάνω σε θέματα εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας. Οι σύμβουλοι παρέχουν καθοδήγηση για την ανάπτυξη και την επίτευξη ουσιαστικών εκπαιδευτικών, επαγγελματικών και προσωπικών στόχων.

Η Δομή απασχόλησης και σταδιοδρομίας απευθύνεται τόσο σε φοιτητές, όσο και σε αποφοίτους του ΑΠΘ. Στόχος της είναι να κατευθύνει τους φοιτητές στη διάρκεια της προπτυχιακής τους φοίτησης, ενώ μετά την απόκτηση του πτυχίου παρέχει συμβουλές σχετικά με τη συνέχιση των σπουδών τους ή την εύρεση εργασίας.

https://dasta.auth.gr/

Υπηρεσίες της ΔΑΣΤΑ

Φοιτητές	Απόφοιτοι
▪ Ακαδημαϊκοί σύμβουλοι ▪ Πληροφορίες για υποτροφίες ▪ Πληροφορίες για μεταπτυχιακά προγράμματα ▪ Πληροφορίες για την πρακτική άσκηση ▪ Συμβουλές σταδιοδρομίας	▪ Ακαδημαϊκοί σύμβουλοι και μέντορες ▪ Πληροφορίες για υποτροφίες ▪ Πληροφορίες για μεταπτυχιακά προγράμματα ▪ Προκηρύξεις θέσεων εργασίας ▪ Συμβουλές για την αναζήτηση εργασίας ▪ Συμβουλές σταδιοδρομίας ▪ Πληροφορίες για την επιχειρηματικότητα

Για περισσότερες πληροφορίες για τον θεσμό των ακαδημαϊκών συμβούλων μπορείτε να απευθύνεστε στο Γραφείο Διασύνδεσης ΑΠΘ.

9.
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ – ΜΟΥΣΕΙΑ – ΑΡΧΕΙΑ – ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ – ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ

9.1 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Για όλες τις βιβλιοθήκες και τα σπουδαστήρια του ΑΠΘ
βλ. http://www.lib.auth.gr/el/βιβλιοθήκες

Για τις βιβλιοθήκες του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας βλ.
www.hist.auth.gr/el/βιβλιοθήκες

Βιβλιοθήκη Τομέων Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

Αίθουσα 301 (ΝΚ)
Ιστοσελίδα: http://www.lib.auth.gr/el/b213/
www.hist.auth.gr/el/content/αρχαιολογίας-και-ιστορίας-της-τέχνης
Περιεχόμενο: 33.000 τόμοι, 300 περίπου σειρές ελληνικών και ξενόγλωσσων περιοδικών
Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους
Ώρες λειτουργίας: βλ. www.hist.auth.gr/el/content/αρχαιολογίας-και-ιστορίας-της-τέχνης
Τηλ.: 231099.7280
Πληροφορίες: archaeologylib@hist.auth.gr

Βιβλιοθήκη Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας

Αίθουσα 406-407 (ΝΚ)
Ιστοσελίδα: http://www.lib.auth.gr/el/b212
www.hist.auth.gr/el/content/βυζαντινής-και-μεσαιωνικής-ιστορίας
Περιεχόμενο: 8.000 τόμοι, 95 σειρές ελληνικών και ξενόγλωσσων περιοδικών
Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους
Ώρες λειτουργίας: www.hist.auth.gr/el/content/βυζαντινής-και-μεσαιωνικής-ιστορίας
Τηλ.: 231099.7440
Πληροφορίες: librarybyzantinehistory@hist.auth.gr

Βιβλιοθήκη Κλασικής Φιλολογίας και Αρχαίας Ιστορίας του Τομέα Κλασικών Σπουδών

Αίθουσα 201 (ΝΚ)
Ιστοσελίδα: http://www.lib.auth.gr/el/b203 www.hist.auth.gr/el/content/κλασικής-φιλολογίας-και-αρχαίας-ιστορίας

Περιεχόμενο: 35.000 τόμοι, ελληνικά και ξενόγλωσσα περιοδικά, σπάνιες εκδόσεις
Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους
Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα-Παρασκευή 09.00-19.00.
Τηλ.: 231099.7049
Πληροφορίες: Classicslibrary@lit.auth.gr

Βιβλιοθήκη Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Αίθουσα 104-105 (ΠΚ)
Ιστοσελίδα: http://www.lib.auth.gr/el/b214
www.hist.auth.gr/el/content/λαογραφίας-και-κοινωνικής-ανθρωπολογίας
Περιεχόμενο: βιβλιοθήκη Ν.Πολίτη και Σ.Κυριακίδη– σειρά φυλλαδίων λαογραφικού περιεχομένου – τόμοι και σειρές περιοδικών
Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους
Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα - Παρασκευή 09.00 - 14.30
Τηλ.: 231099.7288 fax:99.7287
Πληροφορίες: areti@hist.auth.gr

Βιβλιοθήκη Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας

Αίθουσα 401 (ΝΚ)
Ιστοσελίδα: http://www.lib.auth.gr/el/b211
www.hist.auth.gr/el/content/νεότερης-και-σύγχρονης-ιστορίας
Περιεχόμενο: 18.500 τόμοι, 200 περίπου σειρές ελληνικών και ξενόγλωσσων περιοδικών
Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους
Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα - Πέμπτη 09:00 - 19:00, Παρασκευή 09:00 - 14:00
Τηλ.: 231099.7183
Πληροφορίες: tzatzima@hist.auth.gr

Βιβλιοθήκη Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών

Κτήριο Μέλισσα, Βασιλίσσης Όλγας 36
Ιστοσελίδα: http://www.lib.auth.gr/el/b051 και
http://www.kbe.auth.gr/fvivliothiki.html
Περιεχόμενο: 40.000 τόμοι, 300 περίπου σειρές ελληνικών και ξενόγλωσσων περιοδικών
Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους
Ώρες λειτουργίας: κατόπιν επικοινωνίας
Τηλ.: 231099.2005 fax: 99.2004
Πληροφορίες: lib@kbe.auth.gr

Θεματική Βιβλιοθήκη Φιλοσοφικής Σχολής

Υπόγειο Νέας Πτέρυγας Φιλοσοφικής Σχολής
Ιστοσελίδα: http://www.lib.auth.gr/el/b200 και http://www.phil.auth.gr/lib/
Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους
Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα - Παρασκευή 07:30 - 15:00
Τηλ.: 231099.7306 και 231099.7307
Πληροφορίες: themlibrary@phil.auth.gr

9.2 ΜΟΥΣΕΙΑ, ΑΡΧΕΙΑ, ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Μουσείο Εκμαγείων

Υπόγειο (ΝΚ)
Ιστοσελίδα: http://castmuseum.web.auth.gr και
https://www.auth.gr/museums_archives/ekmageia
Διευθύντρια: Ελένη Μανακίδου, Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας
Περιεχόμενο: Τα 700 περίπου εκμαγεία αρχαίων έργων τέχνης προσφέρουν στους φοιτητές του Τμήματος την ευκαιρία να προσεγγίσουν ορισμένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά μνημεία κυρίως της αρχαίας γλυπτικής. Τα πρωτότυπά τους χρονολογούνται από τη μινωϊκή έως τη βυζαντινή εποχή και φυλάσσονται σήμερα σε πολλά ελληνικά και ευρωπαϊκά μουσεία. Ανάμεσά τους ξεχωριστή θέση κατέχουν ορισμένα μεγάλης σημασίας εκμαγεία, όπως αυτά του κολοσσιαίου κούρου του Σουνίου, των εναέτιων συνθέσεων του ναού του Διός στην Ολυμπία, των ανάγλυφων πλακών από τη ζωφόρο του Παρθενώνα και το τόξο του Γαλέριου στη Θεσσαλονίκη, αλλά και τα γαλβανο-πλαστικά αντίγραφα μινωικών και μυκηναϊκών έργων τέχνης.

Το Μουσείο διαθέτει επίσης μία αξιόλογη συλλογή πρωτότυπων έργων της αρχαιότητας, η οποία αριθμεί πάνω από 2.000 πήλινα αγγεία, έργα μικροτεχνίας και νομίσματα από τη γεωμετρική έως και τη βυζαντινή περίοδο, ορισμένα από τα οποία είναι ενδεικτικά για το χώρο της Μακεδονίας, όπως τα ευρήματα από τις ανασκαφές του καθηγητή Κ. Ρωμαίου στο Καραμπουρνάκι και τη Σίνδο και από την επιφανειακή έρευνα του D. H. French.

Το εργαστήριο, όπως και τα φωτογραφικά αρχεία του Μουσείου με πάνω από

Μουσείο Εκμαγείων. Άποψη της αίθουσας Κ. Ρωμαίου

7.000 φωτογραφίες, εξυπηρετούν τομείς της έρευνας μεταπτυχιακών φοιτητών, υποψήφιων διδακτόρων και ερευνητών, αλλά και δράσεις των φοιτητών του Τμήματος στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης. Η λειτουργία και οι δραστηριότητες του Μουσείου στους εκθεσιακούς χώρους και το μικρό του αμφιθέατρο έχουν σκοπό κυρίως ερευνητικό και εκπαιδευτικό με την οργάνωση ξεναγήσεων για φοιτητές. Ταυτόχρονα, όμως, απευθύνονται και στο ευρύτερο κοινό με την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για μαθητές της πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αλλά και ξεναγήσεων για το ενήλικο κοινό.
Ώρες λειτουργίας: Τρίτη, Τετάρτη, Παρασκευή 09.00-14.30 (Αίθουσα Α)
Δευτέρα, Πέμπτη 09.00-14.30 (Αίθουσα Β)
Τηλ.: 231099.7351 και 99.7301
Πληροφορίες: Εμμ. Γούναρη, emma@hist.auth.gr

Λαογραφικό Μουσείο και Αρχείο

Αίθουσα 8 (ΠΚ)
Ιστοσελίδα: https://www.auth.gr/museums_archives/laografiko
Διευθυντής: Γεώργιος Αγγελόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
Περιεχόμενο: Μόνιμη έκθεση των συλλογών του Λαογραφικού Μουσείου και του Αρχείου «Τα πολύτιμα της παράδοσης, μια πολύτιμη παράδοση». Η έκθεση, που εγκαινιάσθηκε τον Ιούνιο του 2010 στον ειδικά ανακαινισμένο χώρο, περιλαμβάνει το σύνολο των συλλογών του Μουσείου: κεραμική, ξυλόγλυπτα, μεταλλοτεχνία, τοπικές φορεσιές, κεντήματα, υφαντά, εργαλεία, σκεύη, σπάνια αντικείμενα μικροτεχνίας και χειροτεχνίας. Στο Μουσείο, στο οποίο έχει διαμορφωθεί και ειδικά εξοπλισμένος χώρος για τη διενέργεια σεμιναρίων και φροντιστηριακών μαθημάτων, στεγάζεται και εκτίθεται σπάνιο αρχειακό υλικό (φωτογραφίες, έγγραφα, χειρόγραφα, έργα ζωγρα-

Παραδοσιακά σκεύη από τις συλλογές του Λαογραφικού Μουσείου

φικής και γλυπτικής, φιγούρες του θεάτρου σκιών), αλλά και αντικείμενα και έπιπλα που σχετίζονται με την ιστορία του συγκεκριμένου Μουσείου και με την ιστορία του ΑΠΘ, ενώ στο Σπουδαστήριο Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας εκτίθεται και μια μικρή συλλογή μουσικών οργάνων. Το Μουσείο είναι ανοικτό στο κοινό, τους σπουδαστές και τους ερευνητές.
Ώρες λειτουργίας: Πληροφορίες για την οργάνωση ξεναγήσεων για ομάδες επισκεπτών, καθώς και για το ωράριο λειτουργίας της περιόδου 2021- 2022 στο Σπουδαστήριο Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας (βλ. παραπάνω).
Τηλ.: 231099.7899 και 99.7288
Πληροφορίες: Χ. Καλλίνη, kallini@hist.auth.gr

Ιστορικό Αρχείο

Αίθουσα 401 (ΝΚ)
Ιστοσελίδα: http://www.hist.auth.gr/el/ιστορικό-αρχείο και
https://www.auth.gr/museums_archives/istoriko
Περιεχόμενο: Η συλλογή του Αρχείου περιλαμβάνει πρωτότυπα έγγραφα, φωτοαντίγραφα εγγράφων ή χειρογράφων, εφημερίδες, ιστορικούς χάρτες, μικροφίλμ, σπάνια έντυπα διαφόρων αρχείων και βιβλιοθηκών σχετικά με τη Νεότερη και τη Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία. Το υλικό της συλλογής αξιοποιείται από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος για την εκπόνηση εργασιών.
Ώρες λειτουργίας: κατόπιν συνεννόησης.
Τηλ.: 231099.7500
Πληροφορίες: istoriko.arheio@hist.auth.gr

Αρχαιοβοτανική συλλογή

Αίθουσα 301Δ (ΝΚ)
Ιστοσελίδα: http://www.hist.auth.gr/el/αρχαιοβοτανική-συλλογή

Περιεχόμενο: Η μοναδική στη Βόρεια Ελλάδα συγκριτική συλλογή περιλαμβάνει περισσότερα από 6.000 είδη σπόρων εξημερωμένων και άγριων φυτών από την Ελλάδα, τα Βαλκάνια και την Ανατολία, καταλογογραφημένων κατά Flora Europaea και Flora of Turkey. Η συλλογή είναι απαραίτητη για την ανάλυση αρχαιοβοτανικών καταλοίπων από ανασκαφές και είναι ανοιχτή σε ερευνητές και μεταπτυχιακούς φοιτητές.
Ώρες λειτουργίας: κατόπιν συνεννόησης.
Τηλ.: 231099.7179
Πληροφορίες: Σ. Μ. Βαλαμώτη, sval@hist.auth.gr

Αρχαιοζωολογική συλλογή

Αίθουσα 12 (ΠΚ)
Ιστοσελίδα: http://www.hist.auth.gr/el/συγκριτικές-συλλογές-οστών
Περιεχόμενο: Συγκριτική συλλογή οστών ζώων. Περιλαμβάνει σκελετούς των βασικών εξημερωμένων και άγριων ειδών με αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Η συλλογή είναι ανοιχτή σε ερευνητές και μεταπτυχιακούς φοιτητές.
Τηλ.: 231095.0395
Πληροφορίες: Σ. Τριανταφύλλου, strianta@hist.auth.gr

Εργαστήρια Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Εργαστήριο Βοηθητικών Επιστημών της Ιστορίας

Διευθυντής: Ιωάννης Ξυδόπουλος, Αναπλ. Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας

Η βασική αποστολή του «Εργαστηρίου Βοηθητικών Επιστημών της Ιστορίας» είναι να υποστηρίξει την εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Εστιάζει σε επιστημονικούς τομείς, μεθόδους, γλώσσες και προσεγγίσεις, που δεν διδάσκονται συστηματικά σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, αλλά είναι σημαντικοί για την ανάπτυξη ερευνητικών δεξιοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό διοργανώνονται διαλέξεις με προσκεκλημένους ομιλητές για θέματα που αφορούν τις σχέσεις της ιστορίας με άλλες κοινωνικές επιστήμες, μαθήματα ελληνικής και οθωμανικής παλαιογραφίας, τουρκικής και ισπανο-εβραϊκής, καθώς και ποικίλες δράσεις για την εξοικείωση των φοιτητών στην Προφορική, την Ψηφιακή, τη Δημόσια Ιστορία και άλλες σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις.

Εργαστήριο Διεπιστημονικής Αρχαιολογικής Έρευνας (ΕΔΑΕ)

Διευθύντρια: Σ. Μ. Βαλαμώτη, Καθηγήτρια Προϊστορικής Αρχαιολογίας
Ηλεκτρονική διεύθυνση: liralab@hist.auth.gr
Ιστοσελίδα: http://edae.hist.auth.gr/
http://lab.web.auth.gr/auth-labs/

Στο ΕΔΑΕ πραγματοποιούνται τα εργαστήρια των εξής προπτυχιακών μαθημάτων: ΑΠΡ 601, ΑΠΡ 308. Επίσης, πραγματοποιούνται εργαστηριακά μαθήματα αρχαιοβοτανικής σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Στο ΕΔΑΕ υλοποιούνται μεταπτυχιακές εργασίες και διδακτορικές διατριβές που κάνουν χρήση του εξοπλισμού του. Το ΕΔΑΕ συμμετέχει σε εθνικά και ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα (ΕΛΙΔΕΚ, ERC,

Ερευνώ-Καινοτομώ). Συνεργάζεται με αρχαιολογικές ανασκαφές (Ανάκτορο Νέστορος-Πύλος, Π.Ο.Τ.Α. Ρωμανού, Τούμπα Θεσσαλονίκης, Ντικιλί Τας, Κλείτος, Κυπαρίσσι, Σκάλα Σωτήρος κ.ά.) και εκπαιδεύει μικρό αριθμό φοιτητών στο πεδίο σε πρακτικές συλλογής βιοαρχαιολογικών καταλοίπων. Επίσης, συμμετέχει σε ποικίλες δράσεις εξωστρέφειας.

9.3 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΠΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Ο Τομέας Αρχαιολογίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας έχει πολυετή παράδοση διενέργειας ανασκαφικών ερευνών και αρχαιολογικής έρευνας πεδίου σε όλη την επικράτεια και πέρα από αυτή. Στις πανεπιστημιακές ανασκαφές συμμετέχουν προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας με κατεύθυνση στην Αρχαιολογία με στόχο την άσκηση στην αρχαιολογική έρευνα πεδίου.

Ειδικά για τους προπτυχιακούς φοιτητές, η συμμετοχή στις πανεπιστημιακές ανασκαφές μπορεί να καλύψει τις απαιτήσεις του μαθήματος ΑΑΑ 313 Ανασκαφή-Σχέδιο, η διδασκαλία του οποίου αποτελείται από δύο σκέλη: το μάθημα σχεδίου και θεωρητικά μαθήματα στην αίθουσα στο εαρινό εξάμηνο και την πρακτική άσκηση στις παρακάτω πανεπιστημιακές ανασκαφές:

- Αμύνταιο, Φλώρινα, θέση «Κάλε», βυζαντινό κάστρο (Διεύθυνση: Μ. Παϊσίδου)
- Δίον (Διεύθυνση: Ελ. Παπαγιάννη)
- Καραμπουρνάκι Θεσσαλονίκης (Διεύθυνση: Ελ. Μανακίδου)
- Κρήτη, Περιοχή Μόχλου (Διεύθυνση: Ν. Πούλου)
- Ούριακος, Λήμνος (Διεύθυνση: Μ. Ντίνου)
- Ρουδιάς, Κύπρος (Διεύθυνση: Μ. Ντίνου)
- Τούμπα Θεσσαλονίκης (Διεύθυνση: Σ. Τριανταφύλλου)
- Φίλιπποι (Διεύθυνση: Ν. Πούλου)

Για τον τρόπο βαθμολόγησης και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο πλαίσιο του μαθήματος ΑΑΑ 313 βλέπε στη σελ. 46 του Οδηγού Σπουδών.

Υπό την αιγίδα του Τομέα Αρχαιολογίας πραγματοποιούνται επίσης και οι παρακάτω ανασκαφές και αρχαιολογικές έρευνες πεδίου:

- Αρχοντικό Γιαννιτσών (Α. Παπαευθυμίου-Παπανθίμου)
- Βεργίνα (Σ. Δρούγου, Χ. Σαατσόγλου-Παλιαδέλη, Π. Φάκλαρης, Χ. Καλλίνη, Α. Κυριάκου)
- Δισπηλιό, Λιμναίος Οικισμός (Κ. Κωτσάκης)
- Καστρί Γρεβενών (Σ. Δρούγου)
- Λέχαιο, Πελοπόννησος (Ν. Πούλου)
- Ναυπακτία, Ιερό Ποσειδώνος (;) αρχαίο «Μολύκρειο» (Α. Μουστάκα)
- Ντικιλί Τας, Καβάλα (Σ. Μ. Βαλαμώτη)

- Ολυμπία, Ιερό χθονίας θεότητας (;) βορείως του Κρονίου (Α. Μουστάκα)

Η ανασκαφή της Παλαιολιθικής εγκατάστασης του 'Ούριακου' στη Λήμνο (11η χιλ. π.Χ.)

- Παλιάμπελα Κολινδρού (Κ. Κωτσάκης)
- Πέλλα (Ι. Ακαμάτης)

Οι φοιτητές (προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί) οι οποίοι επιθυμούν να συμμετάσχουν σε αυτές (χωρίς βαθμολογία) θα πρέπει να έρθουν σε συνεννόηση με τους υπευθυνους καθηγητές.

9.4 COLLOQUIA, ΚΥΚΛΟΙ ΟΜΙΛΙΩΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Colloquium Υποψηφίων Διδακτόρων και Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Τομέα Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας

Διαλέξεις των υποψηφίων διδακτόρων και των μεταπτυχιακών σχετικές με τις ερευνητικές τους εργασίες. Πραγματοποιείται στο Σπουδαστήριο Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας, συνήθως το δεύτερο με τρίτο δεκαήμερο του Ιανουαρίου.
Πληροφορίες: http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια

Colloquium του Τομέα Αρχαιολογίας

Διαλέξεις που αφορούν σε διαφόρους τομείς και περιόδους της Αρχαιολογίας. Πραγματοποιούνται στο Μουσείο Εκμαγείων (Υπόγειο, ΝΚ), συνήθως ημέρα Πέμπτη στις 19.00.
Πληροφορίες: http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια

Σεμινάρια του Τομέα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Σεμινάρια που αφορούν στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία, στη Λαογραφία και στην Κοινωνική Ανθρωπολογία. Πραγματοποιούνται στο Ιστορικό Αρχείο (αίθ. 401, ΝΚ), συνήθως ημέρα Πέμπτη στις 19.15.

Πληροφορίες: http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια

Κύκλος ανθρωπολογικών και λαογραφικών ομιλιών ΑΠΘ/ΠΑΜΑΚ

Ετήσιος κύκλος ανθρωπολογικών και λαογραφικών ομιλιών γύρω από μια θεματική. Οι ομιλίες πραγματοποιούνται στο σπουδαστήριο Λαογραφίας (αιθ. 104-105, ΠΚ), συνήθως ημέρα Παρασκευή στις 18.30.
Πληροφορίες και πρόγραμμα: https://seminarialak.wordpress.com/
http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια

Το Αρχαιολογικό Έργο στη Μακεδονία και στη Θράκη (ΑΕΜΘ)

Επιστημονική συνάντηση στην οποία παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των αρχαιολογικών ερευνών που διεξήχθησαν στη Μακεδονία και τη Θράκη κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος. Πραγματοποιείται στην Αίθουσα Τελετών της Φιλοσοφικής Σχολής (ΠΚ) τον Μάρτιο κάθε έτους.
Πληροφορίες και πρόγραμμα: http://www.aemth.gr/el/
http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια

Noctua

Η Noctua HistAuth, είναι μια ομάδα συζήτησης, η οποία συστάθηκε τον Σεπτέμβριο του 2018, αρχικά από έναν μικρό αριθμό φοιτητών με έναν κοινό στόχο, τη δημιουργία μιας κοιτίδας ερευνητικού προβληματισμού πάνω σε θέματα ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, αποτελούμενη από προπτυχιακούς φοιτητές.
Πληροφορίες και πρόγραμμα: https://www.facebook.com/noctua.histauth.3

10.
ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Βλ. Τμήμα Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων
Κτήριο Διοίκησης, 1ος Όροφος
Πανεπιστημιούπολη
Τηλ.: 231099.6727
Fax: 231099.5292
E-mail: eurep-dept@auth.gr
https://eurep.auth.gr/el/deep/staff

11.
ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΔΙΑΚΙΝΟΥΜΕΝΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

Για σχετικές πληροφορίες βλ. Γραφείο Κίνησης
Κτήριο Διοίκησης, 1ος όροφος
Πανεπιστημιούπολη
54124 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: +30 231099.6832
Φαξ: +30 231099.7238

12.
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΛΩΣΣΑΣ

Το Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών (Κ.Δ.Ξ.Γ.) αποτελεί αυτοδύναμη ακαδημαϊκή μονάδα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.). Προσφέρει μαθήματα αγγλικής, γερμανικής, γαλλικής και ιταλικής γλώσσας και ειδικότητας στους φοιτητές και φοιτήτριες του Α.Π.Θ. Στο πλαίσιο της δια βίου εκμάθησης των γλωσσών και αναβαθμίζοντας παράλληλα τον ρόλο του σε επίπεδο προσφοράς γλωσσικών υπηρεσιών, το Κ.Δ.Ξ.Γ. –μετά από σύμφωνη απόφαση της Συγκλήτου– διεύρυνε τη διδασκαλία των γλωσσών που μπορούν να επιλέξουν οι φοιτητές και φοιτήτριες με τη διδασκαλία της τουρκικής (διαπανεπιστημιακή συμφωνία με το Πανεπιστήμιο του Canakkale της Τουρκίας) και ρωσικής γλώσσας.

(Πρόγραμμα ΙΑΣΩΝ: Ελληνικές σπουδές στις Παρευξείνιες χώρες)
https://www.auth.gr/units/59
Διεύθυνση:
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών
Κτήριο Διοίκησης “Κ. Καραθεοδωρή”
Πανεπιστημιούπολη
54124 Θεσσαλονίκη
Τηλ0: +30 231099.5165
Fax: +30 231099.5165
e-mail: info@lance.auth.gr, elen@auth.gr

13.
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ 2014 – 2020

Η Πρακτική Άσκηση για το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης της περιόδου 2014-2020 είναι ενταγμένη στο ως άνω ευρωπαϊκό επιχειρησιακό πρόγραμμα και είναι συνδεδεμένη διαδικτυακά με το πληροφοριακό σύστημα ΑΤΛΑΣ και την ηλεκτρονική πλατφόρμα της μονάδας ΔΑΣΤΑ (Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας), με στόχο την ολοκληρωμένη και ανοιχτή ηλεκτρονική πληροφόρηση όλων των φοιτητών/τριών του Τμήματος. Οι φοιτητές/τριες του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας έχουν το δικαίωμα συμμετοχής, με δική τους επιλογή, σε μεγάλο αριθμό συνεργαζόμενων φορέων υποδοχής ανά την Ελλάδα ανάλογα με την κατεύθυνση που έχουν επιλέξει, δηλαδή της Ιστορίας ή της Αρχαιολογίας. Οι φορείς υποδοχής είναι κυρίως Δημόσιες Υπηρεσίες, όπως Εφορείες Αρχαιοτήτων, Μουσεία που ανήκουν ή εποπτεύονται από το Υπουργείο Πολιτισμού ή αποτελούν Ν.Π.Ι.Δ., είτε συνιστούν ιδιωτικές συλλογές έργων τέχνης ή λαογραφικού υλικού, ξένες Αρχαιολογικές Σχολές και Ινστιτούτα που εδρεύουν στην Αθήνα, ερευνητικά κέντρα, ιστορικά, μορφωτικά, πολιτιστικά ιδρύματα και σύλλογοι, βιβλιοθήκες που επιτελούν ερευνητικά προγράμματα, ιστορικά αρχεία, αρχεία του Κράτους, πρότυπα και πειραματικά σχολεία. Η Πρακτική Άσκηση δίνει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να ενταχθούν σε ένα πραγματικό εργασιακό περιβάλλον, απόλυτα συμβατό με το αντικείμενο των σπουδών τους, και να εξοικειωθούν με την πρακτική εφαρμογή των γνώσεων τους.

Η διάρκεια της Πρακτικής για κάθε φοιτητή/τρια είναι δύο πλήρεις και συνεχόμενοι μήνες. Η εργασία στο φορέα υποδοχής είναι πλήρους απασχόλησης, αμειβόμενη και ασφαλισμένη από το Πρόγραμμα μέσω του ΕΛΚΕ. Η Πρακτική Άσκηση του Τμήματος είναι συνδεδεμένη με το μάθημα ελεύθερης επιλογής ΑΑΑ 312 του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος, αντιστοιχεί σε 6 ECTS και βαθμολογείται. Προκειμένου να γίνεται σωστή αντιστοίχηση με τα ECTS αλλά και με τις ακαδημαϊκές υποχρεώσεις των φοιτητών/τριών, ορίζεται εβδομαδιαία υποχρεωτική απασχόληση 30 ωρών το λιγότερο και 40 ωρών το ανώτερο. Τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών/τριών έχουν επικυρωθεί από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας και έχουν αναρτηθεί σε αρχείο στην ιστοσελίδα του Τμήματος και είναι τα εξής:

1ο κριτήριο: Τηρώντας την αρχή της συνεπούς παρακολούθησης και επιτυχούς

Εξέτασης των μαθημάτων του Τμήματός μας, η Πρακτική Άσκηση απευθύνεται σε φοιτητές/τριες των Ζ΄ και Η' εξαμήνων (4ου έτους φοίτησης), καθώς επίσης και των Θ' και Ι' εξαμήνων (επί πτυχίω) αποκλείοντας οποιαδήποτε άλλη επιλογή.

2ο κριτήριο: Για την αντικειμενική επιλογή των ως άνω φοιτητών/τριών και σε συνδυασμό με τις απαιτούμενες θεωρητικές γνώσεις που πρέπει να έχουν στους φορείς εργασίας τους, υπολογίζεται το άθροισμα του αριθμού των μαθημάτων που έχουν εξεταστεί επιτυχώς, ως βασική προϋπόθεση. Σε περίπτωση που το άθροισμα συμπίπτει σε ορισμένους φοιτητές/τριες, τότε υποχρεούται ο επιστημονικά υπεύθυνος της Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος να κάνει την επιλογή με βάση ποιοτικά χαρακτηριστικά που συνθέτουν το προφίλ του/της φοιτητή/τριας (βαθμοί, εργασίες, φροντιστήρια ειδίκευσης, στοιχεία τα οποία αποδεικνύονται με την προσκόμιση των απαιτούμενων αποδεικτικών). Οι ισοβαθμούντες και οι αμέσως επόμενοι εντάσσονται σε κατάλογο επιλαχόντων με αυστηρή σειρά προτεραιότητας

Για περαιτέρω πληροφόρηση οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στην επιστημονικά υπεύθυνη του Προγράμματος για το Τμήμα, καθηγήτρια Μελίνα Παϊσίδου (γρ. 311), καθώς και στην κυρία Έφη Γαβριηλίδου που παρέχει γραμματειακή υποστήριξη (Γραφείο Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ.). Τακτική ενημέρωση γίνεται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και μία φορά το χρόνο πραγματοποιείται ανοιχτή ενημερωτική συνάντηση στο Μουσείο Εκμαγείων της Φιλοσοφικής Σχολής.

Στοιχεία επικοινωνίας:

Μελίνα Παϊσίδου τηλ. 231099.7127 e-mail: mpaisidou@hist.auth.gr Έφη Γαβριηλίδου

τηλ. 231099.7067 e-mail: gavriilidou@auth.gr

14.
ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Για τις αθλητικές εγκαταστάσεις και τις γυμναστικές ακαδημίες του Α.Π.Θ. βλ.: https://www.gym.auth.gr/el/taxonomy/term/2

15.
ΕΞΩΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ποικίλες εξωσπουδαστικές και ελεύθερες δραστηριότητες, αλλά και εκδηλώσεις του Πανεπιστημίου για το ευρύτερο κοινό, ανακοινώνονται στο Δελτίο Τύπου του Α.Π.Θ. στην ιστοσελίδα: https://www.auth.gr/news/press

16.
ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΑΠΘ

Οι φοιτητές όλων των Σχολών/Τμημάτων δικαιούνται να εγγράφονται μέλη του Φοι- τητικού Συλλόγου της Σχολής/του Τμήματός τους, που λειτουργεί σύμφωνα με το νόμο και πρέπει να είναι αναγνωρισμένος από το Πρω- τοδικείο. Εκπρόσωποι των φοιτητών μετέχουν σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Νόμου στα Συλλογικά Όργανα της Σχολής/του Τμήματός τους και του Πανεπιστημίου.

Οι Φοιτητικές Εκλογές διεξάγονται κάθε χρόνο, τον Μάιο.

Για σχετικές πληροφορίες: http://www.dps.auth.gr/el/info/studentboard

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022-2023

1.
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών οργανώνονται και λειτουργούν:

1. σε αυτοδύναμα Τμήματα που παρέχουν σπουδές πρώτου κύκλου,
2. από περισσότερα Τμήματα του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. και τα Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα που αναφέρονται στο άρθρο 13 Α του Ν. 4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ένα τουλάχιστον από τα συνεργαζόμενα Τμήματα να είναι αυτοδύναμο και
3. από αυτοδύναμα Τμήματα Α.Ε.Ι. της ημεδαπής σε συνεργασία με Τμήματα αναγνωρισμένων ως ομοταγών ιδρυμάτων ή Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα της αλλοδαπής. Στην περίπτωση διατμηματικού ή διιδρυματικού Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) το οποίο εγκρίνεται από τις οικείες Συγκλήτους και τα συλλογικά όργανα διοίκησης των Ερευνητικών Κέντρων.

Ο παρών Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα συμπληρώνει τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ΄ [Δεύτερος και Τρίτος Κύκλος Σπουδών] του Ν. 4485/4-8-2017 (ΦΕΚ 2109/τ. Β΄/5-6-2019 και ΦΕΚ 2125/τ. Β΄/3-6-2020).

Άρθρο 1. Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
Άρθρο 2. Όργανα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
Άρθρο 3. Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Άρθρο 4. Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων
Άρθρο 5. Διάρκεια και Όροι Φοίτησης
Άρθρο 6. Πρόγραμμα Σπουδών – Έλεγχος Γνώσεων
Άρθρο 7. ΔιδακτικόΠροσωπικό
Άρθρο 8. Έσοδα Προγράμματος – Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης
Άρθρο 9. Διοικητική Υποστήριξη – Υλικοτεχνική Υποδομή
Άρθρο 10. Τελετουργικό Αποφοίτησης
Άρθρο 11. Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)
Άρθρο 12. Λογοκλοπή
Άρθρο 13. Μεταβατικές Ρυθμίσεις

Άρθρο 1
Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών για την Ιστορική Έρευνα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών για την Ιστορική Έρευνα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ προσφέρει στους φοιτητές του εξειδικευμένη επαγγελματική ερευνητική κατάρτιση σε επιμέρους γνωστικά αντικείμενα του κλάδου της Ιστορίας, (β) τους εξοικειώνει με νέες θεωρητικές προσεγγίσεις και τα σύγχρονα εργαλεία που εφαρμόζονται στην ιστορική έρευνα και (γ) τους διδάσκει τη μέθοδο της διεπιστημονικής προσέγγισης των ιστορικών προβλημάτων.

Άρθρο 2
Όργανα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Αρμόδια Όργανα για τη διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. είναι:

1. **Η Σύγκλητος του Ιδρύματος,** είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα των Π.Μ.Σ., και ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.
2. **Η Συνέλευση του οικείου Τμήματος,** ή η επταμελής **Ειδική Διατμηματική Επιτροπή** σε περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ. ή η εννεαμελής **Ειδική Διιδρυματική Επιτροπή** σε περίπτωση Διιδρυματικού Π.Μ.Σ. και έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 31 παρ. 3 του Ν. 4485/2017.
3. **Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)** του Π.Μ.Σ., απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του οικείου Τμήματος για διετή θητεία και είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας των Π.Μ.Σ.
4. **Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών** που αποτελείται από τον/την Αντιπρύτανη/νι Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικών Θεμάτων, ο/η οποίος/α εκτελεί χρέη Προέδρου και τους Κοσμήτορες του Ιδρύματος ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 32 στην παράγραφο 5 του Ν. 4485/2017.
5. **Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.,** είναι μέλος της Σ.Ε. και ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία και πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 31 της παρ. 8 Ν. 4485/2017. Δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο. **Ο Διευθυντής** έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 31 παρ. 8 του Ν. 4485/2017 και όποιες άλλες ορίζονται από

τη Συνέλευση του οικείου Τμήματος (άρθρο 45, παρ. 1γ). Με ευθύνη του **απερχόμενου Διευθυντή**, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ.

6. **Η εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.),** αρμόδια για την εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. (άρθρο 44 παρ. 3 του Ν. 4485/2017).

Άρθρο 3
Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Κατηγορίες υποψηφίων που μπορούν να γίνουν δεκτοί για την παρακολούθηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα είναι:

1. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής και
2. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωριστεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με το Ν. 3328/2005 (Α' 80).
3. Από τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. ως υπεράριθμος/η μόνον ένας/μία κατ' έτος, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 34 του νόμου 4485/2018 και ο τίτλος σπουδών του/της και το έργο που επιτελεί στο Ίδρυμα είναι συναφή με το αντικείμενο και τους σκοπούς του Προγράμματος.

Άρθρο 4
Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

1. Αριθμός εισακτέων και διαδικασία αίτησης. Ο αριθμός εισακτέων στο Πρόγραμμα κατ' έτος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε τριάντα (30) μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες, δέκα (10) ανά ειδίκευση σπουδών, και κατά κατώτατο όριο σε εννέα (9), τουλάχιστον τρεις (3) ανά ειδίκευση σπουδών. Σε περίπτωση που αυτός δεν συγκεντρωθεί, δεν θα λειτουργήσει η εν λόγω ειδίκευση.

Η προκήρυξη των θέσεων γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος το μήνα Μάιο εκάστου έτους και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Στην προκήρυξη αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, οι κατηγορίες πτυχιούχων, ο μέγιστος και κατώτατος αριθμός των εισακτέων, ο τρόπος εισαγωγής, τα κριτήρια επιλογής, η ύλη

και η ενδεικτική βιβλιογραφία των εξεταστέων μαθημάτων στις ειδικεύσεις του ΠΜΣ, όπου προβλέπονται εξετάσεις, οι ημερομηνίες εξέτασης καθώς και ο τρόπος βαθμολόγησης. Ως απαραίτητη προϋπόθεση γλωσσομάθειας, σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ. 2 του ν. 4485/2017, ορίζεται η πιστοποιημένη γνώση επιπέδου C1 μιας ξένης γλώσσας (Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική, Ισπανική).

Οι αιτήσεις και ο συνοδευτικός φάκελος προσόντων των υποψηφίων κατατίθενται σε έντυπη μορφή στη Γραμματεία του Τμήματος στο διάστημα 1-15 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους. Στην αίτηση αναφέρεται η Ειδίκευση του ΠΜΣ την οποία ο/η υποψήφιος/α επιθυμεί να παρακολουθήσει, και τα ειδικότερα αντικείμενα εξέτασης, εφόσον υπάρχει η δυνατότητα επιλογής. Στον φάκελο προσόντων περιλαμβάνονται, πλέον του βιογραφικού, αναλυτική βαθμολογία, πιστοποίηση του βαθμού γνώσης ξένων γλωσσών, τεκμήρια παρακολούθησης επιστημονικών συνεδρίων και ερευνητικής προϋπηρεσίας καθώς και δημοσιεύσεις, αν υπάρχουν.

2. Κριτήρια επιλογής. Τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων περιλαμβάνουν: (α) Βαθμό Πτυχίου/Διπλώματος, όπως προκύπτει από έγγραφο της Γραμματείας (40%).

(β) Στοιχεία φακέλου: Αναλυτική βαθμολογία σε προπτυχιακά μαθήματα μεγάλης βαρύτητας σε ECTS και συνάφειας με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ και της επιλεγείσας ειδίκευσης (10%), επιπλέον γλώσσες (5%), δημοσιεύσεις/ερευνητική προϋπηρεσία (5%).

(γ) Συνέντευξη και επιτυχή προφορική εξέταση (≥6/10) από τριμελή Επιτροπή, την οποία ορίζει η Συνέλευση του Τμήματος. Ο βαθμός της συνέντευξης - εξέτασης προσμετράται κατά 15% για τις ειδικεύσεις της Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Ιστορίας και της Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας και κατά 40% για την ειδίκευση της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας. Η βαθμολογία της προφορικής εξέτασης εξάγεται σε ακέραιους αριθμούς.

(δ) Επιτυχή γραπτή εξέταση (≥6/10) στη μετάφραση και τον ιστορικό σχολιασμό γραπτών πηγών, συναφών με τις ειδικεύσεις της Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Ιστορίας, καθώς και της Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας από τριμελή Επιτροπή, την οποία ορίζει η Συνέλευση του Τμήματος (25%). Η βαθμολογία της γραπτής εξέτασης εξάγεται σε ακέραιους αριθμούς. Αναβαθμολόγηση των γραπτών γίνεται, εφόσον προκύψει διαφορά τριών και άνω βαθμών μεταξύ των δύο βαθμολογητών.

3. Διαδικασία επιλογής. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, γίνεται από τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ.

Η Επιτροπή καταρτίζει πλήρη κατάλογο με όλους/ες τους/τις υποψηφίους/ες και, ύστερα από σχετικό έλεγχο, απορρίπτει όσους/ες δεν πληρούν τα ελάχιστα τυπικά κριτήρια που έχουν καθοριστεί από το Τμήμα. Εν συνεχεία καλεί σε γραπτή εξέταση ή/και σε συνέντευξη και προφορική εξέταση, ανάλογα με την ειδίκευση, τους/τις προκρινόμενους/ες υποψηφίους/ες που έχουν συγκεντρώσει τα προαπαιτούμενα. Αν η εξέταση είναι προφορική, τηρείται ατομικό φύλλο πρακτικών, όπου καταγράφεται αναλυτικά η επίδοση του υποψηφίου.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας καταρτίζεται ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων/ουσών. Αν υπάρχουν περισσότεροι/ες υποψήφιοι/ες με τον ίδιο συνολικό αριθμό μορίων, τότε για την τελική τους κατάταξη λαμβάνονται υπόψη ο βαθμός του πτυχίου και η επίδοση στα προπτυχιακά μαθήματα ειδίκευσης.

Ο τελικός πίνακας επιτυχόντων/ουσών και τυχόν επιλαχόντων/ουσών, αφού επικυρωθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος, αναρτάται στον Πίνακα Ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Η συνολική βαθμολογία κατάταξης των υποψηφίων δεν υπόκειται σε αναβαθμολόγηση.

Άρθρο 5
Διάρκεια και Όροι Φοίτησης

1. Χρονική διάρκεια. Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε τέσσερα (4) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης και κρίσης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ).

Στους μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/ριες μπορεί να χορηγηθεί άπαξ, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, προσωρινή αναστολή σπουδών μόνο για δύο συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια της αναστολής ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Ο/Η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια δύναται να αιτηθεί αναστολής σπουδών για σοβαρούς λόγους υγείας και ανωτέρας βίας, συμπεριλαμβανομένης της στράτευσης λόγω λήξης της αναβολής, με την προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών.

2. Όροι φοίτησης. Οι εγγραφές των εισαγόμενων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών αρχίζουν μετά από ανακοίνωση της Γραμματείας, στην οποία ορίζονται η χρονική διάρκεια των εγγραφών και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εγγραφή (άρθρο 4 παρ. 1 του παρόντος Κανονισμού).

Η τακτική παρακολούθηση όλων των μαθημάτων ασκήσεων και η συμμετοχή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων είναι υποχρεωτικές. Η παρουσία ελέγχεται από τον/ην διδάσκοντα/ουσα και η επίδοση αξιολογείται διαρκώς.

Η δήλωση των μαθημάτων επιλογής γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου (εντός των δύο πρώτων εβδομάδων).

Η δημόσια προφορική υποστήριξη των ΜΔΕ και οι προφορικές παρουσιάσεις εργασιών, οι οποίες προβλέπονται από τα δελτία περιγραφής των μαθημάτων, είναι υποχρεωτικές.

Διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος με αίτηση του/ης ιδίου/ίας ή με εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ, εφόσον τεκμηριώνεται (α) η μη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, (β)

η αποτυχία και στην επαναληπτική εξέταση μαθήματος (άρθρο 6, παρ. 2 του παρόντος Κανονισμού), (γ) συμπεριφορά που προσβάλλει την ακαδημαϊκή δεοντολογία, όπως λογοκλοπή ή ανάθεση των καθηκόντων σε τρίτους, (δ) η μη υποβολή αίτησης ανάληψης θέματος διπλωματικής εργασίας κατά τη λήξη του α΄ έτους σπουδών και (ε) η μη ολοκλήρωση της διαδικασίας εντός των προβλεπόμενων από τον παρόντα Κανονισμό προθεσμιών.

3. Δικαιώματα και υποχρεώσεις. Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους/ις φοιτητές/τριες του πρώτου κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας εξασφαλίζει διευκολύνσεις σε μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, εφόσον αυτές δεν περιστέλλονται από εξωγενείς παράγοντες, όπως η ίδια η φύση των ιστορικών τεκμηρίων, όπως και όπου αυτά απόκεινται.

Το ΠΜΣ προβλέπει, σε περίπτωση που υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι, τη χορηγία υποτροφιών ή βραβείων αριστείας σε μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες, σύμφωνα με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, με βάση ακαδημαϊκά και αντικειμενικά κριτήρια, συμπεριλαμβανομένης της σειράς εισαγωγής τους, και σύμφωνα με την κατανομή των πόρων που προβλέπεται στο άρθρο 11 της ιδρυτικής πράξης (Β΄ 3650).

Οι όροι χορήγησης, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των υποτρόφων καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Επίσης, εφόσον υπάρχουν οι διαθέσιμοι πόροι, μπορεί να καλύψει τα έξοδα μετακίνησης και διαμονής των φοιτητών σε εκπαιδευτική εκδρομή ή τις εκτυπωτικές δαπάνες των διπλωματικών εργασιών τους.

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες οφείλουν (α) να επικουρούν τις ερευνητικές - συνεδριακές, εκπαιδευτικές και εξεταστικές διαδικασίες του Τμήματος μόνο μετά από σχετική απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και κατόπιν σχετικής εισήγησης, (β) να παρακολουθούν τα σεμινάρια και τις διαλέξεις που οργανώνουν οι συμμετέχοντες στο ΠΜΣ Τομείς και (γ) να παρευρίσκονται στις προφορικές δοκιμασίες διπλωματικών εργασιών, με σκοπό την απόκτηση εμπειρίας.

Άρθρο 6
Πρόγραμμα Σπουδών - Έλεγχος Γνώσεων

1. Πρόγραμμα Σπουδών

Το Πρόγραμμα Σπουδών του ΠΜΣ για την Ιστορική Έρευνα περιλαμβάνει επιγραμματικά τα εξής μαθήματα που κατανέμονται σε τρεις (3) ειδικεύσεις.

1. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ και ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

1ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΡΧ 701	Πηγές της Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Ιστορίας	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΑΕ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΡΧ 702	Μεθοδολογία Έρευνας και Ασκήσεις	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΡΩ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΡΧ 801	Εξειδικευμένη και Εξατομικευμένη Διδασκαλία	3	Υ	15
ΑΡΧ 802	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας Ι		Υ	15
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΡΧ 803	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας ΙΙ		Υ	30
	Σύνολο			30

Κατάλογος Επιλεγόμενων Μαθημάτων για ΙΑΕ και ΙΡΩ

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΑΕ 701	Ελληνική Επιγραφική	3	Ε	15
ΙΑΕ 702	Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία	3	Ε	15
ΙΑΕ 703	Νομισματική	3	Ε	15
ΙΑΕ 704	Αρχαϊκή Εποχή	3	Ε	15
ΙΑΕ 705	Κλασική Εποχή	3	Ε	15
ΙΑΕ 706	Ελληνιστική Εποχή	3	Ε	15
ΙΑΕ 707	Μορφές και θεσμοί κοινωνικής, πολιτικής και θρησκευτικής οργάνωσης	3	Ε	15

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΕ 708	Διακρατικές και διπλωματικές Σχέσεις	3	Ε	15
ΙΡΩ 701	Λατινική Επιγραφική	3	Ε	15
ΙΡΩ 702	Λατινική Ιστοριογραφία	3	Ε	15
ΙΡΩ 703	Ρεπουμπλικανική Περίοδος	3	Ε	15
ΙΡΩ 704	Αυτοκρατορική Περίοδος	3	Ε	15
ΙΡΩ 705	Οι επαρχίες του Ρωμαϊκού Κράτους	3	Ε	15

2. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ και ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

1ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΒΜ 701	Γραπτές Πηγές της Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΒΥ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΒΜ 702	Μεθοδολογία Έρευνας και Ασκήσεις	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΒΥ ή ΙΣΛ ή ΙΜΕ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΒΜ 801	Εξειδικευμένη και Εξατομικευμένη Διδασκαλία	3	Υ	15
ΙΒΜ 802	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας Ι		Υ	15
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΒΜ 803	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας ΙΙ		Υ	30
	Σύνολο			30

Κατάλογος Επιλεγόμενων Μαθημάτων για ΙΒΥ, ΙΣΛ και ΙΜΕ

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΒΥ 701	Διοίκηση και θεσμοί του Βυζαντίου	3	Ε	15
ΙΒΥ 702	Οικονομία και Κοινωνία του Βυζαντίου	3	Ε	15
ΙΒΥ 703	Προσωπογραφία και κοινωνικά δίκτυα στο Βυζάντιο	3	Ε	15
ΙΒΥ 704	Απονομή δικαιοσύνης στο Βυζάντιο	3	Ε	15
ΙΒΥ 705	Ιστορική Γεωγραφία του Βυζαντινού Κόσμου	3	Ε	15
ΙΒΥ 706	Ειδικά θέματα Πολιτικής και Εκκλησιαστικής Ιστορίας του Βυζαντίου	3	Ε	15
ΙΣΛ 701	Βυζάντιο και Σλάβοι	3	Ε	15
ΙΣΛ 702	Ιστορία και πολιτισμός των Νοτιοσλαβικών Λαών	3	Ε	15
ΙΜΕ 701	Βυζάντιο και Δύση (9ος-15ος αι.)	3	Ε	15
ΙΜΕ 702	Ταυτότητες και ετερότητες στη Δυτική Μεσαιωνική Ευρώπη (10ος-13ος αι.)	3	Ε	15

3. ΝΕΟΤΕΡΗ και ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

1ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΣΤ 701	Αρχεία και Πηγές της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΝΣ, ΙΑΤ, ΙΑΛ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΣΤ 702	Μεθοδολογία έρευνας και ασκήσεις	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΝΣ, ΙΑΤ, ΙΑΛ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΣΤ 801	Εξειδικευμένη και Εξατομικευμένη Διδασκαλία	3	Υ	15
ΙΣΤ 802	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας Ι		Υ	15
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΣΤ 803	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας ΙΙ		Υ	30
	Σύνολο			30

Κατάλογος Επιλεγόμενων Μαθημάτων για ΙΝΣ, ΙΑΤ και ΙΑΛ

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΝΣ 701	Το όραμα της ελευθερίας στον Νεοελληνικό Διαφωτισμό	3	Ε	15
ΙΝΣ 702	Κλέφτες, παλικάρια και αντάρτες: Έλληνες παράνομοι και ήρωες	3	Ε	15
ΙΝΣ 703	Πρόσφυγες στα Βαλκάνια (19ος-20ός αι.)	3	Ε	15
ΙΝΣ 704	Επαναστάσεις στη Νεότερη και Σύγχρονη Εποχή	3	Ε	15
ΙΑΤ 701	Διαβαλκανικές σχέσεις στον 19ο-20ό αιώνα	3	Ε	15
ΙΑΤ 702	Θεσμοί και ιδεολογία στην Οθωμανική Αυτοκρατορία (15ος-18ος αι.)	3	Ε	15
ΙΑΤ 703	Οικονομική και Κοινωνική Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας	3	Ε	15
ΙΑΛ 701	Η εθνογραφική προοπτική της Κοινωνικής/Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας	3	Ε	15
ΙΑΛ 702	Εθνογραφία της Ελλάδας: Ιστορία, θεματικές και γεωγραφικές εξειδικεύσεις, μεθοδολογικές τάσεις	3	Ε	15

Το σύνολο των ECTS του ΠΜΣ είναι 120. Από αυτά τριάντα (30) αντιστοιχούν σε δύο υποχρεωτικά μαθήματα υποδομής, τριάντα (30) σε δύο επιλεγόμενα μαθήματα, αποκλειστικά της ειδίκευσής του, δεκαπέντε (15) σε φροντιστήριο με τη μορφή εξειδικευμένης και εξατομικευμένης διδασκαλίας και σαράντα πέντε (45) στην εκπόνηση της ΜΔΕ.

Τα επιλεγόμενα μαθήματα προσφέρονται ανά εξάμηνο σύμφωνα με τη διαθεσιμότητα των Καθηγητών/τριών.

Τα μαθήματα κάθε εξαμήνου διαρκούν 13 εβδομάδες. Η ακριβής ημερομηνία έναρξης και λήξης των μαθημάτων προσδιορίζεται από τη Σ.Ε. και ανακοινώνεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Γλώσσα διδασκαλίας του ΠΜΣ είναι η ελληνική.

2. Έλεγχος γνώσεων

Ο συγκεκριμένος τρόπος αξιολόγησης κάθε μαθήματος ορίζεται στον ηλεκτρονικό Οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ και είναι υποχρεωτικός για όλους τους/τις συμμετέχοντες/ουσες. Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα περιλαμβάνει τη δυνατότητα διαβάθμισης μισού (0,50) βαθμού και αποστέλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος εντός μιας εβδομάδας από τη λήξη του εξαμήνου.

Αν ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια αποτύχει για οποιονδήποτε λόγο στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, εξετάζεται τον επόμενο Σεπτέμβριο (άρθρο 34 παρ. 6 του ν. 4485/2017), ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή Καθηγητών/τριών, οι οποίοι/ες έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο/η υπεύθυνος/η της εξέτασης διδάσκων/ουσα. Αν ο μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια αποτύχει λόγω μη υποβολής των απαραιτήτων εργασιών, μπορεί να τις υποβάλει τον επόμενο Σεπτέμβριο με ποινή μείωσης του βαθμού κατά 30%. Αν αποτύχει εκ νέου, διαγράφεται.

3. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ)

3.1. Ορισμός θέματος και Επιτροπή Μ.Δ.Ε. Για την εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας υποβάλλεται από τον/ην υποψήφιο/α αίτηση μετά την ολοκλήρωση του α΄ έτους σπουδών (στο διάστημα 20-31 Μαΐου), η οποία περιλαμβάνει τον προτεινόμενο τίτλο, τον/ην προτεινόμενο/η επιβλέποντα/ουσα και περίληψη της προτεινόμενης εργασίας (όχι μικρότερη των 300 λέξεων) με τη σύμφωνη γνώμη του προτεινομένου/ης επιβλέποντος/ουσας. Διευκρινιστική μεταβολή του τίτλου μπορεί να γίνει μόνον κατά τον μήνα Νοέμβριο του Γ΄ εξαμήνου. Η Συνέλευση του Τμήματος εντός μηνός ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα μέλος της οποίας είναι ο/η επιβλέπων/ουσα. Τα άλλα δύο μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μπορεί να ανήκουν και σε άλλο τμήμα του Α.Π.Θ. και άλλων ΑΕΙ του εσωτερικού ή του εξωτερικού. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το θέμα της προτεινόμενης εργασίας, όπως αυτή προκύπτει από το ΦΕΚ διορισμού τους και από το ερευνητικό/συγγραφικό τους έργο. Γλώσσα εκπόνησης της Μ.Δ.Ε. είναι η ελληνική ή η αγγλική.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος (παραίτηση, θάνατος ή μακρόχρονη άδεια υγείας) είναι δυνατή η αντικατάσταση του/ης επιβλέποντα/ουσας ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Κάθε Καθηγητής/τρια αναλαμβάνει ετησίως την εποπτεία τριών (3) κατ' ανώτατο όριο εργασιών.

Η Συντονιστική Επιτροπή τηρεί ηλεκτρονικό μητρώο των θεμάτων των διπλωματικών εργασιών, ώστε να αποφεύγονται στην πορεία του χρόνου οι επικαλύψεις. Το μητρώο αυτό αναρτάται και στην ιστοσελίδα του Τμήματος με ευθύνη της Γραμματείας και του/ης εκάστοτε Διευθυντή/ριας του ΠΜΣ.

3.2. Στόχοι. Η ΜΔΕ αποδεικνύει τη δυνατότητα των υποψηφίων για αυτόνομη επιστημονική εργασία, την αναλυτική και συνθετική τους ικανότητα, τη θεωρητική και μεθοδολογική τους επάρκεια. Η ΜΔΕ δεν αποσκοπεί απαραίτητα στην παραγωγή πρωτότυπης επιστημονικής γνώσης.

3.3. Μέγεθος. Η ΜΔΕ δεν θα πρέπει συνολικά να ξεπερνά τις 30.000 λέξεις (κείμενο και υποσημειώσεις χωρίς τη βιβλιογραφία και τα παραρτήματα). Η ελάχιστη έκταση είναι 20.000 λέξεις. Ο ακριβής αριθμός των λέξεων δηλώνεται από τον/ην ε-

πόπτη/ρια κατά την υποβολή της ΜΔΕ και επαληθεύεται από το ψηφιακό αντίγραφο. Αν αποκλίνει σημαντικά, η ΜΔΕ δεν γίνεται αποδεκτή για εξέταση.

3.4. Μορφή. Η ΜΔΕ στην έντυπή της μορφή υποβάλλεται γραμμένη σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, με εξώφυλλο και χαρτοβιβλιοδετημένη. Αν περιέχει εικόνες και σχέδια, αυτά πρέπει να είναι ευδιάκριτα και να δηλώνεται η προέλευσή τους. Στο εξώφυλλο αναγράφεται το Πανεπιστήμιο, η Σχολή, το Τμήμα και ο Τομέας, ο τίτλος της ΜΔΕ, το ονοματεπώνυμο του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/ριας, η ημερομηνία κατάθεσης και ο/η επιβλέπων/ουσα καθηγητής/ρια.

3.5 Υποβολή. Μετά την ολοκλήρωση και κατάθεση της ΜΔΕ, όχι αργότερα από τη 15η Μαΐου, ο/η επιβλέπων/ουσα καταθέτει εντός δεκαπέντε ημερών Εισήγηση και Βεβαίωση Ελέγχου Λογοκλοπής από όποιο σύστημα ελέγχου διαθέτει το ΑΠΘ. Ταυτόχρονα ο/η φοιτητής/ρια καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος την εργασία του σε τρία (3) αντίτυπα και βεβαίωση ότι δεν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων συγγραφέων πέραν των παραπεμπομένων ούτε κατά λέξη παραθέματα πέραν των αναλόγως σημασμένων.

3.6. Υποστήριξη. Η ΜΔΕ υποστηρίζεται ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και ακροατηρίου αποκλειστικά και μόνον στο διάστημα 15-30 Ιουνίου στους χώρους των αρμόδιων Τομέων, ακόμη και αν η Εισήγηση είναι αρνητική. Η ακριβής ημερομηνία και ο τόπος γνωστοποιούνται στον/ην υποψήφιο/α και στη Γραμματεία του Τμήματος πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δημόσια προφορική παρουσίαση. Η παρουσίαση δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από μισή ώρα και η συζήτηση των μελών της Επιτροπής και του/ης εξεταζομένου/ης πάνω από 45 λεπτά. Τη διαδικασία συντονίζει το κατά την βαθμίδα ανώτερο και αρχαιότερο μέλος της Επιτροπής εξαιρουμένου/ης του/ης επιβλέποντος/ουσας. Αν ο/η φοιτητής/ρια δεν προσέλθει στην τελική εξέταση, διαγράφεται από το ΠΜΣ.

3.7. Βαθμολογία. Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των ΜΔΕ ορίζεται από μηδέν (0) έως δέκα (10), ως εξής: «Άριστα» (8,6 έως 10), «Λίαν Καλώς» (6,6 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου), «Καλώς» (6 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου). Προβιβάσιμος βαθμός είναι το έξι (6) και οι μεγαλύτεροί του. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο/η φοιτητής/ρια μπορεί να υποβάλει για δεύτερη φορά την εργασία του προς κρίση, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές παρατηρήσεις της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, χωρίς νέα Εισήγηση έως τη 15η του επομένου Σεπτεμβρίου, προκειμένου να επαναληφθεί η διαδικασία υποστήριξης έως την 30η του ιδίου. Στην περίπτωση αυτή η εργασία δεν μπορεί να βαθμολογηθεί με «Άριστα».

3.8. Ολοκλήρωση διαδικασίας. Μετά την προφορική παρουσίαση, η Επιτροπή καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος Πρακτικό της δοκιμασίας του/ης υποψηφίου/ας, στο οποίο αναφέρεται και ο βαθμός. Κατόπιν της έγκρισης της εργασίας από την Επιτροπή και αφού ο/η υποψήφιος/α ενσωματώσει τις παρατηρήσεις της σε χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο του ενός μηνός, η εργασία εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Εφόσον η δοκιμασία ήταν επιτυχής, ο/η φοιτητής/ρια καταθέτει ένα (1) αντίτυπο της εργασίας σε γραπτή και ηλεκτρονική μορφή (PDF) στη Γραμματεία

του Τμήματος. Στο εσώφυλλο θα αναφέρεται η ημερομηνία έγκρισης και στο κάτω μέρος του θα αναγράφεται η φράση «Η έγκριση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δεν υποδηλώνει αναγκαστικά ότι αποδέχεται το Τμήμα τις γνώμες του/της συγγραφέα». Ταυτόχρονα με την κατάθεση ο/η φοιτητής/ρια υποχρεούται να καταθέσει περίληψη έκτασης 100-120 λέξεων (στην ελληνική και αγγλική) στη Γραμματεία, προς ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

4. Βαθμός διπλώματος

Ο βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) προκύπτει από τον σταθμικό μέσο όρο των μαθημάτων του ΠΜΣ και της ΜΔΕ. Η στάθμιση γίνεται από τις πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων και της ΜΔΕ και υπολογίζεται με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, με τον ακόλουθο τρόπο: Ο βαθμός κάθε μαθήματος και της ΜΔΕ, όπου προβλέπεται, πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο αριθμό Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) και το άθροισμα των γινομένων διαιρείται με τον ελάχιστο αριθμό Πιστωτικών Μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του ΔΜΣ: Βαθμός ΜΔΕ = άθροισμα γινομένων (βαθμού κάθε μαθήματος × αντίστοιχα ECTS κάθε μαθήματος) + (βαθμός ΜΔΕ × ECTS)/ σύνολο ECTS.

Άρθρο 7
Διδακτικό Προσωπικό

Τη διδασκαλία των μαθημάτων στο Π.Μ.Σ. μπορούν να αναλαμβάνουν:

I. Μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

II. Μέλη της κατηγορίας Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, εκτός αν το αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

III. Διδάσκοντες σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80 του Τμήματος.

IV. Ομότιμα και αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος με απόφαση της Συνέλευσης για την ανάθεση διδασκαλίας που θα πρέπει να περιέχει τεκμηριωμένη αιτιολόγηση των διδακτικών αναγκών, αφού συνυπολογιστούν οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας των εν ενεργεία μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

Με αιτιολογημένη απόφασή της η Συνέλευση, σε περίπτωση που δεν επαρκεί το διδακτικό προσωπικό των κατηγοριών που αναφέρονται παραπάνω, μπορεί να αναθέσει διδακτικό έργο σε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου Α.Ε.Ι. ή να προσκαλέσει μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητών από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του Ν. 4310/2014 (Α΄ 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.

Επιπλέον η Συνέλευση, με απόφασή της, έχοντας υπόψη την εισήγηση του Δι-

ευθυντή του Π.Μ.Σ. μπορεί να καλέσει ως επισκέπτες καταξιωμένους επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε Ερευνητικό Κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 36.

Σε κάθε περίπτωση η ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του Π.Μ.Σ. αποφασίζεται από τη Συνέλευση, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε.

Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος ή των διαλέξεων, η παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος, η επικοινωνία με τους/τις μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες.

Άρθρο 8
Έσοδα Προγραμμάτων - Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης

Οι πηγές εσόδων του Π.Μ.Σ. ορίζονται στο σχετικό ΦΕΚ.

Το Π.Μ.Σ. δημοσιεύει **ετησίως**, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος, απολογισμό εσόδων-εξόδων, με αναγραφή της κατανομής των δαπανών ανά κατηγορία.

Άρθρο 9
Διοικητική Υποστήριξη - Υλικοτεχνική Υποδομή

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας παρέχει στο Π.Μ.Σ. δια της Γραμματείας του και μελών Ε.ΤΕ.Π. που υπηρετούν σε αυτό την απαραίτητη για τη λειτουργία του διοικητική και τεχνική υποστήριξη. Οι χώροι διεξαγωγής της διδασκαλίας του Π.Μ.Σ., ο αναγκαίος υλικοτεχνικός εξοπλισμός (επάρκεια και ποιότητα) για τη λειτουργία του προγράμματος και η δυνατότητα κάλυψης αυτών περιγράφονται στην έκθεση που συνυποβλήθηκε μαζί με τον παρόντα κανονισμό

Άρθρο 10
Τελετουργικό Αποφοίτησης

Το τελετουργικό αποφοίτησης ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος

Άρθρο 11
Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα εκδίδεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Στο Δίπλωμα αναγράφεται ως απονέμουσα αρχή το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, η χρονολογία περάτωσης των σπουδών, η χρονολογία έκδοσης του

Δ.Μ.Σ., ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης, ο τίτλος του Π.Μ.Σ., η ειδίκευση, τα στοιχεία του μεταπτυχιακού/κης φοιτητή/τριας και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης (Καλώς, Λίαν Καλώς, Άριστα). Επίσης παρατίθεται και το έμβλημα του Ιδρύματος. Το Δίπλωμα υπογράφεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

Στον/στην απόφοιτο του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να χορηγείται, πριν από την απονομή, βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης και περάτωσης του Προγράμματος.

Επιπλέον του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος [άρθρο 15 του Ν. 3374/2005 και της Υ.Α. Φ5/89656/ΒΕ/13-8-2007 (ΦΕΚ 1466 τ.Β΄)], το οποίο είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το επιστημονικό πεδίο (π.χ. Μεσαιωνική Ιστορία, Ιστορία των Σλαβικών Λαών ή Τουρκολογία), το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα.

Άρθρο 12
Λογοκλοπή

Καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, ο μεταπτυχιακός/κη φοιτητής/τρια υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων.

Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου/ης –δημοσιευμένης ή μη– χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του/της ιδίου/ας του/της υποψηφίου/ας, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης για διαγραφή του/της.

Στις παραπάνω περιπτώσεις –και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/σας καθηγητή/τριας– η Συνέλευση μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/της .

Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση του προβλήματος στη Συνέλευση του Τμήματος. Ως παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό/κη φοιτητή/τρια κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Στις παραπάνω περιπτώσεις –και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/σας καθηγητή/τριας– η Συνέλευση του οικείου Τμήματος μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/της ή αφαίρεση του τίτλου εκ των υστέρων.

Άρθρο 13
Μεταβατικές ρυθμίσεις

Οι φοιτητές/τριες που έχουν ήδη εγγραφεί σε Π.Μ.Σ. κατά την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, καθώς και όσοι/όσες εγγράφονται και αρχίζουν τη φοίτηση το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 σε Π.Μ.Σ. ιδρυθέν έως τη δημοσίευση του Ν.4485/2017, συνεχίζουν και ολοκληρώνουν το πρόγραμμα, σύμφωνα με τις ισχύουσες, έως την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, διατάξεις (άρθρο 85 παρ.2 του Ν. 4485/2017).

Οποιοδήποτε θέμα προκύψει στο μέλλον που δεν καλύπτεται από την σχετική νομοθεσία ή τον οικείο Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, θα αντιμετωπιστεί με αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος και της Συγκλήτου του Ιδρύματος με τροποποίηση του Κανονισμού και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2.
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

α) Ειδίκευση στην Αρχαία Ελληνική και Ρωμαϊκή Ιστορία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Ηλίας ΣΒΕΡΚΟΣ

ΑΡΧ 701 Πηγές της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής Ιστορίας

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των μεταπτυχιακών φοιτητών με τα εργαλεία και τη μεθοδολογία έρευνας και μελέτης της αρχαίας ιστορίας (ελληνικής και ρωμαϊκής). Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται όλες τις κατηγορίες πηγών της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής ιστορίας και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο ιστορικός της αρχαιότητας ως προς την ιστορική τους αξιοποίηση. Σε ειδικές ενότητες εξετάζονται η ιστοριογραφική παράδοση των αρχαίων Ελλήνων και Ρωμαίων, οι λοιπές κατηγορίες των φιλολογικών πηγών, η συμβολή των επιγραφών και των παπύρων στη μελέτη της αρχαίας ιστορίας, τα νομίσματα ως στοιχεία της ταυτότητας των εκδοτικών αρχών και ο προπαγανδιστικός τους χαρακτήρας, τα λοιπά αρχαιολογικά ευρήματα και η σημασία τους για την κατανόηση της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας. Παράλληλα συζητώνται οι τάσεις και οι προοπτικές της έρευνας στα ανωτέρω πεδία καθώς και η συμβολή των άλλων επιστημών στη μελέτη του αρχαίου κόσμου.

Ιωάννης ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΑΕ 702 Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία: Ηρόδοτος και Μακεδονία

Το θέμα της καταγωγής συνολικά των Μακεδόνων -και όχι αποκλειστικά της βασιλικής οικογένειας φαίνεται πως ήταν ξεκάθαρο για τον Ηρόδοτο. Οι αναφορές του Ηροδότου στο βασίλειο και τους κατοίκους του είναι ευάριθμες, ωστόσο η προσωπικότητα του πρίγκηπα και κατόπιν βασιλιά της Μακεδονίας Αλεξάνδρου Α' καλύπτεται σε πολλά σημεία των εννέα βιβλίων της *Ιστορίης* του. Σκοπός του μαθήματος είναι να παρουσιαστούν αυτές οι αναφορές και να αναλυθούν στο πλαίσιο αφενός των σχέσεων της Μακεδονίας με την Αθήνα και τον υπόλοιπο ελληνικό κόσμο και αφετέρου της προπαγάνδας που προερχόταν από την μακεδονική αυλή και στόχευε στην ενσωμάτωση του βασιλείου στον υπόλοιπο ελληνικό κόσμο.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Μαρία ΚΑΝΤΗΡΕΑ

ΑΡΧ 702 Μεθοδολογία Έρευνας και Ασκήσεις

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα εργαλεία της αρχαιο-ιστορικής έρευνας, ιδιαίτερα με τις εκδόσεις της ελληνο-ρωμαϊκής γραμματείας, τα συντάγματα επιγραφών και παπύρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάγνωσης εκτύπων, τις συλλογές νομισμάτων, τις δημοσιεύσεις των αποτελεσμάτων αρχαιολογικών ανασκαφών. Μεθοδολογία της κριτικής προσέγγισής τους στην πράξη μέσω συγγραφής μικρών ατομικών ή συλλογικών εργασιών.

Ηλίας ΣΒΕΡΚΟΣ

ΙΡΩ 705 Οι επαρχίες του ρωμαϊκού κράτους

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το μηχανισμό διοίκησης της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Με αφετηρία την επεκτατική πολιτική των Ρωμαίων ήδη από το β΄μισό του 3ου αι. π.Χ. και τον καθορισμό των κύριων στόχων της ρωμαϊκής διοίκησης (τήρηση του νόμου και της τάξης και συλλογή των φόρων) εξετάζεται το σύστημα διοίκησης των επαρχιών του ρωμαϊκού κράτους. Εκτός από το ιστορικό πλαίσιο μέσω του οποίου εξηγείται η ενσωμάτωση των επιμέρους περιοχών ως διοικητικών μονάδων της αυτοκρατορίας (provinciae), μελετώνται -με τη χρήση επιλεγμένων κειμένων (φιλολογικές μαρτυρίες, επιγραφές, πάπυροι)- οι διοικητικές μεταρρυθμίσεις του Αυγούστου, η διάκριση των επαρχιών σε συγκλητικές και αυτοκρατορικές, το προσωπικό της επαρχιακής διοίκησης και οι αρμοδιότητές του, η σχέση των προσώπων αυτών με τον αυτοκράτορα, ο ρόλος των πόλεων στη διοίκηση της αυτοκρατορίας ως ενδιάμεσου θεσμικού μηχανισμού ή ακόμα η εμπλοκή του στρατού στη διοίκηση της αυτοκρατορίας. Παράλληλα περιγράφονται το σύστημα φορολογίας καθώς και η δικαστική εξουσία των ρωμαϊκών επαρχιακών αρχών

β) Ειδίκευση στη Βυζαντινή και Μεσαιωνική Ιστορία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Γεώργιος ΛΕΒΕΝΙΩΤΗΣ (συντονιστής)

IBM 701 Γραπτές πηγές του Βυζαντινού, Μεσαιωνικού Δυτικού και Σλαβικού κόσμου

Το συγκεκριμένο σπονδυλωτό μάθημα αφορά στην γνωριμία των μεταπτυχιακών φοιτητών /-τριών με τα είδη των γραπτών (κυρίως) πηγών του βυζαντινού και μεσαιωνικού κόσμου, την ταξινόμηση και τον τρόπο μελέτης τους. Στο πλαίσιο του, παρουσιάζονται από διάφορους διδάσκοντες σε διακριτές θεματικές αρχικά μία Γενική εισαγωγή στα είδη των βυζαντινών - μεσαιωνικών πηγών και κατόπιν οι Αφηγηματικές πηγές της Βυζαντινής Ιστορίας (ιστορικές, λογοτεχνικές και άλλες) οι πηγές και τα ερευνητικά εργαλεία της Ιστορικής Γεωγραφίας, οι Βυζαντινές Νομικές πηγές και τα Τακτικά (κατάλογοι ιεραρχίας και εθιμοτυπίας, στρατιωτικά εγχειρίδια), τα Βυζαντινά Έγγραφα και η Διπλωματική, η Βυζαντινή Σφραγιστική, η Βυζαντινή Νομισματική, οι Γραπτές πηγές για την Ιστορία της Μεσαιωνικής Δύσης καθώς και οι Γραπτές πηγές για την Ιστορία του Σλαβικού κόσμου.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών /-τριών με τα ανωτέρω είδη πηγών και η εξασφάλιση της εκ μέρους τους δυνατότητας να αναγιγνώσκουν πολυεπίπεδα τις γραπτές πηγές για την άντληση ιστορικών πληροφοριών, τουτέστιν να αναλύουν τη δομή τους, να συγκρίνουν και να συσχετίζουν γραπτά και λοιπά δεδομένα, να κατανοούν το νόημα του εκάστοτε κειμένου και των συμφραζόμενων, να κάνουν μετάφραση και ιστορικό σχολιασμό του, να αποτιμούν την αξία των μαρτυριών των πηγών, να εφαρμόζουν τις γνώσεις τους χρησιμοποιώντας τις πληροφορίες των πηγών στη συγγραφή ιστορικού δοκίμιου· τέλος, οι φοιτητές /-ήτριες να συμμετέχουν ενεργά με συζήτηση των προβλημάτων με τον εκάστοτε διδάσκοντα.

α΄-β΄ εβδομάδα: Γεώργιος Λεβενιώτης - Γενική Εισαγωγή, Αφηγηματικές πηγές της Βυζαντινής Ιστορίας και Πηγές της Ιστορικής Γεωγραφίας, γ΄-δ΄ εβδομάδα: Ανδρέας Γκουτζιουκώστας - Βυζαντινές Νομικές πηγές και Τακτικά, ε΄-στ΄ εβδομάδα: Ελισάβετ Χατζηαντωνίου - Διπλωματικές Πηγές Βυζαντινής Ιστορίας (Έγγραφα), ζ΄-η΄ εβδομάδα: Αλεξάνδρα Βασιλείου-Seibt - Βυζαντινή Σφραγιστική, θ΄ εβδομάδα: Ελένη Λιάντα - Βυζαντινή Νομισματική, ι΄-ια΄ εβδομάδα: Ελένη Τούντα - Γραπτές Πηγές για την Ιστορία της Μεσαιωνικής Δύσης, ιβ΄-ιγ΄ εβδομάδα: Αγγελική Δεληκάρη - Γραπτές Πηγές για την Ιστορία του Σλαβικού κόσμου.

Αλεξάνδρα-Κυριακή ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ-SEIBT

ΙΒΥ 703 Προσωπογραφία και κοινωνικά δίκτυα

Προσωπογραφία είναι η επιστημονική ενασχόληση με συγκεκριμένες ομάδες ατόμων που δρουν μέσα σε ένα καθορισμένο χρονικογεωγραφικό και κοινωνικό πλαίσιο ή η ενασχόληση με την ανάλυση των προσώπων που συγροτούν ένα επαγγελματικό, οικογενειακό, θρησκευτικό ή οικονομικό σύμπλεγμα ή εκείνων των ατόμων που αποτελούν το κέντρο αναφοράς των επιστολών ενός συγκεκριμένου συγγραφέα ή μίας ομάδας συγγραφέων που συνδέονται μεταξύ τους χρονικογεωγραφικά. Εννίοτε παρατηρούνται διατομές ανάμεσα σε ομάδες προσώπων και μελών συγκεκριμένων δικτύων, οι οποίες προσδιορίζονται ως επί το πλείστον συμβατικά. Mutatis mutandis καθίσταται δυνατή και η αναπαράσταση κοινωνικών δικτύων με μαθηματικές συναρτήσεις.

Σκοπός του μεταπτυχιακού μαθήματος είναι α) η κριτική ενασχόληση με μεμονωμένα πρόσωπα και ομάδες προσώπων, β) η ανεύρεση προτερημάτων ή ελαττωμάτων των βασικότερων λεξικών βυζαντινής προσωπογραφίας, γ) η ανίχνευση και εξοικείωση παντός τύπου άμεσων και έμμεσων πηγών της βυζ. ιστορίας, δ) η αναζήτηση βιβλιογραφίας, ε) η ανάπτυξη κριτικής σκέψης, και στ) η εκπόνηση σύντομων συνθετικών εργασιών με κέντρο αναφοράς ομάδες προσώπων που συγκροτούν ένα συγκεκριμένο κοινωνικό δίκτυο ή εργασιών που αναφέρονται σε οικογένειες της βυζαντινής αριστοκρατίας.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Ελισάβετ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ (συντονίστρια)

ΙΒΜ 702 Μεθοδολογία Έρευνας και Ασκήσεις

Το μάθημα αφορά στη μελέτη ποικίλων διαφορετιού είδους πηγών του βυζαντινού και μεσαιωνικού κόσμου. Περιλαμβάνει την κατανόηση του ιστορικού κειμένου και πλαισίου, την εκτίμηση της αξιοπιστίας της πηγής, την ερμηνεία των τεχνικών όρων, τον εντοπισμό τόπων και ταυτοποίηση προσώπων, κ.ά. Επιδίωξη του μαθήματος είναι οι φοιτητές να συνειδητοποιήσουν τα προβλήματα που αναφύονται κατά τη μελέτη των βυζαντινών/μεσαιωνικήν πηγών. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην κριτική ανάγνωση και απόδοση κεφαλαίων και άρθρων (ελληνόγλωσσων ή ξενόγλωσσων) την προφορική ή γραπτή παρουσίασή τους και στην πολυεπίπεδη ανάλυση τους με τη χρήση ποικίλων μεθοδολογικών εργαλείων.

Με την επιτυχή ολοκλήρωσή του οι φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να προσεγγίζουν κριτικά και μεθοδολογικά τις πηγές και θα έχουν μια βασική εξοικείωση με την πρωτογενή και δευτερεύουσα βιβλιογραφία του

κλάδου τους. α΄-β΄ εβδομάδα: Γιώργος Λεβενιώτης, Αφηγηματικές πηγές Βυζαντινής Ιστορίας, γ΄-δ΄ εβδομάδα: Ανδρέας Γκουτζιουκώστας, Βυζαντινές Νομικές πηγές και Τακτικά, ε΄-στ΄ εβδομάδα: Ελισάβετ Χατζηαντωνίου, Βυζαντινά Έγγραφα (Διπλωματική), ζ΄-η΄ εβδομάδα: Αλεξάνδρα Βασιλείου, Βυζαντινή Σφραγιστική, θ΄ εβδομάδα: Ελένη Λιάντα, Βυζαντινή Νομισματική, ι΄-ια΄ εβδομάδα: Ελένη Τούντα, Γραπτές πηγές για την Ιστορία της Μεσαιωνικής Δύσης, ιβ΄-ιγ΄ εβδομάδα: Αγγελική Δεληκάρη, Γραπτές πηγές για την Ιστορία του Σλαβικού κόσμου**.**

Ανδρέας ΓΚΟΥΤΖΙΟΥΚΩΣΤΑΣ

ΙΒΥ 704 Απονομή δικαιοσύνης στο Βυζάντιο

Το μάθημα επικεντρώνεται στην απονομή του δικαίου στο Βυζάντιο (324-1453) και συγκεκριμένα στα δικαστήρια και τα δικαιοδοτικά όργανα της πρωτεύουσας και των επαρχιών. Θα μελετηθούν οι μαρτυρίες των νομικών και αφηγηματικών πηγών, των εγγράφων και των σφραγίδων και θα εξεταστούν κριτικά οι αντικρουόμενες απόψεις της νεότερης έρευνας για τα δικαστήρια και τους δικαστικούς λειτουργούς. Θα τονιστούν τα ιδιαίτερα γνωρίσματα του βυζαντινού δικαστικού συστήματος σε κάθε περίοδο και οι αλλαγές που εισήχθησαν κατά καιρούς από τους αυτοκράτορες. Θα μελετηθούν επίσης συγκεκριμένα παραδείγματα δικών μεταξύ ιδιωτών ή μεταξύ δημοσίου και ιδιωτών τόσο στην πρωτεύουσα όσο και στην επαρχία. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι σε θέση να γνωρίζουν τη δομή και τη λειτουργία του συστήματος απονομής δικαιοσύνης στο Βυζάντιο, να αντιλαμβάνονται τη διαφορετική αντίληψη που είχαν οι Βυζαντινοί δικαστές για τον νόμο σε σύγκριση με τη σύγχρονη νομική σκέψη, να κατανοούν τον τρόπο επίλυσης των δικαστικών διαφορών στις επαρχίες και την πρωτεύουσα μέσω συγκεκριμένων παραδειγμάτων και σε συνάρτηση με τη διοικητική οργάνωση της αυτοκρατορίας, να αντιμετωπίζουν μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα στο πεδίο μελέτης τους, και να αναλύουν και ερμηνεύουν τις πρωτογενείς πηγές σε σχέση με την απονομή του δικαίου.

Αγγελική ΔΕΛΗΚΑΡΗ

ΙΣΛ 702 Ιστορία και Πολιτισμός των Νοτιοσλαβικών Λαών

Το μάθημα εστιάζει στην έρευνα ειδικών θεμάτων από την ιστορία και τον πολιτισμό κατά κύριο λόγο των Βουλγάρων, των Σέρβων και τα δίκτυα επικοινωνίας στα Βαλκάνια. Αναλυτικότερα, θα μελετηθεί η πολιτική, πολιτισμική, κοινωνική και εκκλησιαστική εξέλιξη των σλαβικών αυτών κρατών από τον 7ο έως και τον 15ο αιώνα. Ιδιαίτερος λόγος θα γίνει για τις σχέσεις των

Βουλγάρων και των Σέρβων με τις Μονές του Αγίου Όρους και γενικότερα της Μακεδονίας, για τον Ησυχασμό κατά τον 14ο αιώνα και την αίρεση του Βογομιλισμού.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι στο πλαίσιο του μαθήματος θα κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας των Νοτίων Σλάβων κατά τον Μεσαίωνα, θα γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του πνευματικού πολιτισμού των Βουλγάρων και των Σέρβων, θα εξοικειωθούν με τους μηχανισμούς ανάδειξης των πολιτικών ηγεμόνων και των εκκλησιαστικών ανδρών, θα κατανοήσουν τη διαδικασία και τη σημασία της διαμόρφωσης και διάδοσης στερεοτυπικών εικόνων στον κόσμο των Σλάβων γενικότερα, θα ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά και θα εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών/επιχειρη - μάτων τους.

γ) Ειδίκευση στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Δημήτρης ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

ΙΣΤ 701 (Υ) Αρχεία και πηγές της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας

Το σεμινάριο αποσκοπεί στο να καταστήσει τους φοιτητές ικανούς: α) να διακρίνουν, να σχολιάσουν και να επιλέξουν διαφορετικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις της ιστορικής έρευνας και ειδικότερα να εκτιμήσουν διεπιστημονικές προσεγγίσεις· β) να κατανοούν σε βάθος το μεθοδολογικό προβληματισμό που αφορά σε διαφορετικές κατηγορίες ιστορικών πηγών, αρχειακών, εκδομένων, εικαστικών και προφορικών· γ) να γνωρίζουν καλά τις βασικές ελληνικές αρχειακές μονάδες και αυτές της αλλοδαπής, τις σχετικές με την νεότερη και σύγχρονη ελληνική ιστορία· δ) να είναι ικανοί να επιλέξουν τις κατάλληλες πηγές για την έρευνά τους· ε) να είναι ικανοί να προγραμματίσουν και να διεκπεραιώσουν αρχειακή ή άλλη ιστορική έρευνα.

Φωκίων ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗΣ

ΙΑΤ 702 (Ε) Θεσμοί και ιδεολογία του οθωμανικού κράτους: Οι πόλεμοι

Γενική εισαγωγή στην περίοδο. Συζήτηση σχετικά με το ρόλο του πολέμου στην οθωμανική ιστορία. Γίνεται προσπάθεια να μελετηθούν όλες οι παράμετροι, τις οποίες προκαλεί ένας πόλεμος και όχι μόνο τα πολεμικά γεγονότα αφ' εαυτών. Με βάση αυτό, θα συζητηθούν ζητήματα που άπτονται του γεγονότος του πολέμου, δηλαδή πληθυσμιακές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές μεταβολές. Η προσέγγιση του θέματος θα γίνει μέσω πηγών, βιβλίων προς παρουσίαση και συγγραφής σύντομων ερευνητικών δοκιμίων. Τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να εμβαθύνουν στην έννοια του πολέμου στην οθωμανική αυτοκρατορία, να κατανοήσουν την πολυπλοκότητα του φαινομένου, να έρθουν σε επαφή με πηγές, να αναζητήσουν και να διαβάσουν κριτικά τη βιβλιογραφία, να οργανώσουν μια έρευνα και να συγγράψουν μια ερευνητική ακαδημαϊκή εργασία με όλες τις προδιαγραφές της.

Γιώργος ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, Αθηνά ΠΕΓΚΛΙΔΟΥ

ΙΑΛ 701 (Ε) Η εθνογραφική προοπτική της Κοινωνικής/Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας

Το μάθημα συζητά τις θεωρητικές βάσεις και τις μεθοδολογικές προτάσεις της κοινωνικής ανθρωπολογίας για να εξετάσει διεξοδικά την εθνογραφία και τους μετασχηματισμούς της τόσο ως ερευνητική μέθοδο όσο και ως παραγωγή εθνογραφικών κειμένων και εικόνων. Από την «αντικειμενική απεικόνιση» της κοινωνικής πραγματικότητας μέχρι την πολιτισμική κριτική και την αναστοχαστική στροφή, η εθνογραφία ως η κατεξοχήν ποιοτική μέθοδος παραμένει στον πυρήνα της ανθρωπολογικής επιστημολογίας. Η εθνογραφική συμμετοχική παρατήρηση, η επιτόπια έρευνα, η αναγωγή στα συμφραζόμενα και η συγκριτική ανάλυση ή η διαπολιτισμική προοπτική αποτελούν τους βασικούς άξονες της. Θα εξετάσουμε τη σχέση της λαογραφίας με την έννοια του πολιτισμού και της παράδοσης, τη μετάβαση από τη μελέτη των εξωτικών και αγροτικών κοινωνιών στην εντόπια ή οίκοι ανθρωπολογία, ηθικά ζητήματα στην εθνογραφική έρευνα.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Γιώργος ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΙΣΤ 702 (Υ) Μεθοδολογία έρευνας και ασκήσεις

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τη μεθοδολογία της ιστορικής έρευνας και ιδιαίτερα με τα είδη των ιστορικών πηγών που έχουν στη διάθεσή τους οι σύγχρονοι ιστορικοί, ώστε να είναι έτοιμοι για έρευνα πεδίου. Η άσκηση θα περιλαμβάνει μεταγραφή, εκμετάλλευση και σχολιασμό πηγών διαφορετικών ειδών και διαφορετικών περιόδων, μετά από ανάλογη εισήγηση για τα παλαιογραφικά δεδομένα και τη γλώσσα της εποχής. Θα περιλαμβάνει επίσης εξοικείωση με τεχνικές συνεντεύξεων και προσεγγίσεων της προφορικής και της δημόσιας ιστορίας, όπως και τεχνικές και κανόνες εκμετάλλευσης των ηλεκτρονικών πηγών. Το μάθημα θα συνδυαστεί με πρακτική άσκηση σε αρχεία και βιβλιοθήκες της πόλης.

Θανάσης ΣΦΗΚΑΣ – Λουκιανός ΧΑΣΙΩΤΗΣ

ΙΝΣ 704 (Ε) Επαναστάσεις στη Νεότερη και Σύγχρονη εποχή

Το σεμινάριο προσεγγίζει συγκριτικά το φαινόμενο της επανάστασης στη νεότερη και σύγχρονη εποχή. Αφετηρία είναι η εννοιολογική αποσαφήνιση του όρου "επανάσταση", η συνάφειά του με έννοιες όπως η "εξέγερση" ή ο

"εμφύλιος πόλεμος" και η προσπάθεια θεωρητικοποίησής του από κοινωνιολόγους και πολιτικούς επιστήμονες. Αυτά τα ενοποιητικά σχήματα αντιπαραβάλλονται με αναλυτικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται από ιστορικούς για την ανάδειξη συναφειών και κυρίως ιδιαιτεροτήτων μεταξύ διαφορετικών ιστορικών φαινομένων που αποκαλούνται "επαναστάσεις". Η σχετική και συγκριτική ερμηνευτική εμβέλεια των θεωρητικών σχημάτων και των αναλυτικών εργαλείων θα δοκιμαστούν στη μελέτη διαφορετικών επαναστάσεων, οι οποίες, χρονολογικά και γεωγραφικά, εκτείνονται από την Αγγλική και την Αμερικανική Επανάσταση ως την Κινεζική, με ιδιαίτερη αναφορά, ωστόσο, στη Γαλλική και τη Ρωσική Επανάσταση.

Η επιτυχής ολοκλήρωση του μαθήματος θα επιτρέψει στους φοιτητές/φοιτήτριες: να κατανοούν την ιστορικότητα του φαινομένου της επανάστασης, να είναι εξοικειωμένοι με τις επιστημολογικά διαφορετικές θεωρητικοποιήσεις του, να γνωρίζουν στην πράξη τις επιστημολογικές διαφορές της ιστορίας από άλλες επιστήμες, όπως η κοινωνιολογία και η πολιτική επιστήμη, που έχουν προσπαθήσει να ερμηνεύσουν το φαινόμενο της επανάστασης, να κατανοούν τη σημασία και τη μέθοδο της συγκριτικής προσέγγισης, να κατανοούν τα αίτια, την πορεία, τη σημασία και τις προσπάθειες νοηματοδότησης διαφορετικών επαναστάσεων (αγγλική, αμερικανική, γαλλική, ρωσική, κινεζική, επαναστάσεις στη Λατινική Αμερική), να διακρίνουν μεταξύ κοινών χαρακτηριστικών και ποιοτικών διαφορών σε φαινομενικά "συγγενή" ιστορικά φαινόμενα, να συγκροτούν και να παρουσιάζουν γραπτά και προφορικά ένα ιστορικό επιχείρημα στηριγμένο στην κριτική ανάλυση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών.

Στράτος ΔΟΡΔΑΝΑΣ

ΙΑΤ 701 (Ε) Διαβαλκανικές σχέσεις στον 19ο/20ό αιώνα

Το μάθημα εξετάζει το πλαίσιο της διαμόρφωσης των διαβαλκανικών σχέσεων κατά τον μακρύ 19ο και κατά τον 20ό αιώνα. Η «Μεγάλη Ιδέα» των βαλκανικών κρατών αλλά και επιμέρους ζητήματα όπως το Μακεδονικό ή οι παρεμβάσεις των Μεγάλων Δυνάμεων καθόρισαν ανάλογα και τις μεταξύ τους σχέσεις. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους δύο παγκοσμίους πολέμους (συμπεριλαμβανομένου του Μεσοπολέμου) και στην περίοδο του Ψυχρού Πολέμου.

3.
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

(Εγκρίθηκε στη συνεδρίαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος αριθμ. 381/1-3-2018)

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών οργανώνονται και λειτουργούν:

1. σε αυτοδύναμα Τμήματα που παρέχουν σπουδές πρώτου κύκλου,
2. από περισσότερα Τμήματα του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. και τα Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα που αναφέρονται στο άρθρο 13Α του Ν. 4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ένα τουλάχιστον από τα συνεργαζόμενα Τμήματα να είναι αυτοδύναμο και
3. από αυτοδύναμα Τμήματα Α.Ε.Ι. της ημεδαπής σε συνεργασία με Τμήματα αναγνωρισμένων ως ομοταγών ιδρυμάτων ή ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα της αλλοδαπής. Στην περίπτωση διατμηματικού ή διιδρυματικού Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) το οποίο εγκρίνεται από τις οικείες Συγκλήτους και τα συλλογικά όργανα διοίκησης των Ερευνητικών Κέντρων.

Ο παρών Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό συμπληρώνει τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ΄ [Δεύτερος και Τρίτος Κύκλος Σπουδών] του Ν. 4485/4-8-2017 (ΦΕΚ 2114/τ. Β΄/6-6-2019 και ΦΕΚ 2287 τ. Β΄/15/06/2020).

Άρθρο 1. Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
Άρθρο 2. Όργανα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
Άρθρο 3. Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση σε Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Άρθρο 4. Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων
Άρθρο 5. Διάρκεια και Όροι Φοίτησης
Άρθρο 6. Πρόγραμμα Σπουδών - Έλεγχος Γνώσεων
Άρθρο 7. ΔιδακτικόΠροσωπικό
Άρθρο 8. Έσοδα Προγραμμάτων – Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης
Άρθρο 9. Διοικητική Υποστήριξη – Υλικοτεχνική Υποδομή
Άρθρο 10. Τελετουργικό Αποφοίτησης
Άρθρο 11. Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)
Άρθρο 12. Λογοκλοπή.
Άρθρο 13. Μεταβατικές Ρυθμίσεις

Άρθρο 1
Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών για την Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ

Οι Μεταπτυχιακές Σπουδές στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης, την ανάπτυξη της έρευνας και των τεχνών, καθώς και την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας, στην κατάρτιση επιστημόνων υψηλού επιπέδου ικανών να συμβάλουν σε θεωρητικές και εφαρμοσμένες περιοχές συγκεκριμένων γνωστικών κλάδων, ειδικές θεματικές ενότητες ή επιμέρους κλάδους των γνωστικών αντικειμένων του πρώτου κύκλου σπουδών του Τμήματος καθώς και στην παραγωγή και μετάδοση γνώσεων, τεχνογνωσίας, μεθοδολογιών εργαλείων και ερευνητικών αποτελεσμάτων στον επιστημονικό χώρο που δραστηριοποιείται το παραπάνω Τμήμα.

Μεταπτυχιακοί τίτλοι στην

α) Προϊστορική Αρχαιολογία
β) Κλασική Αρχαιολογία
γ) Βυζαντινή Αρχαιολογία

Άρθρο 2
Όργανα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (άρθρα 31, 44 και 45 του Ν.4485/2017)

Αρμόδια Όργανα για τη διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. είναι:

1. **Η Σύγκλητος του Ιδρύματος,** είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα των Π.Μ.Σ., και ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.
2. **Η Συνέλευση του Τμήματος** ή η επταμελής **Ειδική Διατμηματική Επιτροπή** σε περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ. ή η εννεαμελής **Ειδική Διιδρυματική Επιτροπή** σε περίπτωση Διιδρυματικού Π.Μ.Σ. και έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 31 παρ. 3 του Ν. 4485/2017.
3. **Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)** του Π.Μ.Σ., απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία και είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας των Π.Μ.Σ.
4. **Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών** που αποτελείται από τον/την Αντιπρύτανη/νι Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικών Θεμάτων, ο/η οποίος/α εκτελεί χρέη Προέδρου και τους Κοσμήτορες του Ιδρύματος ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 32 στην παράγραφο 5 του Ν. 4485/2017.

5. **Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.,** είναι μέλος της Σ.Ε. και ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία και πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 31 της παρ. 8 Ν. 4485/2017. Δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο.
   Ο Διευθυντής έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 31 παρ. 8 του Ν. 4485/2017 και όποιες άλλες ορίζονται από τη Συνέλευση του οικείου Τμήματος (άρθρο 45, παρ. 1γ). Με ευθύνη του **απερχόμενου Διευθυντή** συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφισταμένων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ.
6. **Η εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.),** αρμόδια για την εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. (άρθρο 44 παρ. 3 του Ν. 4485/2017).

Άρθρο 3
Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (άρθρο 34 παρ. 1, 7 και 8 του Ν.4485/2017)

Κατηγορίες υποψηφίων που μπορούν να γίνουν δεκτοί για την παρακολούθηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό είναι:

1. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής και
2. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωριστεί από τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με το ν. 3328/2005 (Α'80).
3. Μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 34, μπορούν να εγγραφούν ως υπεράριθμοι και μόνο ένας κατ' έτος ανά Π.Μ.Σ., το οποίο είναι συναφές με τον τίτλο σπουδών και το έργο που επιτελούν στο Α.Π.Θ.

Άρθρο 4
Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων (άρθρα 34 και 45 του Ν.4485/2017)

1. Αριθμός Εισακτέων και διαδικασία αίτησης

Ο αριθμός εισακτέων κατ' έτος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε 23 μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες, που αντιστοιχούν σε εννέα (9) φοιτητές στην Κλασική Αρχαιολογία,

επτά (7) στην Προϊστορική Αρχαιολογία και επτά (7) στη Βυζαντινή Αρχαιολογία, και η ανώτερη αναλογία σε πέντε (5) φοιτητές ανά μέλος Δ.Ε.Π. των εμπλεκόμενων υποτομέων της Αρχαιολογίας.

Η προκήρυξη των θέσεων γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος μεταξύ 1-15 Μαΐου εκάστου έτους. Στην πρόσκληση αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, οι κατηγορίες πτυχιούχων και ο αριθμός εισακτέων, ο τρόπος εισαγωγής, τα κριτήρια επιλογής, ο αριθμός και η ύλη των εξεταστέων μαθημάτων ανά ειδίκευση σπουδών του Π.Μ.Σ., οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται, οι ημερομηνίες εξέτασης καθώς και ο τρόπος βαθμολόγησης.

Οι αιτήσεις και ο συνοδευτικός φάκελος προσόντων των υποψηφίων κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος μεταξύ 10-25 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους σε **έντυπη μορφή**. Στην αίτηση αναφέρεται η Ειδίκευση, στην οποία ο/η υποψήφιος/α επιθυμεί να εξεταστεί. Στον φάκελο προσόντων περιλαμβάνονται πλέον του βιογραφικού, αναλυτική βαθμολογία, πιστοποίηση οιουδήποτε βαθμού γνώσης Ξένων Γλωσσών, τεκμήρια παρακολούθησης επιστημονικών συνεδρίων και ερευνητικής προϋπηρεσίας καθώς και δημοσιεύσεις, αν υπάρχουν.

2. Κριτήρια επιλογής

Για να γίνει κάποιος δεκτός στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί σε Μ.Δ.Ε. πρέπει να επιτύχει σε γραπτές Εισαγωγικές Εξετάσεις σε δύο (2) μαθήματα της Ειδίκευσης, τα οποία ανακοινώνονται κάθε έτος με την προκήρυξη πλήρωσης των θέσεων του Π.Μ.Σ.

Οι εξετάσεις του Π.Μ.Σ. γίνονται κατά τον μήνα Οκτώβριο. Τα θέματα των εξετάσεων κληρώνονται την ημέρα των εξετάσεων ενώπιον της Συντονιστικής Επιτροπής. Τα γραπτά των υποψηφίων βαθμολογούνται από δύο μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος τα οποία ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος μαζί με τους αναπληρωματικούς τους και τους αναβαθμολογητές. Ως εξεταστές είναι δυνατόν να ορίζονται και μέλη Δ.Ε.Π. ευρισκόμενα σε άδεια. Οι εξεταστές είναι της ίδιας ή σε κατ' εξαίρεση περιπτώσεις συγγενούς ειδικότητας και είναι μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος. Εφόσον αυτό είναι δυνατόν, μέλος Δ.Ε.Π. δεν είναι εξεταστής και στα δύο μαθήματα της Ειδίκευσης και εφαρμόζεται η εκ περιτροπής συμμετοχή των εξεταστών.

Στα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων περιλαμβάνονται:

I. Επιτυχής συμμετοχή στις εισαγωγικές γραπτές εξετάσεις (40 %). Θεωρείται ότι ο υποψήφιος επέτυχε στις γραπτές εξετάσεις, όταν ο μέσος όρος των βαθμών των δύο εξεταστών σε καθένα από τα δύο μαθήματα της Ειδίκευσης είναι έξι (6) στη βαθμολογική κλίμακα μηδέν έως δέκα (0-10). Σε περίπτωση απόκλισης άνω των τριών μονάδων, το γραπτό αναβαθμολογείται. **Λόγω της ακολουθούμενης εξεταστικής διαδικασίας δεν προβλέπεται η επίδειξη των γραπτών στους εξετασθέντες.**
II. Βαθμός Πτυχίου/Διπλώματος, σταθμισμένο με τη σειρά κατάταξης του υποψηφίου ως πτυχιούχου, όπως προκύπτει από έγγραφο της Γραμματείας (40 %).
III. Πολύ καλή γνώση μιας ξένης γλώσσας (Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική, Ισπανική) σε επίπεδο C 1. Το επίπεδο γλωσσομάθειας της ξένης γλώσσας αποδεικνύεται με τους εξής τρόπους: α) τα αντίστοιχα διπλώματα που αναγνωρίζονται από το Α-

ΣΕΠ. β) Κρατικό Πιστοποιητικό του ν. 2740/1999 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 του άρθρου 13 του Ν. 3149/2003, γ) με πτυχίο Ξένης Γλώσσας και Φιλολογίας ή Πτυχίο Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας της ημεδαπής ή αντίστοιχο και ισότιμο σχολών της αλλοδαπής, δ) με Πτυχίο, προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό δίπλωμα οποιουδήποτε αναγνωρισμένου Ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της αλλοδαπής, ε) με απολυτήριο τίτλο ισότιμο των ελληνικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον έχουν αποκτηθεί μετά από κανονική φοίτηση τουλάχιστον έξι ετών στην αλλοδαπή. Η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας δεν αποδεικνύει τη γνώση ξένης γλώσσας (Π.Δ. 347/2003). Οι υποψήφιοι που είναι κάτοχοι της σχετικής άδειας πρέπει να προσκομίσουν επικυρωμένο αντίγραφο και ακριβή μετάφραση του τίτλου σπουδών βάσει του οποίου εκδόθηκε η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας.

IV. Προφορική συνέντευξη (20%). Στην προφορική συνέντευξη λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία φακέλου, δηλαδή ο αριθμός και οι βαθμοί των προπτυχιακών μαθημάτων της ειδικότητας, η συναφής με την Ειδίκευση δραστηριότητα, η πιστοποιημένη γνώση άλλων ξένων γλωσσών πέραν της εξεταζόμενης και η εν γένει προσωπική συγκρότηση του υποψηφίου.

3. Διαδικασία επιλογής

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, γίνεται από τη Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ.

Η Επιτροπή καταρτίζει πλήρη κατάλογο με όλους τους/τις υποψηφίους/ιες και, ύστερα από τον σχετικό έλεγχο, απορρίπτει όσους/ες δεν πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια που έχουν καθοριστεί από το Τμήμα και καλεί σε συνέντευξη τους/τις προκρινόμενους/ες υποψηφίους, που έχουν συγκεντρώσει τα προαπαιτούμενα. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας καταρτίζεται ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων/ουσών. Αν υπάρχουν περισσότεροι υποψήφιοι με τον ίδιο συνολικό αριθμό μορίων, τότε για την τελική τους κατάταξη λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός του πτυχίου και η επίδοση στα προπτυχιακά μαθήματα ειδίκευσης. Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων και τυχόν επιλαχόντων επικυρώνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος και αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Άρθρο 5
Διάρκεια και Όροι Φοίτησης
(άρθρα 33, 34 και 35 του Ν. 4485/2017)

1. Χρονική διάρκεια

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται στα πέντε (5) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης και κρίσης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Πέρα από τα χρονικά αυτά όρια ο φοιτητής διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

Στους μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες μπορεί να χορηγηθεί για σοβαρούς λόγους (υγείας, στράτευσης, εγκυμοσύνης, λοχείας και ανωτέρας βίας), κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης και προσκόμισης των απαραιτήτων δικαιολογητικών, προσωρινή **αναστολή σπουδών**, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια της αναστολής, ο μεταπτυχιακός φοιτητής χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

2. Όροι φοίτησης

Οι εγγραφές των εισαγομένων μεταπτυχιακών φοιτητών αρχίζουν μετά από ανακοίνωση της Γραμματείας, στην οποία ορίζονται η χρονική διάρκεια των εγγραφών και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται. Η δήλωση των μαθημάτων επιλογής γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου (εντός των δύο πρώτων εβδομάδων).

Η τακτική παρακολούθηση όλων των μαθημάτων/ασκήσεων και η συμμετοχή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων είναι υποχρεωτικές. Η παρουσία ελέγχεται από τον διδάσκοντα και η επίδοση αξιολογείται διαρκώς από αυτόν. Επιτρέπονται έως δύο (2) απουσίες ανά μάθημα εξαμήνου.

Η δημόσια προφορική υποστήριξη των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών, η προφορική παρουσίαση της προόδου και οι προφορικές παρουσιάσεις εργασιών, οι οποίες προβλέπονται από τα δελτία περιγραφής των μαθημάτων, είναι υποχρεωτικές.

Διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών γίνεται από τη Συνέλευση με αίτηση του/της ιδίου/ιδίας ή με εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ., εφόσον τεκμηριώνεται: (α) η μη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, (β) η αποτυχία στις εξετάσεις, (γ) συμπεριφορά που προσβάλλει την ακαδημαϊκή δεοντολογία, όπως π.χ. λογοκλοπή ή ανάθεση των καθηκόντων σε τρίτους, (δ) η μη υποβολή θέματος διπλωματικής εργασίας κατά τη λήξη του α΄ έτους σπουδών, ε) η μη ολοκλήρωση της διαδικασίας εντός των προβλεπόμενων από τον παρόντα κανονισμό των προθεσμιών.

3. Δικαιώματα και υποχρεώσεις

Οι μεταπτυχιακοί/κες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους φοιτητές/τριες του πρώτου κύκλου σπουδών **πλην** του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας εξασφαλίζει διευκολύνσεις σε μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, εφόσον αυτές δεν περιστέλλονται από εξωγενείς παράγοντες, όπως η ίδια η φύση των αρχαιολογικών τεκμηρίων, όπως και όπου αυτά απόκεινται.

Οι μεταπτυχιακοί/κες φοιτητές/τριες οφείλουν να επικουρούν τις ερευνητικές/συνεδριακές, εκπαιδευτικές και εξεταστικές διαδικασίες του Τμήματος.

Σχετικά με το Erasmus: Οι φοιτητές/τριες που φοιτούν με προγράμματα ανταλλαγής Erasmus οφείλουν να αποδεικνύουν γνώση της ελληνικής ή άλλης γλώσσας (Αγγλικής) σε επίπεδο Γ1.

Άρθρο 6
Πρόγραμμα Σπουδών-Έλεγχος Γνώσεων
(άρθρα 34 και 45 του Ν. 4485/2017)

1. Πρόγραμμα σπουδών

Στο αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του Π.Μ.Σ. για την Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό περιλαμβάνονται τρεις (3) ειδικεύσεις:
α) Προϊστορική Αρχαιολογία
β) Κλασική Αρχαιολογία
γ) Βυζαντινή Αρχαιολογία

Τα μαθήματα ανά ειδίκευση αρθρώνονται **ενδεικτικά** ως ακολούθως από τον κατάλογο υποχρεωτικών μαθημάτων:

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

1ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΠΡ 705	Προϊστορικά τοπία: ανθρώπινες κοινωνίες και περιβάλλον	3	Υ	15
ΑΠΡ 710	Προϊστορική αρχαιολογία – Εθνοαρχαιολογία – Πειραματική Αρχαιολογία	3	Υ	15
	Σύνολο			**30**

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΠΡ 712	Αρχαιοβοτανική – Άνθρωποι και φυτά στην προϊστορική νοτιοανατολική Ευρώπη και την ανατολική Μεσόγειο	3	Υ	15
ΑΠΡ 716	Οι κοινωνίες του Αιγαίου στην 3η και 2η χιλ. π.Χ.: κύρια ερωτήματα και ερμηνευτικές προσεγγίσεις	3	Υ	15
	Σύνολο			**30**

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 1	Μεθοδολογία συγγραφής εργασίας	3	Υ	10
Δ 1	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας Ι	3	Υ	20
	Σύνολο			**30**

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 2	Εξειδικευμένη και εξατομικευμένη διδασκαλία	3	Υ	10
Δ 2	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας ΙΙ	3	Υ	20
	Σύνολο			**30**

5ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 3	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας ΙΙΙ	3	Υ	20
	Σύνολο			**20**

Κατάλογος Υποχρεωτικών Μαθημάτων

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΠΡ 701	Νησιωτική Αρχαιολογία – Μεθοδολογία και Προβληματική	3	Υ	15
ΑΠΡ 702	Η Πρώιμη Ναυσιπλοΐα στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο – Ζητήματα αρχαιολογικής έρευνας και ερμηνείας	3	Υ	15
ΑΠΡ 703	Από το κυνήγι και την τροφοσυλλογή στην παραγωγή της τροφής στον ελλαδικό χώρο – Αρχαιολογικά ζητήματα 'μετάβασης'	3	Υ	15
ΑΠΡ 704	Από τους τελευταίους κυνηγούς-τροφοσυλλέκτες του τέλος του Πλειστόκαινου στους πρώτους γεωργούς της αρχής του Ολόκαινου (12η -9η χιλ. π.Χ.) στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο (Μ. Ανατολή, Κύπρος, Ανατολία)	3	Υ	15
ΑΠΡ 705	Προϊστορικά τοπία: ανθρώπινες κοινωνίες και περιβάλλον	3	Υ	15
ΑΠΡ 706	Κοινωνικές και τελετουργικές πρακτικές στο προϊστορικό Αιγαίο	3	Υ	15
ΑΠΡ 707	Η οργάνωση των πρώτων γεωργοκτηνοτροφικών κοινοτήτων της Ελλάδας – Περιβάλλον, οικονομία, κοινωνικές πρακτικές	3	Υ	15
ΑΠΡ 708	Προϊστορική αρχαιολογία και αρχαιολογικές επιστήμες	3	Υ	15
ΑΠΡ 709	Συστήματα ανταλλαγών και δίκτυα επικοινωνίας στην προϊστορική Ελλάδα	3	Υ	15
ΑΠΡ 710	Προϊστορική αρχαιολογία – Εθνοαρχαιολογία – Πειραματική Αρχαιολογία	3	Υ	15
ΑΠΡ 711	Η αρχαιολογία των ανθρώπινων καταλοίπων	3	Υ	15
ΑΠΡ 712	Αρχαιοβοτανική – Άνθρωποι και φυτά στην προϊστορική νοτιοανατολική Ευρώπη και την ανατολική Μεσόγειο	3	Υ	15

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΠΡ 713	Προϊστορικές τεχνολογίες – αρχαιολογικά δεδομένα και μεθοδολογικές προσεγγίσεις	3	Υ	15
ΑΠΡ 714	Η αρχαιολογία της διατροφής: θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις	3	Υ	15
ΑΠΡ 715	Ταφική Αρχαιολογία: η διαχείριση του θανάτου στο προϊστορικό Αιγαίο	3	Υ	15
ΑΠΡ 716	Οι κοινωνίες του Αιγαίου στην 3η και 2η χιλ. π.Χ.: κύρια ερωτήματα και ερμηνευτικές προσεγγίσεις	3	Υ	15
ΑΠΡ 717	Από την κοινότητα στην ανακτορική πολιτεία: όψεις της εξουσίας και δύναμης στο προϊστορικό Αιγαίο της 3ης και 2ης χιλ.	3	Υ	15
ΑΠΡ 718	Το Βόρειο Αιγαίο στην 3η και 2η χιλ. π.Χ.: Εναλλακτικές πορείες προς την κοινωνική και οικονομική πολυπλοκότητα	3	Υ	15
ΑΠΡ 719	Τεχνολογικές παραδόσεις και καινοτομίες στην 3η και 2η χιλ. π.Χ. στο Αιγαίο	3	Υ	15
ΑΠΡ 720	Ζητήματα Παλαιολιθικής αρχαιολογίας	3	Υ	15

ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

1ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΚΛ 704	Ρωμαϊκή περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 710	Εικονογραφία και Εικονολογία	3	Υ	15
	Σύνολο			**30**

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΚΛ 702	Κλασική περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 705	Ελληνιστική περίοδος	3	Υ	15
	Σύνολο			**30**

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 1	Μεθοδολογία συγγραφής εργασίας	3	Υ	10
Δ 1	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας Ι	3	Υ	20
	Σύνολο			**30**

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 2	Εξειδικευμένη και εξατομικευμένη διδασκαλία	3	Υ	10
Δ 2	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας ΙΙ	3	Υ	20
	Σύνολο			**30**

5ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 3	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας ΙΙΙ	3	Υ	20
	Σύνολο			**20**

Κατάλογος Υποχρεωτικών Μαθημάτων

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΚΛ 701	Πρώιμη ιστορική και αρχαϊκή περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 702	Κλασική περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 703	Ελληνιστική περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 704	Ρωμαϊκή περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 705	Ενεπίγραφα μνημεία	3	Υ	15
ΑΚΛ 706	Πρώιμη ιστορική και αρχαϊκή περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 707	Νομισματική	3	Υ	15
ΑΚΛ 708	Διαχρονική εξέταση των αρχαιολογικών μνημείων	3	Υ	15
ΑΚΛ 709	Ο βίος των αρχαίων	3	Υ	15
ΑΚΛ 710	Εικονογραφία και εικονολογία	3	Υ	15
ΑΚΛ 711	Τα αρχαιολογικά μνημεία και η λειτουργία τους	3	Υ	15
ΑΚΛ 712	Πρακτική άσκηση: Μνημεία και η προβληματική τους	3	Υ	15

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

1ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΒΥ 701	Ειδικά θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας Ι	3	Υ	15
ΑΒΥ 703	Υλικά αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού Ι	3	Υ	15
	Σύνολο			**30**

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΒΥ 704	Υλικά αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού ΙΙ	3	Υ	15
ΑΒΥ 707	Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο ΙΙΙ	3	Υ	15
	Σύνολο			**30**

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 1	Εξειδικευμένη και εξατομικευμένη διδασκαλία	3	Υ	10
Δ 1	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας Ι	3	Υ	20
	Σύνολο			**30**

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 2	Εξειδικευμένη και εξατομικευμένη διδασκαλία	3	Υ	10
Δ 2	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας ΙΙ	3	Υ	20
	Σύνολο			**30**

5ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 3	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας ΙΙΙ	3	Υ	20
	Σύνολο			**20**

Κατάλογος Υποχρεωτικών Μαθημάτων

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΒΥ 701	Ειδικά θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας Ι	3	Υ	15
ΑΒΥ 702	Ειδικά θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας ΙΙ	3	Υ	15
ΑΒΥ 703	Υλικά αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού Ι	3	Υ	15
ΑΒΥ 704	Υλικά αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού ΙΙ	3	Υ	15
ΑΒΥ 705	Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο Ι: Τοπογραφία Θεσσαλονίκης - Μακεδονίας	3	Υ	15
ΑΒΥ 706	Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο ΙΙ: Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινούπολης	3	Υ	15

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΒΥ 707	Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο III	3	Υ	15
ΑΒΥ 708	Διάκοσμος και η θεματική του στα Βυζαντινά μνημεία Ι	3	Υ	15
ΑΒΥ 709	Διάκοσμος και η θεματική του στα Βυζαντινά μνημεία ΙΙ	3	Υ	15
ΑΒΥ 710	Αρχαιολογία και τέχνη στη σταυροφορική Ανατολή	3	Υ	15
ΑΒΥ 711	Αρχαιολογία και Τέχνη στο Βυζάντιο και τη Δύση κατά τους Μέσους Χρόνους	3	Υ	15
ΑΒΥ 712	Ισλαμική Τέχνη και Αρχιτεκτονική στον χώρο της Εγγύς Ανατολής και της Μικράς Ασίας (11ος-15ος αι.)	3	Υ	15

Το αναλυτικό Πρόγραμμα Μαθημάτων ανακοινώνεται στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους. Η δήλωση επιλογής μαθημάτων γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου (εντός των δύο πρώτων εβδομάδων). Κάθε μεταπτυχιακό μάθημα περιλαμβάνει τρεις (3) ώρες διδασκαλίας οι οποίες αντιστοιχούν σε δεκαπέντε (15) μονάδες ECTS και είναι διάρκειας δεκατριών (13) εβδομάδων. Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει την 1η Νοεμβρίου και ολοκληρώνεται στις 15 Φεβρουαρίου, ενώ το εαρινό αρχίζει την 1η Μαρτίου και τελειώνει στις 30 Ιουνίου. Γλώσσα διδασκαλίας του Π.Μ.Σ. είναι η ελληνική.

Για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. ο φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει και να εξετασθεί με επιτυχία σε τέσσερα (4) εξαμηνιαία μεταπτυχιακά μαθήματα (σύνολο εξήντα (60) μονάδες ECTS). Ο φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει το σύνολο των τεσσάρων (4) μαθημάτων στη διάρκεια του πρώτου και δεύτερου εξαμήνου σπουδών ανά δύο (2) μαθήματα το εξάμηνο. Η πορεία της μεταπτυχιακής του εργασίας παρακολουθείται κατά το τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εξάμηνο με τη βοήθεια δύο (2) υποχρεωτικών σχετικών με την εργασία μαθημάτων (20 μονάδες ECTS). Πρόκειται για το μάθημα "Μεθοδολογία συγγραφής εργασίας" στο τρίτο εξάμηνο (10 ECTS) καθώς και ένα εξατομικευμένο μάθημα (10 ECTS) που εξετάζεται με τη συμμετοχή του φοιτητή σε ημερίδα στην αρχή του τέταρτου εξαμήνου, κατά την οποία παρουσιάζει δημόσια το θέμα της διπλωματικής του εργασίας και την πρόοδό του ενώπιον των καθηγητών του Π.Μ.Σ. και των άλλων μεταπτυχιακών φοιτητών. Το σύνολο των μονάδων ECTS στα πέντε εξάμηνα σπουδών είναι ογδόντα (80) και μαζί με τη διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία εκατό σαράντα (140) ECTS.

2. Έλεγχος γνώσεων

Ο εκάστοτε τρόπος αξιολόγησης κάθε μαθήματος ορίζεται στον ηλεκτρονικό Οδηγό Σπουδών του Τμήματος και είναι υποχρεωτικός για όλους τους συμμετέχοντες. Η αξιολόγηση μπορεί να γίνεται με γραπτή εργασία ή με προφορικές ή γραπτές εξετάσεις ή με συνδυασμό των ανωτέρων στο τέλος κάθε εξαμήνου (κατά τους μήνες Φεβρουάριο και Ιούνιο). Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα περιλαμβάνει τη δυνατότητα διαβάθμισης μισού (0,50) βαθμού. Σε περίπτωση περισσοτέρων του ενός διδασκόντων, στην αξιολόγηση μετέχουν όλοι όσοι δίδαξαν το μάθημα και βαθμολογούν ισοδύναμα. Τελικός βαθμός είναι ο μέσος όρος των βαθμών των διδασκόντων με βαθμολογική κλίμακα μηδέν έως δέκα (0-10) και βάση το έξι (6).

Η βαθμολογία αποστέλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος εντός δύο (2) εβδομάδων από τη λήξη του εξαμήνου.

Αν ο μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος τον επόμενο Σεπτέμβριο. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδάσκων. Αν αποτύχει εκ νέου, διαγράφεται.

3. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.)

3.1. Ορισμός θέματος και Επιτροπή Μ.Δ.Ε.: Για την εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας υποβάλλεται αίτηση από τον/την υποψήφιο μετά την ολοκλήρωση του α' έτους σπουδών (στο διάστημα 15-30 Ιουνίου) που περιλαμβάνει τον προτεινόμενο τίτλο, τον/την προτεινόμενο/η επιβλέποντα/ουσα και σύντομη περιγραφή του θέματος (όχι μικρότερη των 300 λέξεων). Στη συνέχεια η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα και συγκροτεί Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα μέλος της οποίας είναι ο/η επιβλέπων/πουσα. Τα υπόλοιπα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μπορεί να ανήκουν και σε άλλο Τμήμα του Α.Π.Θ. ή σε αντίστοιχο Τμήμα άλλου Ιδρύματος ή σε ερευνητικό κέντρο της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., όπως αυτή προκύπτει από το ΦΕΚ διορισμού του και από το ερευνητικό/συγγραφικό του έργο.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος (παραίτηση, θάνατος ή μακρόχρονη άδεια υγείας) είναι δυνατή η αντικατάσταση του/της επιβλέποντα/ουσας ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. μπορεί να αναλάβει την επίβλεψη πέντε (5) κατ' ανώτατο όριο εργασιών ανά έτος.

Η Γραμματεία του Τμήματος σε συνεννόηση με τη Συντονιστική Επιτροπή τηρεί ηλεκτρονικό μητρώο των θεμάτων των διπλωματικών εργασιών, ώστε να αποφεύγονται στην πορεία του χρόνου οι επικαλύψεις. Το μητρώο αυτό με σύντομη περίληψη του θέματος αναρτάται και στην ιστοσελίδα του Τμήματος με ευθύνη της Γραμματείας και του εκάστοτε Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

3.2. Στόχοι: Η Μ.Δ.Ε. αποδεικνύει τη δυνατότητα των υποψηφίων για αυτόνομη επιστημονική εργασία, την αναλυτική και συνθετική τους ικανότητα, τη θεωρητική και μεθοδολογική τους επάρκεια. Η Μ.Δ.Ε. δεν αποσκοπεί απαραίτητα στην παραγωγή πρωτότυπης επιστημονικής γνώσης.

3.3. Μέγεθος: Η Μ.Δ.Ε. δεν θα πρέπει συνολικά να ξεπερνά τις 40.000 λέξεις (κείμενο και υποσημειώσεις χωρίς τη βιβλιογραφία), με εξαίρεση τα παραρτήματα. Το ελάχιστο μέγεθος είναι 25.000 λέξεις. Ο ακριβής αριθμός των λέξεων δηλώνεται από τον επόπτη κατά την υποβολή της Μ.Δ.Ε. και επαληθεύεται από το ψηφιακό α-

ντίγραφο. Αν αποκλίνει σημαντικά (άνω των 10% του ανώτατου ορίου), δεν γίνεται αποδεκτή για εξέταση.

3.4. Μορφή: Η Μ.Δ.Ε. στην έντυπη της μορφή είναι γραμμένη σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, με επιμέλεια και σε χαρτί 80 gr τουλάχιστον με έντυπο εξώφυλλο και χαρτοβιβλιοδετημένη. Αν περιέχει εικόνες και σχέδια, αυτά πρέπει να είναι ευδιάκριτα και να δηλώνεται η προέλευση των εικόνων και των σχεδίων.

Στο εξώφυλλο αναγράφεται το Πανεπιστήμιο, η Σχολή, το Τμήμα και ο Τομέας, ο τίτλος της Μ.Δ.Ε., το ονοματεπώνυμο του μεταπτυχιακού φοιτητή και η ημερομηνία κατάθεσης. Στο εσώφυλλο αναφέρεται ο Επιβλέπων Καθηγητής, η ημερομηνία έγκρισης και στο κάτω μέρος του εσωφύλλου θα αναγράφεται η φράση «Η έγκριση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δεν συνεπάγεται αναγκαστικά ότι αποδέχεται το Τμήμα τις απόψεις του/της συγγραφέα».

3.4.1. Γλώσσα: Γλώσσα εκπόνησης της Μ.Δ.Ε. ορίζεται η ελληνική. Σε ειδικές περιπτώσεις και με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα μπορεί να γίνει δεκτή και η αγγλική γλώσσα.

3.5. Υποβολή: Μετά την ολοκλήρωση της Μ.Δ.Ε. και όχι αργότερα από την 30ή Νοεμβρίου του πέμπτου εξαμήνου ο/η φοιτητής/τρια καταθέτει την εργασία του/της στον επιβλέποντα/ουσα. Έως τις 15 Ιανουαρίου ο/η επιβλέπων/ουσα καταθέτει Εισηγητική Έκθεση και βεβαίωση ελέγχου λογοκλοπής από όποιο σύστημα ελέγχου διαθέτει το Α.Π.Θ. Ταυτόχρονα, ο φοιτητής καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος την εργασία του σε τρία (3) αντίτυπα και βεβαίωση ότι δεν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων συγγραφέων πέραν των παραπεμπομένων ούτε κατά λέξη παραθέματα πέραν αυτών που έχουν αναλόγως σημανθεί.

3.6. Υποστήριξη: Η Μ.Δ.Ε. υποστηρίζεται ενώπιον τηςΤριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και ακροατηρίου έως τις 31 Ιανουαρίου του πέμπτου εξαμήνου. Μετά το πέρας αυτής της ημερομηνίας παράταση δεν θα δίνεται. Η υποστήριξη γίνεται στους χώρους των εμπλεκομένων Τομέων ακόμη κι αν η εισήγηση είναι αρνητική. Η ακριβής ημερομηνία και ο τόπος γνωστοποιούνται στον/την υποψήφιο και στη Γραμματεία του Τμήματος πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δημόσια προφορική παρουσίαση. Η παρουσίαση δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από μισή ώρα και η συζήτηση των μελών της Επιτροπής και του/της εξεταζομένου/ης πάνω από 45 λεπτά. Τη διαδικασία συντονίζει το κατά τη βαθμίδα ανώτερο και αρχαιότερο μέλος της Επιτροπής εξαιρουμένου του/της επιβλέποντος/ουσας. Αν ο/η φοιτητής/τρια δεν προσέλθει στην τελική εξέταση, διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

3.7. Βαθμολογία: Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των Μ.Δ.Ε ορίζεται από μηδέν (0) έως δέκα (10), ως εξής: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,49), Καλώς (6 έως 6,49). Προβιβάσιμος βαθμός είναι το έξι (6) και οι μεγαλύτεροί του. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο/η φοιτητής/τρια μπορεί να υποβάλει για δεύτερη φορά την εργασία του προς κρίση έως την 15η του επομένου Ιουνίου, προκειμένου να επαναληφθεί η διαδικασία υποστήριξης έως την 30ή.

3.8. Ολοκλήρωση διαδικασίας: Μετά την προφορική παρουσίαση η Επιτροπή καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος Πρακτικό της δοκιμασίας του/της υποψηφίου, στο οποίο αναφέρεται και ο βαθμός. Κατόπιν της έγκρισης της εργασίας από την Επιτροπή και αφού ο/η υποψήφιος/α ενσωματώσει τις παρατηρήσεις της σε χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο του ενός μηνός η εργασία εγκρίνεται από τη Συνέλευση. Εφόσον η δοκιμασία ήταν επιτυχής, ο/η φοιτητής/τρια καταθέτει ένα (1) αντίτυπο της εργασίας σε γραπτή και ηλεκτρονική μορφή (PDF) στη Γραμματεία του Τμήματος. Ταυτόχρονα με την κατάθεση του τελευταίου αντιτύπου ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να καταθέσει περίληψη έκτασης 100-120 λέξεων (στα ελληνικά και στα αγγλικά) στη Γραμματεία του Τμήματος προς ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

4. Βαθμός διπλώματος

Ο φοιτητής ο οποίος επέτυχε σε όλες τις εξετάσεις και συγκέντρωσε ογδόντα (80) μονάδες ECTS, καθώς και στην τελική εξέταση της Μ.Δ.Ε. (εξήντα (60) μονάδες ECTS), λαμβάνει Δ.Μ.Σ. σε μία από τις Ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ.

Ο βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) προκύπτει από τον σταθμικό μέσο όρο των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και της Μ.Δ.Ε. Η στάθμιση γίνεται από τις πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων και της Μ.Δ.Ε. και υπολογίζεται, με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, με τον ακόλουθο τρόπο: Ο βαθμός κάθε μαθήματος και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων (ECTS) και το άθροισμα των γινομένων διαιρείται με τον ελάχιστο αριθμό πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ. Βαθμός Μ.Δ.Ε. = άθροισμα γινομένων (βαθμού κάθε μαθήματος × αντίστοιχα ECTS κάθε μαθήματος) + (βαθμός μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας × ECTS) / σύνολο ECTS.

Άρθρο 7
Διδακτικό Προσωπικό

Τη διδασκαλία των μαθημάτων στο Π.Μ.Σ. μπορούν να αναλαμβάνουν:

I. Μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.
II. Μέλη της κατηγορίας Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, εκτός αν το αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.
III. Διδάσκοντες σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80 του οικείου Τμήματος.
IV. Ομότιμα και αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος με απόφαση της Συνέλευσης για την ανάθεση διδασκαλίας που θα πρέπει να περιέχει τεκμηριωμένη αιτιολόγηση των διδακτικών αναγκών, αφού συνυπολογιστούν οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας των εν ενεργεία μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

Με αιτιολογημένη απόφασή της η Συνέλευση, σε περίπτωση που δεν επαρκεί το διδακτικό προσωπικό των κατηγοριών που αναφέρονται παραπάνω, μπορεί να αναθέσει διδακτικό έργο σε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου Α.Ε.Ι. ή να προσκαλέσει μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του Ν. 4310/2014 (Α΄ 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.

Επιπλέον η Συνέλευση του Τμήματος, με απόφασή της, έχοντας υπόψη την εισήγηση του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., μπορεί να καλέσει, **ως επισκέπτες**, καταξιωμένους επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 36.

Σε κάθε περίπτωση η ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του Π.Μ.Σ. αποφασίζεται από τη Συνέλευση, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε.

Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος ή των διαλέξεων, η παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος, η επικοινωνία με τους/τις μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες.

Άρθρο 8
Έσοδα Προγραμμάτων – Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης

Οι πηγές εσόδων και τα έξοδα του Π.Μ.Σ. ορίζονται στο σχετικό ΦΕΚ.

Το Π.Μ.Σ. δημοσιεύει **ετησίως,** με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος, απολογισμό εσόδων-εξόδων, με αναγραφή της κατανομής των δαπανών ανά κατηγορία.

Άρθρο 9
Διοικητική Υποστήριξη – Υλικοτεχνική Υποδομή

Στον παρόντα Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών περιγράφεται η διοικητική και τεχνική υποστήριξη που παρέχεται στο Π.Μ.Σ. από το Τμήμα. Επίσης με βάση την έκθεση του Τμήματος (άρθρο 32 παρ. 3γ) καθορίζονται οι χώροι διεξαγωγής της διδασκαλίας του Π.Μ.Σ. καθώς και ο αναγκαίος υλικοτεχνικός εξοπλισμός (επάρκεια και ποιότητα) για τη λειτουργία του προγράμματος και η δυνατότητα κάλυψης αυτών.

Άρθρο 10
Τελετουργικό Αποφοίτησης

Το τελετουργικό αποφοίτησης ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Άρθρο 11
Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Ο τίτλος του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι δημόσιο έγγραφο. Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό εκδίδεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Στο Δίπλωμα αναγράφεται ως απονέμουσα αρχή το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης, η χρονολογία περάτωσης των σπουδών, η χρονολογία έκδοσης του Δ.Μ.Σ., ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης, ο τίτλος του Π.Μ.Σ., η ειδίκευση, τα στοιχεία του μεταπτυχιακού/κης φοιτητή/τριας και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης Καλώς, Λίαν Καλώς, Άριστα. Επίσης παρατίθεται και το έμβλημα του Ιδρύματος. Το Δίπλωμα υπογράφεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

Στον απόφοιτο του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να χορηγείται, πριν την απονομή, βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης και περάτωσης του Προγράμματος.

Επιπλέον του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος [άρθρο 15 του Ν. 3374/2005 και της Υ.Α. Φ5/89656/ΒΕ/13-8-2007 (ΦΕΚ 1466 τ.Β΄)], το οποίο είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα.

Άρθρο 12
Λογοκλοπή

Καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, ο μεταπτυχιακός/κη φοιτητής/τρια υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων.

Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή (ή ακριβής μετάφραση) εργασίας κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου/ης - δημοσιευμένης ή μη - χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του/της ιδίου/ας του/της υποψηφίου/ας, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διαγραφή του/της. Ως παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό/κη φοιτητή/τρια κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση

του προβλήματος στη Συνέλευση του Τμήματος. Στις παραπάνω περιπτώσεις –και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/σας καθηγητή/τριας– η Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/της ή αφαίρεση του τίτλου εκ των υστέρων.

Άρθρο 13
Μεταβατικές ρυθμίσεις

Οι φοιτητές/τριες που έχουν ήδη εγγραφεί σε Π.Μ.Σ. κατά την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, καθώς και οι φοιτητές που εγγράφονται και αρχίζουν τη φοίτηση το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 σε Π.Μ.Σ. ιδρυθέν έως τη δημοσίευση του Ν.4485/2017, συνεχίζουν και ολοκληρώνουν το πρόγραμμα, σύμφωνα με τις ισχύουσες, έως την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, διατάξεις (άρθρο 85 παρ.2 του ν. 4485/2017).

Οποιοδήποτε θέμα προκύψει στο μέλλον που δεν καλύπτεται από την σχετική νομοθεσία ή τον παρόντα Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, θα αντιμετωπιστεί με αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος και της Συγκλήτου του Ιδρύματος με τροποποίηση του Κανονισμού και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4.
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

α) Ειδίκευση στην Προϊστορική Αρχαιολογία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Μαρία ΝΤΙΝΟΥ

ΑΠΡ705 Προϊστορικά τοπία: ανθρώπινες κοινωνίες και περιβάλλον

Στο σεμινάριο θα παρουσιαστούν θέματα διεπιστημονικών ερευνών που εξετάζουν το αρχαίο περιβάλλον σε σχέση με τις προϊστορικές κοινωνίες. Οι φοιτήτριες/τες θα εξοικειωθούν με τα ερωτήματα και τις μεθόδους της Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας. Θα εξετάσουν παραδείγματα αρχαιολογικών θέσεων όπου έχουν εφαρμοστεί τέτοιες μέθοδοι ώστε να κατανοήσουν και να σχολιάσουν θέματα της προϊστορικής έρευνας που αφορούν σε πρώιμες μετακινήσεις, διαφορετικές μορφές εγκατάστασης, επιλογή, διαχείριση και διαμόρφωση περιβαλλόντων, καθώς και σε ζητήματα χρονολόγησης και συσχετισμού των πολιτισμικών φαινομένων με μεγάλης κλίμακας κλιματικά επεισόδια του παρελθόντος.

Νίκος ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

ΑΠΡ701 Νησιωτική Αρχαιολογία – Μεθοδολογία και Προβληματική

Το περιεχόμενο του μαθήματος αναφέρεται στη δυναμική σχέση προϊστορικής αρχαιολογίας, εθνοαρχαιολογίας και πειραματικής αρχαιολογίας όπως αυτή διαμορφώθηκε τις τελευταίες δεκαετίες του 20ου αιώνα αλλά και εξελίχθηκε μέχρι σήμερα τόσο στο επίπεδο της θεωρίας (ερμηνεία) όσο και μεθοδολογίας (χρήση της αναλογίας). Η σχέση αυτή στόχο έχει να διευρύνει την ερμηνευτική διαδικασία κατανόησης και γνώσης του παρελθόντος σε ότι αφορά κάθε πτυχή οργάνωσης των προϊστορικών κοινωνιών (χώρου, οικονομία, τεχνολογίας, ιδεολογίας). Με άλλα λόγια τις δυνατότητες που προσφέρει το 'εθνογραφικό παρόν' για τη γνώση του 'αρχαιολογικού παρελθόντος'. Ποιοι είναι οι περιορισμοί της αναλογικής σχέσης που ενυπάρχει σε πολλά διαχρονικά φαινόμενα οργάνωσης και συμπεριφοράς του ανθρώπου. Τέλος, το μάθημα θα ασχοληθεί με συγκεκριμένα εθνοαρχαιολογικά παραδείγματα που ασχολούνται με την ελλαδικό χώρο και τα οποία καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα αρχαιολογικών φαινομένων της προϊστορίας.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Σουλτάνα-Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ

ΑΠΡ 712 Αρχαιοβοτανική – Άνθρωποι και φυτά στην προϊστορική νοτιοανατολική Ευρώπη και την ανατολική Μεσόγειο

Τα φυτά έχουν διαδραματίσει πολύ σημαντικό ρόλο σε καίριες αλλαγές των ανθρώπινων κοινωνιών όπως είναι η αρχή της γεωργίας και της παραγωγής της τροφής, η χρήση της γης για την παραγωγή πλεονάσματος και η εμφάνιση των πρώιμων αστικών κέντρων. Οι παράγοντες που οδήγησαν σε αλλαγές στη σχέση μεταξύ των προϊστορικών κοινωνιών και των φυτικών πόρων συχνά αποτελούν αντικείμενο επιστημονικών διαφωνιών στους κόλπους της Αρχαιολογίας. Η Αρχαιοβοτανική αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εργαλείο για την προσέγγιση των κοινωνιών του παρελθόντος και για την κατανόηση όψεων της κοινωνικής και οικονομικής ζωής τους. Το μάθημα αποσκοπεί στην επισκόπηση των δυνατοτήτων της Αρχαιοβοτανικής έρευνας στο να αποκαλύψει τους πολύπλοκους παράγοντες πουεπηρέασαν τις προϊστορικές κοινωνίες που έζησαν στη νοτιοανατολική Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο.

Εξετάζονται μέθοδοι της Αρχαιοβοτανικής στο πεδίο και το εργαστήριο, με ιδιαίτερη έμφαση στις δυνατότητες και τους περιορισμούς που θέτουν στην αρχαιολογική ερμηνεία. Το μάθημα επιχειρεί να προχωρήσει πέρα από τους ταφονομικούς περιορισμούς που θέτουν οι διαδικασίες σχηματισμού του αρχαιολογικού αρχείου και να προσεγγίσει τις πολύπλευρες πτυχές της προϊστορικής ζωής και της κοινωνικο-οικονομικής οργάνωσης.

Τα κύρια θέματα που εξετάζονται σε αυτό το εξάμηνο είναι τα εξής: η συμβολή της Αρχαιοβοτανικής στην κατανόηση της αρχής της γεωργίας στη Μέση Ανατολή και τα Βαλκάνια, τις αγροτικές πρακτικές και τις αλλαγές τους σε βάθος χρόνου στο Αιγαίο, διατροφικές επιλογές και μαγειρικές πρακτικές που αφορούν τα φυτικά συστατικά της διατροφής, τις ποικίλες χρήσεις των φυτών από τους προϊστορικούς ανθρώπους, τη χρήση των φυτών ως στοιχείων διαμόρφωσης πολιτισμικών ταυτοτήτων, το ρόλο των αλκοολούχων σκευασμάτων και των ψυχοτρόπων φυτών σε τελετουργίες, συνεστιάσεις και την ανάδυση των ιεραρχημένων κοινωνιών, τη συμβολή της Αρχαιοβοτανικής στη διερεύνηση των δικτύων επικοινωνίας στα προϊστορικά χρόνια.

Το μάθημα διδάσκεται με τη μορφή σεμιναρίων. Κάθε θέμα διερευνάται και συζητιέται με βάση τη διαθέσιμη βιβλιογραφία. Παράλληλα με την υπό εξέταση περιοχή, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία να εξετάσουν συνδυαστικά μελέτες που αφορούν άλλες περιοχές του πλανήτη με ανάλογα αρχαιολογικά ζητήματα προς διερεύνηση. Κάθε φοιτητής/φοιτήτρια στο τέλος του εξαμήνου θα κάνει μία προφορική παρουσίαση και θα καταθέσει μία

γραπτή εργασία 4000 λέξεων (συμπεριλαμβανομένης της βιβλιογραφίας).

Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΑΠΡ 716 Οι κοινωνίες του Αιγαίου στην 3η και 2η χιλ. π.Χ.: κύρια ερωτήματα και ερμηνευτικές προσεγγίσεις

Στο σεμινάριο αυτό θα εξεταστούν ζητήματα που αναδεικνύουν τη σύγχρονη συζήτηση και προβληματική στη διαμόρφωση των κοινωνιών του Αιγαίου στη 3η και 2η χιλ. π.Χ. Επιμέρους θέματα που θα συζητηθούν περιλαμβάνουν: το πέρασμα από τη συλλογικότητα της Νεολιθικής στο ανεξάρτητο νοικοκυριό και την εμφάνιση κοινωνικής πολυπλοκότητας στην ΠΕΧ, τον κυρίαρχο ρόλο των Κυκλάδων στα συστήματα ανταλλαγών του Αιγαίου στην ΠΕΧ, τη διαμόρφωση των κοινωνιών στη ΜΕ περίοδο και την εμφάνιση τοπικών αρχηγών στην πρώιμη Μυκηναϊκή περίοδο, το ρόλο των εμπορικών δικτύων στο Αιγαίο και στην ανατ. Μεσόγειο καθώς και την αλληλεπίδραση των κοινωνιών του Αιγαίου στο ευρύτερο χώρο, τις σύγχρονες ερμηνευτικές προσεγγίσεις στην εμφάνιση 'ξένων' πολιτισμικών στοιχείων στη διαμόρφωση των τοπικών κοινωνιών, π.χ. εκμινωισμός, εκμυκηναϊσμός.

β) Ειδίκευση στην Κλασική Αρχαιολογία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΑΚΛ 704 Ρωμαϊκή περίοδος

Θα δοθεί έμφαση στην εξέταση των διαφόρων κατηγοριών γλυπτικής που απαντούν στον ελλαδικό χώρο στην περίοδο της ρωμαιοκρατίας και κυρίως στην περίοδο της ακμής της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Θα συζητηθεί το πολύπλοκο ζήτημα του «εκρωμαϊσμού», που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, με στόχο να διερευνηθεί σε ποιο βαθμό και με ποιον τρόπο συνδυάζεται η παράδοση με τα νέα στοιχεία που βαθμιαία υιοθετούνται από τη Δύση.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να μελετήσουν βασικές κατηγορίες της γλυπτικής στη ρωμαϊκή Ελλάδα, να ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά και να εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση εργασιών και στον σχολιασμό και την κριτική ανάλυση σχετικών άρθρων και μελετών. Απώτερος στόχος είναι να προσφερθούν μέσω του μαθήματος αυτού εξειδικευμένες γνώσεις για τη γλυπτική της ρωμαϊκής περιόδου στον ελλαδικό χώρο.

Ελένη ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ

ΑΚΛ 710 Εικονογραφία και εικονολογία

Το σεμινάριο επικεντρώνεται στην ερμηνευτική προσέγγιση των “εικόνων” σε αντικείμενα και μνημεία διαφόρων περιόδων (γεωμετρική, αρχαϊκή, κλασική, ελληνιστική, ρωμαϊκή εποχή). Η ερμηνεία των εικονιστικών παραστάσεων σε διάφορες κατηγορίες αντικειμένων, κτισμάτων και εικαστικών δημιουργιών είναι από τα συχνότερα πεδία της αρχαιολογικής έρευνας ήδη από τον 19ο αιώνα. Οι περισσότερες θεωρητικές προσεγγίσεις, που υιοθετήθηκαν κατά καιρούς από τους αρχαιολόγους επηρέασαν αναλόγως την ερμηνευτική των αρχαίων “εικόνων” (π.χ. ιστορική-τυπολογική στο α΄ μισό 20ού αιώνα, κοινωνικο-ιστορική και πολιτική κυρίως στις δεκαετίες 1960-1970, σημειολογική-δομιστική και ανθρωπολογική-μεταδομιστική στο β΄μισό 20ού αιώνα). Ιδιαίτερη επίδραση άσκησαν οι εικονογραφικές και εικονολογικές απόψεις του Erwin Panofsky με την εφαρμογή ενός τριπλού ερμηνευτικού σχήματος σχετικά με την ερμηνεία έργων της νεότερης τέχνης, τις οποίες ενστερνίστηκαν πολλοί μελετητές των παραστάσεων στην αρχαία τέχνη.

Οι εικονιστικές παραστάσεις αποτελούνται από επιμέρους εικονογραφικές μονάδες (μορφές, αντικείμενα) με διαφορετική ταυτότητα και βαρύτητα. Η εικο-

νογραφική ανάγνωση είναι αναλυτική και περιγραφική, ενώ η εικονολογική είναι συνθετική και ερμηνευτική. Εκτός από τη γενικά αποδεκτή αντίληψη ότι οι αρχαίες “εικόνες” δεν είναι φωτογραφικά ντοκουμέντα, η οποιαδήποτε προσπάθεια ερμηνευτικών αναγνώσεων δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά βασική προϋπόθεση για τη συνολική και βαθύτερη κατανόηση του παρελθόντος και του υλικού πολιτισμού του.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Παναγιώτης ΤΣΕΛΕΚΑΣ

ΑΚΛ 702 Κλασική περίοδος Από την αθηναϊκή ηγεμονία στο βασίλειο της Μακεδονίας: Η αθηναϊκή και η μακεδονική παρουσία στη Χαλκιδική κατά τον 5ο και 4ο αιώνα π.Χ.

Η χερσόνησος της Χαλκιδικής στο Βόρειο Αιγαίο είναι μια περιοχή ιδιαίτερης στρατηγικής και οικονομικής σημασίας. Πλούσια σε φυσικούς πόρους με γόνιμα εδάφη, άφθονη ξυλεία και κοιτάσματα μεταλλευμάτων εντάχθηκε από νωρίς στους ναυτικούς δρόμους και αναδείχτηκε σε σταθμό διακίνησης υλικών αγαθών και ιδεών, αλλά και μετακίνησης και εγκατάστασης πληθυσμών στο πλαίσιο διαφόρων πολιτισμικών διεργασιών. Μετά τους Περσικούς πολέμους και την ανάπτυξη της Αθηναϊκής Συμμαχίας/ηγεμονίας μέχρι την εξάπλωση του βασιλείου της Μακεδονίας με τον Φίλιππο Β΄, η περιοχή αποτέλεσε χώρο έντονου ενδιαφέροντος και αντιπαράθεσης για ισχυρά κράτη της Κλασικής εποχής (Αθήνα, Σπάρτη, βασίλειο της Μακεδονίας). Το μάθημα εξετάζει διάφορες πτυχές της αθηναϊκής και της μακεδονικής παρουσίας και επιρροής στη Χαλκιδική χρησιμοποιώντας συνδυαστικά τις μαρτυρίες της αρχαίας γραμματείας, των αρχαιολογικών ερευνών, των νομισμάτων και των επιγραφών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν εξοικειωθεί με την ιστορία και την τοπογραφία της Χαλκιδικής κατά τον 5ο και 4ο αιώνα π.Χ., θα μπορούν να χρησιμοποιούν συνδυαστικά τις μαρτυρίες της αρχαίας γραμματείας, των νομισμάτων, των επιγραφών και των ανασκαφικών ερευνών για τη μελέτη θεμάτων που αφορούν την αρχαία οικονομία και κοινωνία, θα έχουν μάθει να συνθέτουν και να τεκμηριώνουν γραπτές εργασίες, και θα έχουν ασκηθεί στην προφορική παρουσίαση των ιδεών και επιχειρημάτων τους.

Αθανασία ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΑΚΛ 703 Ελληνιστική Περίοδος. Ταφικά μνημεία των ύστερων κλασικών και ελληνιστικών χρόνων

Αντικείμενο του μαθήματος είναι ταφικά μνημεία των ύστερων κλασικών και ελληνιστικών χρόνων ως προς την αρχιτεκτονική και τη διακόσμησή τους σε συνάρτηση με την ταφική ιδεολογία. Θα δοθεί έμφαση σε ένα είδος μνημείου χαρακτηριστικό για την αρχαία Μακεδονία, τους «μακεδονικούς» τάφους, ενώ θα εξεταστούν και χαρακτηριστικά παραδείγματα από την περιοχή της Θράκης. Στόχος του μαθήματος είναι α) να εξοικειωθούν οι φοιτητές/φοιτήτριες με τα τυπολογικά χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης κατηγορίας μνημείων και να κατανοήσουν τις εν λόγω κατασκευές ως αναπόσπαστο μέρος της ταφικής διαδικασίας, β) να έρθουν σε επαφή με την αρχαία ελληνική ζωγραφική μέσω των πηγών, της αντανάκλασής της σε άλλες μορφές τέχνης και των αυθεντικών παραδειγμάτων από τον χώρο της Μακεδονίας γ) να κατανοήσουν τη γραπτή διακόσμηση των ταφικών μνημείων ως κοινωνική πρακτική συνδεδεμένη με τις τελετές μετάβασης που σχετίζονται με τον θάνατο και τη διαμόρφωση ταυτότητας στο πλαίσιο της κοινότητας και δ) να κατανοήσουν τις σχέσεις αλληλεπίδρασης μεταξύ πολιτισμών, έτσι όπως ανιχνεύονται στα μνημεία της Μακεδονίας και της Θράκης.

Το μάθημα διαρθρώνεται σε περιορισμένο αριθμό διαλέξεων από τη διδάσκουσα και κατά κύριο λόγο στην παρουσίαση εργασιών από τους φοιτητές/ τις φοιτήτριες, καθώς και σε κάποιες επισκέψεις σε επιλεγμένα μνημεία. Η αξιολόγηση βασίζεται στη γραπτή εργασία που θα κατατεθεί στο τέλος, στην προφορική παρουσίαση με power point και στην αλληλεπίδραση κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται να είναι σε θέση να σχολιάσουν τη μεθοδολογία προσέγγισης των αρχαίων μνημείων και της τέχνης σε συνάρτηση με τα αρχαιολογικά, ιστορικά και κοινωνικά συμφραζόμενα, να έχουν εξοικειωθεί με τα αποτελέσματα της επιστημονικής έρευνας ειδικά σε θέματα σχετικά με την αρχαία Μακεδονία και να είναι σε θέση να συνθέσουν με κριτικό πνεύμα μια ολοκληρωμένη εργασία που να περιλαμβάνει τεκμηριωμένα την αρχαιολογική πληροφορία σε συνδυασμό με τα ερωτήματα της έρευνας.

γ) Ειδίκευση στη Βυζαντινή Αρχαιολογία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Μελίνα ΠΑΪΣΙΔΟΥ

ΑΒΥ 701 Ειδικά θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας Ι

Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ

ΑΒΥ 703 Υλικά αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού Ι. Πόλεις και οικισμοί της Μικράς Ασίας στη Βυζαντινή εποχή.

Αντικείμενο του μαθήματος, για το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2022-2023, είναι η τοπογραφία των πόλεων και των οικισμών στη νότια Μικρά Ασία κατά τη Βυζαντινή περίοδο. Θα ασχοληθούμε με τις πόλεις της Λυκίας, της Πισιδίας, της Παμφυλίας και της Κιλικίας.

Μέσα από την μελέτη και ερμηνεία των αρχαιολογικών καταλοίπων θα εξεταστούν ζητήματα ιστορικής τοπογραφίας και οργάνωσης του χώρου στις πόλεις και τους οικισμούς των περιοχών αυτών. Η μελέτη θα βασιστεί στην υπάρχουσα βιβλιογραφία και τις διατυπωμένες απόψεις για την μετάβαση των πόλεων από τη Ρωμαϊκή στη Βυζαντινή εποχή, εστιάζοντας στους μετασχηματισμούς και τις αλλαγές στην εικόνα του χώρου.

Στόχος είναι η πραγμάτευση ζητημάτων μνημειακής τοπογραφίας, μεταμορφώσεων στη διάρθρωση του αστικού χώρου και στο δίκτυο επικοινωνίας μεταξύ των οικισμών. Επιπλέον θα αναλυθούν οι κατά καιρούς διατυπωμένες απόψεις για τις συνέχειες και τις ασυνέχειες στη ζωή και το χώρο πόλεων και οικισμών. Οι φοιτητές θα κληθούν να συγγράψουν εργασία μέσα από τη βιβλιογραφική έρευνα για μία ή περισσότερες πόλεις της περιοχής.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΒΥ 704 Υλικά αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού ΙΙ. Βυζαντινά ενεπίγραφα έργα μικροτεχνίας

Το σεμινάριο εστιάζει σε έργα μικροτεχνίας (εγκόλπια, δαχτυλίδια, λειψανοθήκες, σταυροθήκες κ.ά.) και συναφή αντικείμενα (νομίσματα,

σφραγίδες) που φέρουν επιγραφές, είτε έμμετρες, είτε όχι. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστούν οι τεχνικές αναγραφής των κειμένων, ο χαρακτήρας των αναγραφόμενων επιγραφών (κτητορικός, επικλητικός, αποτροπαϊκός κ.ά.), η λειτουργία του κειμένου επί του αντικειμένου ως προς το περιεχόμενο, αλλά και τη μορφή που αυτό παίρνει. Εκτός από σωζόμενα ενεπίγραφα έργα μικροτεχνίας, θα εξεταστούν και κείμενα –κυρίως επιγράμματα– τα οποία συνετέθησαν για αντικείμενα που δεν διασώθηκαν. Τέλος, θα αναζητηθούν τα χαρακτηριστικά της βυζαντινής κοινωνίας από την οποία προέκυψαν τα έργα αυτά –όπως ο βαθμός εγγραμματοσύνης, η προσωπική ευλάβεια, η προσπάθεια προσωπικής προβολής, ο ρόλος της έμφυλης ταυτότητας στις επιλογές που γίνονται– και η εξέλιξή τους μέσα στο χρόνο.

Οι μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος περιλαμβάνουν τη γνωριμία με τη λογοτεχνική και καλλιτεχνική παραγωγή του Βυζαντίου, την εμπέδωση της αναγκαιότητας συνδυασμού γραπτών και αρχαιολογικών πηγών και την κατανόηση της συμβολής τους στη μελέτη της βυζαντινής κοινωνίας.

Ναταλία ΠΟΥΛΟΥ

ΑΒΥ 707 Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο ΙΙΙ

Το μάθημα αποτελεί εμβάθυνση σε ζητήματα οργάνωσης του χώρου, και επικοινωνίας μεταξύ των νησιών του Αιγαίου, τόσο μεταξύ τους όσο και με τις μεγάλες πόλεις της Μεσογείου και βέβαια την Κωνσταντινούπολη.

Η βυζαντινή περίοδος, από τα τέλη του 6ου /αρχές του 7ου έως και τον 9ο αιώνα, έχει πλέον καθιερωθεί να αποκαλείται από την ιστορική και αρχαιολογική έρευνα μεταβατική (transitional). Την περίοδο αυτή οι ειδικοί παλαιότερα ονόμαζαν «Σκοτεινούς Χρόνους» εξαιτίας ακριβώς της έλλειψης ιστορικών και αρχαιολογικών δεδομένων, επαρκών ώστε να ερμηνευθούν φαινόμενα, τα οποία παρατηρούνται για πρώτη φορά ή άλλα, τα οποία διαφοροποιημένα συνεχίζουν να παίζουν σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών της εποχής.

Η αρχαιολογική έρευνα των τελευταίων τριάντα, περίπου, ετών όχι μόνο προσέφερε και συνεχίζει να προσφέρει σημαντικότατο νέο υλικό αλλά, κυρίως, εξελισσόμενη μεθοδολογικά αναγιγνώσκει και ερμηνεύει με διαφορετικό τρόπο τα νέα αλλά και τα παλαιότερα ευρήματα. Η πληροφόρηση λοιπόν αυτή, που προέρχεται από την ανασκαφική έρευνα, είναι καθοριστική για τον χαρακτηρισμό της εποχής ως μεταβατικής. Διαπιστώνουμε ότι πρόκειται στην ουσία όχι για μια περίοδο παρακμής και εγκατάλειψης, όπως παλαιότερα θεωρείτο, αλλά για μια εποχή μετασχηματισμού και μετάβασης από την Ύστερη Αρχαιότητα στους Μέσους Βυζαντινούς χρόνους. Στο συμπέρασμα, όμως αυτό καταλήγουν όλο και συχνότερα και οι ιστορικοί, που ασχολούνται με την

περίοδο. Η συνεργασία επομένως αρχαιολόγων και ιστορικών κρίνεται αναγκαία για την πληρέστερη ερμηνεία των διαφορετικών φαινομένων της εποχής. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστεί ο υλικός πολιτισμός της περιόδου και θα αναζητηθούν στοιχεία που αναδεικνύουν ζητήματα που έχουν σχέση με τα εμπορικά δίκτυα, την αγροτική παραγωγή και τον ρόλο των κρατικών αξιωματούχων. Η έρευνα θα επεκταθεί και στους πρώτους αιώνες της μεσοβυζαντινής περιόδου (β’ μισό 9ου, 10ος αιώνας).

5.
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Κανονισμός Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου θεσσαλονίκης (ΦΕΚ Β' 1430/ 26-4-2018)

Άρθρο 1.

Γενικές Αρχές

Οι Διδακτορικές Σπουδές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΑΠΘ αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης και της πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας και οδηγούν στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος.

Το Διδακτορικό Δίπλωμα αποτελεί ακαδημαϊκό τίτλο, ο οποίος πιστοποιεί την εκπόνηση πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας και την ουσιαστική συνεισφορά του/της κατόχου του στην εξέλιξη της επιστήμης και της γνώσης στον αντίστοιχο επιστημονικό κλάδο.

Στον παρόντα Κανονισμό αποτυπώνονται η δομή και οι κανόνες λειτουργίας του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπως αυτός καταρτίστηκε με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος (συνεδρίαση με αριθμ. 376/15.12.2017).

Άρθρο 2.

Νομικό και Θεσμικό πλαίσιο

Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. οργανώνεται και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου ΣΤ του ν. 4485/2017 (ΦΕΚ.114/4-8-17, τ. Α΄) και των εν ισχύει ευρισκομένων διατάξεων και αποφάσεων.

Άρθρο 3.

Δικαίωμα Υποβολής Αίτησης

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής στο Τμήμα έχουν όσοι/ες πληρούν τις κάτωθι προϋποθέσεις:

- Είναι πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. (Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ) της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως ισότιμου ιδρύματος της αλλοδαπής.
- Είναι κάτοχοι Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Α.Ε.Ι. (στο εξής: Δ.Μ.Σ.) της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως ισότιμου ιδρύματος της αλλοδαπής ή είναι κάτοχοι ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου κατά το άρθρο 46 του ν. 4485/2017.
- Έχουν βαθμό ΔΜΣ από οκτώ και άνω ή ισότιμο βαθμό βάσει των κριτηρίων του ΔΟΑΤΑΠ.
- Έχουν πιστοποιημένη γνώση τουλάχιστο ν δύο ξένων γλωσσών, επιπέδου

Γ2 σε μία εκ των τεσσάρων ευρωπαϊκών γλωσσών (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά) και Β2 σε μία γλώσσα συναφή με το προς πραγμάτευση γνωστικό αντικείμενο. Το Επίπεδο γλωσσομάθειας της ξένης γλώσσας αποδεικνύεται από με τους εξής τρόπους: α) Κρατικό Πιστοποιητικό του ν. 2740/1999 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 του άρθρου 13 του ν. 3149/2003, β) Με πτυχίο Ξένης Γλώσσας και Φιλολογίας ή Πτυχίο Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας της ημεδαπής ή αντίστοιχο και ισότιμο σχολών της αλλοδαπής, γ) Με Πτυχίο, προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό δίπλωμα οποιουδήποτε αναγνωρισμένου ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της αλλοδαπής, δ) Με Απολυτήριο τίτλο ισότιμο των ελληνικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον έχουν αποκτηθεί μετά από κανονική φοίτηση τουλάχιστον έξι ετών στην αλλοδαπή.

Η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας δεν αποδεικνύει τη γνώση ξένης γλώσσας (π.δ. 347/2003). Οι υποψήφιοι που είναι κάτοχοι της σχετικής άδειας πρέπει να προσκομίσουν επικυρωμένο αντίγραφο και ακριβή μετάφραση του τίτλου σπουδών βάσει του οποίου εκδόθηκε η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας.

*Άρθρο 4***.**

Χρονική διάρκεια

Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Διδακτορικού Διπλώματος είναι τουλάχιστον τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Ο μέγιστος χρόνος εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής ορίζεται στα πέντε (5) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής. Ο παραπάνω χρόνος δύναται να παραταθεί για ένα επιπλέον έτος, μετά από αίτηση του/της υποψηφίου/ας και τεκμηριωμένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας μπορεί να αιτηθεί αναστολή ενός (1) πλήρους ημερολογιακού έτους για λόγους στράτευσης, κύησης και σοβαρούς λόγους υγείας με αίτησή του/της, η οποία συνοδεύεται από ομόφωνη εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών. Η αίτηση εγκρίνεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Κατά τη διάρκεια της αναστολής αίρεται η ιδιότητά του/της υποψ. διδάκτορα και τα εξ αυτής απορρέοντα δικαιώματα. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στον μέγιστο συνολικό χρόνο εκπόνησης της Διδακτορικής Διατριβής.

Αλλαγή τίτλου ή εξειδίκευση τίτλου μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος εντός των τριών πρώτων ετών από τον

ορισμό της Επιτροπής. Αλλαγή θέματος στην υπό εκπόνηση Διδακτορική Διατριβή μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος. Στην περίπτωση κατά την οποία η αλλαγή θέματος οδηγεί σε νέο επιστημονικό πεδίο, ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 7 του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρο 5.

Δικαιώματα / Παροχές και Υποχρεώσεις Υποψήφιων Διδακτόρων

1. **Δικαιώματα / Παροχές**

   Οι Διδακτορικές Σπουδές προσφέρονται δωρεάν.

   Οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες για πέντε (5) έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής διατηρούν πλήρη τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές/ριες του Β΄ κύκλου σπουδών. Ενδεικτικά αναφέρονται: τεχνολογική και οικονομική υποστήριξη, βραβεία, υποτροφίες, φοιτητική μέριμνα, εκπροσώπηση σε συλλογικά Όργανα, μετάβαση για ένα χρονικό διάστημα σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού μέσω του Προγράμματος Erasmus κ.ά.

   Επιπλέον, οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες διατηρούν δικαιώματα πρόσβασης, δανεισμού και χρήσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών μέχρι και πέντε (5) έτη μετά την απονομή του Διδακτορικού Διπλώματος.

2. **Υποχρεώσεις**

   Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας έχει υποχρέωση ανανέωσης της εγγραφής του/της κάθε ακαδημαϊκό έτος με αίτηση που καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος.

Άρθρο 6.

Συμμετοχή Υποψηφίων Διδακτόρων στην εκπαιδευτική διαδικασία

Με απόφαση Συνέλευσης του Τμήματος (άρθρο 9 παρ. 3 εδάφιο ε΄ του ν. 3685/2008 που παραμένει σε ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 88 περ. α΄ του ν. 4485/2017) και κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Οικονομικών μπορεί να ανατίθεται σε υποψήφιους/ες διδάκτορες η επικουρία μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο με ωριαία αντιμισθία, η οποία επιβαρύνει τον τακτικό προϋπολογισμό του Ιδρύματος

Άρθρο 7

Διαδικασία Επιλογής Υποψηφίων Διδακτόρων

Το Τμήμα μπορεί να προκηρύσσει θέσεις υποψηφίων διδακτόρων τον μήνα Μάιο εκάστου έτους ύστερα από εισήγηση των Τομέων και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Οι θέσεις δημοσιοποιούνται διά του ημερησίου τύπου και αναρτώνται ηλεκτρονικά στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος. Οι

αιτήσεις με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά θα κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος εντός του Β΄ δεκαπενθημέρου του Σεπτεμβρίου.

- Ο/Η ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ/Α

Ο/Η υποψήφιος/α υποβάλλει στις ημερομηνίες που προβλέπονται στον παρόντα Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών σχετική αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος.

Στην αίτηση αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος, η γλώσσα συγγραφής –η οποία μπορεί κατά περίπτωση και ύστερα από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος να είναι διάφορη της ελληνικής–, καθώς και ο/η προτεινόμενος/η ως επιβλέπων/ουσα της Διδακτορικής Διατριβής, ο/η οποίος/α ανήκει σε όσους/ες έχουν δικαίωμα επίβλεψης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39 του ν.4485/2017 και στο άρθρο 8 του παρόντος Κανονισμού.

Η αίτηση συνοδεύεται από αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα του/της υποψηφίου/ας, διεξοδική και τεκμηριωμένη ερευνητικά και βιβλιογραφικά ερευνητική πρόταση καθώς επίσης και τα οριζόμενα στο άρθρο 3 του παρόντος κανονισμού δικαιολογητικά, τυχόν ερευνητική ή / και συγγραφική δραστηριότητα, καθώς και δύο συστατικές επιστολές.

- ΤΟ ΤΜΗΜΑ

Η Συνέλευση του Τμήματος, με βάση τη συνάφεια του ερευνητικού αντικειμένου των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί, ορίζει ανά γνωστικό αντικείμενο και ειδίκευση τριμελή επιτροπή από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Η κάθε Επιτροπή εξετάζει τις υποβληθείσες αιτήσεις και τα συνυποβαλλόμενα έγγραφα και καλεί σε συνέντευξη τον/ την υποψήφιο/α.

Κατόπιν, η κάθε Επιτροπή υποβάλλει στη Συνέλευση του Τμήματος εισήγηση με αναλυτικό υπόμνημα, στο οποίο αναγράφονται οι λόγοι για τους οποίους ο/η υποψήφιος/α πληροί ή δεν πληροί τις προϋποθέσεις προκειμένου να γίνει δεκτός/ή. Επίσης, προτείνει τον/την επιβλέποντα/ουσα, εφόσον αυτός/η δεν έχει προταθεί από τον/την υποψήφιο/α. Σε κάθε περίπτωση η τελική απόφαση ανάγεται στην αρμοδιότητα της Συνέλευσης του Τμήματος.

Η Συνέλευση του Τμήματος, συνεκτιμώντας το υπόμνημα της Επιτροπής, εγκρίνει ή απορρίπτει αιτιολογημένα την αίτηση του/της υποψηφίου/ας. Στην εγκριτική απόφαση της Συνέλευσης ορίζεται ο τίτλο και η γλώσσα συγγραφής της Διδακτορικής Διατριβής. Στην ίδια απόφαση, η Συνέλευση δύναται να καθορίσει ως προϋπόθεση για την εκπόνηση της Διδακτορικής Διατριβής του/της υποψηφίου την παράλληλη επιτυχή παρακολούθηση μαθήματος/ων ή άλλες συναφείς με την επιστημονική έρευνα υποχρεώσεις.

Άρθρο 8.

Επίβλεψη Διδακτορικής Διατριβής

1. Δικαίωμα επίβλεψης Διδακτορικών Διατριβών έχουν τα μέλη Δ.Ε.Π. α΄ βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρου του οικείου ή άλλου Α.Ε.Ι. ή ερευνητές Α΄, Β΄ ή Γ΄ βαθμίδας από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.
2. Η Συνέλευση του Τμήματος αναθέτει στον/στην προτεινόμενο/η επιβλέποντα/ουσα, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 38 του ν. 4485/2017, την επίβλεψη της Διδακτορικής Διατριβής και ορίζει Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, με αρμοδιότητα να πλαισιώνει και να υποστηρίζει την εκπόνηση και συγγραφή της.
3. Στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή μετέχουν ως μέλη ο/η επιβλέπων/ουσα και δύο ακόμη μέλη Δ.Ε.Π. α΄ βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρου καθηγητή από το οικείο ή άλλο Α.Ε.Ι. ή καθηγητές αναγνωρισμένων ως ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, ή ερευνητές των βαθμίδων Α΄, Β΄ ή Γ΄ από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών ή από αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα ή ινστιτούτα της αλλοδαπής και έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με την υπό κρίση Διδακτορική Διατριβή. Ως μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής είναι δυνατόν να ορίζονται και μέλη Δ.Ε.Π. τα οποία είναι σε άδεια. Στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή μετέχει τουλάχιστον ένα (1) μέλος Δ.Ε.Π. από τις τρεις πρώτες βαθμίδες του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Κάθε μέλος ΔΕΠ του Τμήματος δεν δύναται να επιβλέπει περισσότερες από πέντε (5) Διδακτορικές Διατριβές. Οι περιπτώσεις συνεπίβλεψης Διδακτορικών Διατριβών δεν θα προσμετρώνται στο σύνολο.
4. Αν για οποιονδήποτε λόγο ο/η επιβλέπων/ουσα εκλείψει ή διαπιστωμένα αδυνατεί να τελέσει χρέη επιβλέποντος/ουσας για μεγάλο χρονικό διάστημα, η Συνέλευση του Τμήματος, εκτιμώντας τις περιστάσεις, αναθέτει σε άλλον/η την επίβλεψη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους, κατόπιν αίτησης του/της υποψήφιου/ας διδάκτορα και σύμφωνης γνώμης του/της νέου/ας προ- τεινόμενου/ης επιβλέποντος/ουσας. Σε διαφορετική περίπτωση, ένα από τα άλλα δύο (2) μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής αναλαμβάνουν χρέη επι-βλέποντος/ουσας, ακόμη και καθ' υπέρβαση του μέγιστου αριθμού υποψήφιων διδακτόρων.
5. Αν ο/η αρχικός/η επιβλέπων/ουσα μετακινηθεί σε άλλο Α.Ε.Ι. ή Τμήμα Α.Ε.Ι. ή συνταξιοδοτηθεί, συνεχίζει να τελεί χρέη επιβλέποντος/ουσας των

Διδακτορικών Διατριβών που έχει αναλάβει και ο τίτλος απονέμεται από το Α.Ε.Ι., στο οποίο ανήκει το Τμήμα, όπου ξεκίνησε η εκπόνηση της Διδακτορικής Διατριβής

6. Η Γραμματεία του Τμήματος οφείλει να αναρτήσει στον διαδικτυακό τόπο, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, το όνομα του/της Υποψήφιου/ας Διδάκτορα, τον τίτλο και σύντομη περίληψη της Διδακτορικής Διατριβής, το όνομα του/της επιβλέποντος/ουσας και των άλλων μελών της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Άρθρο 9.

Εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής με Συνεπίβλεψη

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι δυνατό να συνεργάζεται, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 43 του ν. 4485/2017, με Τμήματα ΑΕΙ της ημεδαπής, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα του άρθρου 13Α του ν.4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, για την εκπόνηση διατριβών με συνεπίβλεψη. Τα σχετικά με τη διαδικασία εκπόνησης, χορήγησης ενιαίου ή χωριστού τίτλου κ.α., προβλέπονται στο οικείο Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας που καταρτίζεται.

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι δυνατό επίσης να συνεργάζεται με αναγνωρισμένα ως ομοταγή Ιδρύματα ή ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα της αλλοδαπής για την εκπόνηση διατριβών με συνεπίβλεψη. Τα σχετικά με τη διαδικασία εκπόνησης, χορήγησης ενιαίου ή χωριστού τίτλου κ.α., προβλέπονται στο οικείο Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας που καταρτίζεται σύμφωνα με όσα ορίζει η απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με αριθμό 41931/Ζ1/13-3-2018 (ΦΕΚ 972/τ. Β΄/13-3-2018).

Άρθρο 10.

Διαδικασία Εκπόνησης

Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας, τον μήνα Ιανουάριο εκάστου έτους παρουσιάζει ενώπιον της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής σε δημόσια δοκιμασία και υποβάλλει εγγράφως σε αυτή αναλυτικό υπόμνημα σχετικά με την πρόοδο της Διδακτορικής του/της Διατριβής και τη συμμετοχή του/της στις ακαδημαϊκές δραστηριότητες του Τομέα.

Αντίγραφο του υπομνήματος, καθώς και σχόλια επ' αυτού από τον/την επιβλέποντα/ουσα ή την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή και των εκθέσεων προόδου, καταχωρούνται στον ατομικό φάκελο του/της υποψηφίου/ας διδάκτορα.

Άρθρο 11.

Αξιολόγηση Διδακτορικής Διατριβής

Μετά την ολοκλήρωση εκπόνησης της Διδακτορικής Διατριβής ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας υποβάλλει αίτηση στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, διά της Γραμματείας, για δημόσια υποστήριξη και αξιολόγησή της Η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή, αποφασίζει την έγκριση ή την αιτιολογημένη απόρριψη της αίτησης. Εφόσον αυτή εγκριθεί, συντάσσει αναλυτική Εισηγητική Έκθεση εντός τριάντα ημερών. Στην Εισηγητική Έκθεση καταγράφεται η ολοκλήρωση της εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής και προτείνεται ο ορισμός Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής για τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα. Εάν η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή δεν εγκρίνει την αίτηση του/της υποψηφίου/ας διδάκτορα, του/της δίνει αναλυτικά επιστημονικές παρατηρήσεις - βελτιώσεις, καθώς και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης εντός του ανωτάτου χρονικού ορίου που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό για την ολοκλήρωση διδακτορικής διατριβής.

Η Συνέλευση του Τμήματος, μετά την κατάθεση θετικής Εισηγητικής Έκθεσης της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, ορίζει Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή για την αξιολόγηση της Διδακτορικής Διατριβής του/της υποψήφιου/ας διδάκτορα εντός του προβλεπομένου από τον παρόντα κανονισμό ανωτάτου χρονικού ορίου. Σε αυτή μετέχουν τα μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και τέσσερα επιπλέον μέλη που πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 39 παρ. 2 β' εδάφιο του ν. 4485/2017 και έχουν την ίδια ή συναφή ειδικότητα με το επιστημονικό πεδίο της Διδακτορικής Διατριβής. Τα τέσσερα τουλάχιστον από τα μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής θα πρέπει να προέρχονται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Στην περίπτωση που δεν υφίσταται αυτή η δυνατότητα τότε μπορεί να προέρχονται από άλλα Τμήματα του ΑΠΘ ή άλλου ΑΕΙ, Ιδρύματος ή ερευνητικού κέντρου της ημεδαπής ή αλλοδαπής. Η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή έχει δικαίωμα πρότασης των μελών της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

Προκειμένου να συγκροτηθεί η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή, τα αφυπηρετήσαντα μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής αντικαθίστανται από νέα μέλη που πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 39 παρ. 2 β' εδάφιο του ν. 4485/2017. Τα αφυπηρετήσαντα μέλη δικαιούνται να παρευρεθούν στη διαδικασία δημόσιας παρουσίασης και αξιολόγησης με δικαίωμα λόγου, χωρίς όμως δικαίωμα ψήφου. Μέλη ΔΕΠ τα οποία βρίσκονται σε άδεια δύνανται να συμμετέχουν ως μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

Ο/η υποψήφιο/α διδάκτορας υποστηρίζει τη Διδακτορική Διατριβή του περίπου επί ημίωρο και ενώπιον της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής σε δημόσια προφορική δοκιμασία που γίνεται το μέγιστο εντός 60 ημερών μετά τον ορισμό της Επιτροπής. Η διαδικασία της δημόσιας υποστήριξης προϋποθέτει τη φυσική παρουσία τουλάχιστον των τεσσάρων (4) μελών της

Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, ενώ τα λοιπά μέλη μπορούν να συμμετέχουν και μέσω τηλεδιάσκεψης. Πρόεδρος της εξεταστικής επιτροπής είναι το αρχαιότερο από τα μέλη της, εφόσον είναι καθηγητής πρώτης βαθμίδος του Τμήματος, αλλιώς το αρχαιότερο από τα μέλη αυτής της επιτροπής το οποίο ανήκει στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος με εξαίρεση τον/την επιβλέποντα/επιβλέπουσα καθηγητή. Ο/Η υποψήφιος/α επίσης απαντά στις ερωτήσεις των μελών της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και όσων μελών της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής έχουν τυχόν αφυπηρετήσει. Η όλη διαδικασία δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις δυο (2) ώρες.

Στη συνέχεια ο/η υποψήφιος/α αποχωρεί και η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή συσκέπτεται και κρίνει τη διατριβή ως προς την ποιότητα, την πληρότητα, την πρωτότυπη σκέψη και την συμβολή της στην επιστήμη και με βάση αυτά τα κριτήρια διατυπώνει την τελική της κρίση και τη βαθμολογεί.

Η έγκριση και αξιολόγηση βεβαιώνεται με σχετικό Πρακτικό. Η Διδακτορική Διατριβή εγκρίνεται με πλειοψηφία τουλάχιστον πέντε (5) μελών της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Το Πρακτικό υπογράφεται από όλα τα συμμετέχοντα στη διαδικασία της αξιολόγησης της διατριβής μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και διαβιβάζεται διά της Γραμματείας και ανακοινώνεται στη Συνέλευση του Τμήματος.

Η εγκριθείσα διδακτορική αξιολογείται με ένα από τους εξής χαρακτηρισμούς:

- Άριστα με διάκριση (σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο με ομόφωνη απόφαση της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής)
- Άριστα
- Λίαν Καλώς
- Καλώς

Για την ολοκλήρωση της διαδικασίας αναγόρευσης, καθώς και τη δυνατότητα χορήγησης των σχετικών βεβαιώσεων ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας οφείλει να προσκομίσει στη Γραμματεία του Τμήματος βεβαίωση του/της επιβλέποντος/ουσας ότι συμπεριέλαβε στο τελικό κείμενο της εγκριθείσας διδακτορικής διατριβής το σύνολο των διορθώσεων-παρατηρήσεων που του υποδείχθηκαν από την Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή κατά τη δημόσια προφορική δοκιμασία.

Άρθρο 12.

Αναγόρευση και Καθομολόγηση Διδακτόρων

Η Συνέλευση αναγορεύει και καθομολογεί τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα σε δημόσια Συνεδρίαση του Τμήματος, παρουσία του/της υποψήφιου/ας Διδάκτορα. Ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει υπόψη του Σώματος το Πρακτικό, που πιστοποιεί την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας προφορικής παρουσίασης και αξιολόγησης της Διδακτορικής Διατριβής και ακολουθεί η αναγόρευση και καθομολόγηση του/της υποψηφίου/ας σε Διδάκτορα του Τμήματος.

Στη Συνεδρίαση παρίσταται ο/η Πρύτανης, ή ο/η Αντιπρύτανης/νις ενώ μπορεί να παρίσταται και ο/η Κοσμήτορας.

Η τελετή αναγόρευσης και καθομολόγησης, καθώς και ο τύπος του Διδακτορικού Διπλώματος του/της Διδάκτορος ακολουθεί τα Πρότυπα σχετικών αποφάσεων της Συγκλήτου ΑΠΘ.[1]

Η τελετή διενεργείται τρεις (3) φορές ανά ακαδημαϊκό έτος.

Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας πριν από την αναγόρευση και καθομολόγησή του/της από την Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να αιτηθεί χορήγηση Βεβαίωσης Επιτυχούς Αποπεράτωσης.

Στον/στην Διδάκτορα χορηγείται Αντίγραφο Διδακτορικού Διπλώματος. Το Διδακτορικό Δίπλωμα (μεμβράνη), υπογράφεται από τον/την Πρύτανη, τον/την Πρόεδρο και τον/την Προϊστάμενο/η Γραμματείας του Τμήματος και φέρει τη σφραγίδα του ΑΠΘ.

Άρθρο 13.

Μορφή της Διδακτορικής Διατριβής και αριθμός αντιτύπων

Η Διδακτορική Διατριβή στη μορφή κατάθεσης είναι γραμμένη σε ηλεκτρονικό υπολογιστή με επιμέλεια και σε χαρτί 80 gr τουλάχιστον, με έντυπο εξώφυλλο και χαρτοβιβλιοδετημένη. Αν περιέχει εικόνες και σχέδια, αυτά πρέπει να είναι ευδιάκριτα και να δηλώνεται η προέλευση των εικόνων και των σχεδίων. Στο τέλος της Διδακτορικής Διατριβής πρέπει να υπάρχει επαρκής περίληψη σε ξένη γλώσσα. Η Διδακτορική Διατριβή δεν πρέπει να έχει κυκλοφορήσει πριν από την τελική της κρίση.

Στο εξώφυλλό της αναγράφεται το Πανεπιστήμιο, η Σχολή και το Τμήμα, ο Τομέας, το ονοματεπώνυμο του συγγραφέα, ο τίτλος της και οι λέξεις “Διδακτορική Διατριβή”. Στο εσώφυλλο: Ονοματεπώνυμο του συγγραφέα, τίτλος της., οι λέξεις “Διδακτορική Διατριβή” και η φράση “Υποβλήθηκε στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, οικείος Τομέας. Στο κάτω μέρος του εσώφυλλου γράφονται τα ονόματα των μελών της Τριμελούς Συμβουλευτικής και της Επταμελούς Εξεταστικής επιτροπής. Στην τέταρτη σελίδα γράφονται το ονοματεπώνυμο, το Πανεπιστήμιο, ο τίτλος της Διδακτορικής Διατριβής. Στο κάτω μέρος της τέταρτης σελίδας γράφεται η φράση: “Η έγκριση της παρούσης Διδακτορικής Διατριβής από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. δεν συνεπάγεται αποδοχή των απόψεων των συγγραφέων”(ν. 5343/1932 αρθρ. 202 παρ. 2).

Η Διδακτορική Διατριβή υποβάλλεται σε οκτώ (8) αντίτυπα με τη μορφή που ορίζει η προηγούμενη παράγραφος. Από αυτά επτά (7) διατίθενται στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής και το ένα (1) στη Γραμματεία του Τμήματος. Αν η Διδακτορική Διατριβή εγκριθεί, ο υποψήφιος έχει υποχρέωση, προκειμένου να του απονεμηθεί ο τίτλος, να καταθέσει στη Γραμματεία του Τμήματος άλλα τρία (3) αντίτυπα της τελικής μορφής της Διδακτορικής Διατριβής σε ηλεκτρονική μορφή (PDF), τα οποία διανέμονται ως εξής:

1. Ένα (1) στην Κεντρική Βιβλιοθήκη – Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου.
2. Ένα (1) στο Σπουδαστήριο του οικείου Τομέα του Τμήματος.
3. Ένα (1) στο Κέντρο τεκμηρίωσης του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.

Επίσης ταυτόχρονα με την κατάθεση των τριών αντιτύπων ο υποψήφιος υποχρεούται να καταθέσει περίληψη έκτασης 150 λέξεων στην ελληνική και Αγγλική γλώσσα στη Γραμματεία του Τμήματος προς δημοσίευση στον ιστότοπο του Τμήματος.

Πριν χορηγηθεί το Αντίγραφο Διδακτορικού Διπλώματος του Διδάκτορα, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να συμπληρώσει ειδικό έντυπο του Κέντρου Τεκμηρίωσης (Κ.Τ.) του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Ε.Ι.Ε.) με περίληψη της Διδακτορικής Διατριβής και επιστημονικά στοιχεία που αφορούν στο περιεχόμενό της και να αποστείλει τα έντυπα αυτά, καθώς και ένα αντίτυπο της Διδακτορικής Διατριβής στο Κ.Τ. του Ε.Ι.Ε. για την ενημέρωση του Εθνικού Αρχείου ελληνικών Διδακτορικών Διατριβών.

Άρθρο 14.

Λόγοι Διαγραφής

Η Συνέλευση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, μετά από εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή Υποψηφίου/ας Διδάκτορα η οποία συνεπάγεται και την αφαίρεση του θέματος και του τίτλου της Διδακτορικής Διατριβής.

Στην απόφαση τεκμηριώνονται οι λόγοι διαγραφής.

Λόγοι διαγραφής θεωρούνται: Η υπέρβαση του ανωτάτου προβλεπόμενου από τον παρόντα κανονισμό χρονικού ορίου, συμπεριλαμβανομένης της παρατά-σεως.

Δύο τουλάχιστον συνεχόμενες αρνητικές εκθέσεις προόδου ή μη τήρηση των προβλεπόμενων από το άρθρο 10 του παρόντος κανονισμού υποχρεώσεων.

Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας διαγράφεται αυτοδίκαια μετά από αίτησή του/της.

Άρθρο 15.

Λογοκλοπή/παράλειψη Αναφοράς σε χρησιμοποιηθείσα βιβλιογραφία

Ο/Η υποψήφιος/α Διδάκτορας καταθέτοντας την Διδακτορική Διατριβή υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας άλλου συγγραφέα, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου συγγραφέα, δημοσιευμένης ή όχι, χωρίς την δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του ίδιου του υποψηφίου, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διαγραφή του ή αφαίρεση του τίτλου εκ των υστέρων.

Άρθρο 16.

Μεταβατικές διατάξεις

Όλοι/ες οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες του Τμήματος μετά την έγκριση και δημοσίευση του παρόντος Κανονισμού Διδακτορικών Σπουδών, εντάσσονται στις διατάξεις του ν.4485/2017 και στον παρόντα Κανονισμό. Όσοι/ες υποψήφιοι/ες διδάκτορες του Τμήματος έχουν υπερβεί την ανώτατη διάρκεια εκπόνησης διδακτορικής διατριβής, δηλ. τα πέντε έτη και πλέον, υποχρεούνται στην ολοκλήρωσή της εντός διετίας.

Όλα τα επιμέρους ελάσσονα ζητήματα που ενδεχομένως ανακύπτουν κατά την εφαρμογή του παρόντος Κανονισμού, θα αντιμετωπίζονται με αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος και έγκριση της Συγκλήτου του ΑΠΘ.

---

1. Απόφαση της Συγκλήτου (συνεδρίαση με αριθμό 2913/23-7-2015, έγγραφο με αριθμό 5288/ 4-11-2015) με θέμα: «Εξορθολογισμός της Γραμματειακής Υποστήριξης των Σχολών και Τμημάτων του ΑΠΘ».

6.
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Άρθρο 1.
Γενικές Διατάξεις

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης παρέχει τη δυνατότητα διεξαγωγής Μεταδιδακτορικής Έρευνας (Μ.Ε.) σε επιστήμονες σε τομείς που εμπίπτουν στα ερευνητικά ενδιαφέροντα και στα γνωστικά αντικείμενα των Σχολών/Τμημάτων του.

Βασικοί στόχοι της εκπόνησης Μ.Ε. στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης είναι οι ακόλουθοι:

- Η επέκταση των αποτελεσμάτων της διδακτορικής διατριβής των ερευνητών/τριών σε νέες επιστημονικές κατευθύνσεις που ενδιαφέρουν το Τμήμα.
- Η ενίσχυση επιστημόνων ικανών να συμβάλλουν στην πρόοδο της επιστήμης, της έρευνας και των εφαρμογών της.
- Η ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση της επιστημονικής έρευνας.
- Η διάχυση των αποτελεσμάτων και η μεταφορά τεχνογνωσίας.
- Η ανάδειξη του ακαδημαϊκού κύρους και η διεθνής διάκριση του ερευνητικού έργου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Άρθρο 2.
Διαδικασία έγκρισης μεταδιδακτορικής έρευνας

2.1. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για διεξαγωγή Μ.Ε. έχουν οι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος από ΑΕΙ της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ισότιμου τίτλου σπουδών από ιδρύματα της αλλοδαπής, σε αντικείμενο συναφές με αυτό της προτεινόμενης μεταδιδακτορικής έρευνας.

2.2. Οι υποψήφιοι/ες οφείλουν να έχουν άριστη γνώση της γλώσσας στην οποία θα εκπονηθεί η μεταδιδακτορική έρευνα.

2.3. Το Τμήμα δέχεται κατά την διάρκεια όλου του έτους αιτήσεις από τους/τις ενδιαφερόμενους/ες ερευνητές/τριες, οι οποίες κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος. (***βλ. υπόδειγμα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α***).

Στην αίτηση αναγράφεται ο/η Καθηγητής/τρια του Τμήματος υπό την επίβλεψη του/της οποίου/ας επιθυμεί ο/η ενδιαφερόμενος/η να πραγματοποιήσει τη Μ.Ε., συνοδευόμενη από σχετική επιστολή αποδοχής επίβλεψης και επισυνάπτονται τα ακόλουθα απαραίτητα δικαιολογητικά:

- αντίγραφο πτυχίου ή διπλώματος ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής
- αντίγραφο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής (εφόσον υπάρχει)
- αντίγραφο Διδακτορικού Διπλώματος από ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής
- αναλυτικό Βιογραφικό Σημείωμα
- κατάλογο επιστημονικών εργασιών που έχουν εκπονηθεί/δημοσιευτεί
- δύο (2) συστατικές επιστολές, είτε από Καθηγητές/τριες ΑΕΙ, είτε από Ερευνητή των βαθμίδων Α΄, Β΄ ή Γ΄, κατόχου Διδακτορικού Διπλώματος, αναγνωρισμένου Ερευνητικού Κέντρου του εσωτερικού ή του εξωτερικού.
- πρόταση εκπόνησης Μ.Ε., σύμφωνα με το Υπόδειγμα που έχει καθιερώσει το Τμήμα (***βλ. υπόδειγμα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β***).

2.4. Η Γραμματεία του Τμήματος, στην οποία υποβάλλονται οι αιτήσεις με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κάθε υποψηφιότητας, πρωτοκολλεί τις αιτήσεις και αφού προβεί στον

απαραίτητο τυπικό έλεγχο πληρότητας των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών, προωθεί την αίτηση προς τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος.

2.5. Η Γ.Σ.Ε.Σ. εξετάζει τη συνάφεια της ερευνητικής πρότασης με τα γνωστικά αντικείμενα που καλύπτει το Τμήμα, καθώς και τις ερευνητικές περιοχές που θεραπεύει ή επιθυμεί να θεραπεύσει. Η Πρόταση (***βλ. υπόδειγμα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β)*** που κατατίθεται αποτελεί και την εισήγηση του/της προτεινόμενου επιβλέποντος.

Εφόσον τεκμηριώνεται η σκοπιμότητα υλοποίησης της έρευνας εγκρίνεται η αίτηση διεξαγωγής Μ.Ε. από τη Γ.Σ.Ε.Σ. και προβαίνει ταυτόχρονα και στην έγκριση του επιβλέποντος μέλους.

Άρθρο 3.
Χρονική διάρκεια εκπόνησης μεταδιδακτορικής έρευνας

Η χρονική διάρκεια διεξαγωγής της Μ.Ε. δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 12 μηνών από την ημερομηνία απόφασης αποδοχής και έγκρισης από τη Γ.Σ.Ε.Σ. και πάντως όχι μεγαλύτερη από 36 μήνες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις δύνανται οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες να αιτούνται παράταση, με σχετική τεκμηρίωση.

Άρθρο 4.
Παροχές στους/στις Μεταδιδάκτορες Ερευνητές/τριες

4.1. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες κατά την διάρκεια εκπόνησης της Μ.Ε. χρησιμοποιούν τον τίτλο και τα στοιχεία του Τμήματος με σεβασμό στη φήμη του Πανεπιστημίου και τους Κανόνες Δεοντολογίας.

4.2. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες έχουν πρόσβαση στα Εργαστήρια και στις Κλινικές του Τμήματος ή και άλλων Τμημάτων του ΑΠΘ και στον αντίστοιχο εξοπλισμό τους, στις βιβλιοθήκες του Ιδρύματος με δικαίωμα δανεισμού, καθώς και στις νησίδες Η/Υ.

4.3.Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες δύνανται να αιτούνται χρηματοδότησης αναφορικά με δράσεις που προβλέπονται βάσει αποφάσεων του Τμήματος ή της Σχολής ή των αρμοδίων Οργάνων του Πανεπιστημίου.

Άρθρο 5.
Υποχρεώσεις Μεταδιδάκτορα Ερευνητή/τρια

5.1. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες οφείλουν να συντάσσουν έκθεση προόδου της Μ.Ε. τους σε συνεργασία με τον/την Επιβλέποντα/ουσα σε τακτά χρονικά διαστήματα, όπως ορίζει το Τμήμα, η οποία κατατίθεται στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος προς ενημέρωση.

5.2. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες δύνανται να παρουσιάζουν την πρόοδο της Μ.Ε. τους σε σεμινάρια, διαλέξεις ή άλλες δράσεις που διοργανώνονται από το Τμήμα με ευθύνη του επιβλέποντος μέλους, με απώτερο στόχο την αναγνώριση της Μ.Ε. μέσω δημοσιεύσεων σε περιοδικά με σύστημα κριτών, όπου αυτό είναι εφικτό ή με άλλο δόκιμο τρόπο.

5.3. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες είναι υποχρεωμένοι/ες να αναφέρουν το Τμήμα, υπό την «ακαδημαϊκή στέγη» του οποίου εκπονούν την Μ.Ε.(academic affiliation), σε κάθε δημοσίευσή τους.

5.4. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες οφείλουν να συμπεριφέρονται όπως αρμόζει σε μέλη της Ακαδημαϊκής Κοινότητας και να τηρούν και να σέβονται τον Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του Ιδρύματος.

Άρθρο 6.
Περάτωση Μεταδιδακτορικής Έρευνας

6.1. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες, σε συνεργασία με τον/την Επιβλέποντα/ουσα συντάσσουν και υποβάλλουν στη Γ.Σ.Ε.Σ. την Έκθεση Περάτωσης Μεταδιδακτορικής Έρευνας σύμφωνα με το υπόδειγμα που έχει θεσπίσει το Τμήμα (***βλ. υπόδειγμα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ***).

6.2. Κατόπιν υποχρεούνται να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα της Μ.Ε. δημοσίως σε ημερομηνία και χώρο που θα ορίσει η Γραμματεία του Τμήματος, ενώ ταυτόχρονα υποχρεούνται να παρουσιάσουν τουλάχιστον μια δημοσίευση σε έγκυρο επιστημονικό περιοδικό ή έστω να καταθέσουν την επιστολή αποδοχής για δημοσίευση (letter of acceptance).

6.3. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας χορηγείται Βεβαίωση διεξαγωγής Μεταδιδακτορικής Έρευνας στην οποία αναφέρεται το Ίδρυμα, το Τμήμα, το ονοματεπώνυμο του/της ερευνητή/τριας, το όνομα πατρός, ο τόπος καταγωγής του/της ερευνητή/τρια, το γνωστικό αντικείμενο της έρευνας, καθώς και ο χρόνος διεξαγωγής της και το ονοματεπώνυμο και η ιδιότητα του/της Επιβλέποντα/ουσας. Η βεβαίωση υπογράφεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος. Η Βεβαίωση σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί τίτλο σπουδών.

Άρθρο 7.
Διαγραφή Μεταδιδάκτορα Ερευνητή/τρια

Είναι δυνατή η διαγραφή μεταδιδάκτορα ερευνητή/τριας με απόφαση Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος για τους ακόλουθους λόγους, μεταξύ άλλων:

- Μη τήρηση των υποχρεώσεών τους, όπως αυτές αναγράφονται στο άρθρο 5 του παρόντος Κανονισμού.
- Χρήση ιδεών, μεθόδων και αποτελεσμάτων ή αντιγραφή μέρους εργασιών άλλων επιστημόνων χωρίς αναφορά σε αυτούς.
- Συμπεριφορές του/της μεταδιδάκτορα ερευνητή/τριας που εκθέτουν και ζημιώνουν το Πανεπιστήμιο ή το Τμήμα στο οποίο φιλοξενείται.
- Υποβολή αίτησης διαγραφής από τον/την ίδιο/ίδια τον/την μεταδιδάκτορα ερευνητή/τρια.

Άρθρο 8.
Μεταβατικές Διατάξεις

Όσοι μεταδιδακτορικοί ερευνητές έχουν εγκριθεί από τα Τμήματα του Πανεπιστημίου συνεχίζουν την έρευνά τους υπό τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρο 9.
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Α. Υπόδειγμα Αίτησης Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

Β. Υπόδειγμα Πρότασης Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

Γ. Υπόδειγμα Εντύπου Έκθεσης Περάτωσης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Υπόδειγμα Αίτησης Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

Προς
Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Τμήμα:_____

ΑΙΤΗΣΗ
ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1.ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ονοματεπώνυμο Υποψηφίου/ας:.....

Όνομα πατρός:.....

Διεύθυνση κατοικίας:.....

Ταχ.Κώδικας:.....

Τηλ.επικοινωνίας:.....

E-mail:.....

Αριθμ.Αστυν.Ταυτότητας:.....Εκδ.Αρχή:.....

Ημερομηνία Γέννησης:.....

2. ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΑΕΙ ή ΤΕΙ	ΤΜΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΤΥΧΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΑΕΙ ή ΤΕΙ	ΤΜΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΤΥΧΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥ

3. ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ / ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

4. ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ, ΠΤΥΧΙΑΚΕΣ, ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ και ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ	ΒΑΘΜΟΣ

5. ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

6. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΓΛΩΣΣΑ	ΔΙΠΛΩΜΑ ή ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΗΣ

7. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Συνημμένα δικαιολογητικά:

□ Αντίγραφο πτυχίου ή διπλώματος ΑΕΙ του εσωτερικού ή ισότιμου τίτλου σπουδών του εξωτερικού

□ Αντίγραφο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ΑΕΙ του εσωτερικού ή ισότιμου τίτλου σπουδών του εξωτερικού

□ Αντίγραφο Διδακτορικού Διπλώματος από ΑΕΙ του εσωτερικού ή ισότιμου τίτλου σπουδών του εξωτερικού

□ Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα

□ Συστατικές επιστολές από μέλος ΔΕΠ ή από Ερευνητή των βαθμίδων Α΄, Β΄ ή Γ΄, κατόχου Διδακτορικού Διπλώματος, αναγνωρισμένου Ερευνητικού Κέντρου του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

□ Κατάλογος επιστημονικών εργασιών που έχουν εκπονηθεί

□ Πρόταση εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας σύμφωνα με το υπόδειγμα που έχει καθιερώσει το Τμήμα.

Ο/Η Αιτ.....

Υπογραφή..... Ημερομηνία.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Υπόδειγμα Πρότασης Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΠΡΟΣ: ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ:_____

Πρόταση Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΕΠΙΘΕΤΟ:_____

ΟΝΟΜΑ:_____

Τίτλος:_____
_____

Προτεινόμενος/η Επιβλέπον/ουσα :_____

ΠΕΡΙΛΗΨΗ
(ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ της προτεινόμενης έρευνας)

1. Ανασκόπηση ερευνητικής περιοχής
2. Αντικείμενο έρευνας και στόχοι
3. Θεματική περιοχή/ές:
4. Χρονοδιάγραμμα
5. Λέξεις – κλειδιά (από 2 έως 5)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

1. Διευκρινίστε σε τι ακριβώς έγκειται η σημασία/χρησιμότητα και η πρωτοτυπία της προτεινόμενης έρευνας (300-400 λέξεις):

2. Εξηγείστε τους βασικούς στόχους και υποθέσεις της προτεινόμενης έρευνας (200-400 λέξεις):

3. Διευκρινίστε την ερευνητική μεθοδολογία που σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε. Δικαιολογείστε την καταλληλότητά της για τους στόχους/υποθέσεις της προτεινόμενης έρευνας (300-400 λέξεις):

4. Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διάρκεια των βασικών εργασιών/σταδίων εκπόνησης της έρευνας, όπως βιβλιογραφική ανασκόπηση, συλλογή και επεξεργασία ερευνητικού υλικού, διεξαγωγή πειραμάτων ή σεναρίων, σχεδιασμός λογισμικού, υποβολή αναλυτικού πλάνου συγγραφής, συγγραφή των κεφαλαίων/μερών (300-600 λέξεις). *Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το δωρεάν διαθέσιμο στο διαδίκτυο project timeline schedule:*

5. Διευκρινίστε το βαθμό ωριμότητας της προτεινόμενης έρευνας (*λ.χ. προηγούμενες σχετικές επιστημονικές εργασίες/έρευνες/εφαρμογές ή επαγγελματικές δραστηριότητες εφόσον υπάρχουν)* (200-400 λέξεις):

6. Διευκρινίστε τους τρόπους διάχυσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων (*λ.χ. σε ποια συνέδρια/περιοδικά ή αυτοτελείς εκδόσεις θα επιδιώξετε τη δημοσίευσή τους*) (100-300 λέξεις):

7. Διευκρινίστε τη συνάφεια του προτεινόμενου θέματος με το γνωστικό αντικείμενο και το συνολικό ακαδημαϊκό (ερευνητικό/συγγραφικό/διδακτικό) έργο του/της επιβλέποντος/ουσας (100-300λέξεις):

Βεβαιώνω ότι έχω λάβει γνώση και εγκρίνω την ανωτέρω πρόταση Μεταδιδακτορικής Έρευνας

Ονοματεπώνυμο/Ιδιότητα Προτεινόμενου Επιβλέποντα

Υπογραφή

.....

.....

Θεσσαλονίκη, .../...../.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Υπόδειγμα Εντύπου
Έκθεσης Περάτωσης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΠΡΟΣ: Τα μέλη της ΓΣΕΣ του Τμήματος_____

ΘΕΜΑ: Έκθεση Περάτωσης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ Μ. Ε.:_____

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:_____

1. Εισαγωγή
2. Ορισμός προβλήματος-στόχοι
3. Περιγραφή αποτελεσμάτων έρευνας
4. Δημοσιεύσεις Μεταδιδάκτορα Ερευνητή/τριας
5. Αναφορές

Ο/Η Μεταδιδάκτορας Ερευνητής/τρια

(υπογραφή)

Ο/Η Επιβλέπων/ουσα

(υπογραφή)